

Lov om en værdipapircentral

Kommenteret af Christen Boye Jacobsen

1. udgave, 1. oplag

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

Lov om en værdipapircentral

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag 1983

1. udgave, 1. oplag

Bogen er sat og trykt hos

Nørhaven Bogtrykkeri A/S, Viborg

Printed in Denmark 1983

ISBN 87-534-3340-2

FORORD

Med loven om en værdipapircentral indførtes den nyeste teknik på et område, som jurister betragter som en del af den klassiske formueret.

Lovens formueretlige regler fremtræder i en sprogdragt, som er velkendt fra tinglysnings- og gældsbrevslovene. Men i realiteten er både lovens system og fortolkning tilpasset nye krav. I første række må der selvsagt tages hensyn til edb-teknikkens krav. Samtidig kan man som i andre dele af formueretten, f.eks. selskabsretten og forbrugeraftaleretten, iagttage en indtrængning af præceptive beskyttelsesregler og regler om offentlige tilsynsmyndigheder, og dermed følger også offentligretligt prægede tankegange.

Disse forhold gjorde det naturligt at udsende en lovkommentar snarest muligt efter overgangen til systemet med dokumentløse fondsaktiver, (der skete den 5. april 1983).

Kommentaren er udarbejdet på grundlag af lovens forarbejder og gennemførelsesregler samt den juridiske litteratur og praksis vedrørende de tilsvarende bestemmelser i gældsbrevs- og tinglysningslovene. Det har dog vist sig, at i nogle tilfælde er det nødvendigt at frigøre sig fra de opfattelser, som forarbejderne og den formueretlige litteraturs tradition ville føre til.

Da kommentaren udsendes kort tid efter systemets ikraftsættelse, har jeg af praksis kun kunnet nå at medtage nogle få ministerielle afgørelser.

Sigtet med lovkommentaren er at belyse de juridiske problemer, som lovens enkelte bestemmelser rejser. Derimod giver lovkommentarformen kun begrænsede muligheder for at give samlede oversigter over systemet i praksis eller for at vejlede om, hvorledes investorer og andre skal benytte systemet.

Sagregistret er udarbejdet af stud. jur. Susanne Gade Mikkelsen.

Blovstrød, maj 1983
Christen Boye Jacobsen

Indholdsfortegnelse

FORORD	5
INDHOLDSFORTEGNELSE	7
FORKORTELSESLISTE	9
VÆRDIPAPIRCENTRALLOVENS TEKST	11
INDLEDNING	21
LOVKOMMENTAREN	25
Kapitel 1: Indledende bestemmelser	25
Kapitel 2: Ledelse	33
Kapitel 3: Adgangen til at foretage registrering	37
Kapitel 4: Retsvirkningerne af registrering m.v.	46
Kapitel 5: Kontoudskrifter	101
Kapitel 6: Finansiering	107
Kapitel 7: Klage over registrering	109
Kapitel 8: Tilsyn	118
Kapitel 9: Særlige bestemmelser	127
Kapitel 10: Straf og rettighedsfratagelse	133
Kapitel 11: Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser	139
BILAG 1 Værdipapircentralens vedtægter	144
BILAG 2 Bekendtgørelse om arbejdstagernes valg af medlemmer til bestyrelsen i Værdipapircentralen	151
BILAG 3: Bekendtgørelse om indkaldelse af cirkulerende obligationer til registrering i Værdipapircentralen	158
BILAG 4: Bekendtgørelse om udstedelse af fondsaktiver (obligationer) gennem Værdipapircentralen	161

BILAG 5: Bekendtgørelse om registrering m.v. af fondsaktiver (obligationer) i Værdipapircentralen	162
Kapitel 1: Indledende bestemmelser	162
Kapitel 2: Registrets indretning og førelse	164
Kapitel 3: Fremgangsmåden ved registrering	168
A: Godtgørelse af identitet	168
B: Anmeldelsesproceduren	169
C: Særlige regler om anmeldelse af offentlig- retlige dokumenter m.v.	171
D: Meddelelser efter lovens § 10	172
Kapitel 4: Registrering af klage til klageafdelingen	173
Kapitel 5: Tilsynsmyndigheders adgang til oplysninger	173
Kapitel 6: Udslettelse af fondsaktiver	174
Kapitel 7: Kontoudskrifter	175
Kapitel 8: Storkunder	176
Kapitel 9: Godkendelse af de personer, der udfører de med registrering m.v. forbundne opgaver	177
Kapitel 10: Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser	178
 BILAG 6 Bekendtgørelse vedrørende Værdipapircentralens klageafdeling	 180
 BILAG 7 Standard-tilslutningsaftalen i uddrag	 184
 BILAG 8 Uddrag af borgerlig straffelovs kap. 16 om forbry- delser i offentlig tjeneste eller hverv, jfr. lovens § 34 ...	 195
 LITTERATURFORTEGNELSE	 198
 SAGREGISTER (incl. lovregister)	 199

Forkortelsesliste*

Aftaleloven = lov nr. 242 af 8. maj 1917 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område, som ændret ved lov nr. 250 af 26. juni 1975 § 2.

Aktieselskabsloven = lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber, med senere ændringer.

Bank- og sparekasseloven = lov om banker og sparekasser, lovbekendtgørelse nr. 35 af 30. januar 1981.

bem. = bemærkninger til det lovforslag, der forelagdes folketinget den 29. februar 1980, Folketingstidende 1979/80, 2. saml., Till. A, sp. 3959 ff. Når der ikke er angivet et spalte-nr., er henvisningen til *bem.* til den §, der kommenteres.

bet. = betænkning.

FT = Folketingstidende.

Gældsbrevsloven/gbl. = lov nr. 146 af 13. april 1938 om gældsbreve, med senere ændringer.

Indkaldelsesbkg. = bekendtgørelse om indkaldelse af cirkulerende obligationer til registrering i Værdipapircentralen, aftrykt som bilag 3.

Klageafd.bkg. = bekendtgørelse vedrørende Værdipapircentralens klageafd., aftrykt som bilag 6.

Tinglysningsloven = lov om tinglysning, lovbekendtgørelse nr. 464 af 14. september 1976 med senere ændringer.

*) Litteratur, der citeres forkortet, er nævnt i Litteraturfortegnelsens afsnit C.

U/R = Ugeskrift for Retsvæsen.

Vedt. = VPC's vedtægter, aftrykt som bilag I.

VPC = Værdipapircentralen.

VP-systemet = betegner her VPC selv og de kontoførende institutter som en helhed.

Bekendtgørelse af Lov om en værdipapircentral

Herved bekendtgøres lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral med de ændringer, der følger af lov nr. 627 af 8. december 1982.

Kapitel 1

Indledende bestemmelser

§ 1. Udstedelse af aktier og obligationer m.v., der noteres på Københavns Fondsbørs, (fondsaktiver), sker gennem en værdipapircentral, der registrerer fondsaktiverne og disses omsætning.

Stk. 2. Industriministeren kan tillade registrering af andre lignende aktiver.

§ 2. Værdipapircentralen er en privat selvejende institution. De nærmere regler om værdipapircentralen og dens virksomhed fastsættes af centralens bestyrelse i en vedtægt, der godkendes af industriministeren.

Kapitel 2

Ledelse

§ 3. Værdipapircentralen ledes af en bestyrelse på indtil 13 medlemmer og en direktion.

Stk. 2. Industriministeren udnævner for tre år ad gangen formanden for bestyrelsen og de øvrige bestyrelsesmedlemmer, jfr. dog § 4. Af medlemmerne udnævnes fire efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer udstederne af fondsaktiverne, fire efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer de i § 6, nr. 2 og 5, nævnte kontoførende institutter, og et efter indstilling fra Danmarks Nationalbank. Et af medlemmerne udnævnes med særligt henblik på at varetage interesser for ejerne af fondsaktiverne. For medlemmerne skal udnævnes stedfortrædere.

§ 4. Værdipapircentralens arbejdstagere har ret til i overensstemmelse med stk. 2-5 at vælge 2 medlemmer af bestyrelsen og stedfortrædere for disse blandt centralens arbejdstagere.

Stk. 2. Mindst halvdelen af arbejdstagerne skal stemme for en beslutning om at udnytte retten efter stk. 1. Beslutningen meddeles skriftligt bestyrelsen.

Stk. 3. Arbejdstagernes valg af bestyrelsesmedlemmer og stedfortrædere sker ved skriftlig og hemmelig afstemning. Medlemmerne indtræder i bestyrelsen 1 måned efter, at denne har fået skriftlig meddelelse om de pågældendes navn og bopæl.

Stk. 4. De bestyrelsesmedlemmer, der vælges af arbejdstagerne, udpeges for 3 år ad gangen blandt de arbejdstagere, der i det sidste år før valget har været ansat i værdipapircentralen.

Stk. 5. Industriministeren fastsætter regler om:

1. hvem der anses som arbejdstager,
2. den nærmere gennemførelse af valg efter stk. 2 og 3,
3. mulighed for at undlade afholdelse af valg i henhold til stk. 3, såfremt der kun er opstillet det antal kandidater, der skal vælges som bestyrelsesmedlemmer og som stedfortrædere,
4. retlig beskyttelse i ansættelsen for de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer, idet uoverensstemmelser om beskyttelsen og om brud på eller fortolkning af reglerne afgøres ad fagretlig vej, og
5. under hvilken form værdipapircentralens arbejdstagere skal orienteres om centralens forhold.

§ 5. Bestyrelsen ansætter direktionen og sørger for, at værdipapircentralens virksomhed udøves forsvarligt i overensstemmelse med loven og værdipapircentralens vedtægter.

Stk. 2. Direktionen varetager den daglige ledelse af værdipapircentralen i overensstemmelse med bestyrelsens retningslinier og anvisninger.

Kapitel 3

Adgangen til at foretage registrering

§ 6. Ret til at foretage registrering i værdipapircentralen på dennes vegne og med retsvirkning i henhold til §§ 8-16 (kontoførende institut) tilkommer:

1. Danmarks Nationalbank,
2. banker og sparekasser,
3. andelskasser, der er undergivet tilsyn af offentlig myndighed,
4. virksomheder, der drives i fællesskab af banker og sparekasser, og som har til formål at forvalte værdipapirer,
5. fondsbørsvekslerere, og
6. realkreditinstitutter og andre obligationsudstedende institutter for så vidt angår fondsaktiver, der er udstedt af det pågældende institut.

§ 7. Industriministeren fastsætter regler om grundlaget for og fremgangsmåden ved registrering og om godkendelse af personer, der som ansatte i værdipapircentralen eller de kontoførende institutter kan udføre de med registreringen forbundne opgaver.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler om registrering af begrænsede rettigheder over fondsaktiver samt regler om værdipapircentralens eller kontoførende institutters adgang til at opkræve gebyrer for forvaltning af fondsaktiver og for registreringer vedrørende disse.

Kapitel 4

Retsvirkninger af registrering m.v.

§ 8. Rettigheder over registrerede fondsaktiver skal registreres i værdipapircentralen for at opnå beskyttelse mod retsforfølgning og aftaleerhververe.

Stk. 2. Den aftale eller retsforfølgning, der skal kunne fortrænge en ikke registreret ret, skal selv være registreret, og en erhverver ifølge aftale skal være i god tro ved anmeldelsen til det kontoførende institut.

Stk. 3. Registreringens retsvirkninger regnes fra anmeldelsen til det kontoførende institut. Anmeldelse samme dag af indbyrdes modstridende rettigheder betragtes som foretaget samtidig.

§ 9. Såfremt det kontoførende institut er i tvivl med hensyn til faktiske eller retlige forhold af betydning for registreringen, eller nogen over for dette gør gældende, at den påtænkte registrering vil krænke hans rettigheder, skal instituttet foretage en foreløbig registrering. Værdipapircentralen træffer herefter beslutning om, hvorledes den endelige registrering kan ske.

§ 10. Værdipapircentralen giver meddelelse om registreringen til den eller de efter registret berettigede og til anmelderen. Der gives meddelelse om eventuelle hindringer for registreringen. Ved ændring eller udslettelse gives så vidt muligt meddelelse til den efter registeret berettigede.

§ 11. Når en aftale om rettigheder over registrerede fondsaktiver er registreret og meddelelse herom er afsendt fra værdipapircentralen, kan en godtroende erhverver ifølge registreret aftale ikke mødes med nogen indsigelse mod gyldigheden af den nævnte aftale. Dog bevares den indsigelse, at aftalen er ugyldig som følge af falsk eller voldelig tvang.

§ 12. §§ 15-18 i lov om gældsbreve finder tilsvarende anvendelse over for skyldneren ifølge fondsaktiver, som svarer til omsætningsgældsbreve, således at afsendelse af meddelelse fra værdipapircentralen om registrering træder i stedet for ihændehavelse af gælds brevet.

§ 13. Værdipapircentralen fastsætter regler om udbetaling.

Stk. 2. Betaler værdipapircentralen eller et kontoførende institut på dennes vegne i god tro til den, som ifølge registeret er berettiget til at modtage betalingen, frigøres værdipapircentralen, selv om den pågældende manglede ret til at modtage betalingen eller var umyndig. Dette gælder dog ikke, såfremt den efter registeret berettigede støtter sin ret på en aftale, som er ugyldig som følge af falsk eller voldelig tvang.

§ 13 a. Industriministeren kan fastsætte regler om registrering af ejendomsret til fondsaktiver, som ikke tilhører overdrageren.

Stk. 2. Er sælgeren et kontoførende institut, kan dette gøre adkomsten til et fondsaktiv betinget af købesummens betaling inden en nærmere af industriministeren fastsat frist. Betalingsforbeholdet bortfalder uden udsendelse af meddelelse efter § 10, såfremt overdrageren ikke gør sit forbehold gældende inden udløbet af den i 1. pkt. nævnte frist.

§ 14. Krav på betaling i henhold til registrerede fondsaktiver forældes efter lovgivningens almindelige regler.

§ 15. Såfremt det kontoførende institut bliver opmærksom på fejl i det registrerede, anmoder det værdipapircentralen om at ændre registreringen. Forinden ændringen foretages, skal den eller de efter registeret berettigede have lejlighed til at udtale sig.

Stk. 2. Værdipapircentralen kan udslette rettigheder, der åbenbart er ophørt.

§ 16. Såfremt der på en konto i værdipapircentralen er registreret rettigheder, der må antages at have mistet deres betydning, eller rettigheder, som er over 20 år gamle, og som sandsynligvis er ophørt, eller hvortil der efter al sandsynlighed ikke findes nogen berettiget, kan værdipapircentralen ved bekendtgørelse i Statstidende med et varsel af tre måneder indkalde mulige indehavere af de pågældende rettigheder. Endvidere skal den eller de, der i registeret er angivet som berettiget, særskilt underrettes ved anbefalet brev. Melder der sig ingen inden fristens ud-

løb, skal værdipapircentralen udslette rettigheden.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler til gennemførelse af stk. 1.

§ 17. Værdipapircentralen er erstatningspligtig for tab som følge af fejl i forbindelse med registrering, ændring eller udslettelse af rettigheder eller udbetalinger, selv om fejlen er hændelig. Har skadelidte forsætligt eller uagtsomt medvirket til fejlen, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde.

Stk. 2. Har det kontoførende institut medvirket til fejlen, kan værdipapircentralen hos dette kræve den udbetalte erstatning godtgjort helt eller delvis.

Stk. 3. En godtroende erhverver, der som følge af bestemmelsen i § 11, 2. pkt., ikke erhverver ret over de registrerede fondsaktiver, kan kræve det lidte tab erstattet af værdipapircentralen.

Kapitel 5

Kontoudskrifter

§ 18. Der udfærdiges periodiske kontoudskrifter til ejere af registrerede fondsaktiver. Kontoudskriften angiver de fondsaktiver, for hvilke de pågældende er registreret som ejere på datoen for udskriften. Tilsvarende udfærdiges udskrifter til indehavere af begrænsede rettigheder over registrerede fondsaktiver.

§ 19. På enhver konto skal registreres det kontoførende institut. Det kontoførende institut har adgang til på værdipapircentralens vegne at udfærdige udskrift af kontoen. Udskrifter skal udfærdiges til en efter registeret berettiget, såfremt han anmoder derom.

Stk. 2. Efter nærmere regler, fastsat af industriministeren, kan Arbejdsmarkedets Tillægspension, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, den sociale pensionsfond, Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning, postgirokontoret, statsanstalten for livsforsikring samt forsikringselskaber og pensionskasser direkte i værdipapircentralen indhente oplysninger om egne beholdninger samt gennem denne til de kontoførende institutter overføre meddelelser om salg.

§ 20. Industriministeren fastsætter nærmere regler om udfærdigelse af kontoudskrifter efter § 18, om kontoudskriftens indhold og om registrering af det kontoførende institut.

Kapitel 6

Finansiering

§ 21. Udgifterne ved værdipapircentralens oprettelse og virksomhed dækkes ved bidrag fra de myndigheder, institutter og selskaber, der udsteder fondsaktiver, og fra de kontoførende institutter under hensyntagen til de indskrevne fondsaktivers størrelse og omsætningens omfang. De nærmere regler fastsættes i værdipapircentralens vedtægter.

Stk. 2. Værdipapircentralen kan opkræve gebyr for særlige ekspeditioner.

§ 22. Værdipapircentralens årsregnskab skal underskrives af bestyrelsen og direktionen. Årsregnskabet revideres af en statsautoriseret revisor, som udpeges af fondsborstilsynet efter indstilling fra bestyrelsen. Årsregnskabet offentliggøres.

Kapitel 7

Klage over registrering

§ 23. Klage over en afgørelse om registrering, ændring eller udslettelse af rettigheder i værdipapircentralen kan indbringes for centralens klageafdeling. Dette gælder dog ikke erstatningskrav.

Stk. 2. Klageafdelingen varetages af en eller flere personer, der udnævnes af industriministeren, og som skal opfylde betingelserne for at blive udnævnt til dommer. Industriministeren udnævner tillige stedfortrædere.

Stk. 3. Klage i henhold til stk. 1 indgives til klageafdelingen inden fire uger efter, at meddelelse efter § 10 er afsendt. Klageafdelingen har til brug for klagens behandling adgang til alle oplysninger vedrørende sagen i værdipapircentralen og i det kontoførende institut. Klageafdelingen træffer en begrundet afgørelse, som tilstilles parterne.

Stk. 4. Klageafdelingen kan afvise at behandle klager, der skønnes åbenbart grundløse.

Stk. 5. Klageafdelingen er i sin virksomhed uafhængig af instruktioner om den enkelte sags behandling og afgørelse.

Stk. 6. De nærmere regler for klageafdelingens virksomhed fastsættes af industriministeren. Der kan fastsættes regler om betaling af gebyr for klagebehandlingen og om offentliggørelse af klageafdelingens afgørelse.

§ 24. Klage efter § 23 kan indgives af:

1. enhver, der har en rimelig interesse heri,

2. det kontoførende institut, såfremt det vil anfægte værdipapircentralens afgørelse i henhold til §§ 9, 15 og 16, eller
3. værdipapircentralen, såfremt den ønsker at anfægte det kontoførende instituts registrering.

§ 25. De af klageafdelingen truffne afgørelser kan inden to uger efter, at afgørelsen er meddelt vedkommende, indbringes for østre landsret. Indbringelsen sker ved indgivelse af kæreskrift til klageafdelingen. Reglerne om kæremål i borgerlige sager finder med de fornødne tilføjelser anvendelse på indbringelse for og behandlingen ved landsretten.

Stk. 2. Sager, der efter §§ 23 og 24 kan indbringes for klageafdelingen, kan kun indbringes for domstolene efter stk. 1.

Stk. 3. Justitsministeriet kan tillade, at landsrettens afgørelser påkæres til højesteret under samme betingelser, som gælder for landsrettens afgørelser i anledning af en kære over en underretsafgørelse.

Kapitel 8

Tilsyn

§ 26. Fondsbørstilsynet fører tilsyn med, at værdipapircentralens forretningsgang og kontrol- og sikringsforanstaltninger er betryggende. § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Fondsbørstilsynet fører ligeledes tilsyn med, at de kontoførende institutter, der omfattes af § 6, nr. 2-6, har betryggende forretningsgang og kontrol- og sikringsforanstaltninger. § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Værdipapircentralen dækker fondsbørstilsynets udgifter ved tilsyn efter denne lov.

§ 27. Såfremt fondsbørstilsynet finder, at værdipapircentralen eller et kontoførende institut ikke overholder bestemmelserne i denne lov bortset fra § 32, stk. 1, og § 33, i værdipapircentralens vedtægter eller i regler udstedt i medfør af denne lov, meddeler tilsynet værdipapircentralen eller det pågældende institut pålæg om de foranstaltninger, der skal foretages.

§ 28. Fondsbørstilsynets afgørelser i henhold til denne lov kan inden fire uger indbringes for industriministeren.

Stk. 2. Sag vedrørende fondsbørstilsynets eller industriministerens afgørelse skal anlægges inden tre måneder.

§ 29. Registertilsynet fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af lov om private registre m.v., af bestemmelser, der er fastsat i medfør heraf, eller af § 32, stk. 1, og § 33. Tilsynet påser herunder af egen drift eller efter klage fra en registreret, at værdipapircentralen anvendes i overensstemmelse med de nævnte love og bestemmelser.

Stk. 2. Tilsynet kan af værdipapircentralen, af et kontoførende institut eller af de af § 19, stk. 2, omfattende institutioner kræve enhver oplysning, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under denne lov eller lov om private registre.

Stk. 3. For så vidt angår værdipapircentralen, de kontoførende institutter og de af § 19, stk. 2, omfattende institutioner, har tilsynets medlemmer og personale til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til alle lokaler, hvorfra værdipapircentralens registre administreres eller kan benyttes, samt til de lokaler, hvor registeret eller de tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes.

Stk. 4. Såfremt registertilsynet finder, at værdipapircentralen eller et kontoførende institut ikke overholder § 32, stk. 1, og § 33, meddeler tilsynet værdipapircentralen eller det pågældende institut pålæg om de foranstaltninger, der skal foretages. Registertilsynets pålæg kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 9

Særlige bestemmelser

§ 30. Statspræmieobligationer registreres ikke i værdipapircentralen.

§ 31. Udenlandske værdipapirer er ikke omfattet af loven.

Stk. 2. Industriministeren kan efter indstilling fra værdipapircentralen bestemme, at nærmere angivne værdipapirer ikke omfattes af loven, uanset om disse ved udstedelsen eller senere optages til notering på Københavns Fondsbørs.

§ 32. Værdipapircentralen må ikke afgive oplysninger til andre end de kontoførende institutter undtagen i de tilfælde, der omhandles i denne lov.

Stk. 2. Industriministeren kan bestemme, at værdipapircentralen i nærmere bestemt omfang skal afgive oplysning til en offentlig myndighed.

§ 33. Værdipapircentralen må kun foretage registrering i det omfang, registreringen er et naturligt led i den normale drift af centralen.

Kapitel 10

Straf og rettighedsfratagelse

§ 34. Borgerlig straffelovs §§ 144, 146, 148, 150-152 og 154-157 finder tilsvarende anvendelse på dem, der virker i værdipapircentralens tjeneste, eller som er ansat i et kontoførende institut, og som har medvirket ved registrering eller udfærdigelse af kontoudskrift.

§ 35. Den, der ikke efterlever påbud i henhold til § 27 eller § 29, stk. 4, straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 2. Er overtrædelsen af et påbud foretaget af et kontoførende institut som sådant, kan der pålægges dette straf af bøde.

Stk. 3. I forskrifter, der udstedes af industriministeren i medfør af denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 36. Finder fondsørstilsynet, at et kontoførende institut, der omfattes af § 6, nr. 2-6, groft tilsidesætter sine forpligtelser efter denne lov eller pålæg meddelt i henhold til § 27, kan tilsynet fratage det pågældende institut retten til at virke i henhold til §§ 6 og 19.

Kapitel 11

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 37. Loven træder i kraft den 1. juli 1980, jfr. dog § 38.

Stk. 2. Industriministeren fastsætter, fra hvilket tidspunkt udstedelse af fondsaktiver skal ske gennem værdipapircentralen.

Stk. 3. Efter regler, der fastsættes af industriministeren, indkaldes cirkulerende børsnoterede værdipapirer til registrering i centralen.

Stk. 4. Efter det i indkaldelsen angivne tidspunkt kan renter og andet udbytte af indkaldte værdipapirer kun hæves mod samtidig registrering.

§ 38. For udstedelse og registrering af børsnoterede aktier og konvertible gældsbreve og af andele i investeringsforeninger sættes loven i kraft ved bekendtgørelse.

§ 39. Valg af bestyrelsesmedlemmer efter § 4 kan første gang finde sted, når værdipapircentralen i de sidste tre måneder har beskæftiget mindst 25 arbejdstagere.

§ 40. Loven gælder ikke for værdipapirer udstedt på Færøerne og i Grønland, men kan sættes i kraft for sådanne værdipapirer ved kongelig anordning. Der kan heri fastsættes afvigelser fra lovens bestemmelser, som landsdelenes særlige forhold gør påkrævet.

Lov nr. 627 af 8. december 1982 indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser:

§ 3

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.¹⁾)

§ 4

Industriministeren kan i forbindelse med afviklingen af overformynderiets virksomhed fastsætte særlige regler for registrering af værdipapirer samt for udbetaling af rente og udtrækningsbeløb af værdipapirer, der i afviklingsperioden forvaltes i overformynderiet.

Industriministeriet, den 27. april 1983

IB STETTER

/E. Mølgaard

¹⁾ Offentliggjort i Lovtidende den 14. december 1982.

Indledning

1. Ved lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral – i det følgende betegnet VPC – er der sket en gennemgribende ændring af den daglige arbejdsgang i det danske værdipapirmarked, hvilket også internationalt set betegner en nydannelse. Loven medførte samtidig en vigtig ændring inden for obligationsretten, idet loven for en stor del af værdipapirmarkedet trådte i stedet for gældsbrevsloven.

Lovens hovedregel findes i § 1, stk. 1: »Udstedelse af aktier og obligationer m.v., der noteres på Københavns Fondsbørs (fondsaktiver), sker gennem en værdipapircentral, der registrerer fondsaktiverne og disses omsætning«. Dette indebærer afskaffelse af obligationer (og senere aktier) som dokumentbårne værdipapirer, idet man i stedet skal benytte VPCs edb-system til at registrere udstedelser og rettigheder.

Kort sagt falder loven emnemæssigt i 3 dele. For det første er der reglerne om VPC, dens funktion, indretning, tilsyn samt regler om de »kontoførende institutter«. For det andet er der regler om VPCs eneret i forbindelse med udstedelser og omsætning af fondsaktiver. For det tredje er der regler af formueretlig art om stiftelse, overdragelse m.v. af fondsaktiver. De sidste træder i stedet for reglerne i gældsbrevslovens kap. II.

Samtidig indeholder loven en række bemyndigelser til industriministeren, der ved bekendtgørelse har fastsat reglerne om de praktiske fremgangsmåder ved registrering m.v.

2. Overvejelser om en forenkling af værdipapirsystemet stod på i mange år. Men efterhånden blev problemet mere påtrængende, idet obligationsmængden steg stærkt. Ved udgangen af april 1980 androg den nominelle værdi af cirkulerende obligationer 390 mia. kr. Dette beløb var ved konverteringen i april 1983 steget til 620 mia. kr. Det samlede antal cirkulerende obligationer androg formentlig 32 mill. stk. i 1980 og 47 mill. i april 1983, og selv om de obligationsudstedende institutioner forsøgte at begrænse antallet af stykker ved at udstede obligationer med større pålydende værdi, måtte det antages, at der for hvert år ville være en nettotilgang på adskillige millioner stk. obligationer. Der opstod herved en række praktiske problemer med at klippe kuponer, arkivere, fremtage og transportere værdipapirer. Disse handlinger gav også

problemer om sikkerheden, idet det er vanskeligt at sikre fuldt betryggende transport, kontrol og bogføring etc. vedrørende en så stor masse papir, der jævnlgt skal fremtages, transporteres, arkiveres o.s.v. Faren for bortkomst og/eller eksstinktionsvirkninger efter gældsbrevslovens §§ 14 ff var derfor ved at blive betydelig. Uden loven ville disse vanskeligheder fremover blive væsentligt forøget.

3. Allerede realkreditkommissionens betænkning nr. 552/1969 var inde på overvejelser om forenkling af realkreditsystemer. I de følgende år søgte dels fondsbørsen og dels realkreditrådet at udarbejde ordninger, der skulle lette de praktiske sider af omsætningen af obligationer og andre værdipapirer. Fra midten af 1970'erne koncentreredes interessen imidlertid om et system, der helt afskaffede det dokument, der er bærer af værdipapirerne, jfr. von Eyben i TfR 1976 s. 513-523. For at overveje dette nedsatte boligministeren i 1975 et udvalg, der skulle overveje muligheden for at begrænse eller overflødig gøre brugen af fysiske obligationer.

Udvalget afgav i februar 1977 en betænkning, »Det obligations- og aktieløse samfund – EDB-indskrivning i stedet for papir«, nr. 793/1977. Udvalget konkluderede, *at* det ville være hensigtsmæssigt at gennemføre en ordning, hvorved de fysiske værdipapirer, d.v.s. navnlig obligationer og aktiebrev, afskaffes, *at* der ikke var væsentlige tekniske eller juridiske problemer forbundet hermed, og *at* det ville være økonomisk mest fordelagtigt, at ordningen gennemførtes med etableringen af en fælles, d.v.s. centraliseret indskrivnings- og afviklingscentral.

Et væsentligt politisk problem var, at et system, der imødekom det tekniske behov for at afskaffe de fysiske værdipapirer, begrebsmæssigt indebærer en beskæftigelsesreduktion. Regeringen besluttede derfor i 1978, at der på grund af de beskæftigelsesmæssige konsekvenser var behov for en overvejelse af andre løsninger end den, der var forudsat i betænkning nr. 793/1977.

I marts 1979 nedsatte handelsministeriet en interministeriel arbejdsgruppe med den opgave at søge afklaret, hvorledes en værdipapircentral skulle opbygges og virke, og hvilke beskæftigelsesmæssige konsekvenser dette ville få i penge- og realkreditinstitutterne. Betænkning nr. 793/1977 gik ud fra et system, der kort kan karakteriseres som et centralt tinglysningskontor for alle transaktioner vedrørende børsnoterede værdipapirer. Arbejdsgruppen havde som arbejdshypotese den »decentrale løsning«, som også blev lovens. For at mindske den beskæftigelses-

mæssige virkning inddrager loven de hidtidige opbevaringssteder i form af »kontoførende institutter«, der har eneret til at udføre den del af registreringsproceduren, der kræver kontakt med investorerne.

Arbejdsgruppen sluttede sit arbejde med afgivelse af en Redegørelse i slutningen af 1979. Arbejdsgruppen gav heri udtryk for, at den decentrale løsning indeholder principper for VPCs opbygning og funktion, som må anses for anvendelige, forudsat at der udarbejdes de fornødne retningslinier og føres tilstrækkeligt tilsyn med centralen. Arbejdsgruppen undersøgte endvidere de beskæftigelsesmæssige konsekvenser, der i lyset af sektorernes samlede arbejdsstyrke, årlige afgang, tryghedsaftaler og tilbud om omskoling ansås for relativt begrænsede. I bemærkningerne til lovforslaget skønnede industriministeren, at de beskæftigelsesmæssige virkninger af den rationalisering, som var lovforslagets hovedformål, androg ca. 950 heltidsansatte. Herfra skulle trækkes de ca. 100 personer, som VPC forventedes at beskæftige.

Industriministeren forelagde i februar 1980 folketinget forslag til lov om en værdipapircentral, der næsten uændret vedtoges og stadfæstedes d. 14. maj 1980.

I forhold til betænkning nr. 793/1977 er lovens tekst ændret væsentligt. Dels er den endelige lovtekst mere omfattende og detaljeret, og dels er der en principiel afvigelse fra udvalgets udkast, bl.a. i kraft af den decentrale opbygning.

3. I juni 1980 nedsatte industriministeriet en arbejdsgruppe med den opgave at udarbejde udkast til gennemførelsesforanstaltninger til loven, f.s.v. angår obligationer.

Arbejdsgruppen skulle udarbejde udkast til én samlet bekendtgørelse i medfør af loven §§ 7, 16, 19 og 20 (om registerets indretning og førelse, fremgangsmåden ved registrering, kontoudskrifter, storkunder og godkendelse af personer, der har adgang til at medvirke ved registrering og udfærdigelse af kontoudskrifter), samt udkast til bekendtgørelser i medfør af lovens § 23, stk. 6, om klageafdelingens virksomhed og § 37, stk. 3, om indkaldelse af cirkulerende obligationer.

I 1981 blev arbejdsgruppens kommissorium udvidet, idet den fik mulighed for at foreslå lovændringer. Navnlig anmodedes den om at overveje behov for lovændringer vedrørende registrering af begrænsede rettigheder.

Arbejdsgruppen afgav i marts 1982 betænkning nr. 948/1982, »Gennemførelse af lov nr. 179 af 14. maj 1982 om en værdipapircentral«. På

grundlag heraf udstedtes den 4. oktober 1982 bekendtgørelserne nr. 530-532 om registrering, om indkaldelse og om klageafdelingen (bilag 3, 5 og 6).

Betænkning nr. 948/1982 havde vist, at på det formueretlige område var visse ændringer i værdipapircentralloven og retsplejeloven ønskelige eller nødvendige. Disse gennemførtes ved lov nr. 627 af 8. december 1982.

Herefter kunne man ved bekendtgørelse nr. 11-13 af 12. januar 1983 foretage de fornødne tilpasninger i bekendtgørelserne om registrering og indkaldelse. Samtidig overførtes to mindre obligationsudstederes obligationer til VPC.

På grundlag af erfaringerne herfra besluttedes at lade al udstedelse og omsætning m.v. af obligationer overgå til VPC med virkning fra 5. april 1983, jfr. bekendtgørelse nr. 114 af 23. marts 1983.

Kapitel 1

Indledende bestemmelser¹⁻²

1. Kapitel 1 indeholder lovens grundprincipper.

I § 1 bestemmes at alle børsnoterede aktier og obligationer skal udstedes gennem VPC. Dermed fastslås *lovens hovedsigte: at afskaffe obligationer (og aktier) som fysiske dokumenter.*

§ 2 henlægger den praktiske gennemførelse heraf til en *privat* selvejende institution, Værdipapircentralen. Derved fastslås, at udstedelse og omsætning af værdipapirer/fondsaktiver fortsat er en *privatretnlig* opgave.

Begge principper bryder med traditionelle opfattelser i obligationsretten og forvaltningsretten. Det er ved lovens anvendelse vigtigt, at man ikke ved hjælp af fortolkning falder tilbage på de traditionelle opfattelser i et omfang, som hverken et edb-baseret system eller lovens ord tilsiger.

2. Lovens kap. 11 indeholder ingen bestemmelser om ophævelse af ældre lovbestemmelser. Men det bør nævnes, at *gældsbrevslovens område* på flere måder indskrænkes, idet værdipapircentralloven indebærer, *at* en væsentlig del af de fordringer, der tidligere udstedtes som negotiable gældsbreve, nu skal udstedes som fondsaktiver, *at* gældsbrevslovens bestemmelser om masse gældsbreve i vidt omfang bliver genstandsløse, og *at* man ej heller kan eller bør anvende gældsbrevslovens grundsatninger på fondsaktiver, medmindre de – undtagelsesvis, jfr. note 1-3 til kap. 4 – passer på fondsaktiver.

§ 1

Udstedelse¹ af aktier² og obligationer³ m.v., der noteres⁴ på Københavns Fondsbørs,⁵ (fondsaktiver),⁶ sker gennem en værdipapircentral, der registrerer fondsaktiverne og dissens omsætning.⁷

Stk. 2. Industriministeren kan tillade⁸ registrering af andre⁹ lignende aktiver.¹⁰

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 52 f, 75 og 80 f.

Redegørelse 1979 s. 7-17.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3976 f.

§ 1

1. »Udstedelse« bruges i loven til at beskrive de handlinger, som skal foretages, for at et fondsaktiv kan blive registreret i VPCs edb-system og dermed komme til eksistens. Vigtigt er her at nævne, at et dokument som bærer af en fordring ved § 1 bliver unødvendigt og uden betydning, jfr. *bet.* 793/1977 s. 15 og 65 f, note 1 til kap. 5 og note 2 til § 27.

Om disse udstedelseshandlinger findes visse regler i *reg.bkg.* § 2 og § 15, stk. 1, sml. også § 37. Men i øvrigt overlades spørgsmålet til praksis, herunder tilslutningsaftalerne.

§ 1 etablerer et legalt fuldmagtsforhold for VPC til at emitte fondsaktiverne på udstedernes vegne. Herom siges i *hem.*: »For obligationslån indskydes der herved et nyt led, idet værdipapircentralen på vedkommende realkreditinstituts vegne afgiver instituttets skylderklæring til långiveren, d.v.s. obligationskøberen. Værdipapircentralens bemyndigelse i forhold til udstederne påregnes nærmere fastlagt dels ved aftaler mellem dem og centralen, dels i de regler om værdipapircentralens virksomhed, som fastsættes i vedtægterne, eller som industriministeren ifølge forslaget er bemyndiget til at fastsætte ved bekendtgørelse«. Jfr. også *reg.bkg.* § 15, stk. 1 og 2, og note 2. *c* til § 12.

Såfremt VPC udsteder obligationer i strid med den legale fuldmagt, herunder ved hændelige fejltagelser, er obligationsudstederen formentlig bunden herved i forhold til godtroende erhververe af fondsaktivet, jfr. note 2. *m* til § 12. VPC er i øvrigt ansvarlig over for obligationsejere og andre rettighedshavere såvel efter aftalelovens § 25 som efter lovens § 17, såfremt udstederen ikke skulle være bundet. VPC er efter § 17 i princippet også objektivt erstatningsansvarlig over for udstederen, jfr. note 9. *b* til § 17.

2. I *hem.* udtales om aktier: »For så vidt angår ordet aktier, bemærkes, at dette ofte benyttes både som betegnelse for aktionærens andelsret i selskabet og som betegnelse for aktiebrevet, d.v.s. det dokument, der skal udstedes som bevis for denne ret, jfr. aktieselskabslovens §§ 21, 22 og 24. Ordet er her nærmest anvendt i den førstnævnte betydning, idet aktiebreve, som omtalt i de nævnte bestemmelser i aktieselskabsloven, ikke skal udstedes for de af ordningen omfattede aktier«.

Under begreber »aktier« i § 1, stk. 1, falder de dokumenter, som børsnoterede aktieselskaber udsteder som bevis på aktuel eller potentiel medejendomsret i selskabet. § 38 nævner som de vigtigste eksempler aktier (d.v.s. aktiebreve, jfr. aktieselskabslovens § 21 ff) og konvertible gældsbreve, jfr. aktieselskabslovens § 41. Formentlig omfattes også de i

aktieselskabslovens § 31 omtalte tegningsbeviser og delbeviser; men dette forventes klarlagt under den tekniske tilpasning, der skal foretages af aktieselskabslovens og fondsbørslovens regler om aktier og aktiebreve, interimsbeviser, tegningsret og delbeviser, inden loven sættes i kraft for aktier, C. Boye Jacobsen i Juristen 1980 s. 479 og note 4 til § 38.

Visse af de formueretlige regler i loven har i øvrigt kun obligationer for øje, jfr. note 3 til § 12, noterne 1. *c* og *d* og 3 til § 13 og note 2 til § 14.

Af § 38 fremgår, at også andele i børsnoterede investeringsforeninger anses som fondsaktiver.

3. Begrebet »obligation« sigter til de negotiable fordringer, der tidligere udstedtes i form af massegældsbreve. Massegældsbreve defineres efter gældsbrevslovens § 4, stk. 2, som »gældsbreve, der fremtræder som led i en sammenhørende udgivelse af et større antal gældsbreve med fælles tekst«. Disse kendetegn kan ikke fuldt ud genfindes ved fondsaktiver, jfr. note 2. *e* til § 11. Men i praksis vil det af aktividentifikationen efter *reg.hkg.* § 6 klart fremgå, om et fondsaktiv kan betegnes som en »obligation« eller ej.

Blandt de typiske kendetegn for fondsaktiver, der er obligationer, er, at fordringen er generisk (og fungibel), jfr. *reg.hkg.* § 6, stk. 3, at udstederen omfattes af § 6, navnlig nr. 6, og at fondsaktivet nyder stempelfritagelse efter stempelovens § 56, jfr. note 5 til kap. 4. – Fondsaktiver kan være indexregulerede, se *bet.* 948/1982 s. 80 f.

Ansvarlig indskudskapital efter bank- og sparekasselovens § 22 behandles i praksis som obligationer, se industriministeriets skrivelse af 23. marts 1983 (j. nr. 531-8-83).

Uden for lovens obligationsbegreb falder

- statspræmieobligationer, § 30.
- konvertible gældsbreve og lign., jfr. § 38 med note 2.
- obligationer udstedt af valutaudlændige, § 31, stk. 1.

Indtil videre holdes obligationer udstedt af institutter med hjemsted på Færøerne og Grønland uden for loven, § 40.

Endvidere indeholder § 31, stk. 2, en dispensationsadgang for industriministeren.

For de undtagne obligationer finder normalt reglerne i gældsbrevsloven anvendelse, såfremt dansk ret skal anvendes. Det samme gælder fortsat for de pantebreve, låntagere udsteder til obligationsudstedere som sikkerhed for et lån. – Om lovkonflikter, se note 4 til kap. 4.

§ 1

4. Når loven kræver, at fondsaktiver skal »noteres« på fondsbørsen, omfatter dette noteringsbegreb efter *bem.* og *reg.bkg.* § 1, stk. 2, dels de fondsaktiver, der allerede er noteret, og dels dem, der ikke allerede er noteret, men som agtes søgt optaget til notering. Det får betydning ved obligationer, idet obligationsserier først optages til notering, når udstedelsen i den pågældende serie har nået et vist omfang, jfr. fondsbørsbkg. nr. 7 af 15. januar 1982 § 21.

Endvidere følger det af *reg.bkg.* § 3, at obligationer udstedt gennem VPC (eller indkaldt efter § 37, stk. 3) forbliver i VP-systemet, selvom de ikke længere noteres på Københavns Fondsbørs. Det er tilfældet, hvis en serie ved udtrækning kommer ned under det beløb, der berettiger til optagelse på fondsbørsen, eller hvis serien mod forventning aldrig kommer op på det beløb. I sidstnævnte tilfælde vil den manglende optagelse normalt føre til, at fondsaktivets ejer ud fra et forudsætningssynspunkt vil gøre misligholdelsesbeføjelser gældende over for udstederen.

5. Jfr. lov nr. 220 af 7. juni 1972 om Københavns Fondsbørs og fondsbørsbkg. nr. 7 af 15. januar 1982. Fondsaktiver er således undergivet de almindelige regler for fondsbørsen, med mindre andet udtrykkeligt er bestemt eller med nødvendighed følger af VP-systemet.

6. Den legale definition af fondsaktiver er således »aktier og obligationer m.v., der noteres på Københavns Fondsbørs«, således som ordene må forstås efter note 2-5. Man kan til den legale definition føje: »og som tillægges negotiabilitet efter værdipapircentrallovens kap. 4«.

7. VPCs *opgave* beskrives her som den dobbelte at registrere »fondsaktiverne« og at registrere »disses omsætning«. *Reg.bkg.* § 1, stk. 1, taler om, at VPC skal registrere udstedelse og omsætning af fondsaktiver og rettigheder herover. Dette betegnes ofte som funktionerne »indskrivning« og »afvikling«. Heri ligger:

a. Fondsaktiver kan kun *opstå* gennem registrering i VPC, jfr. note 1 om VPCs legale fuldmagt, og for indkaldte obligationer § 37, stk. 4. Derfor taler visse regler, f.eks. § 8, stk. 1, og § 11, 1. pkt., om »registrerede fondsaktiver«. Om retsvirkningen af, at aktier eller obligationer udstedes eller omsættes uden brug af VPC, se note 5 til § 37.

Hvis en registrering er behæftet med fejlskrift eller lign. fejltagelser fra udstederen eller hans legale fuldmægtig VPC, forpligtes udstederen efter aftalelovens § 32 over for godtroende erhververe, jfr. i øvrigt note

2 *e.* og *m.* til § 12. Som nævnt i note 3. *b* til § 8 og note 1. *b.* til § 12 er det dog tvivlsomt, om dette i konkurs kan påberåbes med den virkning, at fejltagelsen fra VPC anses for »uskreven« med den følge, at anmelderen får en bedre retsstilling i konkursboer. Såfremt der er fejl eller forsømmelser ved registreringen, kan rettighedshaveren (eller udstederen) få erstatning efter § 17 fra VPC.

b. *Rettigheder* over fondsaktiver skal registreres i VPC for at få omsætningsbeskyttelse, jfr. navnlig §§ 8 og 11. Men også i forholdet mellem kontraktsparter er registrering ofte nødvendig for at erhververen kan nyde den tilsigtede ret, se f.eks. § 10, § 13, stk. 2, §§ 13a, 18, 19 og § 37, stk. 4.

c. VPC er et *teknisk hjælpemiddel* ved udstedelse og omsætning af fondsaktiver. Systemet sparer fondshandlerne for en omfattende og besværlig fysisk håndtering af dokumenter, ligesom det hjælper fondshandlerne med at få handler til at »gå op« i løbet af afviklingsdagene, se *bet.* 948/1982 s. 28 ff og 76 f, samt note 2 til § 13 a og note 2 til § 33. Endelig er systemet også for udstederne arbejdsbesparende ved udtrækning og renteudbetaling og ved, at registrering erstatter trykning af værdipapirer i overensstemmelse med Fondsbørsens regler.

Den tekniske gennemførelse af VPCs opgaver er i vidt omfang henlagt til de kontoførende institutter, jfr. § 6.

Ekstern, d.v.s. over for brugerne (kontoførende institutter og storkunder), varetager VPC følgende funktioner:

- Registrering af værdipapirer (herunder til- og afgang) og deres ejerforhold m.v.,
- Registrering af transaktioner fra centralens brugere,
- Betalingsformidling af renter, udbytter samt udtrækning af obligationer,
- Handel og afvikling,
- Centralens serviceydelser, sml. § 19, stk. 2, § 32, stk. 2, og § 33.

Se hertil *Redegørelse* 1979 s. 7 og 10 f, hvor det nævnes, at internt har VPC tre hovedfunktioner: *Systemudviklingsfunktionen* sørger for udvikling og vedligeholdelse af centralens edb-systemer. *Edb-driftfunktionen* sørger for den korrekte afvikling af centralens edb-funktioner. Endelig har VPC opgaver vedr. *systemanvendelse*, herunder den daglige kontakt til og uddannelse af centralens deltagerkreds, indgåelse og administration af aftaler med de berørte sektorer samt behandling af klager fra investorerne.

d. I det under a-c anførte ligger, at VPC har pligt til at registrerede akti-

§ 2

ver og rettigheder, der anmeldes, og at der skal være teknisk mulighed herfor i systemet, jfr. *reg.bkg.* § 6, stk. 1, 1. pkt. Fondsaktiver og rettigheder skal kunne registreres rigtigt, herunder særegenheder som »ansvarlig« eller »udbyttegivende«, se note 3. *b* til § 8.

8. Det må kræves, at ministeren på rimelig måde præciserer de (afgrænsede) kategorier, der er tale om. En delegation af denne beføjelse til VPC kan ikke ske, da § 1, stk. 2, angår lovens anvendelsesmåde. – Hidtil er § 1, stk. 2, kun brugt i begrænset omfang ved *reg.bkg.* § 3, jfr. note 4 og *bet.* 948/1982 s. 22.

§ 1, stk. 2, kan også bruges således, at der gives enkelte børsnoterede aktieselskaber, der ønsker det, adgang til at lade deres aktieudstedelse og aktiebog forvalte af VPC, smh. note 4 til § 38.

9. Derimod kan ministeren næppe uden for tilfælde, der omfattes af § 31, tillade, at registrerede aktiver tilbageføres til dokumentbårne fordringer, jfr. *hem.* til §§ 37 og 38, cit. i note 4 til § 38. En sletning fra VP-systemet betyder nemlig, at andre regler finder anvendelse ved omsætningsbeskyttelse og legitimation. Sletning i VPC uden alle rettighedshavernes samtykke må være udelukket.

10. Under begrebet »andre lignende aktiver« falder ifølge *hem.* værdipapirer som ikke-børsnoterede aktier og pantebreve. Der er ingen aktuelle planer om at inddrage disse værdipapirer i VP-systemet. Særlige problemer f.eks. i relation til legitimationsreglen i § 13 lades derfor uomtalte, sml. note 3 til § 14.

Bestemmelsen får næppe betydning på kort sigt. Men den betyder, at man ikke på længere sigt afskæres fra at drage nytte af den tekniske udvikling for så vidt angår de nævnte værdipapirer.

§ 1, stk. 2, kan ikke omfatte anparters i et anpartsselskab, sml. anpartsselskabslovens § 15, stk. 2, og § 16, jfr. Græsvænge-Viggo Larsen-Nielsen Thomsen: Anpartsselskabsloven (2. udg. 1982) s. 123.

§ 2

Værdipapircentralen er en privat¹ selvejende² institution. De nærmere regler om værdipapircentralen og dens virksomhed³ fastsættes af centralens bestyrelse i en vedtægt, der godkendes af industriministeren.⁴

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 69, 75 og 81.

FT 1979/80, 2. saml., till. A. sp. 3978.

1. At VPC er en *privat*, selvejende institution, jfr. *vedt.* § 1, stk. 1, skyldes navnlig, at den udfører en virksomhed, der traditionelt er blevet udført af de kontoførende institutter på privatretligt grundlag. Det afspejler sig også i lovens § 3, stk. 2, om bestyrelsens sammensætning.

Retsvirkningerne af, at VPC er »privat«, beskrives således i *hem.* til § 2: »Afgørelser truffet af værdipapircentralen kan følgerigt ikke indbringes for industriministeren, men alene for den i forslaget § 23 omhandlede klageafdeling og for domstolene. Dette medfører endvidere, at centralen ikke er undergivet f.eks. lov om offentlighed i forvaltningen eller reglerne om udbydelse af offentlige bygge- og anlægsarbejder eller offentlige indkøb. Omvendt ligger heri, at centralen undergives tilsyn af registertilsynet efter lov om private registre, jfr. lovforslagets § 29«. Herudover gælder, at VPCs afgørelser (herunder klageafdelingens afgørelser) ej heller kan påklages til folketingets ombudsmand eller indbringes for domstolene efter grundlovens § 63, stk. 1, jfr. *bet.* 793/1977 s. 69. Det følger i øvrigt af lovens system, at de kontoførende institutters afgørelser ikke kan indbringes for VPC, jfr. herved § 24, nr. 2 og 3, og § 9, eller påklages til offentlig myndighed og således ej heller til fondsbørstilsynet. C. Boye Jacobsen i *Juristen* 1980 s. 481. VPC er i sin helhed en privatretlig juridisk person og ej heller omfattet af reglerne om »særlige forvaltningssubjekter«, jfr. Poul Andersen: *Dansk forvaltningsret* (5. udg.) s. 69 f. VPCs retsstilling, rettigheder og forpligtelser er derfor som erhvervsdrivende fondes i almindelighed, medmindre andet følger af loven.

2. Begrebet *selvejende* institution er brugt i overensstemmelse med almindelig juridisk sprogbrug, jfr. fondsudvalgets *bet.* 970/1983 s. 43 f og 89. I *hem.* udtales, »at værdipapircentralen selv med bestyrelsen og direktionen som ledelse under ansvar efter loven administrerer dens bestemmelser. Hverken centralens stiftere eller andre deltagere er således ejere af virksomheden, dens formue eller overskud. Værdipapircentralens økonomi er dernæst uafhængig af statskassen, idet den på samme måde, som det er tilfældet for Københavns Fondsbørs, finansieres ved hjælp af afgifter, der indbetales af de deltagende institutter m.fl., jfr. lovforslagets § 21.« Jfr. også *vedt.* §§ 3-5, 21 og 25 og note 1 til § 3.

Efter Fondsudvalgets forslag, *bet.* 970/1982 s. 92, vil VPC ikke blive undergivet en kommende fondslovgivning.

§ 2

3. Lovens § 27 forudsætter, at vedtægterne også indeholder sikkerhedsforskrifter, jfr. herved *vedt.* § 20, note 2 til kap. 8 og note 4 til § 29.

4. *Vedt.* er aftrykt som bilag 1.

Kapitel 2

Ledelse

§ 3

Værdipapircentralen ledes af en bestyrelse på indtil 13 medlemmer og en direktion.¹

Stk. 2. Industriministeren udnævner for tre år ad gangen formanden for bestyrelsen og de øvrige bestyrelsesmedlemmer,² jfr. dog § 4. Af medlemmerne udnævnes fire efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer udstederne af fondsaktiverne,³ fire efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer de i § 6, nr. 2 og 5, nævnte kontoførende institutter,⁴ og et efter indstilling fra Danmarks Nationalbank.⁵ Et af medlemmerne udnævnes med særligt henblik på at varetage interesser for ejerne af fondsaktiverne.⁶ For medlemmerne skal udnævnes stedfortrædere.⁷

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 75 og 81 f.

FT 1979/80, 2. saml., till A, sp. 3978 f.

1. Afgrænsninger af bestyrelsens og direktionens kompetence og pligter indeholdes i § 5 og i *vedt.*

Af § 3, stk. 1, og § 5, sammenholdt med § 2, følger, at industriministeren ikke deltager i eller kan gribe ind i VPCs ledelse eller drift. Udover udnævnelsesbeføjelsen i § 3 har loven tillagt ministeren beføjelse til at fastsætte generelle forskrifter (§ 1, stk. 2, § 4, stk. 5, § 7, § 16, stk. 2, § 19, stk. 2, § 20, § 23, stk. 6, § 32, stk. 2, § 37, stk. 2 og 3, og § 38) og til at godkende vedtægterne, se § 2, 2. pkt. Konkret betonedede afgørelser hjemles alene i § 1, stk. 2, og § 31, stk. 2.

2. *Vedt.* §§ 6 og 7 indeholder nogle præciseringer vedr. udnævnelsesproceduren. Endvidere stiller *vedt.* § 9 visse betingelser til alle bestyrelsesmedlemmer, jfr. note 2 og § 4.

3. I praksis er dette tre repræsentanter for Realkreditrådet og en for Industrirådet.

³ Lov om en værdipapircentral

§ 4

4. I praksis er dette to repræsentanter for Den danske Bankforening, en for Danmarks Sparekasseforening og en for fondsbørsvekselererne.

5. Repræsentanten for Danmarks Nationalbank forudsættes i *bem.* til-lige at repræsentere statens interesse som udsteder (d.v.s. finansministe-riet).

6. Ifølge *vedt.* § 6 skal dette være en repræsentant for Assurandør-Socie-tetet. Se herved lovens § 19, stk. 2, hvorefter større forsikringsselskaber kan opnå status som storkunder.

7. Sml. *vedt.* § 10.

§ 4¹

Værdipapircentralens arbejdstagere har ret til i overensstemmelse med stk. 2-5 at vælge 2 medlemmer af bestyrelsen og stedfortrædere for disse blandt centralens arbejdstagere.²

Stk. 2. Mindst halvdelen af arbejdstagerne skal stemme for en beslutning om at udnytte retten efter stk. 1. Beslutningen meddeles skriftligt bestyrelsen.³

Stk. 3. Arbejdstagernes valg af bestyrelsesmedlemmer og stedfortrædere sker ved skriftlig og hemmelig afstemning. Medlemmerne indtræder i bestyrelsen 1 måned efter, at denne har fået skriftlig meddelelse om de pågældendes navn og bopæl.

Stk. 4. De bestyrelsesmedlemmer, der vælges af arbejdstagerne, udpeges for 3 år ad gangen blandt de arbejdstagere, der i det sidste år før valget har været ansat i værdipapircentralen.⁴

Stk. 5. Industriministeren fastsætter regler om:

1. hvem der anses som arbejdstager,
2. den nærmere gennemførelse af valg efter stk. 2 og 3,
3. mulighed for at undlade afholdelse af valg i henhold til stk. 3, såfremt der kun er opstillet det antal kandidater, der skal vælges som bestyrelsesmedlemmer og som stedfortrædere,
4. retlig beskyttelse i ansættelsen for de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer, idet uoverensstemmelser om beskyttelsen og om brud på eller fortolkning af reglerne afgøres ad fagretlig vej, og
5. under hvilken form værdipapircentralens arbejdstagere skal orienteres om centralens forhold.⁵

Forarbejder

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3979.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81 s. 4), og till. B, (blad nr. 176).

1. Stk. 3 og stk. 5 er ændret ved lov nr. 627 af 8. december 1982. Om fortolkningen af § 4 kan i øvrigt henvises til aktieselskabslovens §§ 49, 177 og 178, jfr. Græsvænge-Viggo Larsen-Niels Thomsen: Aktieselskabsloven med kommentarer, 2. udg., 1982.

2. P.g. af VPCs særlige funktioner for samfundet må bestyrelsen have en bestemt sammensætning. Arbejdstagerne kan derfor kun vælge to bestyrelsesmedlemmer.

Vedt. § 9 indeholder visse krav til bestyrelsesmedlemmerne (myndighed, konkursfrihed og vandel), der efter ordlyden også gælder for arbejdstagernes repræsentanter, jfr. valgbgk. (bilag 2) § 10, nr. 2, og som næppe går ud over, hvad fondsborstilsynet med hjemmel i § 27, jfr. § 26, kan foreskrive. Derimod kan der efter forhandlingerne i folketinget om forslaget til lov nr. 627 af 8. december 1982 næppe i øvrigt stilles betingelser vedr. valgbarhed for de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer.

3. Jfr. § 39.

4. Reglerne i *vedt.* §§ 8-11 gælder også de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer.

5. Bekendtgørelse nr. 308 af 10. juni 1981. Aftrykt som bilag 2.

Til forskel fra aktie- og anpartsselskabslovene kan medarbejdernes repræsentanter i bestyrelsen vælges på en enhedsliste, der omfatter både medlemmer og stedfortrædere.

§ 5¹

Bestyrelsen ansætter direktionen og sørger for, at værdipapircentralens virksomhed udøves forsvarligt² i overensstemmelse med loven og værdipapircentralens vedtægter.³

Stk. 2. Direktionen varetager den daglige ledelse af værdipapircentralen i overensstemmelse med bestyrelsens retningslinier og anvisninger.⁴

§ 5

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 76 og 82.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3979.

1. Nærmere regler om bestyrelsen og direktionen findes i *vedt.* §§ 8-19. Tegningsregler findes i *vedt.* § 20.
2. Formuleringen svarer til aktieselskabslovens § 54, stk. 1, 2. pkt.
3. Se navnlig *vedt.* § 16.
4. Jfr. *vedt.* § 18, 2. pkt. Formuleringen i stk. 2, der minder om aktieselskabslovens § 54, stk. 2, klargør, at bestyrelsen både i konkrete sager og ved generelle retningslinier kan give direktionen anvisninger. Hvorvidt disse retningslinier kan påberåbes over for andre, f.eks. kontoførende institutter, må afgøres efter almindelige formueretlige regler, som f.eks. aftalelovens § 33.

Kapitel 3

Adgangen til at foretage registrering¹

1. Mens *bet.* 793/1977 forestillede sig Værdipapircentralen som en art centralt tinglysningskontor, er strukturen i loven »decentral«. Heri ligger, at ejere m.fl. af fondsaktiver kun gennem det kontoførende institut kan komme i kontakt med VPC, jfr. dog § 19, stk. 2, om storkunder. Decentraliseringen begrundedes således i *hem.* (sp. 3974):

»Derved opnås, hvad ikke mindst de nuværende opbevaringssteders personaleorganisationer har lagt vægt på, at værdipapircentralen ikke får en sektorforvridende virkning. Dog bemærkes, at dette samtidig betyder, at de kontoførende institutter ved lovforslaget får eneret på at administrere de fondsaktiver, der omfattes af forslaget.

Dette decentraliserede system gør det muligt for de kontoførende institutter at bevare den kontakt med kunderne, som de har i dag. Samtidig betyder det imidlertid også, at lovforslagets opbygning og udformning lovteknisk er blevet mere kompliceret.«

Systemets nærmere udformning er fastlagt i *reg.bkg.*, navnlig kap. 1-3. I hovedtræk kan systemet sammenfattes således: Værdipapircentralen skal ifølge lovens § 8, jfr. § 33, registrere obligationers udstedelse og rettigheder over obligationer og aktier, det være sig ejerforhold eller begrænsede rettigheder, f.eks. panterettigheder og omsætningsbegrænsninger. Anmeldelse, ekspedition og sagsbehandling sker decentralt hos realkreditinstitutter, banker, sparekasser og fondsbørsvekslerere, der varetager kontakten med investorerne på værdipapircentralens vegne i deres egenskab af kontoførende institutter. En investors konti i centralen vil blive administreret gennem det eller de kontoførende institutter, som investor vælger, og som efter lovens § 19 skal registreres på kontoen. Efter § 8, stk. 2 og 3, regnes retsvirkningen af anmeldelser derfor fra anmeldelse til det kontoførende institut.

§ 6¹

Ret² til at foretage registrering i værdipapircentralen på dennes vegne³ og med retsvirkning i henhold til §§ 8-16⁴ (kontoførende institut) tilkommer:

§ 6

1. Danmarks Nationalbank,⁵
2. banker og sparekasser⁶
3. andelskasser, der er undergivet tilsyn af offentlig myndighed,⁷
4. virksomheder, der drives i fællesskab af banker eller sparekasser, og som har til formål at forvalte værdipapirer,⁸
5. fondsbørsvekslerere⁹ og
6. realkreditinstitutter¹⁰ og andre obligationsudstedende institutter¹¹ for så vidt angår fondsaktiver, der er udstedt af det pågældende institut.¹²

Forarbejder

Redegørelse 1979, s. 7 ff.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3980

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81 s. 4 f), og till. B, (blad nr. 176)

1. *a.* § 6 omhandler de kontoførende institutter. Bestemmelsen giver *dels* en udtømmende opregning af, hvem der kan opnå status som kontoførende institut, og *dels* en beskrivelse af de kontoførende institutters funktion og eneret, sml. tilslutningsaftalens § 11.

§ 6 må sammenholdes med § 1, stk. 1, hvorefter VPC har et legalt monopol på at registrere fondsaktiver og disses omsætning. Af § 6 og af andre bestemmelser i loven fremgår, at VPCs eneret i vid udstrækning forvaltes af de kontoførende institutter »på Værdipapircentralens vegne«.

Det fremgår af opregningen i nr. 1-6, at de kontoførende institutter alle i forvejen er under offentligt tilsyn, f.s.v. angår deres hovedvirksomhed, og at virksomheden som kontoførende institut ligger i naturlig forlængelse af hovedvirksomheden.

b. Det fremgår af den udtømmende opregning i § 6, at udenlandske institutter, d.v.s. sådanne som er etableret i udlandet eller efter udenlandsk ret, ikke kan tillægges status af kontoførende institut, jfr. note 1 til § 31. Derimod omfattes institutter m.v. med domicil på Færøerne eller Grønland, jfr. § 40 med note 2, samt *reg.bkg.* § 10, stk. 1, sidste pkt. – Sml. *klageaf.d.bkg.* § 12.

2. *a.* Loven taler om, at der »tilkommer« i nr. 1-6 nævnte institutter m.fl. en »ret« til at registrere. Imidlertid er der i *reg.bkg.* fastsat flere betingelser for, at et af disse institutter kan opnå status som kontoførende institut, jfr. Leif Thomsen i Revision og Regnskabsvæsen 1983 s. 170 ff.

For det første forudsætter opnåelse af status som kontoførende institut, at instituttet har indgået en omfattende *tilslutningsaftale* med VPC, jfr. *reg.bkg.* § 4.

Tilslutningsaftalens formål er at etablere det operationelle grundlag for tilslutning til og samarbejdet mellem VPC og det kontoførende institut vedrørende juridiske, tekniske og forretningsmæssige spørgsmål. Aftalerne fremtræder som individuelle aftaler, men er baseret på en standardiseret model. Uddrag af en standardtilslutningsaftale er gengivet i bilag 7.

En lang række spørgsmål er ved *reg.bkg.* overladt tilslutningsaftalerne til regulering. Herom udtalte *bet.* 948/1982 s. 22: »Ved at kræve disse spørgsmål reguleret i tilslutningsaftalerne sikrer man, at Værdipapircentralen får bedre mulighed for at tilpasse tekniske regler til udviklingen, end hvis de skulle fastsættes ved bekendtgørelse. Samtidig sikrer kravet om regulering i tilslutningsaftalen, at spørgsmålene er fastlagt skriftligt og på en måde, der er accepteret af Værdipapircentralen, og som kan kontrolleres af fondsørstilsynet og registertilsynet«.

Tilslutningsaftalerne er undergivet godkendelseskrav ved *vedt.* § 2, stk. 2.

For det andet afgør ejeren af et fondsaktiv, gennem hvilket kontoførende institut hans aktiver skal registreres, *reg.bkg.* § 5.

Endelig gør loven ikke indgreb i regler om, at visse midler, som f.eks. umyndiges midler, kun kan forvaltes af særlig godkendte institutter.

b. Indholdet af den ret, som § 6 tillægger de kontoførende institutter, er, at kun de har ret til at indgå en tilslutningsaftale, og at kun de kontoførende institutter, der har indgået tilslutningsaftale, har »ret til at foretage registrering i værdipapircentralen på dennes vegne og med retsvirkning i henhold til §§ 8-16.« Således påbyder § 37, stk. 2 og 3, jfr. *indkaldelses-bkg.* (bilag 3), at ejerne af cirkulerende obligationer skulle aflevere disse til registrering i et kontoførende institut.

Omvendt har et kontoførende institut, der har indgået tilslutningsaftale, pligt til at registrere, jfr. nærmere *reg.bkg.* § 4, stk. 1 og 2.

c. En pligt til at indgå tilslutningsaftale er foreskrevet i *reg.bkg.* § 4, stk. 3, for institutter, der selv udsteder fondsaktiver. Det er navnlig praktisk for de i nr. 6. nævnte obligationsudstedende institutter.

d. Pr. 1. maj 1983 var antallet af kontoførende institutter 222. En del af disse er tilsluttet via 30 datacentraler.

9 tilslutningsaftaler var indgået med storkunder efter lovens § 19, stk. 2.

3. At de kontoførende institutters virksomhed foregår på VPCs vegne, viser sig på det tekniske plan ved, at alt, som skal registreres, skal indrapporteres til VPC i overensstemmelse med *reg.bkg.* kap. 2 og 3, og på det juridiske plan ved, at VPC efter lovens § 17 har et objektivi ansvar for alle fejl, også hændelige, som et kontoførende institut begår. P.d.a.s. viser den decentrale struktur sig i, at VPC selv kun kan gribe ind i en registreringsprocedure i det omfang, lovens §§ 9, 15 eller 16, jfr. § 24, nr. 3, bestemmer.

På visse punkter får de kontoførende institutter ved loven og tilslutningsaftalen en adgang til at handle på VPCs vegne, der minder om en stillingsfuldmagt, jfr. aftalelovens § 10, stk. 2, og § 12. Imidlertid er det kontoførende instituts muligheder efter loven og tilslutningsaftalerne fastlagt forholdsvis detaljeret, hvilket medfører, at aftalelovens regler kun får en begrænset udfyldende betydning.

4. Henvi sningen til §§ 8-16 er ikke ganske præcis og næppe af selvstændig betydning. Ikke alle bestemmelserne i §§ 8-16 handler om registreringers retsvirkning. Endvidere er en vigtig virkning beskrevet i § 17. Endelig har de tilsluttede kontoførende institutter rettigheder og pligter uden for §§ 8-16, se navnlig §§ 1, 18, 19 og 33.

5. Som affattet ved lov nr. 627 af 8. december 1982.

Regler om Danmarks Nationalbank indeholdes i lov nr. 116 af 7. april 1936, efter hvis § 7 Nationalbanken er under tilsyn af den kgl. bankkommissær, der for tiden er økonomiministeren. P.g. af sin særlige status er Nationalbanken ikke undergivet fondsbørstilsynets tilsyn efter §§ 26-28 og 35-36. Derimod gælder loven i øvrigt fuldt ud, og VPC kan således – evt. efter krav fra fondsbørstilsynet – gribe ind, hvis tilslutningsaftalen krænk es eller bør ændres, jfr. tilslutningsaftalen i bilag 7 §§ 2, 6, 42 og 44.

Om (ikke-)indskrivning af statsgældsbeviser o.l. i Nationalbanken, se *bkg.* nr. 67 af 10. februar 1983, der dog ikke i juridisk forstand er en nødvendig følge af loven.

6. a. D.v.s. kreditinstitutter, der har koncession til at drive virksomhed i henhold til lov om banker og sparekasser, lovebkendtgørelse nr. 35 af 30. januar 1981. De er under tilsyn af bank- og sparekassetilsynet, der er identisk med fondsbørstilsynet, se note 1 og 2 til § 26.

Modsætningsvis følger, at andre kreditinstitutter, der omfattes af lov

nr. 179 af 14. maj 1980, ikke kan opnå status af kontoførende institut. Det samme gælder kreditinstitutter m.v., der omfattes af lov om visse spare- og udlånsvirksomheder (JAK), nr. 156 af 2. maj 1934, jfr. dog nr. 3.

b. Banker og sparekasser vil oftest have filialer. Deres stilling i relation til VPC fastlægges i det enkelte instituts tilslutningsaftaler.

Filialers mulighed for direkte indrapportering til VPC kan give problemer i relation til legitimation ved anmeldelse efter *reg.hkg.*, se *bet.* 948/1982 s. 35 f, når en »fremmed« filial gennemfører anmeldelsen.

7. Indsat ved lov nr. 627 af 8. december 1982. I betænkningen fra folketingets erhvervsudvalg (FT 1982/83, till. B) udtaltes vedr. krav om offentligt tilsyn:

»Industriministeren har over for udvalget oplyst, at han har bedt udvalget vedrørende en lovgivning om andelskasser om at afslutte sit arbejde så tidligt, at der er mulighed for at fremsætte lovforslag herom i folketingssamlingen 1983-84.

Industriministeren har endvidere oplyst, at det er muligt allerede i dag for andelskasserne at komme under offentligt tilsyn. Herved kan de blive kontoførende institutter i værdipapircentralen. Dette kan ske i medfør af lov om visse spare- og udlånsvirksomheder (nr. 156) af 2. maj 1934 ved, at den enkelte andelskasse ændrer sine vedtægter, således at dens virkeområde ikke længere er lokalt begrænset til et sogn med tilgrænsede sogne, eller at den enkelte andelskasse i medfør af en generalforsamlingsbeslutning over for industriministeren fremsætter ønske om at blive omfattet af loven«.

8. Indsat ved lov nr. 627 af 8. december 1982. I bemærkningerne til lovforslaget forklares reglen således: »Herved muliggøres, at virksomheder, der har specialiseret sig i løsningen af opgaver, som ikke kan løses på rentabelt grundlag i de enkelte banker eller sparekasser, opnår samme ret til at foretage registrering, som de oprettende banker eller sparekasser selv har. Virksomheder, der omfattes af bestemmelsen, må alene drive en virksomhed, som de oprettende banker eller sparekasser selv kan udføre, jfr. bank- og sparekasselovens § 1, stk. 4, hvorefter banker og sparekasser ikke må drive anden virksomhed end bank- og sparekassevirksomhed«.

Modsætningsvis følger, at investeringsforeninger, jfr. lov nr. 229 af 26. maj 1982, ikke kan opnå status som kontoførende institut.

§ 7

9. Fondsbørsvekslererne beskikkes af industriministeren. Regler for dem findes i lov nr. 220 af 7. juni 1972 om Københavns Fondsbørs kap. 2-4 og bekendtgørelse om Københavns Fondsbørs nr. 7 af 19. januar 1982 kap. 2. De er undergivet tilsyn af fondsbørstilsynet.

10. Realkreditinstitutternes antal er for tiden 6. De godkendes af og er under tilsyn af boligministeriet, jfr. lovekendtgørelse nr. 491 af 17. november 1980.

11. Herhen hører Danmarks Skibskreditfond, Dansk Landbrugs Realkreditfond, Finansieringsinstitutter for Industri og Håndværk og Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Staten og f.eks. Københavns Kommune kan derimod ikke opnå status som kontoførende institut, men må emittere gennem et af de under nr. 1-5 nævnte institutter, f.eks. Danmarks Nationalbank. Jfr. note 1 til § 21.

12. Disse institutter har normalt pligt til at indgå en tilslutningsaftale, se note 2. c og *reg.bkg.* § 4, stk. 3, og § 15, stk. 1. Til gengæld er både deres ret og pligt begrænset til at indgå tilslutningsaftale vedr. egne fondsaktiver.

§ 7¹

Industriministeren fastsætter regler om grundlaget² for og fremgangsmåden³ ved registrering og om godkendelse af personer, der som ansatte i værdipapircentralen eller de kontoførende institutter kan udføre de med registreringen forbundne opgaver.⁴

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler om registrering af begrænsede rettigheder over fondsaktiver⁵ samt regler om værdipapircentralens eller kontoførende institutters adgang til at opkræve gebyrer for forvaltning af fondsaktiver og for registreringer vedrørende disse.⁶

Forarbejder

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3980 f.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81 s. 5).

1. *a.* § 7 blev omformuleret ved lov nr. 627 af 8. december 1982. Forskellen mellem stk. 1 og 2 ligger i, at ministeren skal give regler om de i stk. 1, omhandlede emner, mens en tilsvarende handlepligt ikke er foreskrevet i stk. 2, der alene gør det muligt for ministeren at fastsætte regler.

b. Gennemførelsen af § 7 er sket ved kap. 1-4, 7 og 9 i bekendtgørelse om registrering m.v. af fondsaktiver (obligationer) i Værdipapircentralen, nr. 530 af 4. oktober 1982, som ændret ved bekendtgørelse nr. 11 af 12. januar 1983, her forkortet: *reg.bkg.*

Reg.bkg. er aftrykt som bilag 5.

Om lovens brug af bemyndigelser udtalte industriministeren over for folketingets erhvervsudvalg (cit. efter *bet.* 948/1982 s. 11), at loven »regulerer et område, hvor den tekniske udvikling foregår meget hurtigt. På et sådant område vil det være uhensigtsmæssigt i lovforslaget at give detaljerede tekniske regler om værdipapircentralens nærmere organisation og arbejdsrutiner, da en nødvendig løbende justering af disse regler i takt med teknikken – herunder især EDB-teknikkens – hastige fremskridt i så tilfælde skulle forelægges folketinget i form af jævnlige ændringslovforslag af rent teknisk art.

Lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser er således alene et udtryk for, at en række områder dårligt egner sig til regulering i lovform. På den anden side er det nødvendigt, når henses til værdipapircentralens store samfundsmæssige betydning, at disse områder reguleres ved generel retsakt og ikke af værdipapircentralen selv.

Visse af bemyndigelsesbestemmelserne angår endvidere områder, hvor behov og muligheder for generel regelfastsættelse ikke kan klarlægges før lovforslagets vedtagelse ...«

2. Ved grundlaget forstås kravene til den dokumentation, som det konførende institut kan eller skal kræve forud for registreringen. I bemærkningerne i FT 1982/83, till. A, udtaltes, at det »kan dels fastsættes, hvilket grundlag, f.eks. købsanmodning, bestillingsblanket, købsnota eller lignende, der skal foreligge i forbindelse med registreringsanmodningen, dels om dette grundlag skal være tilstede ved afgivelsen af bestillingen på fondsaktiverne (d.v.s. på handelsdagen) eller det kan være på den dag, hvor fondsaktiverne registreres på investors konto i centralen (d.v.s. på afviklingsdagen)«, jfr. også § 13a, stk. 1.

Om baggrunden for denne hjemmel henvises til *bet.* 948/1982 s. 24 ff.

Grundlaget for registrering er beskrevet i *reg.bkg.* § 21, stk. 2, § 22, stk. 1, § 23 og §§ 28-30, jfr. § 18.

3. Se herved *reg.bkg.* kap. 1-4.

4. Se *reg.bkg.* kap. 9. Om kap. 9 udtales i bet. 948/1982 s. 75, at *reg.bkg.* tilstræber, »at uddannelseskravene fleksibelt kan tilpasses de enkelte institutters funktionsområder, forretningsgang, teknik og kontrolprocedurer, at uddannelsen tilpasses de enkelte medarbejdergruppers funktionsområder og -niveau, og at uddannelserne i videst muligt omfang integreres i de uddannelser, de kontoførende institutter og Værdipapircentralen giver egne ansatte. Dette tilgodeses af *reg.bkg.* § 48, stk. 1, 2 og 4. Endelig bestemmer *reg.bkg.* § 46, jfr. § 48, stk. 4, at godkendelse efter lovens § 7 gives af arbejdsgiveren selv, d.v.s. det tilsluttede institut eller Værdipapircentralen. Ved disse regler opnås samtidig, at det undgås at opbygge et større administrativt apparat.

For at sikre, at uddannelserne gennemføres efter hensigten, indeholder *reg.bkg.* samtidig regler om

- tilsynenes beføjelser, § 47.
- Værdipapircentralens pligt til at tilbyde uddannelse, § 48, stk. 3, 3. pkt., samt
- at minimumskravene fastsættes i tilslutningsaftalerne mellem institutterne og Værdipapircentralen, og at centralen pålægges at gennemgå kravene jævnlige, jfr. § 48, stk. 3 og 4.

Arbejdsgruppen vil fremhæve, at værdipapircentralen herved får central betydning ved fastlæggelse og ajourføring af uddannelseskravene.

Se også tilslutningsaftalernes kap. 5, jfr. bilag 7.

Yderligere garantier ligger ifølge *hem. i.* »at der i edb-programmerne skal indarbejdes begrænsninger i de enkelte personers adgang til at benytte systemet, således at ingen vil have større adgang til at benytte systemet eller fremkalde oplysningerne end han har brug for og er autoriseret til«.

Endelig er der i § 34 foreskrevet straf for forsætlige overtrædelser af pligter efter loven og bekendtgørelserne.

5. Til grund for denne bestemmelse lå en udførlig behandling i bet. 948/1982 s. 42-54. Denne og lovtekstens intentioner sammenfattes således i bemærkningerne i FT 1982/83, till. A: »at det ved gennemførelsen af værdipapircentralloven var forudsat, at tingslysningssystemets principper skulle anvendes ved registrering af rettigheder over fondsaktiver. Dette ville imidlertid føre til en omstændelig og bekostelig arbejdsgang,

som ikke står i forhold til det praktiske behov for at registrere oplysninger i forbindelse med pantsætning af fondsaktiver. Pantsætning af obligationer forekommer langt sjældnere end pantsætning af fast ejendom. Panteretten har et mere enkelt indhold, og på grund af fondsaktivernes delelighed kan hver kreditor som regel få de aktiver, hvori han har sikkerhed, udskilt på en særlig konto. Det er hensigten, at benytte den foreslåede hjemmel til alene at kræve oplyst anmeldelsesdagen, arten af den begrænsede rettighed, den begrænsede rettighedshavers navn og adresse samt identifikation af, hvilke fondsaktiver den begrænsede rettighed vedrører«.

Reglerne om begrænsede rettigheder findes navnlig i *reg.bkg.* § 7, § 27 og § 31, stk. 5. Pantsætningsproblemerne er nærmere beskrevet i note 3 til kapitel 4.

6. Denne hjemmel vedrørende gebyrer er navnlig begrundet i, at den hidtidige gebyrpraksis for opbevaring af obligationer varierede stærkt mellem forskellige (grupper af) kontoførende institutter. *Bem.* udtalte herom: »For så vidt angår de kontoførende institutters forvaltning af fondsaktiver samt deres medvirken til registrering vedrørende disse, har man ikke i lovforslaget ønsket at tage stilling til, hvorvidt det er ønskeligt eller rimeligt, at der opkræves betalinger. Disse spørgsmål bør så vidt muligt løses af værdipapircentralen og de kontoførende institutter selv. Imidlertid kan der opstå problemer med hensyn til gebyrpraksis. Såfremt en ordning af disse ikke opnås, bør ministeren ved bekendtgørelse kunne fastsætte (ensartede) regler«.

Hjemmelen er ikke benyttet, men monopoltilsynet eller bank- og sparekassetilsynet kan gribe ind mod ubillig prisfastsættelse efter pris- og monopollovgivningen, jfr. note 3 til kap. 8.

Jfr. også § 21, stk. 2, med note 5.

Kapitel 4

Retsvirkninger af registrering m.v.¹⁻⁵

1. Dette kapitel handler navnlig om de civilretlige forhold omkring fondsaktivers omsætning.

Det handler således bl.a. om de problemer, der i juridisk sprog normalt betegnes omsætningsbeskyttelse og eksstinktion/vindikation. Men en overførsel af dette regelsystem til fondsaktiver kan kun ske med modifikation. I mange tilfælde er vindikation ikke mulig, idet det hindres af, hvad man kan kalde fondsaktivets særlige karakter, eller af praktiske vanskeligheder, jfr. note 2.e til § 11, og *bet.* 948/1982 s. 83. Mens fast ejendoms tilstedeværelse altid er konstaterbar, er et fondsaktiv af en helt anden natur. Således kan fondsaktiver opdeles, sammenlægges eller ud-slettes på en hurtig og enkel måde, jfr. f.eks. *reg.bkg.* §§ 8 og 36. Hele systemets opbygning med brug af begreberne fondsaktiver (note 2-6 til § 1) og aktividentifikation (*reg.bkg.* § 6, stk. 3) medfører, at eksstinktion vil kunne forekomme i flere tilfælde end for negotiable gældsbreve. Og i de tilfælde, hvor vindikation forekommer, synes det juridisk mere træffende at tale om et restitutionskrav end om et vindikationskrav.

Selv om §§ 8 og 11-13 klart har forbillende i tinglysningslovens §§ 1 og 27 og gældsbrevslovens §§ 15-20, må der advares mod principielt eller ukritisk at tilstræbe løsninger, der svarer til, hvad man ville nå frem til, om sagen havde drejet sig om fast ejendom eller negotiable gældsbreve. Det er ikke – og navnlig ikke efter ændringerne ved lov nr. 627 af 8. december 1982 – lovgivningsmagtens intention.

Det samme gælder vedr. det registreringstekniske. *Reg.bkg.* er ikke udarbejdet med tinglysningssystemet som forbillede. Blandt de væsentligere forskelle skal her nævnes,

- grundlaget for registrering, *reg.bkg.* §§ 19-22,
- adgangen til at registrere ejendomsret til fondsaktiver, der endnu ikke er registreret på kontoen, *reg.bkg.* § 24, stk. 2 og 3, jfr. lovens § 13a, stk. 1,
- begrænsning af fondshandlernes adgang til at tage ejendomsforbehold efter lovens § 13a, stk. 2, jfr. *reg.bkg.* § 22, stk. 2,
- begrænsning af, hvilke oplysninger der kan registreres vedrørende pant i fondsaktiver, *reg.bkg.* § 7, stk. 1.

2. Loven har ikke regler svarende til gældsbrevslovens kap. 1 (§§ 1-10).

Det følger af det under 1 anførte, jfr. også note 2. *e* til § 12, at fondsaktiver på centrale punkter adskiller sig fra gældsbreve.

Derfor bliver gældsbrevslovens § 2 om flere skyldnere genstandsløs for fondsaktiver, mens gældsbrevslovens §§ 3 og 4, § 5, stk. 1, og § 6, stk. 1, erstattes af reguleringen i medfør af § 13, stk. 1. Endvidere er gældsbrevslovens § 7 genstandsløs p.g. af valutalovgivningen.

Derimod må det antages, at gældsbrevslovens § 1, § 5, stk. 2 og 3, kan anvendes. Det samme gælder § 6, stk. 2, og §§ 9 og 10, der dog næppe er synderligt praktiske for fondsaktiver. Det er usandsynligt, at et registreret fondsaktiv ikke består, jfr. note 2. *m* til § 12, og der ville da altid være erstatningsansvar efter § 17. For nærværende er det utænkeligt, at skyldnerne ifølge en obligation er insolvente.

Disse bestemmelser lyder således, idet terminologien er tilpasset til den for fondsaktiver (obligationer) brugbare:

»§ 1. Den, der udsteder et *fondsaktiv*, mister ikke derved indsigelser fra det retsforhold, der gav anledning til *fondsaktivets* udstedelse, medmindre andet er aftalt eller følger af særlige omstændigheder.

§ 5 ...

Stk. 2. Hvis et *fondsaktivs* forfaldsdag eller sidste rettidige betalingsdag falder på en helligdag eller en lørdag eller på grundlovsdagen den 5. juni, udskydes forfaldsdagen, henholdsvis sidste rettidige betalingsdag, til den følgende søgnedag. Dette gælder også, når der for *fondsaktivet* er fastsat betaling inden en vis frist, som udløber på en helligdag eller en lørdag eller på grundlovsdagen.

Stk. 3. Er der for et *fondsaktiv* fastsat betaling i (11.) juni eller (11.) december termin, regnes den 11. som forfaldsdag, men betaling anses for rettidig, når den erlægges senest den 18. i måneden, eller når denne er en helligdag eller en lørdag, den følgende søgnedag. Ved andre *fondsaktiver* har skyldneren kun løbedage, når det er aftalt.

§ 6. Har fordringshaverens forhold hindret betaling ...

Stk. 2. Hvis rimelig hensyntagen til fordringshaveren efter hindringens særlige beskaffenhed kræver, at *Værdipapircentralen* eller det *kontoførende institut* på dens vegne indsætter beløbet i bank eller sparekasse, må de tilsvare fordringshaveren, hvad der ville være indvundet herved.

§ 9. Overdrages et *fondsaktiv* til eje eller pant, indestår overdrageren for, at fordringen består. Dette gælder dog ikke ved gaver og heller ikke, når erhververen vidste, at fordringen ikke bestod, eller havde grund til mistanke derom.

§ 10. Overdrageren af et *fondsaktiv* indestår kun for skyldnerens vederhæftighed, når han har påtaget sig det.

Om forståelsen af disse bestemmelser henvises til Lyngsø: Gældsbrevsloven.

3. Fondsaktivets *pantsætning* har allerede givet anledning til problemer, *bet.* 948/1982 s. 42 ff og deraf følgende lovændringer, se note 5 til § 7. Da det er vanskeligt at angive nogen enkelt bestemmelse, hvor dette kan drøftes, gives her en oversigt over pantsætningsreglerne.

Normalt vil rettighedshaveren anmelde til det kontoførende institut, at han har meddelt pant til en angiven tredjemand. Det vil også være muligt for panthaveren at anmelde sin panteret. I så fald må han fremlægge dokumentation for, at ejeren har meddelt ham panteret, *reg.bkg.* § 21.

Der er ikke noget krav om, at pantsætning skal ske ved egentligt pantebrev, men blot, at det kontoførende institut har et skriftligt bevis, sml. *bet.* 948/1982 s. 50 ff og *reg.bkg.* §§ 18 og 21. Det kontoførende institut påser ikke, om der foreligger en reel aftale, men alene at det har de oplysninger, som efter *reg.bkg.* § 7, stk. 1, og § 21 skal meddeles det, jfr. note 5. *b* til § 8.

Pantets individualisering vil fremgå af disse oplysninger. Efter *reg.bkg.* § 7 skal »de pantsatte aktiver« angives, hvorimod den pantsikrede fordrings størrelse ikke kan registreres. Panteretten er derfor *registreret* som omfattende alle fondsaktiver på kontoen, medmindre det anmeldes, at panteretten kun skal omfatte en del af kontoens fondsaktiver af en bestemt aktividentifikation (*reg.bkg.* § 6, stk. 3). Det fremgår af *reg.bkg.* § 8, hvorefter den del, der skal pantsættes, da udskilles på en ny konto. Dette gælder også, hvis pantsætter vil give andre pant med 2. prioritet i en del af de pantsatte fondsaktiver, eller hvis panthaver vil frempantsætte en del af de fondsaktiver, hvori han har pant.

Det kontoførende institut kontrollerer grundlaget for anmeldelsen og pantsætters identitet og dispositionsret over den angivne konto samt panthavers identitet, *reg.bkg.* § 19. Det kontoførende institut undersøger *ikke* det for panteretten underliggende retlige forhold, pantesummens størrelse og forrentning eller dens prioritetsstilling i forhold til eventuelle tidligere anmeldte panterettigheder, *reg.bkg.* § 7.

Det kontoførende institut indrapporterer herefter oplysningerne til Værdipapircentralen. Udover »pant« indrapporteres panthaverens navn, adresse, panterettens art, samt om panteretten giver anledning til ændring af betalingssted for renter og udtrækningsprovenu eller oprettelse af en ny konto, *reg.bkg.* §§ 7 og 8. Værdipapircentralen registrerer indrapporteringen i det kontoførende instituts »daglige journal«. Ved dagens slutning gennemføres maskinel prøvelse, og derefter sker registreringen, d.v.s. registrering af »pant« på pantsætters konto. Samtidig registreres de øvrige krævede oplysninger på pantsætters konto, herunder hvortil betaling af renter og udtrækningsprovenu kan foretages.

Risikoen for, at der registreres indbyrdes modstridende rettigheder, er begrænset, idet det kontoførende institut i forbindelse med indrapporteringen af pantsætninger automatisk vil modtage underretning om en registrering, som kan være til hinder for den nu anmeldte rettighed. Herved får det kontoførende institut lejlighed til at kontrollere anmeldelsens indhold en ekstra gang, før registrering gennemføres, og en § 10-meddelelse udsendes med oplysning om registreringen og den tidli-

gere registrerede rettighed.

Værdipapircentralen sender § 10-meddelelse om registreringen til pantsætter, panthaver, det kontoførende institut samt evt. andre registrerede rettighedshavere. Er der tidligere registreret begrænsede rettigheder – herunder et andet pant – vil det fremgå af § 10-meddelelsen, idet denne vil oplyse, at »til hinder for den nu registrerede panteret kan være« med angivelse af den ældre registrerede rettigheds anmeldelsesdato og art samt navn og adresse på rettighedshavere/påtaleberettigede. Dette kan være den ny panthaver bekendt, og prioritetsstilling m.v. vil da være aftalt med pantsætteren og eventuelt tillige med de øvrige rettighedshavere. (Men p.g. af *reg.bkg.* § 7 kan det ikke ses af registeret, note 11. b til § 8). Finder en panthaver derimod, at en tidligere registreret panteret kan være til hinder for hans nu registrerede panteret, må den ny panthaver kontakte pantsætter/den anden rettighedshaver for at få klarhed over, om der er materiel uforenelighed mellem de to rettigheder. Panthaver bør først udbetale et låneprovenu, når han gennem § 10-meddelelsen har fået vished for, at den forudsatte sikkerhed er opnået, og at der ikke er registreret rettigheder i strid med hans aftale.

I tilfælde af, at et fondsaktiv er pantsat eller udlagt til flere, får pantere rettighederne prioritet efter anmeldelsesdagen efter § 8, stk. 3, medmindre andet er aftalt, jfr. note 11. b til § 8.

Medmindre andet er aftalt, har efterpanthavere formentlig oprykningens ret, *bet.* 948/1982 s. 44. P.g. af begrænsningerne i registreringsmulighederne efter *reg.bkg.* § 7, stk. 1, kan denne ret dog være en tvivlsom realitet, hvis der ikke består en aftale herom med samtlige berørte rettighedshavere. Efter *reg.bkg.* § 7 er det tænkeligt, at 1. prioriteten er et skadesløsbrev uden maximum, således at 2. prioriteten kan blive udsat for en »nedrykning«, se note 7. b til § 8, medmindre det følger af særlige omstændigheder, at 1. prioritetshaveren er afskåret fra en forøgelse af sin pantesikrede fordring, von Eyben: Panterrettigheder s. 123 ff.

Ejeren kan overdrage de behæftede fondsaktiver til eje eller pant, men selvsagt kun med respekt af de registrerede rettigheder, jfr. lovens § 8 og *bet.* 948/1982 s. 55. Derimod kan fondsaktiverne ikke »ombyttes« med fondsaktiver af en anden aktividentifikation uden samtlige rettighedshaveres samtykke, *bet.* 948/1982 s. 48. Rettighedshaverne bør herved være opmærksomme på, at rettigheder over de fondsaktiver, der sættes i stedet, først får beskyttelse fra anmeldelsesdagen efter § 8, stk. 3. Ældre rettigheder, der omfattes af § 8, stk. 1, må derfor respekteres. Og i tilfælde af skyldnerens konkurs regnes den ny registrerings anmeldelse for-

mentlig som den afgørende dato i forhold til reglerne om afkræftelse.

Panthaveren kan også overdrage sin ret til eje eller pant. Men ved frempantsætning må begrænsningerne i Danske Lov 5-7-4 iagttages:

»Haandfaaet Pant maa ingen til anden overdrage for højere Sum, end som hand det selv til Pant annammet haver, og naar den Pantsettendis betaler Hovedstoelen, som det er udsat for, med sin tilhørlig Rente skadsløs, da bor Pantet hannem igien leveris af den, som det er overdraget til, og hand søge sin Skadis Opretning hos den, som det til hannem overdrog.«

Spørgsmålet om pantets frugter (renter og udtrækning) vil ved fondsaktiver næppe volde store vanskeligheder. Efter *reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 1, § 7, stk. 1, 2. pkt., og § 23, nr. 5, skal dette nemlig fremgå af anmeldelsen til registrering. Ellers afvises anmeldelsen, *reg.bkg.* § 24, stk. 1, nr. 4. Parterne bliver derfor nødt til at tage stilling til problemet i pantsætningsaftalen.

På grund af fondsaktivernes natur vil spørgsmålet om pantets surrogater næppe volde store vanskeligheder. Det mest praktiske tilfælde er erstatning efter § 17, og her har registrerede panthavere adgang til at kræve erstatning af VPC uafhængig af pantsætter og andre.

I tilfælde af misligholdelse realiseres pantet ved, at pantsætter lader de behæftede fondsaktiver sælge ved en fondshandler, retsplejelovens § 538 a, a, stk. 1. Rettighederne dækkes i prioritetsorden, og udækkede rettigheder slettes af registeret efter lovens § 16.

Det kan ikke af registeret ses, om pantsætningen er forbundet med et personligt gældsansvar, *reg.bkg.* § 7, stk. 1. Det spørgsmål må afgøres efter de almindelige formueretlige regler, von Eyben: Panterettigheder s. 26 ff.

4. Hverken loven eller dens forarbejder tager stilling til de international-privatretlige lovkonfliktsspørgsmål.

Såfremt en sag om fondsaktiver (i form af obligationer) forelægges danske domstole, må det antages, at danske domstole skal anvende bestemmelserne i lovens kap. 2, d.v.s. *lex fori*. Dette gælder også spørgsmål, hvor loven henviser til almindelige retsbegreber, f.eks. god tro eller uagtsomhed (§ 17), således at f.eks. en aftale mellem to i udlandet domicilerede personer, hvad angår godtrosspørgsmål i relation til §§ 8 eller 11, må bestemmes efter dansk ret. Dette afviger næppe fra, hvad almindelige regler ville føre til, da den anvendelige lov ved negotiable fordringer i almindelighed er den, hvor værdipapiret befinder sig (*lex situs*), jfr. Philip: Dansk international privat- og procesret, 3. udg. s. 394. Fonds-

aktiver må altid antages at være udstedt og at befinde sig på det sted, hvor VPC har domicil (d.v.s. Tåstrup). Derimod må almindelige regler afgøre, hvilket lands lov kontraktsparternes aftale i øvrigt skal undergives.

Om dette fuldt ud vil gælde aktier og andet, der omfattes af § 38, er tvivlsomt.

5. Om stempelafgifter m.v. gælder, efter stempeloven (lovbk. nr. 375 af 8. juli 1981) § 56, stk. 5, at »massegældsbreve er stempelfri, når de tilhører omsætningsgældsbreve«. Fondsaktiver, der svarer til obligationer, må ligestilles hermed, jfr. note 3 til § 1. Det samme må gælde for stempelovens § 57, stk. 6, hvorefter dokumenter om sikkerhedsstillelse ved pant eller kaution for massegældsbreve er stempelfri, medmindre der gives pant i fast ejendom.

For fondsaktiver, der er aktier, er stempelpligten ophævet ved lov nr. 283 af 23. maj 1973. Derimod vil disse fondsaktiver fortsat være undergivet børsstempelafgift i medfør af lov nr. 313 af 20. december 1915 om særlig stempelafgift ved overdragelse af offentlige værdipapirer. Det følger imidlertid af denne lovs § 4, at stempelafgift ikke skal svares, når begge parter er vekselerere, og overdragelsen for begges vedkommende sker i kommission, eller ved overdragelse fra udstederen til første erhverver.

§ 8¹

Rettigheder over registrerede fondsaktiver² skal³ registreres i værdipapircentralen⁴ for at opnå beskyttelse mod retsforfølgning⁵ og aftaleerhververe.⁶

Stk. 2. Den aftale eller retsforfølgning, der skal kunne fortrænge⁷ en ikke registreret ret,^{7A} skal selv være registreret,⁸ og en erhverver ifølge aftale skal være i god tro⁹ ved anmeldelsen til det kontoførende institut.¹⁰

Stk. 3. Registreringens retsvirkninger regnes fra anmeldelsen til det kontoførende institut.¹¹ Anmeldelse samme dag af indbyrdes modstridende rettigheder betragtes som foretaget samtidig.¹²

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 55 ff, 60 ff, 76 og 83.

Bet. 948/1982 s. 28 ff og 42 ff.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3982 f.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81 s. 5).

1. *a.* § 8 omhandler det, der betegnes som opnåelse af omsætningsbeskyttelse. Sikringsakten for opnåelse af omsætningsbeskyttelse er registrering i VPC.

§ 8 giver registret det, der ofte betegnes »negativ troværdighed«, (»negativ publica fides-virkning«). De i stk. 2 nævnte rettighedshavere har ret til at gå ud fra, at registret *udtømmende* angiver rettigheder over fondsaktiver. Det indebærer, at uregistrerede rettigheder i forhold til dem betragtes som ikke-eksisterende. Derved fastslås også tidsgrundsætningen: »først i tid (med anmeldelse til det kontoførende institut), først i ret«.

Principperne i § 8 er overtaget fra tinglysningslovens §§ 1 og 25. Der må dog advares mod at drage vidtgående paralleller, da det edb-førte VP-system både i principperne og i mange enkeltheder afviger væsentligt fra tingbogssystemet, jfr. også indledningsnote 1 til kap. 4. Principperne i pantsætningsreglerne i tinglysningsloven fandtes således ikke egnede til at overføres til pantsætning af fondsaktiver, jfr. bet. 948/1982 s. 42 ff og note 2 til § 7.

b. Foruden i § 8 indeholdes almindelige formueretlige regler i §§ 11 og 12. Om afgrænsningen henvises til note 1 og 2 til § 11 og note 1 til § 12 og von Eyben: Panterrettigheder s. 133 ff. Det må understreges, at § 8 er lovens hovedregel, jfr. note 10 til § 11.

c. Af litteratur om tinglysningslovens § 1 henvises navnlig til *Fr. Vinding Kruse*: Tinglysningsloven, 4. udg. 1979 ved Jes Bryld og Hanne Blegvad Hansen, *W.E. v. Eyben*: Formuerettigheder, 5. udg. 1977, *P. Blok* i Karnovs Lovsamling II og *K. Illum*: Tinglysning, 1978.

2. *a.* Begrebet »rettigheder«, der skal registreres for at opnå den i § 8 omhandlede omsætningsbeskyttelse, omfatter rettigheder af enhver art (både offentlige og private, jfr. *reg.bkg.* § 22, stk. 1, og §§ 28-30) og uden hensyn til rettighedens oprindelse (aftale, retsforfølgning, ægteskab, arv, gave, ekspropriation eller hævd).

De »rettigheder«, som loven omhandler, er ikke blot rettigheder i forhold til ejeren, men også i forhold til begrænsede rettighedshavere, jfr. § 18. Således skal ikke blot pantsætning af et fondsaktiv registreres, men også panthaverens overdragelse af panteretten til eje eller pant (frem-pantsætning, f.eks. fra en fondsbørsvekslerer til en bank). Det samme

gælder i tilfælde af panthaverens død, overgang til arvinger eller ægtefælle.

Der er ingen andre undtagelser fra registreringskravet end oplysning om den pantesikrede fordrings størrelse og prioritetsstilling, *reg.bkg.* § 7, stk. 1, 2. pkt., jfr. note 5 til lovens § 7. Praktisk kan det derfor siges, at *alle* »rettigheder« skal registreres.

Af »rettigheder«, der efter § 8 skal registreres, kan nævnes

- det kontoførende institut, lovens § 19, *reg.bkg.* § 6, jfr. § 5, og note 6,
- fuldmagter, jfr. herved § 13, stk. 2, med note 7, *reg.bkg.* § 15 om handelsfuldmagter og *Redegørelse 1979* s. 15; dette kan dog næppe udelukke almindelige fuldmagtsreglers anvendelse i anmeldelsestilfælde, *bet.* 948/1982 s. 27:
- umyndighed, herunder mindreårighed, jfr. note 10 til § 11 og note 10 til § 13; værgeren skal derfor sørge for at registrere, at fondsaktiver tilhører en mindreårig eller umyndiggjort, værgebkg. nr. 18 af 18. januar 1983, § 8, stk. 1, sidste pkt., og stk. 4.
- rådighedsindskrænkninger. Som eksempel kan nævnes prohibitivpåtegning, renteydelsesrettigheder, båndlæggelser efter arvelovens kap. 11, fondsretlige båndlæggelser, jfr. *bet.* 970/1982 s. 56 og *bet.* 793/1977 s. 16 og 23, samt forsikringstilsynets båndlæggelser, jfr. *reg.bkg.* kap. 5 og *bet.* 948/1982 s. 67.
- præklusion og deponering, jfr. note 10 til § 11.
- registrering af klager efter *reg.bkg.* § 33, *bet.* 948/1982 s. 84.

Såfremt indholdet af en registreret rettighed ændres, skal ændringen registreres for at få beskyttelse efter § 8. Beskyttelsen indtræder fra ændringens anmeldelse til registrering, jfr. stk. 3.

b. Såfremt en ejendomsret eller anden rettighed anmeldes vedrørende kun en del af et fondsaktiv, udskilles denne del på en særlig konto, *reg.bkg.* § 8.

c. § 8, stk. 1, udelukker ikke, at andet end rettigheder kan registreres, såfremt det registrerede vedrører de på kontoen registrerede fondsaktiver eller disses omsætning. Der henvises herom til note 2 til § 33. Derimod er eksstinktionsvirkningen begrænset til »rettigheder«, jfr. note 3. *a.*

d. Om begrænsede rettigheder i form af pant, se note 3 til kap. 4 samt note 7. *b* og 11. *b* nedenfor. Sml. i øvrigt *reg.bkg.* § 7, stk. 2.

e. Om registrering af betingede rettigheder henvises til § 13 a med noter og *reg.bkg.* § 22, stk. 2, jfr. § 5, stk. 3, nr. 2, og § 7, stk. 2, 2. pkt., samt *bet.* 948/1982 s. 39-41, der bemærker, at afgrænsningen over for begrænsede rettigheder er uklar. Et yderligere eksempel er registrering af

klage efter *reg.bkg.* § 33.

f. Om begrebet »registrerede fondsaktiver« henvises til § 1, stk. 1, med noter, noterne til kap. 4 og note 5 til § 37.

3. a. At man »skal« registrere, er sanktioneret ved, at man ellers risikerer, at retsforfølgende kreditorer og godtroende aftaleerhververe kan kræve den uregistrerede rettighed tilsidesat. (Sker det, er den, der kræver den uregistrerede ret tilsidesat, selvfølgelig omvendt afskåret fra at nyde godt af fordele, der måtte være knyttet hertil).

En uregistreret ret er imidlertid ikke »bortfalden« eller ugyldig. Kræves rettigheden ikke tilsidesat, sker ingen begrænsning heri. Den taber ej heller sin gyldighed mellem en aftales parter (*inter partes*) eller i forhold til *andre end* retsforfølgende kreditorer og godtroende aftaleerhververe, f.eks. arvinger. Her kan rettigheden gøres gældende uden registrering. I alle disse tilfælde er man uden for § 8, og i så fald gælder den almindelige »tidsgrundsætning« (»først i tid, først i ret«). Såfremt der er en konflikt mellem to uregistrerede rettigheder, eller en konflikt mellem en uregistreret eller ondtrøende aftaleerhverver eller en uregistreret kreditor p.d.e.s. og en registreret anden ret, f.eks. en arving, får den, hvis ret er »stiftet« først, tilkendt retten.

Tidsgrundsætningen har dog praktisk mindre betydning ved fondsaktiver, da de ikke har nogen eksistens uden for VPCs edb-system. De muligheder, en uregistreret rettighedshaver har for at nyde sin ret, synes ringe, jfr. § 13, stk. 2, og § 37, stk. 4. Endvidere har samtidighedsgrundsætningen i købelovens § 14 næppe overhovedet mening, hvis der ikke sker en registrering, jfr. lovens § 13a, stk. 2, og bet. 948/1982 s. 39 f.

b. Det er kun forhold, der har karakter af en »rettighed«, som kan eksstingveres efter § 8. Derimod kan de af stk. 2 omfattede personer ikke eksstingvere forhold, der beror på ufravigelige offentligretlige lovregler, jfr. note 5A til § 11. Hvis registerets udvisende er således, at selv ikke en omhyggelig erhverver kunne opdage, at fondsaktivet f.eks. omfattes af bank- og sparekasselovens § 22 om ansvarlig indskudskapitals placering i tilfælde af konkurs, må en godtroende erhverver alligevel vige for øvrige kreditorer i udstederens konkursbo. (Men hvis den manglende oplysning skyldtes VPC eller det kontoførende institut, får han erstatning efter § 17).

Ejheller kan der ske eksstinktion efter § 8 af forhold, der står i forbindelse med aktividentifikationen (*reg.bkg.* § 6). Der er ikke her tale om »rettigheder over«, men om selve det registrerede fondsaktiv. Er en obli-

gation »udbyttegivende«, må erhververe finde sig i at den har variabel rente, jfr. aktieselskabslovens § 43, og er den angivet som »ansvarlig«, må erhververen respektere tilbagetrædelseserklæringer, der er afgivet af tidligere rettighedshavere. Der vil i disse tilfælde ofte foreligge retsuvindenhed.

Endelig kan der ikke ske eksstinktion af de forhold, der ikke kan registreres efter *reg.bkg.* § 7, stk. 1, 2. pkt., se noterne 7. b og 11. b.

c. Registrering kan i visse tilfælde give udvidet beskyttelse for erhververen også i forholdet mellem aftaleparterne indbyrdes (inter partes). Gældslovens §§ 9 og 10 om fordringens beståen og godhed suppleres af VPCs garanti efter lovens § 17. Desuden kan eksstinktionsvirkninger efter § 11 også gøres gældende af aftalens parter i det indbyrdes forhold, jfr. § 11 note 6. Registreringen har endvidere også betydning for, til hvem der kan betales med frigørende virkning efter § 13, stk. 2, eller for mulighederne for ejendomsforbehold efter § 13 a, stk. 2.

4. Jfr. navnlig *reg.bkg.* § 21 ff. Hverken loven eller *reg.bkg.* giver en præcis anvisning på, hvor grundigt det kontoførende institut eller VPC skal gå til værks ved prøvelse af om retten er egnet til registrering, sml. loven § 33 og *bet.* 948/1982 s. 23 ff og 33 ff. Det overlades til den fremtidige praksis inden for *reg.bkg.*s generelt udstukne ramme. Dette må ses i sammenhæng med, at der ikke stilles krav om bestemte dokumenter eller formalier, se *bet.* 948/1982 s. 24 ff og 48 ff. Mindstekravene til prøvelsen følger forudsætningsvis af *reg.bkg.* § 18, jfr. §§ 21-23, § 24, stk. 4, og § 26.

De begrænsninger, *reg.bkg.* § 7 foreskriver, betyder, at en aftale om pant *anses* som bestående fra anmeldelsen at regne. Derimod sikrer oplysningerne i registeret ikke, at der foreligger en reel eller en fuldt gyldig aftale, f.eks. i relation til konkurslovens afkræftelsesregler. Se hertil note 3 til kap. 4.

5. a. Sml. stk. 2. – Ved »retsforfølgning« forstår som i tinglysningslovens § 1 enhver brug af retsmidler fra rettighedshavernes kreditorer med det formål at få dækket deres fordringer, navnlig konkurs, udlæg (udpantning), arrest, beslaglæggelse, insolvente dødsboer efter skiftelovens kap. III. Tvangsauktion forekommer ikke ved fondsaktiver, retsplejelovens § 538a, stk. 1, 2. pkt., og § 557. Men det i de to nævnte bestemmelser nævnte tvangssalg må formentlig sidestilles hermed og bevirker således, at uregistrerede rettigheder kan tilsidesættes, jfr. UfR 1940 s. 602. En

panthaver, der har iværksat tvangssalg efter retsplejelovens § 538a, stk. 1, bliver ikke derved retsforfølgende kreditor. Om betalingsstandsning for nærværende kan anses som retsforfølgning, er tvivlsomt, sml. *bet. 983/1983* om betalingsstandsning s. 21 ff.

b. I tilfælde, hvor omstødelse efter konkursloven af en aftale eller et udlæg er betinget af, at »tinglysning eller anden sikringsakt, som er nødvendig for at opnå beskyttelse mod retsforfølgning«, er foretaget inden for et vist tidsrum, vil registrering i værdipapircentralen efter *bem.* være en sådan »anden sikringsakt«. Det sigter navnlig til § 73, jfr. §§ 70 og 71, i konkursloven, lov nr. 298 af 8. juni 1977.

6. Sml. stk. 2. – Ved »aftaleerhververe« (også kaldet omsætningserhververe) forstås her som i tinglysningslovens § 1 de rettighedshavere, hvis rettighed støtter sig på en aftale, hvad enten aftalen er gensidigt bebyrdende (køb, bytte) eller ensidig (gave), og hvad enten der erhverves fuldstændig ejendomsret eller en begrænset ret som pant eller anden sikkerhed eller rentenydelsesret. En køber, der har erhvervet fondsaktivet ved et tvangssalg efter retsplejelovens § 538 a, stk. 1, 2. pkt., eller § 557, er således aftaleerhverver.

Begrebet omfatter også rettigheder over begrænsede rettigheder. Således foreligger også en aftaleerhvervelse efter § 8, hvis en registreret pant-haver overdrager sin panteret til eje eller pant (frempant) ved aftale, og dette registreres.

Det er en betingelse for at kunne eksstingvere efter § 8, at aftaleerhververens egen aftale er gyldig, og at han ikke efter sin egen aftale skal respektere den utinglyste ret, jfr. note 11. *b.* Ugyldighedsgrunde kan dog i visse tilfælde helbredes efter lovens § 11, se note 6 til § 11.

»Aftaleerhvervelse« omfatter kun det, der betegnes dispositioner i levende live (*inter vivos*). I modsætning hertil står dispositioner »mortis causae«, d.v.s. testamenter, arvepagter, dødsgaver og dødslejegaver, jfr. herom Danielsen: Arveloven (1982) s. 171 ff, 349 ff, og 360 ff. Dispositioner mortis causae kan således ikke, selv om de er registrerede, fortrænge ældre uregistrerede rettigheder.

Selv om en ejers valg af et institut som kontoførende sker ved en aftale, kan registreringen af det kontoførende institut efter *reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 1, ikke gøre det kontoførende institut til aftaleerhverver, der kan eksstingvere. Problemet er dog næppe stort, da det kontoførende institut p.g. af sin lette adgang til registret sjældent vil kunne være i god tro, jfr. note 9.

7. *a.* Ordet »fortrænge« er en beskrivelse af den risiko, en rettighedshaver udsætter sig for, hvis han ikke opfylder kravet i stk. 1 om, at rettigheder »skal« registreres, jfr. note 3.

Når loven taler om at »fortrænge« en ikke registreret ret, sigtes der i overensstemmelse med almindelige regler kun til den uregistrerede ret, der kunne gøres gældende mod alle andre end dem, der omfattes af § 8, stk. 2. Såfremt den uregistrerede ret allerede tidligere er fortrængt (eksstingveret) eller viser sig at være ulovlig, behøver retsforfølgende kreditorer eller aftaleerhververe ikke at påberåbe sig § 8. De vinder ret allerede efter ugyldighedsreglerne eller den almindelige regel om, at den engang fortabte (eksstingverede) rettighed ikke kan vågne op på ny. Det gælder, selv om aftaleerhververen havde kendskab eller formodning om den således ophørte ret.

b. Det bør i denne forbindelse nævnes, at selv om en registreret pantret ikke i juridisk forstand kan »fortrænges«, er der en faktisk risiko for 2. panthavere for at blive skubbet tilbage i prioritetsrækken. *Reg.bkg.* § 7, stk. 1, 2. pkt., forbyder nemlig registrering af den pantesikrede fordrings størrelse. Der er intet til hinder for, at 1. prioriteten har pant for sin »til enhver tid værende fordring« mod pantsætter uden maximum. 2. prioritethaveren bør forhøre sig herom og eventuelt opnå en aftale med 1. prioritethaveren om et maximum. 2. prioritethaveren har bevisbyrden for, at der eksisterer en aftale om et maximum for 1. prioriteten. Er han ikke formelt part i aftalen, må han tillige bevise, at aftalens maximum kunne skabe ret for ham.

7 A. Hvis en rettighed er registreret efter stk. 1, jfr. stk. 3, kan der i princippet ikke ske eksstinktion efter stk. 2.

Imidlertid kan det tænkes, at en erhverver får registreret en ret uden anmærkning, idet VP-systemet p.g. af en fejltagelse overser en tidligere registreret ret, navnlig i tidsrummet fra anmeldelsen til registreringen, jfr. *reg.bkg.* §§ 10-14.

Spørgsmålet er dels, om der kan ske rettelse efter § 15, stk. 1, og dels om den først anmeldte ret i strid med § 8 skal tåle, at hans ret fortabes eller begrænses. *Bem.* til § 17 refererer her uden egen stillingtagen *bet.* 793/1977 s. 67, hvor det anføres: »Tinglysningslovens §§ 31 og 34 har forskellige løsninger af dette problem, men den nærmestliggende regel er § 34 om fejl og forsømmelser vedrørende førelsen af tingbogen, og denne regel lader det bero på et skøn, hvorledes dette særproblem skal løses. Ved spørgsmålet om ansvar for fejl vedrørende registrering af rettigheder

i fondscentralen er det vel mindre væsentligt, hvorledes problemet løses, idet der i hvert fald ikke foreligger samme forhold som vedrørende rettigheder af individuel karakter vedrørende fast ejendom. I det fremhævede tilfælde er det formentlig det rigtigste at lade erhverver nr. 1 beholde selve retten og give erstatning til erhverver nr. 2, i forhold til hvem fejlen er begået, hvilket også er hovedreglen i den norske tinglysningslov § 25«.

Denne løsning stemmer bedst med princippet i lovens § 8, og er også som fremhævet retsteknisk enklest. En regel til fordel for nr. 2 ville – også for kreditorer, da man er uden for § 8, stk. 2 – medføre bevisproblemer vedr. erhverver nr. 2's gode tro og hæderlighed og kan derfor ikke anbefales i VPCs store system.

8. En rettighed anses for registreret, når den er registreret på kontoen, jfr. *reg.bkg.* § 14. Men når det således er registreret, regnes retsvirkningen efter stk. 3 tilbage til anmeldelsesdagen, note 11. a.

9. a. Om god tro udtalte *hem.*: »Der er ikke i lovforslaget som i tinglysningslovens § 5 givet en særlig definition af, hvad der skal forstås ved god tro. Dette begreb skal derfor – såvel i § 8 som i § 11, § 13, stk. 2, og § 17, stk. 3 – forstås på normal måde, d.v.s. som et krav om, at erhververen hverken kendte eller burde have kendt den uregistrerede ret. Også simpel uagtsomhed er således ond tro«. Omvendt har man ikke i loven villet præcisere omfanget af, hvad der kræves, for at god tro foreligger. En skærpelse som agtpågivenhedskravet i gældslovens § 14 (»ikke har udvist den agtpågivenhed, som forholdene krævede«) kan derfor næppe opstilles, jfr. note 2. e og g til § 12 og Gomard: Obligationsretten s. 285, cfr. *bet.* 793/1977 s. 62.

En beskrivelse af kravene til den gode tro ved aftaler om fondsaktiver synes vanskelig. Det må tages i betragtning, at den, der påtænker/overvejer at erhverve ret over et fondsaktiv, ikke har ret til i eget navn at få kontoudskrift, jfr. § 19 med note 4 og § 32, og at der ejheller er noget dokument, der bærer fordringen, og som kan beses og evt. skærpe agtpågivenhedskravet. I mange tilfælde vil de oplysninger, der kan skabe ond tro, først fremkomme efter anmeldelsen, navnlig igennem det kontoførende instituts prøvelse, jfr. herved note 10. I adskillige tilfælde, hvor det drejer sig om rent forretningsmæssige dispositioner, der kræver hurtig udførelse, kan kravene til god tro ikke sættes for højt, sml. von Eyben: Panterrettigheder s. 459 f og Udkast til lov om gældsbreve, 1935, s.

32. Herved erindres, at registeret i hvert fald i de tilfælde, der omfattes af *reg.bkg.* § 7, stk. 1, kun gives de typisk mest relevante oplysninger.

Såfremt det kontoførende institut er køber eller købers fuldmægtig, bliver al den viden, som instituttet har eller burde have, ond tro efter lovens § 8.

b. Den gode tro skal efter lovens ordlyd være til stede ikke blot ved aftalens indgåelse, men også ved anmeldelsen til det kontoførende institut. I §§ 11 og 12 kræves, at den gode tro desuden er til stede ved § 10-meddelelsens afsendelse. Den gode tro retter sig dog kun mod de rettigheder, der var stiftet før den registrerede ret, jfr. note 7. At en rettighedshaver fremskynder sin anmeldelse, fordi han formoder, at der søges truffet (og anmeldt) ulovlige dispositioner i strid med den ret, der er stiftet til fordel for ham, er ikke ond tro, men derimod hensigten med § 8's omsætningsbeskyttelse.

c. I denne forbindelse er også bevisbyrdeproblemet af betydning. Selve VP-systemet må tilsige en art formodning for, at den registrerede rettighedshaver er i god tro.

Bevisbyrden vedr. ond tro påhviler efter almindelige bevisbyrderegler den, der påstår, at den anden part var i ond tro. Selv om dette bevismæssigt kan afsvækkes i særlige tilfælde, f.eks. ved brug af aftalelovens §§ 33 og 36, er det formentlig således, at det i mangfoldige tilfælde bliver vanskeligt at statuere relevant ond tro efter § 8.

d. Det er kun aftaleerhververe, der skal være i god tro. En retsforfølgende kreditor kan vinde ret uanset ond tro. Men såfremt der kræves erstatning efter § 17, kan kreditors onde tro få betydning, jfr. note 10 til § 17.

10. Jfr. stk. 3. At anmeldelsen til det kontoførende institut også i relation er det afgørende tidspunkt, præciseredes ved stk. 2 som affattet ved lov nr. 627 af 8. december 1982.

Om aftaleerhververens onde tro efter dette tidspunkt kan tillægges betydning i undtagelsestilfælde, må afgøres efter almindelige regler, se herved navnlig aftalelovens § 39, 2. pkt., jfr. §§ 33 og 36.

11. *a.* Prioriteten mellem flere rettigheder beror således på disses anmeldelsestidspunkt, d.v.s. den børsdag, hvor det kontoførende institut inden for sin fastsatte åbningstid modtager anmeldelse om den registrering, som ønskes foretaget, jfr. *reg.bkg.* § 10 og note 12. En ret, der anmeldes på en senere børsdag, kan følgelig fortrænges af de registrerede retsforføl-

gende kreditorer og registrerede godtroende aftaleerhververe, selv om den senere anmeldte ret er »stiftet« før disse.

Ved anmeldelse forstås de handlinger fra en berettiget, der er beskrevet i *reg.bkg.* §§ 21-30 og som fører anmeldelsen i daglig journal, *reg.bkg.* § 10, og siden til registrering efter *reg.bkg.* § 14. (I lovens §§ 11 og 12 kræves dog, at meddelelse om registrering er afsendt af VPC). Retsvirkningerne indtræder derfor fra samme tidspunkt, uanset hvilken ordning det enkelte kontoførende institut anvender ved prøvelse af anmeldelser, jfr. nærmere *reg.bkg.* § 11 og § 14, stk. 12, samt den som bilag 7 optrykte tilslutningsaftale. Men det er selvfølgelig en betingelse, at anmeldelsesproceduren ikke afsluttes med en afvisning efter *reg.bkg.* § 24, stk. 1 eller 5, § 25, stk. 2, eller § 26, jfr. § 13.

Der er ikke i loven eller *reg.bkg.* stillet bestemte formkrav vedr. anmeldelsen, jfr. note 4.

b. § 8's prioritetsregel kan ligesom tinglysningslovens § 1 fraviges ved aftale mellem de berettigede, jfr. Illum: Tinglysning s. 297 f. Da det efter *reg.bkg.* § 7, stk. 1, 2. pkt., er forbudt at registrere prioritetsstilling, vil flere panthaveres indbyrdes aftale om prioritetsstilling skulle respekteres af panthavernes kreditorer og aftaleerhververe.

Da der imidlertid må være formodning for, at prioritetsordenen svarer til anmeldelsernes tidsmæssige rækkefølge, må den, der ifølge aftale har ret til en bedre placering, selv føre bevis herfor.

c. § 8, stk. 3, afgør kun det tidspunkt, hvorfra registreringen efter § 8, stk. 1 og 2, får retsvirkning i forhold til tredjemænd. Bestemmelsen ændrer ikke parternes aftale om, fra hvilken dato køberen anses som ejer i det indbyrdes forhold. En aftalt valørdato ændres ikke af, at aftalen ikke anmeldes på den forudsatte dato, eller at den afvises og må genanmeldes.

12. Om reglen i 2. pkt. udtalte *hem.:* »På samme måde som i tinglysningslovens § 25 har man i stk. 3, 2. pkt., ligestillet kolliderende rettigheder, som anmeldes samme dag ... Man har ikke fundet det hensigtsmæssigt at regne med mindre tidsenheder ved registreringen end hele dage, da det ofte vil bero på tilfældigheder, hvilke anmeldelser der noteres først«.

Registrering sker i dette tilfælde med anmærkning om den modstående ret, jfr. *reg.bkg.* § 27 og § 31, stk. 5. Det overlades herefter parterne at afklare forholdet, evt. gennem civilt søgsmål.

Klageafdelingen er ikke kompetent til at afgøre, hvem af de samtidigt registrerede der er bedst berettiget. Dette må, i mangel af en mindelig

løsning, afgøres af de almindelige domstole. Udfaldet af en dom eller parternes aftalte løsning må registreres efter de almindelige regler i *reg.bkg.* §§ 21-23 og § 30.

§ 9¹

Såfremt det kontoførende institut er i tvivl med hensyn til faktiske eller retlige forhold af betydning for registreringen,² eller nogen over for dette gør gældende, at den påtænkte registrering vil krænke hans rettigheder,³ skal⁴ instituttet foretage en foreløbig registrering.⁵ Værdipapircentralen træffer herefter beslutning om, hvorledes den endelige registrering kan ske.⁶

Forarbejder

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3983.

1. Se *reg.bkg.* § 16.

§ 9 er en undtagelse fra lovens hovedregel i § 6, hvorefter VPC ikke har adgang til at deltage i registreringsproceduren. Om baggrunden for § 9 udtales i *bem.*: »Bestemmelsen åbner mulighed for, at det kontoførende institut, der kan være en filial, alene foretager en foreløbig registrering, og således overlader den endelige afgørelse til værdipapircentralen. Bestemmelsen regulerer de tilfælde, hvor der under behandlingen i det kontoførende institut opstår tvivl om rigtigheden eller lovligheden af det, der ønskes registreret. Der kan være tale om tvivl om rettighedens eksistens, dens udstrækning samt om legitimationen til at forordre registrering. Bestemmelsen opfylder herved en lignende funktion som tinglysningenslovens § 8, stk. 3, og § 15, stk. 3, jfr. § 16, stk. 3, om tinglysning med frist. Bestemmelsen er imidlertid særligt påkrævet, da de personer, der foretager registreringer, ikke er uddannede til at afgøre vanskelige tvivlsspørgsmål ...

Bestemmelsen indebærer, at selv om der er tvivl om f.eks. rettighedens eksistens, kan man opnå omsætningsbeskyttelse af rettigheder over et fondsaktiv, allerede inden forholdene afklares«.

2. Efter ordlyden i 1. led er der tilsyneladende en vidtgående pligt til at overføre registreringsproceduren til VPC selv. Da lovens hensigt er, at hovedparten af anmeldelserne skal behandles af de kontoførende insti-

tutter, og da VPC kun har en mindre medarbejderstab, har det imidlertid været forudsat, at kun mere kvalificerede forhold medfører henvisning efter § 9. En pligt til at overføre efter § 9 må derfor forudsætte, at der foreligger forhold, der konkret er »af betydning« for registreringen, og at det kontoførende institut virkelig er »i tvivl«. Sagt på en anden måde bør § 9 bruges med en vis tilbageholdenhed, navnlig i tilfælde hvor der er mulighed for registrering med anmærkning eller med frist efter *reg.bkg.* §§ 25 eller 27.

Det er efter lovordene det kontoførende institut selv, der afgør, om en sådan tvivl foreligger. Ikke mindst p.g. af den korte tid, der er til rådighed for sagsbehandlingen, bør der udøves varsomhed med en efterfølgende underkendelse af dette skøn, når resultatet blev, at der ikke skete henvisning til VPC.

Som eks. på et problem, der kan begrunde overførsel til VPC, kan nævnes tvivl om, hvorvidt ond tro efter §§ 8 og 11 forelå ved anmeldelsen eller ved afsendelse af § 10-meddelelse, eller om der foreligger omstændigheder som nævnt i § 11, 2. pkt. Overførsel kan endvidere ske, såfremt det kontoførende institut tillige er udstederen eller panthaver og føler ikke at have den fornødne upartiskhed, jfr. herved note 2. c. til § 12.

Forhold, der efter *reg.bkg.* § 24 skal medføre afvisning, kan næppe begrunde brug af § 9, da der her ikke sker indrapportering til VPC, jfr. *reg.bkg.* § 24, stk. 4.

3. Der kræves i 2. led en indsigelse fra »nogen«, hvis »rettighed« vil blive krænkede ved den påtænkte registrering. Dette kan også omfatte det kontoførende institut selv, jfr. note 2. d til § 11.

»Rettighed« må her tages i samme betydning som i § 8, stk. 1, og er således et snævrere begreb end klagebeføjelsen i § 24, nr. 1, jfr. det i note 1 citerede.

Efter ordlyden i 2. led er der en ubetinget pligt til foreløbig registrering, når indsigelse gøres. Det udelukker således ikke reglens anvendelse, at der foreligger mulighed for, at den rettighed, der gøres gældende mod registreringen, kan være eksstingveret. Dog må det kontoførende institut foretage en vis kontrol, således at helt udokumenterede eller åbenbart grundløse påstande ikke medfører henvisning efter § 9, jfr. princippet i lovens § 23, stk. 4, om afvisning af åbenbart grundløse klager. Endelig er der næppe pligt til foreløbig registrering, såfremt det kontoførende institut giver indsigeren medhold.

4. Ordet »skal« viser, at hvis betingelserne efter note 2 eller 3 er opfyldt, er proceduren efter § 9 obligatorisk.

Foretages alligevel normal registrering, kan denne påklages efter § 24, nr. 1. Der kan også opstå erstatningspligt for denne fejl, jfr. § 17, stk. 1 og 2. Foretages omvendt foreløbig registrering, kan dette næppe påklages, jfr. note 5.

5. En forløbig registrering er i sine retsvirkninger en registrering, af samme art som en registrering med frist efter *reg.bkg.* § 25, idet det ved ordet »foreløbig« vises, at registreringen kan blive omgjort eller ændret uden varsel, jfr. *reg.bkg.* § 31, stk. 3.

Den foreløbige registrering afkaster på visse punkter særlige retsvirkninger. Den kan således ikke påklages til klageafdelingen, da den ikke er den endelige afgørelse i sagen, jfr. § 23 med note 1. *a.* Så længe en foreløbig registrering består, kan der ejheller skiftes kontoførende institut, *reg.bkg.* § 5, stk. 3, nr. 1.

Ved behandlingen af en foreløbig registrering må det kontoførende institut iagttage sædvanlige, betryggende procedurer, således at omsætningsbeskyttelse kan opnås fra anmeldelsen, jfr. citatet i note 1. Herudover har det efter *reg.bkg.* § 16, stk. 2 og 3, særlige pligter over for VPC.

6. *a.* Fra det tidspunkt, hvor en foreløbig registrering er sket, overgår sagen helt til VPC, indtil en endelig registrering er sket. Det kontoførende institut kan ikke trække sagen tilbage, men kan, når VPCs afgørelse foreligger, påklage den til klageafdelingen, § 24, nr. 2.

b. Ordlyden »hvorledes den endelige registrering skal ske« udelukker ikke, at VPC tilbageviser sagen, såfremt centralen finder, at betingelserne efter 1. pkt. ikke er til stede. En sådan sendt frem og tilbage bør dog undgås undtagen i tilfælde, hvor 1. pkt. åbenbart er overtrådt, da interne procedurer i VP-systemet ikke bør udsætte anmelderne for forsinket afgørelse; *reg.bkg.* § 16, stk. 3, pålægger VPC at fremme de forelagte sagers »afgørelse« mest muligt.

Denne ordlyd udelukker ejheller, at VPC konstaterer, at de forelagte problemer er så indviklede, at de kun kan løses ved almindelig rettergang af domstolene, jfr. § 23, stk. 1, m. noter, og Illum: Tinglysning s. 260 f. I så fald registreres der med anmærkning efter *reg.bkg.* § 27.

Værdipapircentralen² giver meddelelse³ om registreringen til den eller de efter registeret berettigede⁴ og til anmelderen.⁵ Der gives meddelelse om eventuelle hindringer for registreringen.⁶ Ved ændring⁷ eller udslettelse⁸ gives så vidt muligt⁹ meddelelse til den¹⁰ efter registeret berettigede.¹¹

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 77 og 84.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3983 f.

1. Meddelelsen, der ofte betegnes som »§ 10-meddelelse«, tjener ifølge *hem.* flere formål: »Det er for at forhindre misbrug nødvendigt, at der direkte fra værdipapircentralen gives meddelelse om stedfundne registreringer til såvel rettighedshavere som anmeldere ...

Efter § 11 og 12 er de deri foreskrevne eksstinktionsmuligheder betinget af, at meddelelse om registrering er afsendt fra værdipapircentralen. Først herefter kan den godtroende erhverver være helt sikker på, at registreringsproceduren er afsluttet. Dette svarer til systemet i tinglysningslovens § 27.

Meddelelsen om registrering tjener endelig også det formål at gøre erhververen af et fondsaktiv bekendt med, at registreringen er gennemført. Først fra meddelelsen om registreringen vil erhververen risikofrit kunne erlægge sin ydelse endeligt«, sml. note 3 til § 8, note 2 til § 11, note 4 til § 12 og § 13 a, stk. 2, samt *reg.bkg.* § 32, hvorefter meddelelsen skal sendes senest to børsdage efter registreringsdagen.

2. § 10-meddelelse skal afsendes af VPC selv, *bet.* 948/1982 s. 56 ff. Den må følgelig ikke gives af det kontoførende institut undtagen i de tilfælde, hvor sagen uden indrapportering afvises af det kontoførende institut, se *reg.bkg.* § 24, stk. 4, og § 26.

Det kontoførende institut har efter omstændighederne pligt til at give adressaterne uddybende oplysninger. Det gælder navnlig ved pant, hvor visse relevante oplysninger p.g. af *reg.bkg.* § 7, stk. 1, må fremskaffes f.eks. ved henvendelse til det kontoførende institut: prioritetsstilling, oprykningsret eller pantefordrings beløb.

3. Meddelelsen kan gå ud på, at overførslen er registreret som begæret, at en rettighed er udslettet, jfr. § 9, 2. pkt., og §§ 15 og 16, eller at regi-

strering kun kan ske med anmærkning eller frist, jfr. *reg.bkg.* §§ 25 og 27. Meddelelsen kan også gå ud på, at der er nægtet registrering, sml. note 2.

Meddelelsens udformning er fastlagt i *reg.bkg.* § 31. Den vil normalt være ret kortfattet. Uddybende informationer må modtageren søge i det kontoførende institut, jfr. note 2. Om udtrækning se note 1. b. til § 13.

Efter *reg.bkg.* § 32 skal § 10-meddelelse gives senest to børsdage efter registreringen.

4. »Den eller de efter registeret berettigede« omfatter også indehavere af begrænsede rettigheder, der er interesseret i at få meddelelse om registrering af overførelse, f.eks. en panthaver eller en udlægshaver, der har registreret sikkerhed enten i fondsaktivet eller i en panteret i fondsaktivet. Sml. også note 11.

5. Allerede af praktiske grunde vil anmelderen i de fleste tilfælde være den registrerede rettighedshaver. Sml. *reg.bkg.* §§ 21 og 25 og note 4 til § 19.

6. Om indholdet af angivelsen af, hvad der kan være til hinder for registrering, se *reg.bkg.* §§ 24-26, jfr. § 31. Om anmærkninger, se *reg.bkg.* § 7, § 27 og § 31, stk. 5, samt *bet.* 948/1982 s. 42 ff.

7. Ændring kan enten ske efter § 15 eller skyldes en ændringsanmeldelse, jfr. § 8. En anmeldt ændring kan angå kontobetingelser, handelstilladelser, ejer- og rettighedsforhold eller beholdningens art og omfang, *bet.* 948/1982 s. 18-20. Om lovens § 15, se *reg.bkg.* §§ 17 og 18. Se også note 6 til § 23 og note 4 til § 24.

8. Lovens § 15, stk. 2, og § 16, jfr. *reg.bkg.* §§ 18 og 38.

9. Som det fremgår af lovens §§ 15 og 16, vil det ikke altid være muligt at fastslå de nuværende materielt berettigedes identitet. Om omfanget af de bestræbelser, VPC skal udfolde for at fastslå dette, henvises til note 11.

10. Som i 1. pkt. og i §§ 15 og 16 må »den« normalt læses som »den eller de«.

Ved adresseændringer gives dog ikke § 10-meddelelse. Her foreligger ingen registrering af en »rettighed«.

§ 11

11. Selv om det i situationen ofte vil ligge, at den materielt berettigede ikke er den i registret anførte rettighedshaver, begrænser loven klart VPCs underretningspligt til den, der har gjort sig den umage at lade sig registrere. VPC har ingen pligt til at opspore uregistrerede rettighedshavere og har ingen pligt efter § 10 – og efter § 33 næppe heller adgang – til at lade underretning udgå til andre. Meningen er, at registreringen skal kunne klares maskinelt ved hjælp af de registrerede navne, sml. også note 5 til § 13.

Erstatningsansvaret efter § 17 er begrænset til de registrerede, jfr. note 9. a til § 17.

§ 11¹

Når en aftale² om rettigheder over registrerede fondsaktiver er registreret og meddelelse herom er afsendt fra værdipapircentralen,³ kan en godtroende⁴ erhverver ifølge registreret aftale⁵ ikke mødes med nogen indsigelse mod gyldigheden^{5A} af den nævnte aftale.⁶ Dog bevares⁷ den indsigelse, at aftalen er ugyldig som følge af falsk⁸ eller voldelig tvang.^{9,10}

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 62, 66, 77 og 84.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3984 f.

1. a. Om bestemmelsen udtalte *bem.:* »Denne bestemmelse, der er affattet med tinglysningslovens § 27 som forbillede, indfører til betryggelse af omsætningen beskyttelse mod indsigelser vedrørende gyldigheden af en registreret aftale om rettigheder over registrerede fondsaktiver. Der sikres herved gennem registreringen en godtroende erhverver – både den der har fået overdraget ejendomsret og panteret over fondsaktivet – samme gunstige retsstilling som den, der erhverver en ihændehaverobligation eller en aktie og har fået dokumentet i hænde. Erhververen kan eksstingvere alle indsigelser, som ellers efter almindelige regler kunne være gjort gældende vedrørende overdragerens beføjelse til at disponere som sket: at han ikke var berettiget, eller at han som umyndig ikke var habil til at overdrage«.

Ved § 11 tillægges der registret, hvad man kalder »positiv troværdighed« (»positiv publica fides-virkning«), d.v.s. at registrerede retsforhold

anses for sande og lovligt bestående uanset eventuelle mangler. Ved tinglysningslovens § 27 betegnes det normalt »gyldighedsvirkning«. Det betyder, at den godtroende aftaleerhverver, der afleder sin ret fra en (tidligere) aftale, som allerede har gennemgået hele registreringsproceduren og derefter er blevet registreret og meddelt efter § 10, kan vinde den tilsigtede ret over et fondsaktiv, selv om den tidligere aftale var behæftet med mangler, som – hvis de havde været kendt ved registreringen – havde medført registreringsnægtelse.

b. Til forskel fra § 8 er det *kun aftaler*, hvis ugyldighed kan afhjælpes, og som kan give den udvidede beskyttelse i § 11, og *kun aftaleerhververe*, der kan eksstingvere.

Afgrænsningen mellem §§ 8 og 11 kan give anledning til en vis tvivl, ligesom tilfældet er i forholdet mellem tinglysningslovens §§ 1 og 27, jfr. navnlig Illum: Tinglysnings s. 285 ff og von Eyben: Formuerettigheder § 16. Det må for fondsaktiver antages, at § 8 er hovedreglen, men at § 11 som specialregel anvendes frem for § 8 i de tilfælde, hvor begge efter ordlyden er anvendelige. Derfor taler bl.a. de tidsmæssigt skærpede krav, jfr. note 3 og 4, der ellers kunne blive illusoriske.

c. Der opstår næppe problemer om afgrænsningen mellem § 11 og § 12. § 12 er en specialregel (*lex specialis*), f.s.v. angår udstederens indsigelser. § 11 finder derimod anvendelse når den godtroende erhverver mødes med indsigelser fra visse andre (ældre rettighedshavere).

At et fondsaktiv ved aftale tilbageføres til den oprindelige udsteder, der på ny overdrager det ved en aftale, der omfattes af § 11, jfr. Jur. 1980 s. 484, vil formentlig være sjældent for fondsaktiver i form af obligationer.

d. § 11 kan endvidere supplere både §§ 8 og 12. I både §§ 8 og 12 er det nemlig en betingelse for, at en erhverver kan eksstingvere, at hans egen aftale med overdrageren er gyldig, jfr. note 6 til § 8 og note 2. *a* til § 12. I begge bestemmelser kan § 11 bruges til at helbrede ugyldigheden, og derefter har erhververen en gyldig aftale, ved hjælp af hvilken erhververen kan eksstingvere efter § 8 eller § 12, jfr. note 6.

2. § 11 begrænser de registrerede rettigheder, der kan danne grundlag for eksstinktion, til »aftaler«, mens tinglysningsloven § 27 bruger det videre begreb »dokument«. Dette indebærer, at rettigheder, der hviler på andet grundlag end aftale, ikke kan danne grundlag for godtroende aftalerhververs eksstinktion. Den, der f.eks. får overdraget en registreret rettighed stiftet ved udlæg eller arv, kan ikke påberåbe sig § 11 til at tilsidesætte

mangler ved udlægget eller arvesagens behandling. Hans ret afgøres ifølge *bem.* af § 8. – Om rettighedsbegrebet henvises til note 2 til § 8.

Fuldmagter skal registreres efter § 8, jfr. note 2. *a.* til § 8. En fuldmagt kan efter § 11, 1. pkt., først påberåbes af den godtroende aftaleerhverver, når § 10-meddelelse om fuldmagtens registrering er afsendt, idet fuldmagten stiftes ved aftale.

3. Ligesom i tinglysningslovens § 27 (som ændret ved lov nr. 318 af 19. juni 1974 § 1, nr. 4), kræves her, at hele registreringsproceduren er gennemført med positivt udfald for anmeldelsen, d.v.s. at det kræves, *at* den anmeldte ret endeligt er registreret efter *reg.bkg.* § 14, og *at* meddelelse herom er afsendt efter lovens § 10, jfr. *reg.bkg.* §§ 31 og 32. Dette er en undtagelse fra § 8, stk. 3, hvor retsvirkningen af registreringer regnes tilbage fra anmeldelsen. Det kan i praksis indebære en tidsmæssig forskydning på cirka én uge efter det i § 8, stk. 3, nævnte tidspunkt, *reg.bkg.* § 32 og note 6 til § 13 a.

Såfremt en person (K) af en anden (S) køber et fondsaktiv, og K har lånt købesummen af en bank (B) mod at give banken pant i fondsaktiverne til sikkerhed for lånet, er B således udsat for at kunne mødes med indsigelser fra S mod gyldigheden af købeaftalen mellem S og K helt frem til den dag, hvor meddelelse om, at salgsaftalen er registreret, er afsendt.

4. Om godtrosbegrebet, se note 9 til § 8. Tidsmæssigt kræves imidlertid ikke blot, at aftaleerhververen er i god tro ved sin egen anmeldelse. Er registreringsproceduren vedr. den første aftale endnu ikke afsluttet ved anmeldelsen, skal erhververen forblive i god tro, indtil der om den første aftale gives § 10-meddelelse, jfr. *bem.* til § 10. I eksemplet i note 3 må B således ikke blot være i god tro på det tidspunkt, hvor dens egen pantsætningsaftale med K anmeldes, men også, når § 10-meddelelse om sket registrering af aftalen mellem S og K afsendes fra VPC.

5. Om denne aftale (aftalen mellem B og K i eks. i note 3) kræves alene, at den er registreret, d.v.s. anmeldt til registrering, jfr. § 8, stk. 3, 1. pkt. Om begrebet aftaleerhverver, se note 6 til § 8. – Modsætningsvis kan andre, f.eks. retsforfølgende kreditorer eller arvinger, ikke påberåbe sig § 11.

5A. *a.* Kun privatretlige indsigelser mod gyldigheden af aftalen kan eksstingvere. Eksstinktionens omfang vil således stort set svare til om-

fanget af eksstinktionen af skyldnerens indsigelser efter § 12. En forskel ligger dog i, at ordlyden af § 11, 2. pkt., er lidt snævrere, jfr. note 10.

Indsigelser, der bygger på præceptive (ufravigelige) offentligretlige retsregler, kan ikke eksstingveres efter § 11. Hvis en persons forhold medfører, at overdragelse krævede valutamyndighedernes godkendelse efter valutabekendtgørelse nr. 148 af 18. marts 1981, er den godtroende erhverver således bundet heraf. § 11 kan ej heller beskytte erhververen mod afkræftelse i tilfælde af konkurs. I disse tilfælde bliver der næppe erstatningskrav efter § 17, jfr. note 6 til § 17.

Den præceptive lovgivning til beskyttelse af forbrugerne må normalt anses som privatretlig, med mindre en forbrugerbeskyttelsesregel undtagesesvis kan karakteriseres som offentligretlig.

b. § 11 regulerer efter ordlyden alene spørgsmålet vedr. ugyldighed. Andre spørgsmål reguleres af §§ 8 eller 12 eller af almindelige regler. I eksemplet i note 3 kan B benytte § 11 til at se bort fra en ugyldighedsgrund, f.eks. svig. Hvis aftalen derimod var registreret som betinget, f.eks. af købesummens betaling, forkøbsret eller rentenydelsesret, må disse respekteres af B, medmindre han kan benytte §§ 8, 12 eller 13 a.

6. Denne aftale er den i note 2 nævnte. – § 11 kan også påberåbes mellem aftalens parter, f.eks. af K over for S i det i note 3 nævnte eksempel. Dette udtales udtrykkeligt i *hem.*: »§ 11 afskærer i lighed med tinglysningslovens § 27 ikke blot indsigelser mod gyldigheden af tidligere registrerede aftaler, men yder beskyttelse mod indsigelser vedrørende selve aftalen med den godtroende erhverver«.

Det betyder, at såfremt K er i god tro endnu ved § 10-meddelelsens afsendelse, kan han eksstingvere de fleste indsigelser, som S måtte have imod ham vedr. aftalen. Såfremt aftalen bliver erklæret ugyldig, fordi der foreligger en af de i 2. pkt. nævnte »stærke« indsigelser, kan K få erstatning af VPC efter § 17, stk. 3, når de i note 3 og 4 nævnte betingelser er opfyldt.

7. 2. pkt. nævner visse »stærke indsigelser«, hvor en overdrager p.g. af forholdets grovhed bør gives en absolut beskyttelse. Men den godtroende erhverver, der herved mister sin ret, får da erstatning af VPC efter § 17, stk. 3. Sml. note 6.

8. Under falsk falder her forfalskning og mekanisk tvang, der bevirker, at en urigtig registrering sker. Som falsk må gælde falske anmeldelser, her-

under edb-forbrydelser, hvorved nogen skaffer sig adgang til VPCs edb-system, samt falske legitimationspapirer. Overskridelse af fuldmagtens grænser og overskridelse af kompetence på selskabers og andre juridiske personers vegne anses som falsk, jfr. Illum: Tinglysning s. 337. Aftaleerhververen er her på det rene med, at omfanget af fuldmægtigens kompetence afgøres ved regler, som skal beskytte en tredjemand, og hvorom oplysning må søges uden for VP-systemet.

Falske, registrerede fuldmagter må anses som falsk efter 2. pkt., men det kan ikke udelukkes, at den materielt berettigedes passivitet i konkrete tilfælde kan føre til ændret resultat, jfr. Gomard: Obligationsretten s. 369 ff.

9. Jfr. aftalelovens § 28, der bestemmer: »Er en vilieserklæring retsstridigt fremkaldt ved personlig vold eller ved trussel om øjeblikkelig anvendelse af sådan, er den ikke bindende for den tvungne.

Er tvangen udøvet af tredjemand, og var den, til hvem erklæringen er afgivet, i god tro, må den tvungne, hvis han overfor ham vil påberåbe sig tvangen, give ham meddelelse derom uden ugrundet ophold, efter at tvangen er ophørt. Undlader han det, er han bundet ved erklæringen«.

Anden (s.k. simpel kompulsiv) tvang (aftalelovens § 29) falder uden for § 11, 2. pkt.

10. 2. pkt. er udtømmende. Den godtroende aftaleerhverver kan ikke mødes med andre indsigelser mod »gyldigheden«, sml. note 5A.

§ 11, 2. pkt., nævner ikke umyndighedsindsigelsen. I lighed med hvad der er tilfældet efter bestemmelsen i gældsbrevslovens § 14 – men i modsætning til tinglysningslovens § 27 – vinder den godtroende erhverver ret, selv om overdragelsen efter almindelige regler ville være ugyldig, fordi overdrageren var umyndig. Dette begrundedes således i *bem.*: »Lovforslaget betyder med andre ord, at umyndighedsindsigelsen fortabes over for en godtroende erhverver, når aftalen med den umyndige er registreret i værdipapircentralen. For at hindre at værdipapircentralen registrerer aftaler med en umyndig, må umyndigheden derfor være registreret på den umyndiges konti i centralen. Skulle værdipapircentralen ved en fejl registrere en aftale, uanset at umyndigheden var registreret, følger det af bestemmelsen, at den godtroende erhverver vinder ret. Den umyndige vil imidlertid kunne kræve erstatning fra værdipapircentralen efter forslagets § 17, stk. 1, og stilles herved i næsten alle tilfælde lige så godt, som hvis aftalen var blevet erklæret for ugyldig. Det findes herefter

ubetænkeligt at lade den godtroende omsætningserhverver vinde ret».

§ 11, 2. pkt., kan ikke anvendes analogt på præklusion og deponering. VP-systemet tilsiger, at den, der har foretaget deponeringen eller foranlediget præklusionen, og som har mulighed for og anledning til at sikre sig ved registrering efter § 8, – i mangel af særlig hjemmel for det modsatte som i § 12, – er nærmest til at bære tabet. Det erindres, at *skyldnerens* præklusions- og deponeringsindsigelse reguleres af § 12, jfr. note 2. *p-r.* til § 12 og note 1. *c* ovenfor.

§ 11, 2. pkt., kan næppe heller anvendes analogt på den situation, hvor en ret ved hjælp af tvang eller falsk *er* slettet af registeret, sml. for tinglysningslovens § 27, von Eyben: Formuerettigheder § 16A og F. Vinding Kruse: Kommenteret Tinglysningslov s. 230 f. Hensyn til omsætningen og registerets troværdighed tilsiger, at § 11, 2. pkt., ikke anvendes ud over sin ordlyd til at møde den godtroende erhverver med uregistrerede rettighedshavere i strid med hovedreglen i lovens § 8, jfr. note 1. *a* til § 8. Såfremt VPC eller det kontoførende institut har været (medvirkende) årsag til udslettelsen, er VPC erstatningspligtig efter § 17, stk. 1.

§ 12¹

§§ 15-18 i lov om gældsbreve finder tilsvarende anvendelse² over for skyldneren ifølge fondsaktiver, som svarer til omsætningsgældsbreve,³ således at afsendelse af meddelelse fra værdipapircentralen om registrering træder i stedet for ihændehavelse af gældsbrevet.⁴

Forarbejder

Bet. 793/1977, s. 57f, 62f, 77 og 84

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3985f.

1. *a.* I *bem.* udtaltes kun ganske kortfattet, at § 12 regulerer retsstillingen for erhververe af fondsaktiver, der svarer til obligationer, over for skyldneren (det obligationsudstedende institut eller den obligationsudstedende myndighed).

Systematisk er § 12 en specialregel om skyldnerens indsigelser, der således ikke reguleres af §§ 8 og 11, jfr. note 1. *c* til § 11.

b. § 12 behandler kun skyldnerens indsigelser. Andres indsigelser, krav m.v. må løses efter §§ 8 eller 11. Gør andre kreditorer i skyldnerens kon-

§ 12

kursbo således over for fondsaktivets ejer en tilbagetrædelseserklæring gældende, er det skyldnerens forpligtelse uvedkommende, jfr. note 3 *a* til § 8.

2. § 12 er lovteknisk nærmest udformet som en programmerklæring. Den udsiger, at lovgivningsmagten ønsker visse principper anvendt, – nemlig gældsbrevslovens §§ 15-18, – ligesom tilfældet var for de obligationer, som fondsaktiverne afløste, jfr. note 3 nedenfor og *bet.* 793/1977 s. 62.

Den praktiske betydning af § 12 vil formentlig være begrænset. Aktier falder udenfor, jfr. note 3. Flere indsigelser vil ikke kunne forekomme ved obligationer, jfr. navnlig *e-h* nedenfor. De øvrige indsigelser vil formentlig i praksis være sjældnere p.g. af udstedernes og udstedelsens retlige form og organisation, samt fordi der ikke udgives et dokument.

I det følgende gennemgås gældsbrevslovens §§ 15-18 ved at parallel-opstille deres gældende ordlyd (venstre spalte) med en udformning, de kunne være givet til brug for den »tilsvarende anvendelse« på fondsaktiver (højre spalte). Hvor gældsbrevslovens ordlyd uændret bruges, går teksten over hele siden.

Reglerne kommenteres kun i det omfang, fondsaktivernes forhold til-siger det. I øvrigt henvises til Lyngsø: Gældsbrevsloven s. 105-126.

§ 15. Over for den, der ved overdragelse har erhvervet ret over et omsætningsgælds-brev og fået det i hænde, kan udstederen ikke gøre gældende,

at gælds-brevet var ugyldigt efter reglerne i lov nr. 242 af 8. maj 1917 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område §§ 29-33, eller efter at være under-skrevet af ham er udgivet uden hans vilje,

§ 15. Over for den, der ved overdragelse har erhvervet ret over et fondsaktiv,^a der er udstedt i form af en obligation,^b kan udstederen^c ikke, når meddelelse om erhvervelsen er afsendt fra Værdipapir-centralen efter § 10,^d gøre gælden-de,

at fondsaktivets udstedelse var ugyldig efter reglerne i lov nr. 242 af 3. maj 1917 om aftaler og andre retshandler på formuerettens om-råde §§ 29-33,^e

at han ikke har modtaget det aftalte vederlag eller har andre indsigelser fra det retsforhold, som gav anledning til gældsbreve-
tets udstedelse,

at udstederen ikke har modtaget det aftalte vederlag eller har andre indsigelser fra det retsforhold, som gav anledning til fondsaktivets udstedelse,

at betaling var sket før overdragelsen, eller at skyldforholdet i øvrigt var ophørt eller ændret ved aftale, modregningserklæring, opsigelse eller dom.^f

Stk. 2. En indsigelse går dog ikke tabt, når erhververen vidste, at der forelå omstændigheder, hvorpå indsigelsen kunne støttes, eller havde grund til mistanke herom.^g

Stk. 3. Har gældsbrevet fået en påtegning, der ikke let kan fjernes, om betaling eller andet forhold, hvorpå der kan støttes en indsigelse, bevares indsigelsen, selv om påtegningen var fjernet inden overdragelsen.

(*Stk. 3.* Genstandsløs).^h

§ 16. Havde skyldneren betalt renter, der forfaldt før overdragelsen, kan han gøre dette gældende også over for en erhverver i god tro. Han beholder også alle andre indsigelser mod krav på renter, der efter gældsbrevet skulle være betalt før overdragelsen.

§ 16.ⁱ Havde værdipapircentralen eller det kontoførende institut på dennes vegne betalt renter, der forfaldt før overdragelsen,^j kan udstederen gøre dette gældende også over for en erhverver i god tro. Udstederen beholder også alle andre indsigelser mod krav på renter, der skulle være betalt før overdragelsen ifølge de regler, der er fastsat for fondsaktiver (obligationer) af den pågældende aktividentifikation.^k

§ 12

Stk. 2. Det samme gælder om afdrag, som efter gælds brevet skal erlægges til bestemt angivne tidspunkter.

§ 17. Udstederen kan selv over for en erhverver i god tro påberåbe sig,

at gælds brevet var falsk eller forfalsket, underskrevet på hans vegne uden fuldmagt dertil eller ugyldigt på grund af voldelig tvang (lov nr. 242 af 8. maj 1917 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område § 28), mindreårighed, tinglyst umyndiggørelse og lavværgemål eller manglende fornuft (lov nr. 277 af 30. juni 1922 om umyndighed og værgemål § 65),^o

at gælds brevet var erklæret dødt og magtesløst,^r eller fordringen var ophørt eller forandret efter lovgivningens regler om deponering, forældelse, præklusion eller tvangsakkord.

Stk. 2. Det samme gælder om afdrag, som skal erlægges til bestemt angivne tidspunkter ifølge de regler, der er fastsat for fondsaktiver (obligationer) af den pågældende aktividentifikation.^k

§ 17. Udstederen kan selv over for en erhverver i god tro påberåbe sig, at et fondsaktiv udstedt i form af en obligation

var falsk eller forfalsket,^l udstedt uden fuldmagt dertil^m eller ugyldigt på grund af voldelig tvang (lov nr. 242 af 8. maj 1917 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område § 28),ⁿ

var ophørt^p eller forandret efter lovgivningens regler om deponeering, forældelse, præklusion eller tvangsakkord.^q

§ 18. Over for den, som har fået et omsætningsgælds-brev ihænde ved overdragelse til eje eller pant, kan skyldneren kun kræve modregning med fordringer på overdrageren, hvis erhververen vidste, at skyldneren havde en fordring, der kunne benyttes til modregning, og at han ville lide tab ved overdragelsen, dersom den afskar modregning.

§ 18.^s Over for den, som har fået overdraget et fondsaktiv (obligation) til eje eller pant, kan skyldneren, når meddelelse om overdragelse efter § 10 er afsendt fra Værdipapircentralen, kun kræve modregning med fordringer på overdrageren, hvis erhververen vidste, at skyldneren havde en fordring, der kunne benyttes til modregning, og at han ville lide tab ved overdragelsen, dersom den afskar modregning.

Stk. 2. Adgangen til at modregne fordringer, der udspringer af samme retsforhold som gælds-brevsfordringen, bevares dog trods overdragelsen, medmindre andet følger af reglerne om indsigelser fra dette forhold.

Stk. 2. Adgangen til at modregne fordringer, der udspringer af samme retsforhold¹ som fordringen ifølge det overtagne fondsaktiv, bevares dog trods overdragelsen, medmindre andet følger af reglerne om indsigelser fra dette forhold.

a. At erhververen ved overdragelse skal have erhvervet ret over et fondsaktiv, må principielt forstås på samme måde som efter gælds-brevslovens § 15, stk. 1. Det betyder,

- at § 12 kun omfatter overdragelse ved aftale i levende live, se herom note 6 til § 8;
- at erhververens aftale med overdrageren skal muliggøre, at han »erhverver ret«, og derfor skal være gyldig og uomstødelig, Ussing: Alm. del § 25. II. Der er dog mulighed for, at visse ugyldighedsgrunde mellem parterne kan helbredes efter § 11, se note 6 til § 11;
- at dersom overdrageren manglede ret til at råde over fondsaktivet som sket, vinder erhververen kun ret som forudsat, hvis han er i stand til at eksstingvere denne regel efter § 11.

b. Det kræves således, at fordringen er registreret i VPC i form af en obligation. Uden for § 12 falder alt, der omfattes af § 38, jfr. note 3. Om § 12 i påkommende tilfælde også gælder for fordringer, der omfattes af § 1,

stk. 2, må afgøres fra gruppe til gruppe.

Såfremt det kontoførende institut eller VPC ved en fejltagelse betegner en fordring som obligationer, idet man »glemmer« at registrere omsætningsbegrænsninger, tilbagetrædelseserklæringer eller lign., kan retsstillingen være tvivlsom, sml. note 1 til § 1 og note 3. *b.* til § 8. Men i disse tilfælde får erhververen dækket sit tab efter lovens § 17, stk. 1.

Om begrebet udstedelse, se navnlig note 1 til § 1.

c. Indsigelsesadgangen tilkommer udstederen (institutet, staten eller kommunen). VPC eller et kontoførende institut har ingen selvstændig beføjelse på dette punkt. Det kan endog være tvivlsomt, i hvilket omfang VPC kan handle på grundlag af almindelige obligationsretlige regler om den omsorgspligt, som følger af tilslutningsaftalerne med udstederne, jfr. Ussing: Alm. del s. 23f. En sådan handlen på den ene parts vegne og i dennes interesse kan være i strid med den upartiske adfærd, som man efter loven med rimelighed kan forvente af VP-systemet, og som bl.a. er forudsat i § 9. Det kan ikke tilstedes, at VPC eller de kontoførende institutter påtager sig videregående opgaver for udstederne. For de kontoførende institutter vil varetagelse af udstedernes interesser tilige kunne være i strid med almindelige regler, herunder markedsføringslovens § 1 om god markedsføringsskik og bank- og sparekasselovens § 1, stk. 6, om god bankskik, i forhold til erhververne/kunderne.

Er udstederen selv kontoførende institut, må det formentlig henskyde afgørelsen efter § 9 til VPC selv i tilfælde af interessekonflikter.

d. Sml. note 4.

e. Disse ugyldighedsgrunde synes kun sjældent at kunne forekomme, og – hvis de måtte forekomme – da næppe i en form, som ikke kan skyldes mangler i udstederens arbejdsgange, jfr. note 7 *a* til § 1. Gældsbrevslovens indsigelse om udgivelse efter underskrivelse kan ikke forekomme ved fondsaktiver, allerede fordi fondsaktivets eksistens ikke opstår i kraft af et dokument, jfr. note 1 til § 1. (Derimod kan evt. misbrug af VPCs legale fuldmagtsforhold evt. forekomme, jfr. *m* nedenfor).

Der er afgørende forskel på virkningen af et fondsaktivs og et gældsbrevs »ugyldighed«. Et ugyldigt gældsbrief kan mortificeres, sml. *r* nedenfor, og/eller ved en umiddelbar fagedforretning fysisk inddrages. *Et fondsaktiv i form af en obligation er alene en dokumentløs fordringsret, der lyder på et bestemt beløb af en bestemt aktividentifikation, jfr.*

reg.bkg. § 6, stk. 3, og note 1 til kap. 4. I mange tilfælde vil det efter overdragelse ikke være muligt senere overhovedet at påvise det fondsaktiv, der skulle være behæftet med ugyldighedsgrunden, da det ikke inden for den enkelte aktividentifikation er muligt at følge, hvor de enkelte fondsaktiver har været fra udstedelsen og indtil en given dato, jfr. navnlig *reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 2, og stk. 3, og § 8, samt note 2-5 til § 1.

Dette betyder også, at muligheden for, at erhververen ved aftalens indgåelse var i relevant ond tro, normalt er ringe, jfr. *g* nedenfor, og at det ikke er et fondsaktiv, der bliver ugyldigt, men alene en udstedelse. Det er navnlig klart ved blok-emissioner og andre tilfælde, hvor udstedelsen teknisk ikke er sammenhængende med overdragelsen til den første ejer, sml. *reg.bkg.* § 2.

Udstederen kan således ikke påberåbe sig en separatistret i ejerens konkursbo og ej heller hindre, at den ondtroende ejers kreditorer gør udlæg i fondsaktiver, medmindre udstederen kan bevise, at de fondsaktiver af en bestemt aktividentifikation, der står på en konto, (alle) er netop dem, som ugyldigheden angår. I denne situation må udstederen yderligere efter § 8, stk. 1, anmelde sin ret til det kontoførende institut eller få sin klage registreret efter *reg.bkg.* § 33. Ellers kan de ovenfor nævnte forhold medføre fortabelse af vindikationsretten (efter § 8). Heraf følger, at ugyldighedens konsekvens i mange tilfælde ikke kan blive andet end et krav på værdien af de ugyldigt udstedte fondsaktiver (restitution).

f. Som eksempel kan nævnes udtrækning og lign., hvor det må regnes udstederen eller dennes fuldmægtig VPC til last, at der efter *reg.bkg.* § 36, stk. 5, og § 37 ikke er sket udslettelse af fondsaktivet, Lyngsø: Gældsbrevsloven s. 107 f. – Om modregning, se nedenfor *s* og *t* og note 4 til § 13.

g. Om lovens godtrosbegreb, se note 9 til § 8.

Den omstændighed, at der ved fondsaktiver erhverves ret over et beløb fra en bestemt aktividentifikation, begrænser både mulighederne for og virkningerne af eksstinktion, jfr. *e* ovenfor. Dette påvirker også godtrosbegrebet i § 12. Det må nemlig kræves, at erhververes onde tro ikke blot angår, at et fondsaktivs udstedelse var behæftet med ugyldighed, men også, at det ugyldige fondsaktiv var det, der blev overdraget ham.

Som efter gældsbrevsloven må gælde, at erhververen ikke har en positiv undersøgelsespligt, men alene pligt til at reagere på særlige omstændigheder, Lyngsø: Gældsbrevsloven s. 115. En regel om, at bevisbyrden

påhviler erhververen, synes vanskelig at opstille for fondsaktiver.

For gældsbrevslovens §§ 14 og 15 antages, at den gode tro ikke blot skal være til stede ved aftalens indgåelse, men også på det tidspunkt, hvor erhververen får gældsbrevet »i hænde«, jfr. Ussing: Alm. del § 25. IV. Da lovens § 12 udtrykkeligt erstatter ihændehaveelse med afsendelse af § 10-meddelelse, må erhververe af et fondsaktiv (obligation) også være i god tro ved § 10-meddelelsens afsendelse. Se note 3 til § 10.

I øvrigt gælder her den almindelige obligationsretlige regel om, at en indsigelse, der er eksstingveret i et tidligere omsætningsled, ikke kan »vågne op«, og derfor ikke kan gøres gældende, selv om erhververen kendte den, Lyngsø: Gældsbrevsloven s. 106.

h. At gældsbrevslovens § 15, stk. 3, er genstandsløs, beror på de forhold, der er beskrevet under *e*, *f* og *g* ovenfor. Til gengæld åbner lovens § 8 og *reg.bkg.* § 33 mulighed for registrering. Men det er indres, at der ikke for andre end registrerede rettighedshavere er adgang til VPCs registre, jfr. note 4 til § 19.

i. Om fremgangsmåden ved udbetaling, se § 13, stk. 1.

j. Det må her – uanset VP-systemet i øvrigt – antages, at der som i gældsbrevslovens § 16 sigtes til det overdragelsestidspunkt, parterne har aftalt, (i hvert fald, hvor dette tidspunkt ligger efter registreringen, jfr. § 8, stk. 3).

k. Ved masse gældsbreves overdragelse kan erhververen læse disse regler på gældsbrevet. Ved overdragelse af fondsaktiver må erhververen identificere salgsgenstandens aktividentifikation gennem overdragerens oplysninger, bekræftet af en kontoudskrift, som overdrageren skaffer ved hjælp af §§ 18 eller 19, og han må herefter undersøge udbetalingsregler og forfaldstider for aktividentifikationen. At undlade dette er en uforvarlig adfærd, der medfører, at erhververen ikke kan vinde bedre ret end overdrageren.

I et vist omfang vil regler om udbetaling og forfaldstid nærmest have karakter af retsregler, jfr. note 1 til § 13.

Om modregningsret se også note 4 til § 13.

l. Som i de øvrige dele af formueretten er falsk, forfalskning og voldelig tvang »stærke indsigelser«, der kan håndhæves selv over for den god-

troende aftaleerhverver, jfr. § 11, 2. pkt., og noterne dertil. De vanskeligheder vedr. bevis og lign., som er nævnt under *e* ovenfor, vil imidlertid også møde udstederen her.

Mens voldelig tvang efter aftalelovens § 28 næppe er praktisk ved udstedelsen af fondsaktiver, kan det derimod ikke udelukkes, at falsk og forfalskning kan forekomme, da det inkluderer edb-forbrydelser.

m. I princippet må det samme gælde for manglende fuldmagt som for falsk, jfr. Lyngsø: Gældsbrevsloven s. 120 f.

Hensynet til omsættningens sikkerhed tilsiger dog, at såfremt udstedelsen uden fuldmagt er foretaget af VPC, der efter lovens § 1 over for omverdenen fremtræder med en *legal* fuldmagt, (sml. aftalelovens § 10, stk. 2, jfr. § 15: »efter aftale ... en stilling, som efter lov ... medfører beføjelse for ham til inden for visse grænser at handle på den andens vegne«), kan risikoen ved manglende fuldmagt ikke skulle bæres af godtroende erhververe. VPCs legale eneret og tilsvarende fuldmagt tilsiger tværtom, at VPC forpligter de udstedere, der har indgået tilslutningsaftale. Jfr. *bet.* 793/1977 s. 63 og 52, note 1 til § 1 og *f* ovenfor. Såfremt udstederen herefter bliver bunden over for godtroende erhververe, bliver VPC efter § 17 erstatningsansvarlig over for udstederen.

n. Aftalelovens § 28 er citeret i note 9 til § 11. Se i øvrigt *f* ovenfor.

o. Da alle udstedere af fondsaktiver efter § 1, stk. 1, er juridiske personer, kan umyndighed ikke forekomme ved fondsaktivers udstedelse.

p. Om andre ophørsmåder end betaling, se note 10 til § 11 og note 1. *a* og 4. *b* til § 14. Om panthavers deponering af overskud ved realisation af pantsatte fondsaktiver antog *bet.* 948/1982 s. 55, at det må løses efter almindelige regler, herunder deponeringsloven, nr. 29 af 16. februar 1932.

q. Om forældelse, se § 14. For alle disse ophørsgrunde gælder dog den praktiske begrænsning, der er nævnt ovenfor under *e*.

r. Mortifikation af fondsaktiver kan næppe forekomme, jfr. *bet.* 793/1977 s. 68. Det kan i al fald ikke ske efter lov nr. 145 af 13. april 1938 om mortifikation, da dennes §§ 1 og 2 kun omhandler mortifikation af fysiske dokumenter. Sådanne findes ikke i VP-systemet, jfr. note 1 til § 1 og note 1 til kap. 5. Mortifikationslovens krav om, at der skal

være sket »tilintetgørelse« eller »bortkommelse«, kan ikke opfyldes af fondsaktiver. Der er næppe noget reelt behov for mortifikation p.g. af lovens §§ 16 og 17 og *reg.bkg.* §§ 9, 14, 36 og 37.

s. § 18 fastslår, at obligationsudstederen som altovervejende hovedregel er afskåret fra at benytte aftaleerhververens krav på renter og udtrækningsbeløb til at modregne med fordringer, som udstederen inden tidspunktet for § 10-meddelelsens afsendelse havde erhvervet med overdrageren. At modregning til skade for aftaleerhververen ikke kan ske med fordringer, der efter § 10-meddelelsens afsendelse erhverves mod overdrageren, følger af de almindelige obligationsretlige regler.

Herfra gøres to undtagelser. Den ene er stk. 2 om konnexe krav. Den anden er 2. led af stk. 1 om tilfælde, hvor det p.g. af erhververens positive viden ville være stødende, om modregning blev afskåret over for erhververen (herunder dennes konkursbo). P.g. af de krav om positiv viden, der indeholdes i bestemmelsen, turde det dog være sjældent, at erhververen skal tåle modregning. Selv i tilfælde af overdragerens konkurs vil de forhold, hvorunder obligationer omsættes, normalt udelukke, at den kvalificerede onde tro efter § 18 kan forekomme.

1. Dette er de såkaldte konnexe fordringer. Om disse bevares over for erhververen, må afgøres efter gbl. §§ 15-17.

3. I denne begrænsning ligger positivt, at de fondsaktiver, der »svarer til« omsætningsgældsbreve, d.v.s. obligationer, falder ind under § 12, jfr. note 2. *h* og *e*. Det betyder negativt, at aktier og andre lignende dokumenter, der omfattes af § 38, normalt falder udenfor. I *bem.* anførtes at, »gældsbrevslovens §§ 15-17 kun i begrænset omfang finder analog anvendelse på forholdet mellem et aktieselskab og erhververe af aktier, og der er ikke ved forslaget tilsigtet at gøre nogen ændring heri«. Om konvertible gældsbreve, der omfattes af § 38, må formentlig gælde, at de, indtil konvertering er sket, skal anses for obligationer, sml. § 1, stk. 2, i bkg. nr. 114 af 23. marts 1983 (bilag 4).

Om den begrænsede anvendelse af gbl. §§ 15-18 på aktier og lign. er der redegjort i *bet.* 362/1964 om revision af aktieselskabsloven s. 103 f. Denne beskrivelse er tiltrådt i senere litteratur, *bet.* 793/1977 s. 57 og 63, *bet.* 540/1969 om en fællesnordisk aktieselskabslovgivning s. 76, Græsvænge-Viggo Larsen-Niels Thomsen: Aktieselskabsloven med kommentarer (2. udg. 1982) s. 152 ff og Gomard: Aktieselskabsret (1971) s. 219 ff.

4. Det kræves således ikke, at meddelelsen skal være kommet frem eller til modtagerens kundskab, således som disse begreber forstås i aftalelovens kap. 1, jfr. *reg.bkg.* § 32.

Om betydningen for lovens godtroshedsbegreb, se note 2.g.

Datoen for afsendelse fremgår af § 10-meddelelsen, *reg.bkg.* § 32.

§ 13

Værdipapircentralen fastsætter regler om udbetaling.¹

Stk. 2.² Betaler³ værdipapircentralen eller et kontoførende institut på dennes vegne⁴ i god tro⁵ til den, som ifølge registeret er berettiget til at modtage betalingen,⁶ frigøres⁷ værdipapircentralen,⁸ selv om den pågældende manglede ret til at modtage betalingen⁹ eller var umyndig.¹⁰ Dette gælder dog ikke, såfremt den efter registeret berettigede støtter sin ret på en aftale, som er ugyldig som følge af falsk eller voldelig tvang.¹¹

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 55 f, 76.

FT 1979/80, 2. saml., till. A. sp. 3986f.

1. a. Formålet med disse regler beskrives således i *hem.*: »For at sikre, at udbetaling af renter, udbytte samt andre forfaldne beløb sker efter betryggende retningslinier, skal værdipapircentralen i henhold til stk. 1 fastsætte almindelige vilkår om de forholdsregler og fremgangsmåder, som skal iagttages, herunder om udbetaling kan ske til en konto i et pengeinstitut eller ved check. At disse vilkår er rimelige, og at de overholdes, skal påses af fondsborstilsynet, jfr. lovforslagets § 26.

Herunder skal der ved udbetalinger iagttages de særlige begrænsninger, der måtte være registreret på den enkelte konto«. Hertil kommer i et decentralt system af VPCs omfang et behov for en vis ensartethed, sml. tilslutningsaftalens kap. 3.

VPC har ikke fastsat særlige regler, der har karakter af retsregler af samme art som f.eks. *vedt.* En del regler indeholdes i tilslutningsaftalen og brugervejledningen, der næppe kan være forbindende for f.eks. en registreret panthaver. Men efter tilslutningsaftalens § 13 skal kontohavere på forhånd have kontobetingelserne. Lovens § 13, stk. 1, synes at forudsætte, at kontobetingelserne følgelig er forbindende for enhver rettig-

hedshaver og for alle, der afleder deres ret fra ham, (være sig købere, kreditorer, arvinger). Der kan således ikke kræves videregående rettigheder end efter disses betalingsregler, jfr. om det tilsvarende problem ved vedtægtsbestemmelser, Gomard: Aktieselskabsret s. 220 f. og samme: Obligationsretten s. 162 om utilregnelig uvidenhed.

b. Reglerne om udtrækning er dog fastsat i *reg.bkg.* § 36. Fremgangsmåden ved udtrækning er teoretisk beskrevet i *bet.* 793/1977 s. 23 f og 109 ff og *bet.* 948/1982 s. 92 ff og 167 ff. I praksis vil den også afhænge af, hvilken type obligationslån der er tale om.

Ved almindelige lån, som f.eks. realkreditinstitutternes annuitetslån, foretager VPC for alle konti, hvor obligationsserien (aktividentifikationen) er registreret, en opdeling af de registrerede beløb i andele af (normalt) 1.000 kr. Fra første andel på en tilfældig udvalgt konto nummeres andelene fortløbende. Er der tale om en obligationsserie på ialt 200 mill. kr., hvoraf 5 pct. skal udtrækkes, skal 10.000 andelsnumre udtrækkes. Fra obligationsudstederen modtager VPC et trækingsresultat bestående af 10.000 tilfældige numre mellem 1 og 200.000. Disse numre angiver, hvilke numre VPC skal udtrække og give § 10-meddelelse om.

Ved gruppelån, som f.eks. mange statspapirer, opdeles ligeledes i andele af 1.000 kr., og nummereringen foretages med udgangspunkt i en tilfældigt valgt konto. Imidlertid er nummereringen ikke fortløbende. Dersom en obligationsserie omfatter f.eks. tre grupper, tildeles den første andel på den valgte konto nr. 1, anden andel nr. 2, tredje andel nr. 3, fjerde andel nr. 1, femte andel nr. 2 o.s.v. Trækingsresultatet, som obligationsudstederen leverer, består af et enkelt tal, nemlig nummeret på den gruppe, der er udtrukket. Alle andele, som har fået tildelt det pågældende nummer, skal herefter udtrækkes, og der skal udsendes § 10-meddelelse herom.

Opdelingen og nummereringen foretages internt i VPC og skal ikke meddeles obligationsejerne. Det samme gælder udstederens trækingsresultat.

Folketingets ombudsmand har anerkendt ordningens lovlighed, også for obligationer der indkaldes efter § 37, stk. 3. Her betyder systemet, at den enkelte obligationsejer får mulighed for hyppigere udtrækning. Til gengæld vil de udtrukne beløb være mindre end hidtil. Se hertil *bet.* 948/1982 s. 93 f.

c. Foruden de efter stk. 1 fastsatte regler vil der altid være en aftale med det kontoførende institut om betalingssted. – Betalingstiden er ved obligationer altid klart fastsat, men det kan i særlige tilfælde ikke udelukkes,

at gældsbrevslovens § 5, stk. 2 og 3, og § 6, stk. 2, kan supplere de fastsatte regler, sml. note 2 til kap. 4.

d. Specielt om aktier o.l., jfr. § 38, bemærkes, at reglerne næppe i særlig grad tager højde for deres særlige problemer, jfr. note 3.

2. Stk. 2 fastsætter, til hvem der *kan* betales med frigørende virkning.

Spørgsmålet om, til hvem der *skal* betales, løses ikke i lovteksten. Men efter hele systemets opbygning må det gælde, at der skal betales til den, der er registreret efter *reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 4, jfr. § 23, nr. 5. Bem. udtaler herom, »at lovforslaget i modsætning til gældsbrevslovens § 21 ikke indeholder regler om, i hvilket omfang værdipapircentralen er forpligtet til at betale. Dette spørgsmål overlades til praksis. Det bemærkes dog, at spørgsmålet næppe er særlig praktisk, da værdipapircentralen efter lovforslaget normalt må formode, at den, til hvem der efter stk. 2, 1. pkt., kan betales, også er materielt berettiget«. Betaling af andet end tidsfæstede forfaldne renter for obligationer vil ske i form af udtrækning, hvor udslettelse vil blive foretaget, uden at ejeren har mulighed for at modsætte sig det, jfr. *reg.bkg.* kap. 6 og note 1 *b*.

3. Reglen i stk. 2 omfatter både betaling af renter, afdrag og hovedstol. De sondringer, der ligger i gældsbrevslovens §§ 19 og 20, anvendes ikke, idet registerets udvisende i alle disse henseender er afgørende for legitimationen, jfr. *reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 4, § 7, stk. 1 og 2, og § 23, nr. 5. Såfremt der før forfaldstid betales, hvilket dog næppe er praktisk uden for udtrækning, jfr. *reg.bkg.* § 36, må skyldneren dog p.g. af § 12, jfr. gældsbrevslovens § 15, stk. 1, 3. led, lade dette registrere, note 2 *f* til § 12.

For aktier o.l. gælder stk. 2 kun for »betalinger«, der må forstås som i note 2 til § 14. Uden for § 13 falder således fondsaktieemissioner. Legitimationsproblemer her bør afklares ved de i note 2 til § 1 omtalte lovændringer.

Om betaling ved udlagte fondsaktiver bestemmer retsplejelovens § 524, at skyldneren frigøres ved betaling til rekvisitus. Såfremt udlægget er registreret efter § 8, opstår problemet dog ikke. Det er nemlig efter *reg.bkg.* § 7, stk. 1, jfr. § 23, nr. 5, en betingelse for, at udlægget kan registreres, at anmeldelsen udtrykkeligt tager stilling hertil. Ellers afvises anmeldelsen efter § 24, stk. 1, nr. 4. Dermed er det nødvendigt, at fogedretten også tager stilling hertil under udlægsforretningen.

4. Om forholdet mellem VPC og de kontoførende institutter i alm., se § 6 med note 3.

En særegenhed som følge af VPCs karakter af »sektorneutralt service-organ« er, at VPCs egen rolle ikke kan blive andet end en uselvstændig betalingsformidling, jfr. tilslutningsaftalens kap. 3, samt note 2 til § 33.

Ordet »betaling« udelukker ikke, at der foretages modregning, som efter alm. regler kan finde sted, jfr. herved gældsbrevslovens §§ 15, 16 og 18, som er gjort anvendelige for fondsaktiver ved lovens § 12. Det har ikke ved loven været tilsigtet – og der er ikke grund til – at tillægge de kontoførende institutter (forøget) modregningsret i kraft af det ved lovens § 1 instituerede monopol. Modregningsretten bør derfor begrænses til konnexe fordringer, d.v.s. fordringer, der udspringer af samme retsforhold som aftalen, hvorved ejeren gør instituttet til kontoførende, jfr. Ussing: Alm. del s. 341 & 349, medmindre andet klart følger af aftaler mellem den berettigede og det kontoførende institut.

5. I princippet er det en undtagelse fra lovens system, at VP-systemet overhovedet skal tage hensyn til noget, der ikke fremgår af registret. Det skyldes, at der her varetages en supplerende opgave på udstederens vegne.

God tros-begrebets praktiske betydning er og bør være begrænset. Det ville derfor være rigtigere i stedet for god tro at tale om »medmindre de var i ond tro«. Det følger af hele systemet, jfr. herved også note 2, samt note 1 til § 11, at der er formodning for det registreredes rigtighed. Efter *reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 4, § 7 og § 23, nr. 5, kræves altid registreret oplysning om, til hvem der kan betales med frigørende virkning. Derfor kan betaling automatisk anvises en konto eller sendes pr. check i.h.t. det registrerede. Virkningen heraf må være, at VPC og de kontoførende institutter kan lægge dette til grund uprøvet, *indtil* de møder forhold, der giver klar opfordring til at efterprøve det, jfr. note 11 til § 10.

God troskravet kan efter omstændighederne få betydning i tilfælde som de i note 8 nævnte bude og fuldmægtige, ved klage efter §§ 23 og 25, der altid er VPC og det kontoførende institut bekendt, samt hvor det kontoførende institut i anden egenskab, f.eks. som bank for ejeren, ved, at denne er i betalingsstandsning. Bevisbyrden ligger hos den, der påstår, at betalingen ikke var frigørende. Om godtroskravet i det konkrete tilfælde angår VPC eller det kontoførende institut, afhænger af de konkrete omstændigheder.

Det kan ikke undgå at påvirke den gode tros indhold, at kravet stilles

til juridiske personer. Dette kan udvide mulighederne for, at omstændigheder foreligger, der skaber ond tro, men på den anden side anonymisere og dermed vanskeliggøre en bevisførelse herom fra rettighedshaverens side.

6. Dette skal efter *reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 4, § 7 og § 23, nr. 5, være registreret på enhver konto. I *bem.* udtaltes, at dette også dækker betaling i god tro til en person, som ifølge registeret har fuldmagt til at modtage betalingen. I *bet.* 948/1982 s. 35 ff omtales legitimationsproblemerne ved anmeldelsen til registrering. Om udbetaling til flere, se tilslutningsaftalens § 27.

7. *a.* Frigørelse betyder efter alm. juridisk sprogbrug, at skyldnerens erlæggelse i god tro af en ydelse til en person, der fremtræder som fordringshaver, anses som rigtig opfyldelse, således at den virkelige fordringshaver ikke kan kræve betaling på ny af skyldneren.

b. § 13, stk. 2, gør udtømmende op med, hvornår der med frigørende virkning kan betales. Dette fastslås udførligt i *bem.:* »Den i § 13 opstillede legitimationsregel er udtømmende i den forstand, at værdipapircentralen ikke i andre tilfælde kan blive frigjort ved udbetaling til en person, som ikke er materielt berettiget. Der er navnlig grund til at understrege, at værdipapircentralen ikke frigøres ved udbetaling i god tro til en person, som er i besiddelse af en kontoudskrift, jfr. § 18, såfremt den pågældende ikke er den efter registeret berettigede (og heller ikke den materielt berettigede). Heri ligger også, at kontoudskrifterne ikke er legitimationspapirer. Skulle der herefter ingen berettiget være, til hvem der kan betales med frigørende virkning, må værdipapircentralen foretage deponering i overensstemmelse med deponeringsloven«, lov nr. 29 af 16. februar 1932.

»I modsætning til hvad der efter gældsbrevslovens § 19, stk. 2, gælder for andre omsætningsgældsbreve end ihændeavgældsbreve, frigøres værdipapircentralen ikke ved i god tro at betale til en person, som har legitimeret sig ved falske identitetspapirer eller en falsk fuldmagt ... Risiko for falsk er derfor lagt på værdipapircentralen som den, der enten bedst kan sikre sig ved at træffe passende forholdsregler eller som dog, når fejlen er begået af et kontoførende institut, er nærmere til at bære risikoen end indehavere. Hertil kommer muligheden for regres mod det kontoførende institut efter § 17, stk. 2.«

Begrundelsen herfor var bl.a., at indehaveren af fondsaktiver, der efter

loven skal registreres i værdipapircentralen, ikke er i stand til at værges sig mod misbrug i form af falsk legitimation. Indehaveren kan til gengæld påregne, at VPC og det kontoførende institut udelukkende henholder sig til det registrerede, hvis ændring han ville blive underrettet om, jfr. § 10, og *bet.* 793/1977 s. 56 f. Dette er særlig klart p.g. af reglen i *reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 4, jfr. § 7 og § 23, nr. 5.

8. At det er VPC og ikke udstederen (skyldneren), der frigøres, hænger sammen med § 17, hvorefter tabet skal bæres af VPC og ikke af udstederen, hvis der p.g. af VP-systemet skal betales to gange.

9. Det afgørende er ikke, om modtageren havde ret over fondsaktivet, men om han har ret til at modtage betalingen, jfr. om denne sondring Ussing-Dybdal: Gældsbrevsloven, (1938) s. 55, der nævner ad hoc fuldmægtige og bude for den berettigede, som skyldneren – medmindre særlige grunde skaber ond tro – må antage er den efter registeret berettigede, jfr. note 5.

10. At man i god tro kan betale med frigørende virkning, selv om modtageren var umyndig, svarer til gældsbrevslovens § 19, stk. 1. Derfor skal såvel mindreårighed som umyndiggørelse registreres i VPC for at undgå, at denne betaler til den umyndige med frigørende virkning. Er umyndigheden registreret, men udbetales der ved en fejl alligevel til den umyndige, bliver VPC erstatningspligtig efter § 17, stk. 1.

Det samme må gælde manglende evne til at handle fornuftsmæssigt, jfr. myndighedslovens § 65. Allerede praktiske hensyn tilsiger, at en udbetaling i god tro til den registrerede ikke bør mødes med en sådan indsigelse, som et stort edb-system hverken har mulighed for eller bør have pligt til at efterforske.

11. Se § 11, 2. pkt., med noter. I disse tilfælde må VPC følgelig betale på ny. Har falsk eller tvungen ikke medført en registreret aftale, gælder reglerne i 1. pkt.

§ 13a¹

Industriministeren kan fastsætte regler om registrering af ejendomsret til fondsaktiver, som ikke tilhører overdrageren.²

Stk. 2. Er sælgeren³ et kontoførende institut,⁴ kan dette gøre adkomsten til et fondsaktiv betinget af købesummens betaling⁵ inden en nærmere af industriministeren fastsat frist.⁶ Betalingsforbeholdet bortfalder uden udsendelse af meddelelse efter § 10, såfremt overdrageren ikke gør sit forbehold gældende inden udløbet af den i 1. pkt. nævnte frist.⁷

Forarbejder:

Bet. 948/1982, s. 23-24, 28-32 og 39-41.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81, s. 5 f).

1. Indsat ved lov nr. 627 af 8. december 1982.

2. Stk. 1 muliggør, at en anmeldelse om salg ikke afvises, selv om sælgeren endnu ikke ejer salgsgenstanden, jfr. *bet.* 948/1982 s. 28 ff. Begrundelsen var efter bemærkningerne i FT 1982/83, till. A: »Når en fondshandler, d.v.s. en bank, sparekasse eller en fondsbørsvekselerer, modtager en anmodning om køb af nærmere angivne fondsaktiver, råder han ikke nødvendigvis over tilsvarende fondsaktiver. For at kunne levere de ønskede effekter, må han først fremskaffe disse på markedet, f.eks. gennem opkøb på fondsbørsen. I medfør af fondsbørsbekendtgørelsens § 35 har fondsbørsbestyrelsen fastsat den frist, inden for hvilken de på fondsbørsen afsluttede handler skal afvikles, til 3 børsdage. Det vil sige, at køberen modtager de købte fondsaktiver på 3. børsdag efter handelens indgåelse. De 2 dage betegnes henholdsvis handelsdagen og afviklingsdagen.

Når et kontoførende institut modtager en anmodning om køb af fondsaktiver, vil denne anmodning blive registreret på køberens konto i værdipapircentralen. Dette vil ske, selv om der ikke foreligger en rettinghed over nærmere afgrænsede fondsaktiver«.

Reg.bkg. § 24, stk. 2 og 3, bestemmer, at det kontoførende institut ikke kan afvise en anmeldelse på anmeldelsesdagen, selv om »salgsgenstanden« ikke findes på sælgerens konto. Det gælder dog kun, såfremt sælgeren er det kontoførende institut selv eller et andet institut, der omfattes af lovens § 6, (d.v.s. har indgået tilslutningsaftale, jfr. note 2. a til § 6), og såfremt den anmeldte aftale angår erhvervelse af ejendomsret. Er

§ 13a

salgsgenstanden ikke bragt til veje ved udgangen af den tredje børsdag, skal der da uden videre ske afvisning af anmeldelsen, jfr. *reg.bkg.* § 24, stk. 3 og 4. Det er ikke muligt at forlænge fristen med hjemmel i *reg.bkg.* § 25.

Såfremt *sælgeren* ikke er et kontoførende institut, eller såfremt aftalen angår *andet end* erhvervelse af »ejendomsret«, f.eks. panteret, skal der efter § 24, stk. 1, nr. 1, jfr. stk. 2, nr. 1 og 2, straks ske afvisning efter stk. 4, såfremt aftalen vedrører fondsaktiver, der ikke på anmeldelsesdagen er registreret på kontoen. Hvis en bank sælger nogle obligationer, den efter § 13a, stk. 1, først skal skaffe, kan der altså ikke samtidig anmeldes en panteret for banken. Dette kan først ske, når fondsaktiverne er registreret på kontoen. I stedet kan banken imidlertid anmelde en betinget ejendomsret, jfr. stk. 2.

3. Om betingelser i forbindelse med andre aftaler end salg, f.eks. pantsætning, se note 5.

4. Loven behandler ikke salg med ejendomsforbehold, hvor sælgeren ikke er et kontoførende institut, men bemærkningerne i FT 1982/83, till. A, begrundet ikke denne begrænsning i forhold til *bet.* 948/1982. Bestemmelsen er imidlertid en undtagelse fra almindelige formueretlige regler, jfr. note 7. Den kan ikke udstrækkes ud over det afgrænsede område, som lovordene dækker. Derfor må det modsætningsvis antages, at andre sælgere uden begrænsninger kan anmelde ejendomsforbehold, og at disses ejendomsforbehold forbliver registrerede, indtil de efter en behørig anmeldelse kan slettes af registret, jfr. Leif Thomassen i Revision og Regnskabsvæsen 1983 s. 174, samt note 5. Der må i så fald udsendes sædvanlig § 10-meddelelse.

5. Betingelser, der ikke vedrører købesummens betaling, f.eks. en forkøbsret, eller som stilles ved andre retshandler end køb, kan derimod registreres både til fordel for kontoførende institutter og andre, jfr. *bet.* 948/1982 s. 40 f, jfr. note 4. Sådanne betingelser skal registreres for at opnå beskyttelse efter § 8.

Andre betingelser dækker over betingelser af vidt forskellig art. Nogle kan vedrøre selve overdragelsen, medens andre reelt svarer til begrænsede rettigheder. Om registreringen af betingelser bestemmer *reg.bkg.* § 31, stk. 4, at det i meddelelser efter lovens § 10 skal angives, at adkomst er betinget. Herudover nævnes betingede rettigheder i *reg.bkg.*

§ 7, stk. 2, 2. pkt.

Betingelser, der ikke vedrører overdragelsen, f.eks. en rentenydelsesret, vil i mange tilfælde skulle behandles efter reglerne om begrænsede rettigheder, jfr. note 2. *e* til § 8.

På det praktiske plan skal de kontoførende institutter håndhæve disse særlige registreringer i forbindelse med behandlingen af senere anmeldelser vedrørende disse fondsaktiver.

6. Denne frist er for de kontoførende institutter efter *reg.bkg.* § 22, stk. 2, 1. pkt., begrænset til senest »samme dag, som den endelige registrering på købers konto foretages«, jfr. herom *reg.bkg.* § 14.

7. Denne bestemmelse medfører en retsregel, der er den »omvendte« af, hvad der i øvrigt gælder, nemlig at ejendomsforbehold fra et kontoførende institut uden videre slettes, medmindre andet inden udløbet af fristen efter note 6 anmeldes, jfr. den nærmere procedure i *reg.bkg.* § 22, stk. 2. Baggrunden herfor er forklaret i *bet.* 948/1982 s. 39, og 76 f og i bemærkningerne i FT 1982/83, till. A. Sidstnævnte sted anførtes: »Ved handel med værdipapirer, hvor der deltager en fondshandler, det vil sige en bank, sparekasse eller en fondsbørsvekslerer, er det fast praksis, at betaling for værdipapirer først erlægges, når de købte papirer overgives køber eller stilles til dennes disposition. Tilsvarende modtager en sælger først betaling, når de solgte papirer overgives køber eller stilles til dennes disposition ...

... den hidtidige gensidighed med hensyn til udvekslingen af ydelserne (kunne) ikke opretholdes fuldt ud i værdipapircentralsystemet. Grunden hertil er, at anmeldte registreringer databehandles efter de kontoførende institutters åbningstid, således at selve registreringen foretages aftenen eller natten forud for den dag, hvor den pågældende handel skal afvikles (afviklingsdagen). Da køberen af fondsaktiverne først skal erlægge betalingen efter registreringens foretagelse, er det nødvendigt ... at foreslå indførelse af et »samtidighedssurrogat« i form af et betalingsforbehold, som bortfalder automatisk, når ydelserne er udvekslede i overensstemmelse med aftalen, uden at bortfaldet udløser en udsendelse af meddelelse efter lovens § 10.

Da man forventer, at langt størsteparten af overdragelser af fondsaktiver forløber efter aftalen, har man fundet det hensigtsmæssigt at pålægge overdrageren at gøre sit betalingsforbehold gældende i de situationer, hvor betalingen udebliver.

Krav på betaling² i henhold til registrerede fondsaktiver forældes³ efter lovgivningens almindelige regler.⁴

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 67 f, 77 og 84.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3988f.

1. *a.* Loven indeholder ingen udtømmende regler om fondsaktivers ophør, idet man i det hele har overladt spørgsmålet til afgørelse efter formuerettens almindelige regler. I to tilfælde har man dog præciseret reglernes indhold, nemlig ret til betaling med frigørende virkning i § 13, stk. 2, og forældelse af krav på betaling efter § 14.

Andre ophørsmåder har næppe praktisk betydning. Således kan mortifikation af fondsaktiver ikke forekomme, jfr. note 2. *r.* til § 12. Præklausur af fondsaktiver vil næppe forekomme i praktisk betydningsfuldt omfang, jfr. *bet.* 793/1977 s. 69, men er ikke principielt udelukket. Det samme gælder deponering.

Derimod forekommer visse særlige ophørsmåder, der efter *reg.bkg.* § 36, stk. 5, og § 37 er forbundet med fondsaktivets slettelse af registeret. Derved ophører fondsaktivet at eksistere, jfr. note 5 til § 37. Det gælder navnlig om udtrækning, se herom i øvrigt note 1. *b* til § 13.

b. Når man fandt det påkrævet at fastsætte særregler om forældelse, skyldes det, at henvisningen til »almindelige regler« modsatningsvis skulle udelukke, at de særlige forældelsesregler i gældsbrevslovens §§ 25 og 43 kan finde anvendelse på fondsaktiver.

Forældelsesproblemet antoges i *bet.* 793/1977 kun sjældent at ville opstå, idet udbetaling af ydelser i henhold til det indskrevne som hovedregel vil ske ved automatisk overførelse til den af ejeren opgivne konto i et pengeinstitut eller eventuelt ved check eller på anden måde direkte til ejeren, jfr. § 13, stk. 1, og note 4. *a.* Dette udbygges af *reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 4, § 7 og § 23, nr. 5.

c. I en række tilfælde, hvor der ikke (længere) er et krav på betaling efter et fondsaktiv, opstår i stedet et erstatningskrav, navnlig efter § 17. Om dettes forældelse gælder formentlig den 5-årige forældelsesfrist efter lov nr. 274 af 22. december 1908.

2. »Krav på betaling« omfatter efter almindelig terminologi og *bem.* krav på erlæggelse af en (normalt bestemt) sum penge som f.eks. renter, dividender og udtrækningsbeløb. Uden for falder rettigheder, hvis indhold ikke er »krav« og »betaling«. *Bem.* nævner, at uden for § 14 falder »bl.a. for aktier, der er udtryk for en ideel ejendomsret og således ikke omfattes af det almindelige fordringsbegreb. Derimod er fordring på betaling af aktieudbytte omfattet af de almindelige forældelsesregler« og dermed af § 14.

Loven og dens forarbejder tager ikke stilling til, om pant i fondsaktiver omfattes af § 14. Da panteretten ikke giver krav på betaling »i henhold til« fondsaktivet, men i henhold til pantsætningsaftalen, må forældelse af selve panteretten falde uden for § 14.

3. En fordringsret eller en anden ret, der kan forældes, bliver således ikke uforældelig ved at blive registreret i VPCs registre.

Omvendt gør loven ikke uforældelige rettigheder forældelige. Det kan få betydning for pant og lignende sikkerhedsrettigheder i fondsaktiver. Retsstillingen er dog tvivlsom, idet der her foreligger en pantsætning *sui generis*, der hverken kan sammenlignes med underpant efter tinglysningslovens § 47 eller med håndpant i fordringer, se *bet.* 948/1982 s. 44 f. De argumenter, der normalt anføres i teoriens drøftelser om forældesspørgsmålet, se v. Eyben: Panterettigheder s. 152 ff, synes nærmest at føre til, at panteretten ikke forældes. Derimod må panthaver selvsagt tåle, at selve det fondsaktiv, hvori han har pant, forældes efter reglerne i note 4. a.

Loven tager ejheller stilling til, hvorvidt hovedstolen for et pantebrev i fast ejendom, der tillades/påbydes registreret efter lovens § 1, stk. 2, forældes efter reglerne i note 4, eller om pantet forbliver uforældeligt efter tinglysningslovens § 42. Uforældelighed bør formentlig antages, men retsstillingen bør afklares ved en lovændring.

4. a. Herefter forældes krav om udbetaling af en obligations pålydende efter Danske Lovs 5-14-4 på 20 år fra kravets stiftelse, d.v.s. fondsaktivets registrering i VPC. Enhver betaling, f.eks. af renter, virker imidlertid afbrydende på denne forældelsesfrist, hvorefter der begynder at løbe en ny 20-årig forældelsesfrist. Da dette normalt vil ske automatisk, og da det i øvrigt i mange tilfælde er vanskeligt at påvise fondsaktivets alder, jfr. note 1 til kap. 4, er forældelse af hovedstolen næppe særlig praktisk, jfr. note 1 b.

Fordringer på rente, udbytte m.v. vil være omfattet af den almindelige regel i forældelsesloven, nr. 274 af 22. december 1908, § 1, stk. 1, nr. 2, hvorefter bl.a. fordringer på »forfalden rente ... eller anden lignende ydelse« forældes i løbet af 5 år regnet fra den tid, da fordringen kan kræves betalt, jfr. *bet.* 793/1977 s. 68 med henvisninger og Gomard: Obligationsretten s. 378 f og 388 ff. Udlæg i fondsaktiver forældes efter 1 år, retsplejelovens § 526, stk. 4. – Gældsbrevslovens §§ 25 og 43 ff anvendes ikke på fondsaktiver, jfr. note 1. *b*.

b. En forældet ret vil forblive i VPCs registre, indtil den slettes efter anmeldelse af rette vedkommende, efter dom (*reg.bkg.* § 28) eller af VPC i medfør af lovens § 15, stk. 2, eller § 16.

Forældelse er en indsigelse, som efter § 12 kan gøres gældende fra udstederen (obligationsudstederen) selv mod en godtroende omsætnings erhverver. Erhververe bør derfor undersøge dette forhold, såfremt omstændighederne giver nogen anledning dertil. Da det er afgørende for sontringen mellem stærke og svage indsigelser efter gældsbrevslovens §§ 15-18, om der kan bebrejdes udstederen noget, jfr. Gomard: Obligationsretten s. 289 m. note 2, kan det dog ikke udelukkes, at der vil kunne forekomme tilfælde, hvor det kunne bebrejdes en obligationsudsteder, der altid er professionel på området, at registrering/afregistrering ikke er sket. En omsætningserhverver vil dog kun kunne rette et krav mod udstederen i sådanne tilfælde, hvis han godtgør, at han på tidspunktet for afsendelsen af § 10-meddelelse hverken kendte eller burde kende fondsaktivets alder, således at der ikke forelå ond tro eller retsuvindenhed, som erhververen skal bære risikoen for.

§ 15

Såfremt det kontoførende institut bliver opmærksom på fejl¹ i det registrerede,² anmoder³ det værdipapircentralen⁴ om at ændre registreringen.⁵ Forinden ændringen foretages, skal den eller de efter registeret berettigede have lejlighed til at udtale sig.⁶

Stk. 2. Værdipapircentralen kan udslette rettigheder, der åbenbart er ophørt.⁷

Forarbejder

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3989.

1. Da loven taler om »fejl«, og da muligheden for ændring efter § 15 ikke er begrænset til den første tid efter registreringen, jfr. note 2, må § 15 være begrænset til tilfælde, hvor urigtigheden af det registrerede klart kan konstateres. Ellers vil bl.a. en udhuling af § 23, stk. 3, jfr. § 24, kunne risikeres. Dette må påses af VPC af egen drift.

2. § 15 er således kun anvendelig, når registreringsproceduren er afsluttet. Om ændringer forinden, se *reg.bkg.* § 14, stk. 2.

Såfremt en procedure efter § 15 indledes, fordi eller mens en klagesag er under behandling, bør det kontoførende institut underrette klageafdelingen, således at den har mulighed for at overveje en udsættelse af klagesagen. Såfremt det kontoførende institut giver klageren medhold efter § 15, bliver klagen til klageafdelingen genstandsløs, jfr. forudsætningen i *klageafd.bkg.* § 2, stk. 4, nr. 3, og § 5, stk. 1.

Det kontoførende instituts afslag på en anmodning om at bruge § 15 kan næppe påklages til klageafdelingen, i hvert fald ikke, hvis fejlen fremgik af en § 10-meddelelse til den pågældende, fordi dette ville muliggøre en omgåelse af 4-ugers fristen i § 23, stk. 3.

3. Såfremt der er en konstateret fejl, har det kontoførende institut pligt til at rette anmodning til VPC. P.g. af den skønsmargin, der ligger i begrebet »fejl«, jfr. note 1, er denne pligt meget uskarp.

4. Formelt ligger afgørelsen således hos VPC, men det er en betingelse, at der foreligger en anmodning fra det kontoførende institut.

5. *a.* Ifølge *hem.* er VPCs beslutning om at ændre det registrerede en ny afgørelse, der udløser en § 10-meddelelse, jfr. § 10, 3. pkt., og *reg.bkg.* § 17, 2. pkt. Ændringen kan påklages til klageafdelingen 4 uger efter, at meddelelse efter § 10, 3. pkt., er afsendt jfr. herved *reg.bkg.* § 18, stk. 1, nr. 4.

b. En ordensforskrift som § 15 (og § 16) burde ikke kunne medføre, at rettighedshavere, der har ladet sig registrere efter § 8, mister deres ret. Rettighedshaverne kan derfor kræve erstatning efter § 17, jfr. note 7 A til § 8, såfremt registreringer efter § 15 får den virkning, at deres ret fortabes, sml. note 10 til § 11 og note 11 til § 17.

6. Nærmere krav til ændringsproceduren indeholdes i *reg.bkg.* § 17, 1. pkt.

§ 16

7. Stk. 2 har tingslysningens § 20 som forbillede.

Da § 15, stk. 2, kun angår rettigheder, hvis ophør er åbenbar, d.v.s. hævet over enhver tvivl (f.eks. udløbet af ét års fristen ved udlæg efter retsplejelovens § 526, stk. 4), foreskriver loven ingen formkrav, bortset fra – så vidt muligt – udsendelse af § 10-meddelelse, jfr. § 10, 3. pkt. Af samme grund kan VPC handle på egen hånd. Det kontoførende institut må dog have pligt til at gøre VPC opmærksom på overflødige registreringer. (Sml. *reg.bkg.* § 9 om slettelse af konti, hvor ingen fondsaktiver er registrerede).

Selv i disse tilfælde gælder dog de regler, som er beskrevet i note 5.

§ 16¹

Såfremt der på en konto i værdipapircentralen er registreret rettigheder, der må antages at have mistet deres betydning, eller rettigheder, som er over 20 år gamle, og som sandsynligvis er ophørt, eller hvortil der efter al sandsynlighed ikke findes nogen berettiget, kan værdipapircentralen ved bekendtgørelse i Statstidende med et varsel af tre måneder indkalde mulige indehavere af de pågældende rettigheder.² Endvidere skal den eller de, der i registeret er angivet som berettiget, særskilt underrettes³ ved anbefalet brev. Melder der sig ingen inden fristens udløb, skal⁴ værdipapircentralen udlette rettigheden.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler til gennemførelse af stk. 1.⁵

Forarbejder

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3989 f.

1. Bestemmelsen svarer til de dele af tinglysningslovens § 20, der ikke er optaget i lovens § 15.

Initiativet udgår formelt fra VPC, der dog normalt vil handle efter opfordring fra et kontoførende institut. Dette har interesse i udslettelsen p.g. af fordelingsreglerne i *vedt.* § 21.

Blandt de rettigheder, der kan slettes i henhold til § 16, er efter *bet.* 948/1982 s. 55 rettigheder, der ikke har fået dækning ved tvangssalg efter retsplejelovens §§ 538a eller 557.

2. Indkaldelsen er obligatorisk, uanset om der formodes at være berettigede. Som ved § 10-meddelelser kan disse indkaldelser kun udgå fra VPC selv.

3. D.v.s. underrettes om bekendtgørelsen i Statstidende med opfordring til at reagere inden tre-måneders fristens udløb.

4. Udslettelse er i disse tilfælde obligatorisk. Melder nogen sig, må disse rettigheder bedømmes af VPC, der derefter bestemmer, hvad der skal ske, jfr. herved § 24, nr. 1 og 2, og note 5 til § 15, samt Illum: Tinglysning s. 375 f.

5. *Reg.bkg.* § 38.

§ 17¹

Værdipapircentralen² er erstatningspligtig³ for tab⁴ som følge af⁵ fejl⁶ i forbindelse med registrering, ændring eller udslettelse af rettigheder⁷ eller udbetalinger,⁸ selv om fejlen er hændelig. Har skadelidte⁹ forsætligt eller uagtsomt¹⁰ medvirket¹¹ til fejlen, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde.¹²

Stk. 2. Har det kontoførende institut medvirket¹³ til fejlen, kan værdipapircentralen hos dette kræve den udbetalte erstatning godtgjort¹⁴ helt eller delvis.¹⁵

Stk. 3. En godtroende erhverver, der som følge af bestemmelsen i § 11, 2. pkt., ikke erhverver ret over de registrerede fondsaktiver, kan kræve det lidte tab erstattet af værdipapircentralen.¹⁶

Forarbejder

Bet. 793/1977 s. 66 f, 78 og 86.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3990f.

1. § 17, stk. 1, 1. pkt., indfører et objektivt ansvar for VPC, idet centralen efter lovordene skal betale erstatning, »selv om skaden er hændelig«. Det strenge ansvar begrundedes i *bem.* dels med ønsket om at skabe fuld tillid til systemet og dels med, at et sådant strengt ansvar er påkrævet af hensyn til de berettigede, da registrering i værdipapircentralen er obliga-

torisk. I et edb-system, der er nyt og decentralt, kan der forekomme fejlkilder eller fejl af uforudseelig art, som rettighedshaverne i det dokumentløse system ikke bør bære risikoen for, sml. f.eks. note 2. *m* til § 12.

Ansaret gælder formentlig med de skærper, der gælder for ansvaret i kontrakt, idet oprettelsen af konti både i forhold til udstederen og rettighedshaverne beror på en – tvungen – aftale mellem udstederen hhv. ejeren af fondsaktivet og det kontoførende institut på VPCs vegne, jfr. lovens §§ 1 og 6, og *reg.bkg.* §§ 2, 3 og 5 og Gomard: Obligationsretten s. 129 og 131 ff.

Efter kontrakten har rettighedshaverne typisk en generisk fordring på fondsaktiver af en bestemt aktividentifikation (*reg.bkg.* § 6, stk. 3) til et bestemt pålydende. Det kontoførende institut kan derfor udbedre skaden fuldt ud ved at overføre sådanne aktiver til kontoen fra sine egne beholdninger eller ved erstatningskøb, jfr. *bet.* 948/1982 s. 34. Det formodes, at man herigennem i mange tilfælde vil undgå erstatningssager.

(Forudgående) afkald på erstatning for tilfælde af fremtidige tab fra en rettighedshavers side er i strid med beskyttelseshensynet i § 17.

2. Processuelt skal krav efter § 17 altid fremsættes over for VPC, uanset om andre er årsag til fejlen, f.eks. det kontoførende institut eller en tredjemand, (adresse: Helgeshøj Allé 61, 2630 Tåstrup).

De kontoførende institutter er ikke ansvarlige efter § 17. Loven hindrer dog ikke, at der på andet grundlag, f.eks. den almindelige culpa-regel eller aftalelovens § 25, søges erstatning hos dem. Ej heller fritager loven VPC for ansvar efter culpa-reglen, jfr. note 7, eller andre regler.

Om værnetingsspørgsmål og om muligheden for at kombinere påstand om ændring af registret med en erstatningspåstand, se noterne 1, 7 og 10 til § 23.

3. Godtgørelse for ikke-økonomisk skade efter ikrafttrædelsesloven, lovbkg. nr. 277 af 30. juni 1965, § 15 vil derimod kun helt undtagelsesvis kunne forekomme. Det forudsætter bl.a., at lovens §§ 32 eller 33, jfr. § 34, er krænket på strafbar måde.

4. Tabsberegningen vil normalt ikke blive foretaget, idet der – frivilligt eller ved dom – normalt blive sat andre, tilsvarende fondsaktiver i stedet, således at intet tab lides, jfr. note 1.

Tabsbegrebet må fortolkes som i andre bestemmelser om ansvar i kontrakt, jfr. note 1. Se hertil Gomard: Obligationsretten s. 164 ff.

Mistes en ret p.g. af urigtig eller manglende registrering, må der gås ud fra, at tabet er forskellen mellem det beløb, rettighedshaveren opnår og det fulde beløb, som rettighedshaverens aftale indebar, og som registrering skulle tilsikre ham. Dog skal der ikke svares erstatning, såfremt VPC kan bevise, at tabet alligevel ville have ramt rettighedshaveren, f.eks. fordi han havde pant med en yderlig prioritetsplads, der ikke kunne give dækning. Ved obligationer er disse problemer næppe vanskelige at overskue. Ved aktier og de af § 1, stk. 2, omfattede papirer kan situationen være mindre klar.

Såfremt udstederen er under konkurs, vil erstatningen for VPCs fejl, der bevirker, at rettighedshaveren ikke kan anmelde i boet, alene være den dividende, som han går glip af, jfr. note 3. a til § 8.

Såfremt rettighedshaveren lider yderligere »tab«, er det tvivlsomt, i hvilket omfang de kan godtgøres. *Bet.* 793/1977 s. 67 antager, at der ikke er behov for individuelle løsninger, jfr. også Gomard: Obligationsretten s. 166 ff om forskellige former for erstatningsbegrænsninger.

Herudover kan der kræves renter efter renteloven, nr. 638 af 21. december 1977.

Når VPC er pålagt objektivt ansvar efter § 17, kan VPCs ansvar ikke lempes i tilfælde af regres fra skadelidtes forsikringsselskab efter forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1, 2. pkt.

5. Der skal således foreligge adækvat årsagssammenhæng mellem fejlen, jfr. note 6, og skaden.

6. »Fejl« dækker alle tilfælde, hvor VPC eller det kontoførende institut har været ydre årsag til en handling eller undladelse i VP-systemet, der står »i forbindelse med registrering ... eller udbetalinger«, således at disse ikke finder sted, nøjagtigt som de skulle efter lovgivningen, anmeldelsen og registrets hidtidige udvisende. Erstatningspligten indtræder, selv om handlingen eller undladelsen er foretaget af en uvedkommende i bedragerisk øjemed, eller skyldes rent hændelige foreteelser som teknisk svigt i maskiner og anlæg. Pligten gælder også, hvis edb-systemet er således indrettet, at der f.eks. ikke er mulighed for en meningsfuld gengivelse af forbehold, se f.eks. note 3. b til § 8. Det må her til stadighed have for øje, at både udstedere og ejere af fondsaktiver har pligt til at benytte VPC-systemet, jfr. lovens §§ 1 og 37. Modstykket hertil er bl.a. en håndfast anvendelse af § 17.

Bortset fra det tilfælde, der er nævnt i stk. 3, indebærer registrering

ikke en garanti for, at det underliggende retsforhold er i orden. Såfremt en registrering f.eks. afkræftes efter konkursloven, sml. note 5A. *a* til § 11, vil der kun foreligge en »fejl«, hvis det kontoførende institut (evt. VPC, jfr. § 9) under anmeldelsesproceduren indså eller burde indse, at registreringen var afkræftelig, og hvor der foreligger omstændigheder, som gør erstatning rimelig. Men i så fald er ansvaret snarere et culpaansvar end objektivt ansvar efter § 17.

7. Med »registreringer, ændring eller udslettelse« henvises til alle de retsskridt, der omfattes af lovens §§ 8-12 og 15-16, samt visse andre registreringer, sml. note 3-5 til § 23 og note 7 til § 10, og afvisning efter *reg.bkg.* § 24, stk. 4, og § 26.

Derimod kan der næppe kræves erstatning efter § 17 p.g. af fejl i kontoudskrifter. Her bliver der alene tale om ansvar efter culpa-reglen for den, der har udsendt kontoudskriften, herunder dog for folks fejl, anonyme fejl og undladelser, jfr. herom Gomard: Obligationsretten s. 149 ff.

8. Jfr. § 13. Fejlen kan skyldes forkert registrering, men kan også ske trods rigtig registrering, jfr. note 10 til § 13. – Fejl kan endvidere foretages uden hensyn til registrering ved udbetaling til de forkerte personer, jfr. note 5 til § 13.

9. *a.* Efter almindelige regler er der mulighed for at »statuere identifikation« mellem den, der har lidt skade, og visse andre, der har medvirket til skaden, med den virkning, at skadelidte taber sit erstatningskrav. Udgangspunktet er i § 17, at andres medvirken ikke påvirker VPCs erstatningspligt.

I en del tilfælde vil der være flere skadelidte med selvstændige erstatningskrav, f.eks. både ejer og panthaver. Begrundelsen for § 17, stk. 1, jfr. note 1, såvel som ordlyden kræver, at 2. pkt.s bedømmelse må anlægges særskilt i forhold til hver enkelt skadelidt. Har ejeren begået en fejl, kan det således kun bevirke en nedsættelse af panthaverens erstatning, såfremt også panthaveren kan bebrejdes en culpøs medvirken. Se hertil A. Vinding Kruse: Erstatningsretten § 23 IV og note 12. Det er dog en betingelse for, at en rettighedshaver kan rejse selvstændigt krav, at hans ret var registreret.

b. § 17 gælder ikke blot til fordel for rettighedshavere og lign. Der kan også blive tale om erstatningsansvar over for udstedere, hvis VPC registrerer i strid med en aftale (fuldmagt), se note 1 til § 1, note 3. *a* til § 8

og note 2. *m.* til § 12. I tilslutningsaftalen er der dog specielle regler, jfr. dens § 41.

10. Medvirken, der ikke er forsætlig eller uagtsom, får således ingen betydning for skadelidte. Bevisbyrden er hos VPC. – Den forsætlige eller uagtsomme medvirken kan ikke altid antages at have helt samme indhold som ondtrøsbegrebet i § 8, jfr. note 9. *d* til § 8. Således vil det ikke uden videre være uagtsomt i relation til § 17 at overse en indkaldelse i Statstidende efter § 16, stk. 1, Illum: Tinglysning s. 357.

11. En medvirken kan bestå i, at klagemuligheden efter § 23 ikke er benyttet, skønt den kunne og burde have været det p.g. af § 10-meddelelsens indhold, eller i en passivitet af en længde, der efter de særlige forhold på værdipapirmarkedet ikke er acceptabel. Det samme gælder, såfremt en rettighedshaver ikke vil påberåbe sig §§ 8, 11 eller 12, f.eks. for ikke at få sin gode tro bedømt, Lyngsø: Gældsbrevsloven s. 71 f. Konsekvenserne af en eventuel medvirken overlades til domstolenes konkrete skøn, jfr. note 12.

12. *a.* Ordlyden af 2. pkt. drager ikke den konsekvens af skadelidtes culpøse medvirken, at det objektive ansvar bortfalder, sml. A. Vinding Kruse: Erstatningsretten § 23 III, B. § 17 giver dog domstolene mulighed for (»kan«) at lade erstatningen nedsætte eller bortfalde, navnlig under hensyn til skyldgraden, jfr. A. Vinding Kruse: Erstatningsretten § 23 III A.

Bortfald vil formentlig kun blive statueret i grovere tilfælde. Er der flere skadelidte, er det tænkeligt, at nedsættelse over for kun én ikke får praktisk betydning for VPC, da erstatning fuldt ud må betales til de andre, jfr. note 9. *a.*

b. Bortfald efter § 17, stk. 1, udelukker ikke, at den skadelidte tilkendes erstatning på grundlag af culpapreglen hos andre, hvis skyldgrad er større end skadelidtes.

13. Jfr. note 11. Da de fleste registreringer efter lovens decentrale princip går gennem de kontoførende institutter, jfr. §§ 6, 8 og 9, vil det kontoførende institut ofte have medvirket til skaden, jfr. note 6.

Hovedformålet med stk. 2 må være at placere tabet endeligt hos den eller dem, som efter en rimelighedsbetragtning er nærmest til at bære det. Stk. 2 kræver ikke, at der fra det kontoførende instituts side er ud-

§ 17

vist culpa eller foreligger husbondsansvar (i kontrakt) efter Danske Lov 3-19-2. Stk. 2 kræver i modsætning til stk. 1, 2. pkt., nemlig ikke, at medvirken var forsætlig eller uagtsom. Medvirken kan således også foreligge derved, at det kontoførende instituts edb-anlæg har lidt af tekniske fejl eller svigt.

14. Formuleringen »kræve den udbetalte erstatning godtgjort« rejser det spørgsmål, om et kontoførende institut er bundet af, hvad der er fastslået i forlig eller dom efter stk. 1 mellem skadelidte rettighedshavere og VPC. Juridisk gøres ansvaret efter stk. 1 kun gældende mod VPC selv, jfr. note 2.

Udgangspunktet må være, at et kontoførende institut bindes af VPCs afgørelser, jfr. princippet i § 6. Dette er løsningen i tilslutningsaftalens §§ 40 og 41. (Til gengæld giver loven det kontoførende institut klageret efter § 24, nr. 2.)

Det erindres herved, at hvor klage efter § 23 kan indgives, bliver erstatning oftest kun et subsidiært retsmiddel, jfr. note 11 samt note 1 til § 23.

Normalt bør VPC procestilvarsle (litis denunciatio) det kontoførende institut, således at det har mulighed for eventuelt at intervenere i en retssag, jfr. retsplejelovens §§ 251 og 252. Om den interne ordning mellem VPC og de kontoførende institutter henvises til tilslutningsaftalen, bilag 7, §§ 40 og 45.

15. En kun delvis regresadgang bør begrænses til de tilfælde, hvor der er påvist konkrete omstændigheder, der gør det urimeligt, at det kontoførende institut skal bære hele tabet. I andre tilfælde kan det ikke være lovens intention, at de øvrige kontoførende institutter og udstederne af fondsaktiverne gennem udgiftsfordelingen i *vedt.* § 21 skal optræde som en art tvangsforsikrere for et kontoførende instituts fejl.

16. Jfr. note 4. Bestemmelsen har tinglysningenslovens § 31 som forbillede. Også her kan regresreglen i stk. 2 anvendes.

Selv om en aftale afvises efter anmeldelse p.g. af et tidligere registreret dokumentes ugyldighed efter § 11, 2. pkt., kan der være mulighed for at opnå erstatning efter § 17, stk. 3, jfr. Illum: Tinglysning s. 340.

Kapitel 5

Kontoudskrifter¹

1. Efter lovens § 1, jfr. §§ 11, 12, 37 og 38, træder registreringen i værdipapircentralen i stedet for ihændehaveelse af et værdipapir. Kontrol med og beviset for, hvad man ejer af fondsaktiver eller af rettigheder m.m. over fondsaktiver, må føres ved dokumentation for registerets udvisende i form af kontoudskrifter. Kontoudskrifterne opfylder funktioner, som svarer til indskrivningsbeviser, pengeinstitutternes kontoudskrifter og tingbogsattester.

Bem. til § 18 præciserer, at kontoudskrifter ikke er omsætningspapirer. De tjener alene som oplysnings- og bevismiddel vedrørende fondsaktiver på de konti, den enkelte rettighedshaver på udskriftsdagen er registreret på.

Det er efter loven ikke tilladt de kontoførende institutter og næppe heller andre at udgive negotiable og overdragelige dokumenter som bevis for registrerede fondsaktiver, jfr. note 2 til § 27. For at undgå denne mulighed helt, har loven og *reg.bkg.* ikke fulgt *bet.* 793/1977, der s. 55 ff foreslog udstedelse af et indskrivningsbevis. Forbuddet gælder også for cirkulerende obligationer, der efter § 37 er konverterede til fondsaktiver, jfr. *indkaldelsesbkg.* (bilag 3) § 3, stk. 1, 2. pkt., og § 5.

§ 18

Der udfærdiges¹ periodiske² kontoudskrifter³ til ejere⁴ af registrerede fondsaktiver. Kontoudskriften angiver de fondsaktiver, for hvilke de pågældende er registreret som ejere på datoen for udskriften.⁵ Tilsvarende udfærdiges udskrifter til indehavere af begrænsede rettigheder over registrerede fondsaktiver.⁶

Forarbejder

FT 1978/80, 2. saml., till. A, sp. 3991f og till. B, sp. 732.

1. Den passive form »der udfærdiges« skyldes, at man ikke i lovteksten ønskede at lægge sig fast på, om værdipapircentralen eller de kontofø-

§ 19

rende institutter skal udfærdige kontoudskrifter. I stedet skal pligten fastlægges ved bekendtgørelse efter § 20. Om udskrivning sker fra VPC eller det kontoførende institut, fastlægges efter *reg.bkg.* § 40, stk. 3, i den enkelte tilslutningsaftale.

2. Dette sker efter *reg.bkg.* § 40, stk. 1 og 2, én gang årligt, normalt ved årets udgang. Uden for dette tilfælde følger det af den decentraliserede struktur i loven, at de berettigede kun kan få en udskrift efter § 19, stk. 1, d.v.s. fra det kontoførende institut og efter anmodning.

3. Note 1 til kap. 5 og note 2 til § 20.

4. Der kan efter *bem.* i overensstemmelse med en registreret fuldmagt også sendes kontoudskrifter direkte til f.eks. revisorer for ejerne af registrerede fondsaktiver, jfr. note 4 til § 19.

5. *Reg.bkg.* § 39, nr. 1-3, jfr. §§ 6 og 7. Da kontoudskriften er ret kortfattet, jfr. om pant *reg.bkg.* § 7, er det forudsat, at det kontoførende institut vejleder og supplerer med yderligere oplysninger, såfremt en modtager fremsætter rimelige anmodninger herom.

6. *Reg.bkg.* § 40, stk. 2. – Begrænsede rettighedshavere omfatter her enhver anden end ejeren, som har registreret en rettighed efter lovens § 8, jfr. § 19, stk. 1, 3. pkt.

§ 19

På enhver konto skal¹ registreres det kontoførende institut.² Det kontoførende institut har adgang til på værdipapircentralens vegne at udfærdige udskrift af kontoen.³ Udskriften skal udfærdiges til en efter registeret berettiget, såfremt han anmoder derom.⁴

Stk. 2.⁵ Efter nærmere regler, fastsat af industriministeren,⁶ kan⁷ Arbejdsmarkedets Tillægspension,⁸ Lønmodtagernes Dyrtidsfond,⁹ den sociale pensionsfond,¹⁰ Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning,¹¹ postgirokontoret,¹² statsanstalten for livsforsikring¹³ samt forsikringsselskaber¹⁴ og pensionskasser¹⁵ direkte¹⁶ i værdipapircentralen indhente oplysninger om egne beholdninger¹⁷ samt gennem denne til de kontoførende institutter overføre meddelelser om salg.¹⁸

*Forarbejder**Bet.* 793/1977 s. 76.*Redegørelse* 1979, s. 14 f, 23 f og 28 f.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3992.

Bet. 948/1982, s. 63 ff.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81 s. 6).

1. *Reg.bkg.* § 6, stk. 1, nr. 1, og § 23, nr. 3. Kravet om registrering af det rette kontoførende institut er helt ubetinget, jfr. *reg.bkg.* § 24, stk. 1, nr. 1, 2 og 4.

2. Hvem der kan opnå status af kontoførende institut, fremgår af lovens § 6 og *reg.bkg.* §§ 4 og 5. Registrering af det kontoførende institut må anses for registrering af en rettighed over et fondsaktiv efter § 8, sml. note 6 til § 8.

3. 2. pkt. fastslår to praktisk vigtige regler. For det første, *at* alle andre kontoudskrifter end efter § 18 kun kan udfærdiges gennem det kontoførende institut. Handelsfuldmagter eller adgangen til registrering af tilgange efter *reg.bkg.* § 15 giver således ingen adgang til at udfærdige kontoudskrifter. For det andet, *at* det kontoførende institut har en generel adgang til at udfærdige kontoudskrifter, se *reg.bkg.* § 41, jfr. § 39. Loven sætter dog visse grænser for denne adgang, navnlig ved § 32, stk. 1, og § 33, jfr. § 29.

Om pligt til at udfærdige kontoudskrifter og lign., se § 18, § 19, stk. 1. 3. pkt., og § 32, stk. 2.

4. *a.* Berettiget efter registeret er de, der har registrerede »rettigheder« over et fondsaktiv efter § 8, stk. 1, samt de, der har registreret en ret til kontoudskrifter, se t.eks. *reg.bkg.* § 34. Disse har krav på kontoudskrifter på anmodning.

Det kontoførende institut kan afslå en anmodning, hvis den er åbenbart grundløs, jfr. princippet i § 23, stk. 4. Lovforslaget syntes at antyde en vis yderligere begrænsning, idet *hem.* udtalte, at ud over § 18 og § 19, stk. 1, 2. pkt., »har kontohaver ret til udskrifter, når kontohaveren godtgør en særlig interesse heri, jfr. herved § 13, stk. 6, i lov om offentlige myndigheders registre. Det vil ofte være nødvendigt for i tilfælde af salg at kunne dokumentere, at man er ejer af det pågældende fondsaktiv uden behæftelser«. (udh. her).

Den pågældende bestemmelse i lov nr. 294 af 8. juni 1978 om off. registre § 13, stk. 6, lyder: »En registreret person, der har fået meddelelse efter stk. 1-3, har ikke krav på ny meddelelse før 12 måneder efter sidste meddelelse, medmindre han kan godtgøre en særlig interesse heri«.

Det synes tvivlsomt, om sådanne yderligere begrænsninger bør indfortolkes. De fornødne begrænsninger følger praktisk formentlig af instituttets gebyrer, jfr. c.

b. Andre end de efter registeret berettigede har ingen adgang til kontoudskrifter. Udfærdigelse af udskrift til sådanne er retsstridigt efter § 32, stk. 1., og strafbart efter § 34.

c. Om gebyr for kontoudskriften efter § 19 gælder det kontoførende instituts egne regler, når der ikke efter § 7, stk. 2, er fastsat regler herfor.

5. Ændret ved lov nr. 627 af 8. december 1982. – Stk. 2 åbner mulighed for, at de »store« kunder – offentlige fonde, store forsikringsselskaber og pensionskasser – kan få status som »storkunder« med direkte spørgsmaal til VPC og adgang til direkte gennem VPC at overføre meddelelse om salg til det kontoførende institut. Det skyldtes dels praktiske hensyn og dels ønsket om at undgå, at disse store investorer i modsat fald måtte ændre deres hidtidige samarbejde med flere kontoførende institutter på en sektorændrende måde. Bestemmelsen er kun lidt brugt, jfr. note 2. d til § 6.

Da § 19, stk. 2, er en undtagelse fra lovens almindelige decentrale system, jfr. § 6 og § 19, stk. 1, er den udtømmende både med hensyn til, hvem der kan tillægges status som storkunde, og med hensyn til, hvilke rettigheder storkundestatus indebærer. Således kan f.eks. investeringsforeninger ikke få status som storkunde.

6. *Reg.hkg.* kap. 8, jfr. *bet.* 948/1982 s. 63-68.

7. Det fremgår af *reg.hkg.* § 42, at indgåelse af en tilslutningsaftale er en betingelse for opnåelse af storkundestatus.

8. Lovbekendtgørelse nr. 203 af 3. maj 1978 med senere ændringer.

9. Lov nr. 7 af 9. januar 1980.

10. Lov nr. 521 af 28. okt. 1981.

11. Lovbekendtgørelse nr. 196 af 2. april 1973.

12. Postlov nr. 318 af 10. juli 1976 § 2.

13. Lov nr. 217 af 24. maj 1978 med senere ændringer. Hvis statsanstalten omdannes til et almindeligt livsforsikringsselskab, har den stadig direkte storkundestatus efter ordlyden af § 19, stk. 2.

14. Både livs- og skadesforsikringsselskaber, herunder tværgående pensionskasser, lov nr. 630 af 23. december 1980 med senere ændringer. Se *reg.bkg.* § 42, stk. 2 og 3, og §§ 43-45. Også fællesforetagender efter lov nr. 239 af 27. maj 1981 § 6 kan inddrages som storkunde, jfr. *bet.* 948/1982 s. 65 f.

15. Lovbekendtgørelse nr. 163 af 26. maj 1959 med senere ændringer. Se i øvrigt note 14.

16. D.v.s. uden at gå gennem det kontoførende institut, som efter § 6 og § 19, stk. 1, skal registreres på de pågældende konti.

17. D.v.s., at storkunderne ikke har behov for at anmode om kontoudskrift efter stk. 1. – Ved egne beholdninger forstås de fondsaktiver, som storkunden har ejendomsret til. Forespørgsler vedr. fondsaktiver, som storkunden har f.eks. panteret i, må gå gennem det kontoførende institut efter stk. 1.

18. Dette præciseres i *reg.bkg.* § 42, stk. 1, som »adgang til gennem Værdipapircentralen at overføre meddelelser om salg af fondsaktiver, der tilhører dem, til det kontoførende institut«.

I »overføre meddelelse om salg« ligger, at storkunden frigiver fondsaktivet til salg, d.v.s. accepterer, at det afhændes. Meddelelse om salg (frigivelsesmeddelelser) skal ske via VPC til de enkelte kontoførende institutter, hvorefter disse kan effektuere de pågældende handel og registrere dem på sædvanlig måde i VPC, jfr. *bet.* 948/1982 s. 64. Bem. tilføjer, at storkunden i konsekvens heraf også har ret til gennem VPC at deltage i kontantafregningen af gennemførte handel, jfr. herved note 2 til § 33.

Industriministeren fastsætter nærmere regler om udfærdigelse af kontoudskrifter efter § 18,¹ om kontoudskriftens indhold² og om registrering af det kontoførende institut.³

Forarbejder:

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3993.

1. *Reg.bkg.* § 40.

2. *Reg.bkg.* §§ 39 og 41. Loven udelukker ikke, at det kontoførende institut til udskrifterne kan knytte forskellige praktiske og generelle oplysninger, herunder om betaling af renter, udbytte og andre forfaldne beløb, kursværdier og lign., jfr. *reg.bkg.* § 41, 2. pkt., og note 2 til § 33. Der kan således gives ejerne råd om alternative investeringer.

3. *Reg.bkg.* §§ 4-6 og §§ 23-24.

Kapitel 6

Finansiering¹⁻²

1. Lovens § 21 regulerer sammen med *vedt.* § 21 VPCs finansiering ved afgifter og gebyrer, evt. lån.

En yderligere finansieringsregel indeholdes i § 26, stk. 3, hvorefter VPC skal dække fondsbørstilsynets tilsynsudgifter.

Vedr. VPCs formueforhold følger det af *vedt.* §§ 5 og 26, at brugere eller andre ikke »som sådanne« hæfter for underskud (jfr. dog *vedt.* § 4) eller har krav på/andel i overskud eller formue, jfr. note 2 til § 2.

2. VPCs skatteretlige stilling er fastlagt i selskabsskatteloven, lovbekendtgørelse nr. 607 af 24. november 1982, § 3, nr. 16 (indsat ved lov nr. 264 af 27. maj 1981 § 1, nr. 2). Herefter nyder VPC fritagelse for (selskabs)indkomstskat for sin i loven fastlagte virksomhed.

Endvidere er VPC ved skrivelse af 16. marts 1981 fra nævnet vedr. merværdiafgift fritaget fra at svare moms.

§ 21

Udgifterne ved værdipapircentralens oprettelse og virksomhed dækkes ved bidrag fra de myndigheder,¹ institutter² og selskaber,³ der udsteder fondsaktiver, og fra de kontoførende institutter under hensyntagen til de indskrevne fondsaktivets størrelse og omsætningens omfang. De nærmere regler fastsættes i værdipapircentralens vedtægter.⁴

Stk. 2. Værdipapircentralen kan opkræve gebyr for særlige ekspeditioner.⁵

Forarbejder:

Bet. 793/1977 s. 41 ff, 78 og 85.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3993.

1. Med »myndigheder« tænkes i første række på finansministeriet i dets egenskab af emittent af statsobligationer. Men begrebet vil også omfatte f.eks. kommuner, der måtte udstede obligationer gennem et kontoførende institut, der omfattes af § 6, nr. 1-5.

§ 22

2. D.v.s. institutter, der omfattes af § 6, nr. 6.

3. For værdipapirer, der omfattes af § 38, bliver reglerne i § 21 først aktuelle, når industriministeren i henhold til § 38 måtte have påbudt (eller evt. tilladt, jfr. § 1, stk. 2), at disse fondsaktiver udstedes gennem VPC.

4. Se *vedt.* §§ 3 og 21.

5. Iflg. *hem.* var det ikke hensigten, at VPC hos almindelige kunder i systemet skal kunne kræve gebyr, f.eks. for § 10-meddelelser eller kontoudskrifter. Det er et spørgsmål mellem det enkelte kontoførende institut og dets kunder, men kan eventuelt reguleres i medfør af § 7, stk. 2. Derimod kan der blive tale om gebyr fra storkunderne for udnyttelse af spørgecadgangen efter § 19, stk. 2, eller for opgaver, der udføres efter § 32, stk. 2, f.eks. for Danmarks Statistik. Også her er der mulighed for at gribe ind i prisfastsættelsen efter § 7, stk. 2.

§ 22¹

Værdipapircentralens årsregnskab skal underskrives af bestyrelsen og direktionen. Årsregnskabet revideres af en statsautoriseret revisor, som udpeges af fondsbørstilsynet efter indstilling fra bestyrelsen. Årsregnskabet offentliggøres.

Forarbejder:

Bet. 793/1977 s. 78 og 86.

FT 1979/80, 2. saml. till. A, sp. 3993 f.

1. Jfr. *vedt.* §§ 22-24. Efter *vedt.* § 24 skal revision ske i overensstemmelse med aktieselskabslovens §§ 83, 85, 88 – 92 og 94. Regnskabet skal opgøres og opstilles i overensstemmelse med lov nr. 284 af 10. juni 1981 om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., hvis hovedbestemmelse er § 4, hvorefter årsregnskaber skal give et retvisende billede af VPC's aktiver og passiver, dens økonomiske stilling samt resultatet.

Kapitel 7

Klage over registrering¹⁻⁴

1. Det følger af § 2, 1. pkt., hvorefter VPC er en »privat« selvejende institution, at rettighedshavere over for VPC eller de kontoførende institutter ikke kan bruge de klagemuligheder, der står til rådighed for borgerne i forhold til den offentlige forvaltnings afgørelser, jfr. note 1 til § 2. Såfremt loven ikke havde fastsat særlige klagemuligheder, ville afgørelser truffet af VPC eller af de kontoførende institutter på VPCs vegne derfor kun kunne anfægtes i form af civilt søgsmål.

Dette var løsningen i *bet.* 793/1977, der s. 72 afviste særlige klageorganer. Dette er også lovens løsning for sager, hvis hovedkrav er erstatning, være sig efter lovens § 17 eller på andet grundlag, jfr. tilsvarende i tinglysningslovens § 30 og skibsregistreringslovens § 55. Almindeligt civilt søgsmål må endvidere benyttes, hvor det, der tilstræbes afgjort, primært er et materielt retsspørgsmål og ikke registreringens lovlighed.

For sager om lovligheden af registreringer og lign. er der derimod ved kap. 7 skabt en hurtigere og enklere klagemulighed. Dette er i værdipapircentralloven påkrævet, da omsætningen af fondsaktiver ofte kræver hurtige beslutninger, og da afgørelser vedr. fondsaktiver p.g. af den centrale struktur træffes på flere steder og mere uensartede niveauer, end tilfældet er efter tinglysningsloven. Langt de fleste afgørelser vedr. registrering m.m. vil være truffet af det kontoførende institut på VPCs vegne. Lovens klageafdeling har derfor også den opgave at skabe den nødvendige ensartethed. Endelig skulle den gerne medføre, at antallet af sager, der når domstolene, reduceres stærkt.

2. Da VPC er en privat, selvejende institution, har man ikke helt kunnet kopiere retsplejelovens og tinglysningslovens kæresystem eller ankenævn inden for industriministeriets sagsområde. Disse angår nemlig alle offentlige myndigheds afgørelser.

Lovens ordning med VPCs klageafdeling ligger imidlertid tæt op ad disse systemer. (Konstruktionen med, at klageafdelingen er en del af VPC, kendes fra patentloven, hvor patentmyndigheden består af et direktorat og et ankenævn, jfr. patentlovens § 25).

Hensynet til hurtighed i omsætningen af fondsaktiver begrundes en hurtig og koncentreret behandling af klagesager. Klageafdelingen er der-

§ 23

for »opstrammet« i forhold til sine forbilleder, for at proceduren kan afvikles med tilbørlig hurtighed.

3. Når der efter loven skal træffes afgørelser af forvaltningsretlig art, påhviler opgaven normalt fondsørstilsynet eller registertilsynet. Muligheden for at påklage disses afgørelser er udtrykkeligt reguleret ved § 28, og § 29, stk. 4, 2. pkt.

De fleste af industriministerens beføjelser efter loven angår den generelle regelfastsættelse, jfr. note 1 til § 3, eller udnævnelser efter §§ 3 og 23. I disse sager vil borgerne næppe have grundlag for klage efter grundlovens § 63, (hvorimod det er tænkeligt, at klager går til folketingets ombudsmand, sml. note 1. b til § 13). Konkrete afgørelser med industriministeren som eneste administrative instans hjemles i § 1, stk. 2, og § 31, stk. 2.

Endelig giver § 25, stk. 3, justitsministeren adgang til at meddele tredjeinstansbevilling.

4. Klager til klageafdelingen eller domstolene efter §§ 23-25 har ikke suspensiv virkning. Den, der ifølge registret fremtræder som berettiget, vil derfor også fremtræde som berettiget, selv om der for klageafdelingen verserer en sag med påstand om slettelse af denne ret. Der er således i denne periode mulighed for, at klageren udsættes for eksstinktion efter lovens §§ 8 og 11 og 12, og mulighed for frigørende betaling efter § 13 til den registrerede.

Dette gælder dog ikke, hvis aftaleerhververen eller betaleren var i ond tro.

Klageren kan selvsagt bidrage til den onde tro, hvis han har mulighed for at underrette vedkommende om sagen. Det gælder navnlig i §§ 11 og 12, hvor den gode tro skal være til stede, indtil § 10-meddelelse er afsendt. Desuden er der mulighed for at få klageafdelingens tilladelse til at registrere klagen på en konto efter *reg.bkg.* § 33, hvorved klagen som registreret ret kan håndhæves mod enhver.

§ 23

Klage over en afgørelse¹ om registrering,² ændring³ eller udslettelse⁴ af rettigheder⁵ i værdipapircentralen kan indbringes for centralens klageafdeling.⁶ Dette gælder dog ikke erstatningskrav.⁷

Stk. 2.⁸ Klageafdelingen varetages af en eller flere personer, der udnævnes af industriministeren, og som skal opfylde betingelserne for at blive udnævnt til dommer.⁹ Industriministeren udnævner tillige stedfortrædere.

Stk. 3. Klage i henhold til stk. 1 indgives til klageafdelingen inden fire uger efter, at meddelelse efter § 10 er afsendt.¹⁰ Klageafdelingen har til brug for klagens behandling adgang til alle oplysninger vedrørende sagen i værdipapircentralen og i det kontoførende institut.¹¹ Klageafdelingen træffer en begrundet afgørelse, som tilstilles parterne.¹²

Stk. 4. Klageafdelingen kan afvise at behandle klager, der skønnes åbenbart grundløse.¹³

Stk. 5. Klageafdelingen er i sin virksomhed uafhængig af instruktioner om den enkelte sags behandling og afgørelse.¹⁴

Stk. 6. De nærmere regler for klageafdelingens virksomhed fastsættes af industriministeren.¹⁵ Der kan fastsættes regler om betaling af gebyr for klagebehandlingen¹⁶ og om offentliggørelse af klageafdelingens afgørelser.¹⁷

Forarbejder:

FT 1980/81, 2. saml., till. A, sp. 3994 f.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81 s. 6).

1. § 23, stk. 1, 1. pkt., angiver omfanget af klageafdelingens kompetence. a. Loven kræver for det første, at der foreligger en »afgørelse«. Den kan være truffet enten af det kontoførende institut eller af VPC selv, jfr. § 24, nr. 2 og 3.

I kravet om en »afgørelse« ligger, at der vedr. registrering m.v. af en rettighed er truffet en afgørelse, som det kontoførende institut hhv. VPC selv opfatter som sit sidste ord i sagen, og at der er afsendt meddelelse herom efter § 10, jfr. § 23, stk. 3. Følgelig kan der ikke ved klageafdelingen behandles beslutninger fra et kontoførende institut om foreløbig registrering efter lovens § 9 (se note 5 til § 9) eller anmodning om ændring efter lovens § 15, stk. 1, (se note 2 til § 15). I disse tilfælde foreligger ingen endelig beslutning. Et afslag, hvorefter det kontoførende institut ikke vil fremsætte anmodning efter § 15, stk. 1, er næppe heller en afgørelse, se note 2 til § 15.

Om klagemuligheden, såfremt det kontoførende institut eller VPC som følge af klagen omgør sin afgørelse, se note 2 til § 15 og note 6 nedenfor.

Det er tvivlsomt, om der i passivitet kan ligge en afgørelse. Spørgsmålet kan næppe besvares generelt. Efter omstændighederne må længere tids passivitet eller passivitet i et længere tidsrum efter fornyet opfordring til at træffe beslutning ligestilles med en beslutning efter 1. pkt. Den hurtighed i omsætningen, der efter *reg.bkg.* §§ 10-14 bør karakterisere VP-systemet, tilsiger, at rettighedshavere og andre har effektive retsmidler til at gennemtvinge dette, og af tidsmæssige grunde er almindelige civile søgsmål til opnåelse af handlingsdom ikke et praktisk alternativ til klageafdelingen.

b. Der kan formentlig opstilles begrænsninger i klageadgangen, der svarer til begrænsningen i kæreadgangen efter tinglysningslovens § 36. I *hem.* til lovforslaget udtaltes, at »klageafdelingens afgørelse alene fastslår, om den stedsfundne registrering eller anden beslutning vedrørende registrering har været berettiget eller ikke på det i sagen foreliggende grundlag. Klageafdelingen skal kun tage stilling til, om en ret, der begæres registreret, eller som påstås at være til hinder for registreringen, faktisk består, i det omfang det er nødvendigt for at tage stilling til den påklagede afgørelse«. Som eksempel på tvister, der ikke kan påkendes af klageafdelingen, kan nævnes sager, der afgøres efter den almindelige tidsgrundsætning og ikke efter § 8, og hvor spørgsmålet er, hvilken ret blev »stiftet« først, jfr. note 3. a til § 8, eller konflikter mellem samtidige registreringer efter § 8, stk. 3, 2. pkt. Der henvises i øvrigt til von Eyben: Formuerettigheder § 18 og F. Vinding Kruse: Tinglysningslov s. 253 m. henv.

2. Herunder registrering med frist eller anmærkning (*reg.bkg.* §§ 25, 27 og 31). Det samme gælder afslag på registrering fra det kontoførende institut efter *reg.bkg.* § 24, stk. 4, og § 26. Jfr. note 7 til § 17.

3. Se lovens § 8 og § 15, stk. 1.

4. Se lovens § 8, § 15, stk. 2, og § 16.

5. Se note 2 til § 8 og note 2 til § 24. Også registrering af det kontoførende institut og ændring heri vil kunne påklages, jfr. *reg.bkg.* § 5 og lovens § 19, stk. 1. Beslutninger om at nægte at overføre et fondsaktiv til et andet kontoførende institut kan være af største vigtighed for investorer.

6. a. De afgørelser, der efter 1. pkt. kan påklages til klageafdelingen, kan ikke på anden måde påklages, jfr. note 4 til § 25, stk. 2.

Da brug af klageafdelingen i disse sagstyper er eneste mulighed for sidenhen at nå til domstolene, må det antages, at indgivelse af klage er »retligt skridt«, der kan afbryde forældelsesfrister, jfr. forældelsesloven nr. 274 af 22. december 1908 § 3.

b. Det følger af *klageafdel.bkg.* § 2, stk. 4, nr. 3, og § 5, stk. 1, at den, der har truffet den indklagede beslutning, selv efter klagens afgivelse har adgang til at omgøre sin beslutning, jfr. note 2 til § 15. I så fald sker der efter § 10, 2. pkt., fornyet § 10-meddelelse, og der løber efter § 23, stk. 3, en ny klagefrist til fordel for dem, hvis rettigheder krænktes ved den omgjorte afgørelse.

7. Jfr. § 17 og note 1 til kap. 7. Om andre sager, der henhører under domstolene og ikke under klageafdelingen, se note 1. *b.* ovenfor og note 3 til kap. 7.

Erstatningssager mod VPC på grundlag af § 17 eller andre regler gøres gældende for Østre Landsret, hvis sagsgenstanden er over 100.000 kr., og ellers ved retten i Tåstrup, retsplejelovens § 224, § 225, nr. 1, og § 235.

Fristen i stk. 3 gælder ikke ved erstatningssøgsmål, jfr. dog note 11 til § 17 og note 10 nedenfor.

8. Ændret ved lov nr. 627 af 8. december 1982.

9. Retsplejelovens § 42, stk. 3.

10. *a.* Når fristen løber 4 uger fra afsendelsen, løber den således uafhængigt af, hvornår meddelelsen kommer frem/til kundskab for adressaterne. Fristen løber således også, selv om meddelelsen ved en fejl fra postvæsenets side ikke når frem, jfr. aftalelovens § 40 modsætningsvis.

Fristen gælder også i forhold til de klageberettigede efter § 24, nr. 1, der ikke har krav på § 10-meddelelse, jfr. note 12.

I disse tilfælde er der ikke hjemmel for klageafdelingen til at forlænge fristen ud fra princippet om utilregnelig uvidenhed, hvilket næppe heller ville være muligt eller ønskeligt p.g. af fondsaktivernes omsætningsmåde. Alle må kunne regne med, at efter klagefristens udløb kan registreringen ikke anfægtes. Såfremt civilt søgsmål anlægges vedr. det underliggende materielle retsspørgsmål eller erstatning, kan det til gengæld ikke afvises af de under *c.* nævnte grunde.

b. Ved afvisning efter *reg.bkg.* § 24, stk. 4, eller § 26 skal instituttet selv underrette anmelderen om afvisningen. I så fald må fristen regnes fra

den dag, hvor instituttet har sendt afvisningen.

c. Klagefristen betyder, at klagen skriftligt skal være kommet frem til Klageafdelingen, på adressen Helgeshøj Allé 61, 2630 Tåstrup, inden udløbet af 4-ugers dagen, jfr. også tilslutningsaftalens § 37.

Overskridelse af fristen medfører undtagelsesfrit afvisning, *klageafd.bkg.* § 4, stk. 1, nr. 1. Det er selvsagt ikke muligt da i stedet at anlægge civilt søgsmål mod VPC eller det kontoførende institut, jfr. § 25, stk. 2. Er fristen overskredet, kan rettighedshaveren derimod på andet grundlag anlægge sag, herunder erstatningssag. Det kan dog tænkes, at en erstatningssag afvises eller ender med frifindelse, fordi den er surrogat for en sag, der kunne og burde være indbragt rettidigt for klageafdelingen, jfr. dog *a.* ovenfor.

Loven hindrer ej heller, at der anlægges søgsmål mod andre, f.eks. mod den (med urette) registrerede rettighedshaver; men det får normalt ikke betydning for det i VPC registrerede, før en endelig dom foreligger, jfr. *reg.bkg.* § 28 eller § 33. Rettighedshaveren kan dog altid prøve, om det kontoførende institut er villig til at afhjælpe hans klage efter § 15, jfr. note 2 til § 15.

11. *Klageafd.bkg.* § 5 og § 6, stk. 2. – Om grundlaget for klageafdelingens afgørelse, se *klageafd.bkg.* § 7.

I normale tilfælde, hvor afgørelsen er truffet af det kontoførende institut, vil VPC næppe kunne bidrage væsentligt til sagens oplysning.

Bestemmelsen forudsætter, at de kontoførende institutter må have rimelige og skriftligt fastlagte sagsbehandlingsprocedurer, der muliggør, at alle oplysninger kan fremlægges, jfr. også lovens §§ 26 og 27. Om det mindstemål af oplysninger, de kontoførende institutter må holde rede, indeholder *reg.bkg.* § 18, jfr. § 24, stk. 4, og § 38, regler.

12. a. Hverken loven eller *klageafd.bkg.* afgrænser partsbegrebet, der ej heller søgtes fastlagt i *bet.* 948/1982. Af *klageafd.bkg.* §§ 3 og 5 fremgår, at i al fald klageren og det kontoførende institut (evt. VPC, jfr. § 1, og lovens § 9) er parter. Det er rimeligt at tillade, at enhver, der er klageberettiget efter § 24, kan intervenere i sagen og derved opnå partsstilling. Andre, der omfattes af § 24, har ellers den mulighed at føre en parallel sag, hvilket ikke ville være praktisk. Den fornødne garanti mod misbrug indeholdes i § 23, stk. 4.

b. Da klageafdelingen er en del af VPC, var det ikke i loven nødvendigt at give regler om, at afgørelsen tilstilles VPC, der skal foretage det videre fornødne. De fornødne regler indeholdes i *klageafd.bkg.* § 9.

13. Bestemmelsen, der er fakultiv (»kan«), sigter kun til tilfælde, hvor grundløsheden er så åbenbar, at klagen uden dyberegående behandling kan forkastes, jfr. *klageafld.bkg.* § 4.

Om afvisningsgrundene i øvrigt, se *klageafld.bkg.* § 4, stk. 1 og 3.

14. I øvrigt administreres klageafdelingen af sin leder, dog gennem VPC ved f.eks. budget, lokaler, jfr. *bet.* 948/1982 s. 82.

15. Bekendtgørelse vedrørende Værdipapircentralens klageafdeling, nr. 532 af 4. oktober 1982 (her omtalt som: *klageafld.bkg.*). Bekendtgørelsen er aftrykt som bilag 6.

Herudover indeholder *reg.bkg.* kap. 4 regler om registrering på en konto af klage i klageafdelingen. Det forudsætter selvsagt, at det er muligt at udpege de fondsaktiver, der er genstand for klagesagen, jfr. note 3 til § 1, note 1 til kap. 4 og note 2. *e* til § 12.

16. Klageafgiften er 100 kr., *klageafld.bkg.* § 2, stk. 4. Manglende betaling er afvisningsgrund, § 4, stk. 1, nr. 4, men klageafdelingen kan efter § 4, stk. 3, give klageren lejlighed til at afhjælpe manglen.

17. *Klageafld.bkg.* § 13. I praksis er det endnu ikke sket.

§ 24

Klage efter § 23 kan indgives¹ af:

1. enhver, der har en rimelig interesse² heri,
2. det kontoførende institut, såfremt det vil anfægte værdipapircentralens afgørelse i henhold til §§ 9, 15 og 16,³ eller
3. værdipapircentralen, såfremt den ønsker at anfægte det kontoførende instituts registrering.⁴

Forarbejder:

FT 1980/81, 2. saml., till. A, sp. 3995.

1. Indgives klage af andre end de i nr. 1-3 nævnte, skal afvisning ske, *klageafld.bkg.* § 4, stk. 1, nr. 2. Om partsbegrebet, se § 23 note 12.

§ 25

2. »Rimelig interesse« er et vagt og ubestemt retsbegreb. Meningen var, at man ikke ville afgrænse kredsen af klageberettigede for stramt eller for småtskårent. Praktisk betyder det, at loven overlader det til klageafdelingen og domstolene at udskille de tilfælde, hvor der bør ske afvisning, fordi det ikke ville være »rimeligt«, om klageren kunne foranledige sagen behandlet af klageafdelingen. Dog må det kræves, at interessen er en, der berører klageren specifikt, og ikke blot er en interesse af almen art, som f.eks. borgernes interesse i lovenes rigtige overholdelse.

3. Det kontoførende institut kan bl.a. have interesse deri for at undgå et senere regresansvar efter lovens § 17, stk. 2, eller for at virke for en kundes interesser. Der kræves ikke efter nr. 2 en rimelig interesse, men klageadgangen er begrænset til VPCs afgørelser efter §§ 9, 15 eller 16.

4. Medmindre afgørelsen er henskudt til VPC efter lovens §§ 9, 15 eller 16, er VPC pligtig at registrere, hvad det kontoførende institut indrapporterer, *reg.hkg.* §§ 10, 13 og 14. Til gengæld giver nr. 3 VPC en generel adgang til at påklage det kontoførende instituts afgørelser.

VPC kan f.eks. have interesse i at klage for

- at rette oplagte fejl og forsømmelser,
- at fremkalde en principafgørelse af tvivlsspørgsmål, eller
- at få fastlagt en ensartet praksis.

§ 25

De af klageafdelingen trufne afgørelser¹ kan inden to uger efter, at afgørelsen er meddelt vedkommende,² indbringes for østre landsret. Indbringelsen sker ved indgivelse af kæreskrift til klageafdelingen. Reglerne om kæremål i borgerlige sager finder med de fornødne tilfældigheder anvendelse på indbringelsen for og behandlingen ved landsretten.³

Stk. 2. Sager, der efter §§ 23 og 24 kan indbringes for klageafdelingen, kan kun indbringes for domstolene efter stk. 1.⁴

Stk. 3. Justitsministeriet kan tillade, at landsrettens afgørelser påkæres til højesteret under samme betingelser, som gælder for landsrettens afgørelser i anledning af en kære over en underretsafgørelse.⁵

Forarbejder:

FT 1980/81, 2. saml., till. A, sp. 3995.

1. Særskilt kære af en formalitetsafgørelse kan næppe ske, sml. Mathiasen i Forvaltningsret, alm. emner (1979) s. 215.

2. Jfr. § 23, stk. 3, 1. og 3. pkt., cfr. retsplejelovens § 394. Personer, der kunne have klaget eller gjort sig til part, men ikke har gjort det, får ikke meddelelse efter *klageafdel.bkg.* § 9 og er således ikke »vedkommende«. Det vil af klageafdelingens afgørelse fremgå, hvem parterne er.

Kærefristen i forhold til forskellige parter kan begynde at løbe fra forskellige tidspunkter, alt efter hvilken dag de enkelte parter har fået meddelt klageafdelingens afgørelse, d.v.s., at den er kommet frem til ham, sml. Jens Anker Andersen i Juristen 1983 s. 155.

Efter at kæreskriftet er indgivet, kan klageafdelingen næppe genoptage sine afgørelser med den virkning, at kære til østre landsret hhv. behandling i realiteten ved retten ikke kan ske.

3. Retsplejelovens § 391, stk. 2, § 393, stk. 2 og 4, og §§ 395-398.

4. Benyttelsen af klageafdelingen er således en »procesforudsætning« eller »afvisningsmangel«, jfr. Gomard: Civilprocessen (1977) s. 42 og 158 f.

5. Jfr. retsplejelovens § 392. Begrundelsen for stk. 3 er, at ellers ville der med klageafdelingen være skabt et 3-instans system i strid med retsplejelovens almindelige principper.

Kapitel 8

Tilsyn¹⁻³

1. Det er en væsentlig samfundsinteresse, at VPC drives på en måde, der kan betegnes som betryggende både i relation til naturbegivenheder (f.eks. brand og vandskade), menneskeligt fremkaldte afbrydelser (strømsvigt, brand, strejke) og forbrydelser (hærværk, misbrug af oplysninger, edb-bedrageri). Derfor fastslog *hem.*: »Det må videst muligt sikres og kontrolleres, at registreringen af fondsaktiverne, rettighederne over disse og deres omsætning sker korrekt og hurtigt, og at værdipapircentralens forretningsgang og kontrol- og sikringsforanstaltninger er betryggende.

Dette sker dels internt i værdipapircentralens arbejdsrutiner og kontrolsystemer, f.eks. ved brug af såkaldte »systemrevisorer«, og dels ved offentligt tilsyn.

Det foreslås i dette øjemed, at værdipapircentralen undergives et offentligt tilsyn ved fondsbørstilsynet og registertilsynet.« (Sp. 3995 f).

Før lovens gennemførelse undersøgte sikkerhedsproblemerne i *bet.* 793/1977 s. 26-27 og i *Redegørelse* 1979 s. 15 f og 30.

2. I *hem.* til kap. 8 (sp. 3996) forudsættes, »at der finder et passende samarbejde sted mellem fondsbørstilsynet og registertilsynet med hensyn til udarbejdelse af sikkerhedsforskrifter, og at der finder en passende arbejdsdeling sted mellem de to tilsyn, således at fondsbørstilsynet fortrinsvis fører tilsyn med de bank- og børsmæssige sider af værdipapircentralens virksomhed (f.eks. fysisk sikkerhed for at modvirke EDB-forbrydelser), mens registertilsynet fører tilsyn med de registertekniske aspekter (beskyttelsen mod misbrug af personoplysninger).« Herigenem er de de mest omfattende tilsynsopgaver lagt på fondsbørstilsynet.

De to tilsyns opgaver og beføjelser er i øvrigt beskrevet på forskellig måde:

Fondsbørstilsynets opgaver er fastlagt i lovens §§ 26-28, jfr. §§ 35 og 36. Om tilsynets forudsætninger, se *bet.* 948/1982 s. 78.

Registertilsynets beføjelser udspringer formelt af § 29, jfr. § 35. Imidlertid er § 29 i vidt omfang en tilpasning af lov nr. 293 af 8. juni 1978 om private registre, hvis system i øvrigt ved henvisning gøres anvendeligt.

Lovens regler om tilsyn er i øvrigt suppleret af *vedt.* § 2, stk. 2, og § 20 samt af sikkerhedsforskrifter, jfr. tilslutningsaftalen, bilag 7, §§ 2, 6-10 og 39.

3. VP-systemet er også underkastet den lovgivning, der regulerer privates erhvervsudøvelse, jfr lovens § 2. Det gælder f.eks. markedsføringsloven nr. 297 af 14. juni 1974, herunder generalklausulen om god markedsføringsskik i § 1, og pris- og monopollovgivningen. I henhold til monopolloven, nr. 102 af 31. marts 1955, § 6, stk. 2, er VPC således registreret i monoptilsynet som en virksomhed, der vil kunne udøve væsentlig indflydelse på pris- og omsætningsforhold. Meddelelser fra Monoptilsynet 1983 s. 229 f.

§ 26

Fondsbørstilsynet¹ fører tilsyn med, at værdipapircentralens forretningsgang og kontrol- og sikringsforanstaltninger er betryggende.² § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Fondsbørstilsynet fører ligeledes tilsyn med, at de kontoførende institutter, der omfattes af § 6, nr. 2-6,³ har betryggende forretningsgang og kontrol- og sikringsforanstaltninger.⁴ § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Værdipapircentralen dækker fondsbørstilsynets udgifter ved tilsyn efter denne lov.⁵

Forarbejder:

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3996.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81 s. 6).

1. Fondsbørstilsynet varetages af direktøren for tilsynet med banker og sparekasser (adr.: N. Voldgade 94, 1358 København K).

2. Omfanget af fondsbørstilsynets pligter og beføjelser kan udledes af ordlyden i §§ 26 og 27, der kræver »betryggende« forretningsgang, »betryggende« kontrol- og sikringsforanstaltninger og »overholdelse« af bestemmelserne i loven, VPCs vedtægter og regler fastsat i medfør af loven. I øvrigt erindres, at de i § 6, nr. 2-5, omfattede institutter i forvejen er under banktilsynets tilsyn. Uden for tilsynets kompetence falder § 32, stk. 1, og § 33, der efter § 29 påses af registertilsynet.

§ 26

§ 26 dækker al den virksomhed hos VPC og de kontoførende institutter, der i videste forstand berører transaktioner vedrørende fondsaktiver. Den skal sikre, at transaktionerne sker hurtigt, korrekt og sikkert, således at der ikke opstår (risiko for) formuetab ved fejl, mangler eller forømmelser. Navnlig viser den gentagne brug af »betryggende«, at det ikke er tilstrækkeligt, at der ikke »er noget galt«. Loven kræver, at fondsborstilsynet finder tilstanden betryggende, jfr. også § 29, stk. 1, 2. pkt., med note 6.

Lovens brug af det ubestemte retsbegreb (retsstandard) »betryggende« giver tilsynet vide beføjelser, sml. *bet.* 948/1982 s. 38 om legitimationsreglerne.

Brugen af denne retsstandard betyder, at fondsborstilsynet kan stille særligt strenge krav til enkelte kontoførende institutter, hvis det skønnes fornødent. Det betyder endvidere, at tilsynet kan ændre en hidtidig praksis, hvis den tekniske udvikling eller samfundsudviklingen i øvrigt medfører en ændret opfattelse af, hvad der er betryggende.

Fondsborstilsynets opgaver her må også sammenholdes med tilsynets vide beføjelser i relation til Københavns Fondsbørs i lov nr. 220 af 7. juni 1972 §§ 20, 21 og 23 og bekendtgørelse nr. 7 af 19. januar 1982 § 40. Tilsvarende gælder for banker og sparekasser efter lovbekendtgørelse nr. 35 af 30. januar 1981 § 50, stk. 1, at tilsynet jævnlige skal undersøge bankers og sparekassers forhold, jfr. for andre kreditinstitutter, der er undergivet lov nr. 178 af 14. maj 1980 om visse kreditinstitutter, bekendtgørelse nr. 307 af 10. juni 1981 § 29, stk. 1.

I de allervesteste tilfælde kan § 36 bruges.

3. Danmarks Nationalbank (§ 6, nr. 1) falder således uden for fondsborstilsynets kompetence.

Ejheller storkunderne, jfr. § 19, stk. 2, er undergivet tilsyn efter § 26, hvorimod de omfattes af registertilsynets beføjelser. I øvrigt vil alle de af § 19, stk. 2, omfattede være undergivet tilsyn af en offentlig myndighed, oftest forsikringstilsynet.

4. Jfr. note 2. – *Bem.* præciserer, at disse beføjelser selvsagt kun kan udøves i relation til den del af et kontoførende instituts virksomhed, der har relation til VP-systemet, jfr. note 2 til § 36.

5. Jfr. § 21. – *Bem.* nævner, at fondsborstilsynet i fornødent omfang kan antage fremmed sagkyndig bistand. Der er navnlig tænkt på EDB-sagkyndige. Også dette må VPC betale.

§ 27

Såfremt fondsbørstilsynet finder, at værdipapircentralen eller et kontoførende institut¹ ikke overholder² bestemmelserne i denne lov bortset fra § 32, stk. 1, og § 33,³ i værdipapircentralens vedtægter⁴ eller i regler udstedt i medfør af denne lov,⁵ meddeler tilsynet værdipapircentralen eller det pågældende institut pålæg om de foranstaltninger, der skal foretages.⁶

Forarbejder:

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3996.

1. D.v.s. kun de i § 6, nr. 2-6, nævnte institutter, jfr. § 26, stk. 2.
2. Det kræves ikke, at der foreligger en forsætlig eller uagtsom »overtrædelse«, ej heller noget strafbart. Det er tilstrækkeligt, for at loven m.m. ikke er overholdt, at tilsynet konstaterer, at forretningsgangen eller kontrol- og sikringsforanstaltninger ikke er »betryggende«, jfr. note 2 til § 26. Fondsbørstilsynet kan gribe ind over for enhver ulovlighed, f.eks. hvis der i strid med loven udgives negotiable dokumenter vedrørende de registrerede fondsaktiver, jfr. note 1 til kap. 5.
3. Disse påses af registertilsynet, jfr. § 29, stk. 1. Hvis fondsbørstilsynet, der i sin egenskab af bank- og sparekassetilsyn ofte udfører kontrol på stedet, opdager eller får mistanke om større overtrædelse af §§ 32 eller 33, vil det formentlig underrette registertilsynet.
4. Aftrykt som bilag 1. Se navnlig *vedt.* § 20.
5. Overtrædelse af andre love kan således ikke begrunde pålæg efter § 27, jfr. herved note 3 til kap. 8.
6. Tilsynet må herunder også afgøre, hvor detaljeret pålægget skal være for at skabe en betryggende tilstand, jfr. note 2 til § 26.
Uanset ordet »foretages« kan pålægget også gå ud på, at en nærmere angiven aktivitet skal ophøre.
Overtrædelse af pålæg straffes efter §§ 35 og 36. En betingelse for strafansvar må dog være, at pålægget ikke blot angiver, hvad der er galt, men også hvad der skal foretages for at skabe den tilstand, som pålægget kræver.

Fondbørstilsynets afgørelser i henhold til denne lov kan inden fire uger indbringes for industriministeren.¹

Stk. 2. Sag vedrørende fondbørstilsynets² eller industriministerens³ afgørelse skal anlægges inden tre måneder.⁴

Forarbejder:

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3996 f.

1. Denne administrative rekursadgang omfatter enhver afgørelse, der træffes af fondbørstilsynet efter §§ 26, 27 eller 36. Såfremt fondbørstilsynets afgørelse er truffet på grundlag af klage, kan ikke blot VPC eller det kontoførende institut, men også klageren indbringe sagen for ministeren.

I andre tilfælde tillader loven ikke rekurs til industriministeren, jfr. note 1 til § 2 og note 3 til kap. 7, samt § 29, stk. 4, 2. pkt.

2. Det fremgår af stk. 2, at det ikke er en betingelse (procesforudsætning) for at gå til domstolene, at den administrative rekurs til industriministeren efter stk. 1 er benyttet. Imidlertid har domstolene en mere begrænset prøvelsesret, idet de normalt ikke kan efterprøve det såkaldte »fri skøn«, jfr. herved Mathiassen i UfR 1981 B s. 242 f. Det kan derfor være mest praktisk at indbringe stærkt skønspregede afgørelser for industriministeren, hvilket i øvrigt er gratis.

3. Der sigtes alene til søgsmål vedr. ministerens afgørelser efter stk. 1. I det omfang, der er en »retlig interesse« i at få efterprøvet andre afgørelser fra ministeren, må det ske efter den almindelige regel i grundlovens § 63, stk. 1, se note 3 til kap. 7.

4. Stævning mod den, hvis afgørelse anfægtes (fondbørstilsynet eller industriministeren), skal indleveres til Østre Landsret, jfr. retsplejelovens § 226 og kap. 33. Oversiddelse af denne lange frist medfører, at retten skal afvise sagen, Mathiassen i Forvaltningsretten, alm. emner (1979) s. 277 f.

§ 29¹

Registertilsynet² fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af lov om private registre m.v.,³ af bestemmelser, der er fastsat i medfør heraf,⁴ eller af § 32, stk. 1, og § 33.⁵ Tilsynet påser herunder af egen drift eller efter klage fra en registreret, at værdipapircentralen anvendes i overensstemmelse med de nævnte love og bestemmelser.⁶

Stk. 2.⁷ Tilsynet kan af værdipapircentralen, af et kontoførende institut eller af de af § 19, stk. 2, omfattede institutioner kræve enhver oplysning, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under denne lov eller lov om private registre.

Stk. 3.⁸ For så vidt angår værdipapircentralen, de kontoførende institutter⁹ og de af § 19, stk. 2, omfattende institutioner, har tilsynets medlemmer og personale til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til alle lokaler, hvorfra værdipapircentralens registre administreres eller kan benyttes, samt til de lokaler, hvor registeret eller de tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes.¹⁰

Stk. 4. Såfremt registertilsynet finder, at værdipapircentralen eller et kontoførende institut ikke overholder § 32, stk. 1, og § 33, meddeler tilsynet værdipapircentralen eller det pågældende institut pålæg om de foranstaltninger der skal foretages.¹¹ Registertilsynets pålæg kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.¹²

Forarbejder:

FT 1979/80, till. A, sp. 3997.

1. § 29 drager den fulde konsekvens af, at VPC efter lovens § 2 er en privat selvejende institution, idet VPC undergives tilsyn i medfør af lov om private registre, lov nr. 293 af 8. juni 1978.

Lovens § 29 fastlægger udtrykkeligt registertilsynets beføjelser med forbillende i lov om private registre kap. 6. Det sker enten i form af gentagelse af eller henvisning til bestemmelserne i lov om private registre. Om baggrunden herfor, se note 3. b.

2. Oprettet ved lov nr. 294 af 8. juni 1978 om offentlige myndigheders registre, kap. 7. Adresse: Gyldenløvesgade 19, 1600 København V.

3. a. Hovedprincippet i lov om private registre findes i dens § 1:

»Registrering, der omfatter personoplysninger, og hvor der gøres brug

af elektronisk databehandling, og systematisk registrering, der omfatter oplysninger om personer, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden, må kun finde sted efter reglerne i kap. 2 og 3.

Stk. 2. Ved personoplysninger forstås oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, selv om det forudsætter kendskab til personnumre, registreringsnummer eller lignende særlige identifikationer«.

Efter registerlovens kap. 2 må erhvervsvirksomheder, foreninger m.v. registrere oplysninger og videregive dem til tredjemand uden den registreredes samtykke i det omfang, registreringen og videregivelsen er et naturligt led i den normale drift af virksomheden m.v. af den pågældende art. Særligt følsomme oplysninger må dog som hovedregel ikke registreres eller videregives uden samtykke, medmindre visse betingelser er opfyldt.

En registreret kan kræve, at der foretages slettelse af urigtige eller ulovligt registrerede oplysninger. Vil en virksomhed ikke foretage slettelse, kan den registrerede indbringe spørgsmålet for registertilsynet, der træffer afgørelsen om slettelse og eventuelt pålægger virksomheden at berigtige oplysningen i forhold til trediemænd, der har modtaget den.

Edb-servicebureauer, der behandler registre med personoplysninger m.v., skal efter lovens kap. 5 anmeldes til registertilsynet. Bureauerne skal sørge for, at der træffes de fornødne foranstaltninger til sikring mod misbrug af oplysningerne.

b. Det er klart, at disse regler ikke uden videre kan anvendes på VPC, som har pligt til at registrere, og for hvem de oplysninger, der skal registreres, er fastlagt i bekendtgørelser fra industriministeren. Bl.a. må nævnes, at CPR- eller CIR-numre *skal* anføres for de fleste kontohavere, jfr. *bem.* til § 32 samt *reg.bkg.* § 6, stk. 1, § 19, stk. 1, § 21, stk. 2, og § 23. Derfor var en særregulering af registertilsynets beføjelser over for VP-systemet påkrævet.

4. Herunder sikkerhedsforskrifter, fastsat i medfør af registerlovgivningen.

5. Se note 3 til § 27 og note 11 nedenfor.

6. 2. pkt. går videre end 1. pkt., idet det ikke er tilstrækkeligt, at VPC og de kontoførende institutter afholder sig fra overtrædelser. Som det frem-

går af lovens §§ 1 og 33, er VPCs formål begrænset til visse lovbefalede opgaver, hvorpå VPC og de kontoførende institutter har eneret, og 2. pkt. understreger, at det af sådanne må forventes, at de fuldt ud efterlever lovens ånd og bogstav. Se også note 2 til § 26 og note 2 til § 27.

7. Svarer til lov om private registre § 22, stk. 2.

8. Svarer til § 22, stk. 3, i lov om private registre.

9. Jfr. § 6. I modsætning til §§ 26 og 27 omfatter § 29 også Danmarks Nationalbank.

10. Dette vil p.g. af den decentrale struktur efter § 6 være en meget omfattende kreds af lokaler. Stk. 3 er en undtagelse fra kravet om retskendelse forud for husundersøgelse, jfr. grundlovens § 72. Sml. § 26, stk. 1 og 2.

11. Med forbillede i § 23 i lov om private registre, må det antages, at registertilsynet kan pålægge virksomhederne *at* slette oplysninger, som ikke må registreres, *at* undlade at anvende bestemte fremgangsmåder, – som ikke er foreskrevet ved lov eller bekendtgørelse eller af fondsørstilsynet –, i forbindelse med indsamling eller videregivelse, og *at* gennemføre sikkerhedsforanstaltninger til forebyggelse af misbrug m.v. af de registrerede oplysninger.

Efter § 23, stk. 2, i lov om private registre kan der gives påbud om at slette oplysninger, som registret finder urigtige og vildledende. Denne beføjelse kan dog ikke gælde over for VP-systemet i det omfang, oplysningerne skal registreres efter loven eller bekendtgørelse i medfør heraf, navnlig slet ikke i tilfælde, hvor ændring skal ske ved benyttelse af klageafdelingen, jfr. § 23, stk. 1.

Pålæg vedr. § 32, stk. 1, og § 33 kan efter *hem.* og § 27 alene gives af registertilsynet.

Overtrædelse af disse pålæg straffes efter § 35, stk. 1 og 2.

I øvrigt afgøres registertilsynets reaktionsmuligheder efter registerlovene.

12. Svaret til § 25 i lov om private registre. Det indebærer, at registertilsynets afgørelser må indbringes for domstolene efter grundlovens § 63, stk. 1, hvis de ønskes anfægtet.

§ 29

Det må antages, at det samme gælder andre afgørelser end pålæg, d.v.s. afgørelser efter stk. 1-3, idet *bem.* anførte: »Som efter lov om private registre er registertilsynets afgørelser endelige«. § 25 i lov om private registre bestemmer, at registertilsynets »afgørelser« ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Et eksempel på en sådan anden afgørelse nævnes i stk. 2, hvor registertilsynet har afgjort, om en bestemt del af et kontoførende instituts virksomhed omfattes af denne lovs § 29 eller af lov om private registre.

Kapitel 9

Særlige bestemmelser

§ 30

Statspræmieobligationer¹ registreres ikke² i værdipapircentralen.

Forarbejder:

Bet. 793/1977 s. 79 og 86.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3997.

1. Ved statspræmieobligationer forstås obligationer, som udstedes af den danske stat, og som ikke er rentebærende, men som deltager i årlige præmiebetalinger inden for en fast præmiesum, der fordeles på grundlag af udtrækning (d.v.s. lodtrækning) mellem samtlige lånets obligationer, jfr. f.eks. lov nr. 208 af 4. juni 1965 og *bet.* 793/1977 s. 79.

Bestemmelsen omfatter kun præmieobligationer, der udstedes af *staten*, da alene de forekommer i praksis, jfr. det almindelige forbud mod lotteri i lov af 6. marts 1869 og nr. 52 af 14. marts 1911, samt markedsføringsloven, nr. 297 af 14. juni 1974, § 8, stk. 1. Skulle andre få tilladelse til at udgive tilsvarende præmieobligationer, tilsiger begrundelsen, at disse præmieobligationer efter en analogi af § 30 ikke registreres i VPC.

2. At statspræmieobligationer »ikke registreres«, betyder, at de undtages fra loven, jfr. lovens § 1.

Om baggrunden for § 30 udtalte *hem.*, at »statspræmieobligationer i sammenligning med andre værdipapirer afsættes til en meget bred køberskare og i små beløb til de enkelte købere. Administrationen af en tvungen emission gennem værdipapircentralen af disse papirer ville derfor blive urimeligt bekostelig.

Hertil kommer, at statspræmieobligationer som følge af deres særlige beskaffenhed ikke er forsynet med rentekuponer, der nødvendiggør det store fysiske fremtagningsarbejde to gange årligt ... Der er således ikke noget reelt behov for »papirløse« statspræmieobligationer«.

Udenlandske værdipapirer¹ er ikke omfattet² af loven.

Stk. 2. Industriministeren kan efter indstilling fra værdipapircentralen bestemme, at nærmere angivne værdipapirer ikke omfattes af loven, uanset om disse ved udstedelsen eller senere optages til notering på Københavns Fondsbørs.³

Forarbejder:

Bet. 793/1977 s. 79 og 86 f.

FT 1979/80, 2. sml., till. A, sp. 3997 f.

1. »Udenlandske værdipapirer« er ifølge valutabekendtgørelsen, nr. 148 af 18. marts 1981 (med senere ændringer) § 30, stk. 1, de »værdipapirer, der udstedes af valutaudlændinge«. Som valutaudlænding anses efter valutabekendtgørelsens § 2, stk. 2, »personer uanset statsborgerforhold, firmaer eller juridiske personer ...

- 1) når de er hjemmehørende i udlandet og ikke driver virksomhed her i landet, samt
- 2) når de uden at høre hjemme i udlandet driver virksomhed dér, dog kun i forhold vedrørende den udenlandske virksomhed«.

Med valutaindlændinges obligationer ligestilles dog obligationer, der udbydes af internationale finansielle institutioner, som er oprettet ved international aftale, der er behørigt tiltrådt af Danmark, og som har dansk repræsentation i sin ledelse, såfremt obligationerne (skal) noteres på Københavns Fondsbørs, sml. note 4 til § 1, jfr. industriministeriets skrivelse (utrykt) af 19. maj 1983 om Den nordiske Investeringsbank (j.nr. 531-25-83). Det følger af loven, at emissionen må ske gennem et konstoførende institut, der omfattes af § 6, og som på sædvanlig måde har indgået tilslutningsaftale og er underkastet lovens system, sml. note 1. b til § 6. Den internationale finansielle institution bliver vedr. disse fondsaktiver underkastet loven og dansk ret i øvrigt, jfr. note 4 til kap. 4, uanset reglerne i den internationale aftale eller prospektet. Institutionens status kan ej heller fritage udstederen fra, at VPC, dens klageafdeling, tilsynene eller danske domstole på sædvanlig måde håndhæver loven over for disse obligationslån.

2. Disse værdipapirer falder uden for lovens anvendelsesområde, også hvis de noteres på Københavns Fondsbørs. For tiden vil valutabekendt-

gørelsens § 35 dog normalt hindre, at udenlandske værdipapirer noteres på Københavns Fondsbørs.

Det betyder, at udenlandske værdipapirer ikke kan registreres i VPC, jfr. §§ 1 og 33.

3. *a.* Ligesom i stk. 1 er der her tale om en undtagelse fra § 1. Som begrundelse for undtagelsesadgangen anførte *bem.*, at værdipapirer, der udstedes i forbindelse med danske låneoptagelser i udlandet, efter gældende praksis vil blive noteret på børsen i udlandet. Liberaliseringen af kapitalbevægelser inden for EF kan bevirke en vis afsætning af sådanne papirer her i landet, men det kan være urimeligt at kræve, at samtlige værdipapirer, der cirkulerer i ind- og udland, skulle omsættes gennem VPC på grund af en beskeden omsætning her i landet.

I modsætning til stk. 1 sigter stk. 2 til indenlandske værdipapirer, d.v.s. værdipapirer udstedt af valutaindlændinge, valutabekendtgørelsens § 2, stk. 1, og § 29.

b. § 31, stk. 2, giver alene en fakultativ regel, idet industriministeren »kan« fritage visse værdipapirer fra lovens bestemmelser. I øvrigt kan ministeren kun benytte § 31, stk. 2, såfremt VPC har indstillet det. *Bem.* forudsatte, at § 31, stk. 2, kun benyttes i begrænset omfang.

Fritagelse efter § 31, stk. 2, kan gives »nærmere angivne værdipapirer«. Disse skal fremgå af VPCs indstilling og ministerens beslutning. Dette krav skyldes, at det med sikkerhed må kunne fastslås, om omsætningsbeskyttelse opnås efter gældslovens kap. II eller lovens kap. 4. Det forekommer derfor også tvivlsomt, om et fondsaktiv, der allerede er registreret i VPC, efter § 31, stk. 2, kan slettes af registret, jfr. note 9 til § 1.

c. Fondsaktiver, der tilhører valutaudlændinge, er undergivet lovens almindelige regler. De skal således forvaltes gennem et kontoførende institut, jfr. note 1. *b* til § 6 og *bet.* 793/1977 s. 40 og 44.

§ 32¹

Værdipapircentralen² må ikke afgive oplysninger til andre end de kontoførende institutter³ undtagen i de tilfælde, der omhandles i denne lov.⁴

Stk. 2. Industriministeren kan bestemme, at værdipapircentralen⁵ i nærmere bestemt omfang skal afgive oplysninger til en offentlig myndighed.⁶

⁹ Lov om en værdipapircentral

Forarbejder:

FT 1979/80, 2. saml., till A, sp. 3998 f.

1. Bestemmelsen tilsigter dels at udbygge registerlovenes beskyttelse, sml. lov om private registre § 4 og lov om offentlige reg. kap. 5, og dels at sikre de kontoførende institutters interesse i, at VPC ikke kan meddele oplysninger direkte til kunder.

Det betyder, at der i modsætning til tinglysningsloven *ikke* er adgang til at give interesserede udskrift af konti i VPC, jfr. note 3 og 4 til § 19. Om dets betydning for lovens godtroksbegreb, se note 9 til § 8.

2. § 32, stk. 1, nævner kun VPC selv. Imidlertid viser ordlyden af § 29, stk. 4, at også de kontoførende institutter omfattes af forbuddet i § 32, stk. 1, når de virker på VPCs vegne, idet bestemmelsen også over for de kontoførende institutter kan håndhæves af registertilsynet, jfr. også tilslutningsaftalens § 38. Dette er praktisk vigtigt, da de fleste kontoudskrifter efter §§ 18 og 19, jfr. *reg.bkg.* §§ 15 og 47, udfærdiges af det kontoførende institut. Men § 32's forbud har ikke nødvendigvis helt samme indhold over for de kontoførende institutter som over for VPC selv.

3. Heri ligger ikke, at alle institutter med tilslutningsaftale kan få mulighed for at trække oplysninger fra samtlige konti. Sådan ret tilkommer efter §§ 18-20 – og navnlig § 19, stk. 1, – alene det institut, der er registreret som kontoførende på kontoen, jfr. *reg.bkg.* §§ 24, stk. 1, nr. 2 og 5, og § 40, stk. 3. Den eneste undtagelse herfra er efter *reg.bkg.* § 15 handelsfuldmagter.

Det kunne i tilfælde af retsforfølgning være praktisk, om andre tilsluttede institutter kunne oplyse, hvem skyldnerens kontoførende institut er, da skyldneren ellers ved tavshed herom kunne holde fondsaktiver fri af retsforfølgning p.g. af reglen i *reg.bkg.* § 23, nr. 3. VP-systemet har pligt til at bistå rettens pleje, sml. retsplejelovens §§ 497 og 498 og den i note 4 nævnte UfR 1979 s. 216. Imidlertid vil oplysninger, der forudsætter tværgående søgning, af tekniske grunde normalt ikke kunne gives.

4. § 10, § 15, stk. 1, § 18, 1. pkt., § 19, stk. 2, § 23, stk. 3, § 26, stk. 1 og 2, § 29, stk. 2 og 3, og § 32, stk. 2. Om oplysningspligt under en udlægsforretning, se UfR 1979 s. 216: Bestemmelsen i retsplejelovens § 170, stk. 3, fandtes ikke at burde afskære en udlægssøgende kreditor fra gennem vidneførsel af personale fra en nærmere angiven bankafdeling – der pro-

testerede herimod med henvisning til princippet om »bankhemmeligheden« – at søge oplyst, hvorvidt skyldneren måtte have aktiver i afdelingen og i bekræftende fald disses art.

5. Ifølge *bem.* tænkes i første række på skattekontrollovens regler om rentekontrol. Imidlertid har skattemyndighederne i skattekontrolloven, lovbkg. nr. 570 af 3. december 1981, hjemmel til kontrol over for VPC, § 8G, stk. 1, og § 10A, stk. 1, som affattet ved lov nr. 533 af 10. december 1980. En tilsvarende hjemmel gives over for de kontoførende institutter efter skattekontrollovens § 8G ff som affattet ved lov nr. 286 af 9. juni 1977.

§ 32, stk. 2, er hidtil kun brugt som hjemmel til at indkræve oplysninger til forsikringstilsynet, jfr. *reg.bkg.* kap. 5. Som andre mulige formål kan nævnes oplysning til Danmarks Statistik eller til brug for et udvalgsarbejde. Der kan kræves oplysninger til et engangsformål eller løbende oplysninger. VPC skal foretage den af ministeren krævede bearbejdning. Ifølge *bem.* til § 21 kan VPC kræve vederlag for sådanne særlige tjenester, men industriministeren kan regulere dette efter § 7, stk. 2.

Af kravet om, at oplysningerne skal være i »nærmere bestemt omfang«, følger, at offentlige myndigheder ikke har eller kan tillægges en almindelig ret til løbende at få udskrift af alt, hvad der registreres, jfr. *bet.* 948/1982 s. 67 f.

§ 32, stk. 2, tager ikke stilling til, i hvilket omfang offentlige myndigheder kan offentliggøre indhentede oplysninger. Det må afgøres efter de almindelige regler i lov om offentlighed i forvaltningen, lov nr. 280 af 10. juni 1970.

6. Det er tvivlsomt, om § 32, stk. 2, afgiver hjemmel for, at et kontoførende institut kan afkræves oplysninger. Derimod kan VPC ved aftale delegere sådanne opgaver til kontoførende institutter. VPC kan endvidere kræve deres hjælp i nødvendigt omfang.

§ 33

Værdipapircentralen¹ må kun foretage registrering i det omfang, registreringen er et naturligt led i den normale drift af centralen.²

Forarbejder:

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3999.

§ 33

1. § 33 omfatter også de kontoførende institutter, idet disse på VPCs vegne foretager langt de fleste registreringer, jfr. § 6 og § 29, stk. 4 samt note 2 til § 32.

2. Bestemmelsen forfølger et dobbelt formål. Dels er den en databeskyttelsesforskrift af samme art som lov om private registre § 3, stk. 1, der tjente som forbillede for § 33. Dels er den en ordensmæssig bestemmelse, der lige som tinglysningslovens § 10, stk. 1, jfr. § 1, stk. 1, hindrer, at registret overfyldes med uvedkommende oplysninger, jfr. *reg.bkg.* § 22, stk. 1.

§ 33 behandler ikke alene, hvad der kan registreres på den enkelte konto, men også i VP-systemet overhovedet. Om omfanget af de lovlige registreringer udtalte *hem.*: »Registreringer ... er først og fremmest påkrævet efter kapitlerne 4 og 7. Men også i andre tilfælde kan en registrering være påkrævet, f.eks. med henblik på gennemførelse af opgaver efter § 32, stk. 2, eller sikring af betryggende forretningssange og kontrol- og sikringsforanstaltninger. Også registreringer med henblik på afregning mellem de kontoførende institutter over deres foliokonti i Danmarks Nationalbank vil være tilladt efter § 33. Endvidere kan der foretages registrering med henblik på gebyrudregning og lignende«, (sml. tilslutningsaftalens §§ 15 og 18 og kap. 3 og 4). I *Redegørelse 1979* s. 11 nævntes endvidere tværgående oversigt over konti, hvortil den pågældende institution har fuldmagt, og adgang til information til brug for kursfastsættelse, f.eks. rentesats, løbetid og tilbagebetalingsbetingelser.

Efter *reg.bkg.* § 41, 2. pkt., kan sådanne oplysninger anføres også på kontoudskrifter.

Når aktier overgår til udstedelse gennem VPC, kan centralen endvidere føre aktiebog og storaktionærfortegnelse i overensstemmelse med de forskrifter, aktieselskabsloven og vedtægterne indeholder, jfr. note 4. a til § 38.

Om CPR-numre, se note 3. b til § 29.

Strider en anmeldelse mod § 33, skal den straks afvises af det kontoførende institut, jfr. *reg.bkg.* § 24, stk. 1, nr. 3, jfr. stk. 4, og § 26.

Kapitel 10

Straf og rettighedsfratagelse

§ 34

Borgerlig straffelovs §§ 144, 146, 148, 150-152 og 154-157 finder tilsvarende anvendelse¹ på dem, der virker i værdipapircentralens tjeneste,² eller som er ansat i et kontoførende institut, og som har medvirket ved registrering eller udfærdigelse af kontoudskrift.^{3,4}

Forarbejder:

Bet. 793/1977 s. 71 f, 77 og 84.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3999 f.

1. *a.* VPC er efter § 2 en *privat* selvejende institution. Når man alligevel ved § 34 har gjort en del af bestemmelserne i straffelovens kap. 16 om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv anvendelige, skyldes det ifølge *bem.*, at ledelse og ansatte i værdipapircentralen samt ansatte i et kontoførende institut i et vist omfang udfører funktioner svarende til dem, der varetages i f.eks. tinglysningsvæsenet og skibsregistret. At ansatte i de kontoførende institutter må omfattes, skyldes, at det efter §§ 6, 18 og 19 normalt er det kontoførende institut, der registrerer eller udfærdiger kontoudskrifter.

b. De straffelovsbestemmelser, der er tale om, drejer sig om

- modtagelse af *bestikkelse* (§ 144),
- *uretfærdigheder eller fejl i afgørelser om registrering m.v.*, (§§ 146 og 148), jfr navnlig lovens §§ 6, 9, 10, 15 og 16 og kap. 7 samt *reg.bkg.*.
- *misbrug af den særstilling, som loven giver VP-systemet*, både VPC og de kontoførende institutter (§§ 150-152 og 154-157).

De nævnte bestemmelser i borgerlig straffelov er aftrykt i bilag 8 og kommenteret i Greve, Unmack Larsen og Lindegaard: Straffeloven, speciel del, 3. udg., 1983.

Af de nævnte bestemmelser i straffeloven skal særlig nævnes § 152 om overtrædelse af *tavshedspligt* (»ubeføjet røbelse«). Bestemmelsen giver navnlig strafferetlig sanktion for overtrædelse af § 32, stk. 1.

Om tavshedspligtens omfang udtales i *bem.*: »Brud på tavshedspligten foreligger ikke, såfremt den berettigede har bemyndiget værdipapircen-

tralen til at videregive oplysninger til eksempelvis fondshandlere, advokater eller revisorer, eller såfremt dette sker efter retskendelse.

Tavshedspligten overtrædes ejheller, såfremt anden lovgivning forpligter til at give oplysninger om indestående på centralens konti«.

Det kan næppe være strafbart at give oplysninger til f.eks. en selskabsrevisor, der ikke er registreret på selskabets konti i VPC, (se hertil note 4 til § 19), når hans bemyndigelse er klar, f.eks. såfremt det ved sædvanlig registerudskrift fra aktieselskabs-registret godtgøres, at han er revisor i selskabet, aktieselskabslovens § 155, stk. 1, nr. 3, jfr. § 156, stk. 1, anpartselskabslovens § 125, stk. 1, nr. 3, jfr. § 126, stk. 1, lov nr. 630 af 23. december 1980 om forsikringsvirksomhed § 28, stk. 2, nr. 4, jfr. § 33, stk. 1, lov nr. 229 af 26. maj 1982 om investeringsforeninger, § 38, stk. 2, og bank- og sparekasselovens § 36, stk. 3. Revisor har i kraft af sin stilling ofte ret til indsigt, aktieselskabslovens § 89, anpartselskabslovens § 70, forsikringsvirksomhedslovens § 185 og bank- og sparekasselovens § 36, stk. 3.

Tavshedspligten krænkes ejheller, hvor der efter denne lov eller anden lov er hjemmel til at kræve oplysningerne, jfr. note 4 og 5 til § 32. Det omfatter også tilfælde, hvor en modtager af § 10-meddelelser eller af kontoudskrifter skal gives uddybende vejledning, f.eks. om en panteret, se note 2 til § 10 og note 5 til § 18.

2. F.s.v. angår VPC selv, omfatter strafansvaret efter § 34 ikke blot ansatte, ledelse (bestyrelse og direktion, jfr. lovens kap. 2), samt klageafdelingen, jfr. § 23, stk. 1. § 34 omfatter også dem, der i øvrigt er så knyttet til VPC, at de kan siges at virke i dens tjeneste, som f.eks. et konsulent-firmas personale, når konsulentfirmaet er antaget til at udføre en opgave for VPC. § 34 omfatter således flere end dem, der efter § 7 og *reg.bkg.* kap. 9 »kan udføre de med registreringen forbundne opgaver«.

3. For de kontoførende institutter, der varetager mange andre opgaver og dertil har et stort personale, er den personkreds, som strafansvaret i § 34 retter sig imod, mere begrænset.

For at omfattes af strafansvaret i § 34 kræves for det første, at den pågældende er »ansat« i det kontoførende institut, d.v.s. navnlig funktionærer og medlemmer af direktionen, samt fondsbørsvekslererne selv. Dernæst skal den pågældende have medvirket ved registrering eller udfærdigelse af kontoudskrift. Om dette er tilfældet, må udfindes ved at undersøge den enkelte sags retlige og faktiske forhold. En vis hjælp kan i

mange tilfælde hentes af listen efter *reg.bkg.* § 47.

Såfremt andre, enten andre ansatte, medlemmer af bestyrelse/tilsynsråd eller udenforstående medvirker til handlinger, der er strafbare efter § 34, kan strafansvar pådrages efter straffelovens almindelige regel om medvirken (straffelovens § 23). Ved røbelse af visse oplysninger kan der endvidere blive tale om erstatningsansvar eller om straf efter andre regler, f.eks. markedsføringsloven, nr. 297 af 14. juni 1974 § 9 eller straffelovens § 264 d.

4. Da straffelovens regler er gjort direkte anvendelige, kan kun forsætlige overtrædelser af § 34 straffes, se straffelovens § 19.

Hvis den ansatte har fulgt de fastsatte procedurer, der imidlertid under en efterfølgende bedømmelse ikke findes at sikre betryggende forretningsgang eller kontrol- og sikringsforanstaltninger, pådrages derfor kun strafansvar, hvis den pågældende beviseligt indså dette. (Problemer af denne art skal løses ved anvendelse af §§ 27 og 29, jfr. § 35.)

§ 35

Den,¹ der ikke efterlever² påbud i henhold til § 27 eller § 29, stk. 4, straffes med bøde eller hæfte.³

Stk. 2. Er overtrædelsen af et påbud foretaget af et kontoførende institut som sådant, kan der pålægges dette straf af bøde.⁴

Stk. 3. I forskrifter, der udstedes af industriministeren i medfør af denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.⁵

Forarbejder:

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 4000.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81 s. 6).

1. Det kræves ikke, at den pågældende person var påbuddets (pålæggets) adressat, da adressaten efter § 27 og § 29, stk. 4, formelt altid er VPC eller det kontoførende institut som sådant.

Som ansvarlig efter § 35, stk. 1, vil i første række være medlemmer af ledelsen i VPC eller det pågældende kontoførende institut (direktion, bestyrelse eller tilsynsråd). Disse har pligt til aktivt at drage omsorg for, at der træffes foranstaltninger til at efterleve tilsynenes påbud og siden at

kontrollere, at de faktisk efterleves. Men også andre personer og navnlig de, der omfattes af § 34, kan pådrage sig strafansvar efter § 35.

2. Strafansvar for ikke-overholdelse af påbud (pålæg) pådrages, selv om påbuddet er påklaget i henhold til § 28, jfr. grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt. Industriministeren kan dog udsætte påbuddets ikrafttræden, indtil rekursagen er afgjort.

3. Også uagtsomme overtrædelser kan straffes, da § 35 er »særlovgivning«, jfr. straffelovens § 19. Imidlertid vil tilsynene altid ved at indskærpe et påbud over for bestemte personer kunne skabe grundlag for at kvalificere dets fortsatte overtrædelse som forsætlig.

4. Stk. 2 omhandler det såkaldte bødeansvar. Bestemmelsen omfatter Danmarks Nationalbank, f.s.v. angår § 29, men ikke VPC selv og ej heller storkunder efter § 19, stk. 2.

5. Indsat ved lov nr. 627 af 8. december 1982. – Stk. 3 er endnu ikke benyttet.

§ 36

Finder fondsbørstilsynet,¹ at et konførende institut, der omfattes af § 6, nr. 2-6,² groft³ tilsidesætter sine forpligtelser efter denne lov eller pålæg meddelt i henhold til § 27,⁴ kan tilsynet fratage⁵ det pågældende institut retten til at virke i henhold til §§ 6 og 19.⁶

Forarbejder:

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 4000.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81 s. 6).

1. Overtrædelse af § 29, § 32, stk. 1, eller § 33, hvis overholdelse efter § 27 ikke påses af fondsbørstilsynet, kan ikke give anledning til rettighedsfratagelse efter § 36. Registertilsynets indgrebsmuligheder er fastlagt i § 29 og i regler i lov om private registre, som § 29 gør anvendelige. Herudover har VPC indgrebsmuligheder efter tilslutningsaftalens §§ 2 og 42.

2. Men ikke Danmarks Nationalbank (§ 6, nr. 1) og ej heller VPC selv. For konførende institutter, der tillige er obligationsudstedere, jfr. § 6,

nr. 6, vil rettighedsfrakendelsen ikke kunne gå så langt, at de fratages retten til at udstede obligationer, d.v.s. at indberette obligationsudstedelse efter *reg.hkg.* § 2, jfr. § 15, stk. 1. Udstedelse er ikke virke i henhold til §§ 6 og 19. Konstaterer fondstilsynet grove overtrædelser af reglerne for udstedelse, må det indberette sagen til den minister, der har tilladt instituttet, normalt boligministeren, der må overveje at bruge sanktioner som realkreditlovens § 27, jfr. *lovhkg.* nr. 491 af 17. november 1980 og note 4 til § 26. – Over for de af § 19, stk. 2, omfattede virksomheder må de almindelige regler i straffelovens §§ 78 og 79 anvendes, hvis der er behov for indgreb.

3. P.g. af sanktionens indgribende karakter er den begrænset til grove misbrugstilfælde. Bem. nævner, at § 36 omfatter tilfælde, hvor det kontoførende instituts forretningsgang »er groft uforsvarlig, og hvor det er konstateret eller må befrygtes, at fondsbørstilsynets pålæg i et sådant omfang bliver tilsidesat, at overtrædelsen kan befrygtes at blive mere varig eller i øvrigt at få skadevirkninger af betydeligt omfang«. Dette er en påkrævet begrænsning, da det drejer sig om lovbestemte opgaver. Rettighedsfratagelsen kunne blive til gene for ejere og andre rettighedshavere, der derved tvinges til at skifte kontoførende institut, jfr. tilslutningsaftalens § 44, stk. 4 og 5. Jfr. også *reg.hkg.* § 47, stk. 2.

4. Overtrædelse af anden lovgivning kan ikke medføre administrativ rettighedsfratagelse efter § 36, jfr. note 2. Men evt. kan de almindelige regler i straffelovens §§ 78 og 79 anvendes, evt. også bank- og sparekasseloven eller fondsbørsloven.

5. I modsætning til de almindelige regler i straffeloven sker fratagelsen administrativt. Afgørelsen kan påklages efter § 28.

Klage til industriministeren har ikke opsættende virkning, medmindre fondsbørstilsynet eller ministeren træffer beslutning herom.

Klage til domstolene efter § 28, stk. 2, har ikke opsættende virkning, jfr. grundlovens § 63, stk. 1, 2. pkt.

6. Uanset ordene »§§ 6 og 19« må der med hjemmel i § 27, jfr. § 36, også kunne foretages mere begrænsede rettighedsfratagelser, f.eks. alene vedr. kontoudskrifter eller tidsmæssigt begrænset, indtil bestemte afhjælpningsforanstaltninger er foretagne. Rettighedsfrakendelse kan formentlig også foretages på den måde, at sanktionen begrænses til en bestemt filial

§ 36

af det kontoførende institut. Hensynet til omsætningen og kontohaverne tilsiger, at tilsynet kan begrænse sine indgreb, hvis det er muligt.

Kapitel 11

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 37

Loven træder i kraft den 1. juli 1980,¹ jfr. dog § 38.

Stk. 2. Industriministeren fastsætter, fra hvilket tidspunkt udstedelse af fondsaktiver skal ske gennem værdipapircentralen.²

Stk. 3. Efter regler, der fastsættes af industriministeren, indkaldes cirkulerende børsnoterede værdipapirer til registrering i centralen.³

Stk. 4. Efter det i indkaldelsen angivne tidspunkt kan renter og andet udbytte⁴ af indkaldte værdipapirer kun hæves mod samtidig registrering.⁵

Forarbejder:

Bet. 793/1977 s. 44-47, 78 og 86.

Redegørelse 1979 s. 18 ff, 38 f.

FT 1979/80, 2. Saml., till. A, sp. 4000.

Bet. 948/1982 s. 89 ff og 157 ff.

FT 1982/83, till. A, (blad nr. 81, s. 6).

1. Ikrafttrædelsesreglerne i lov nr. 627 af 8. december 1982 lød:

»§ 3. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 4. Industriministeren kan i forbindelse med afviklingen af overformynderiets virksomhed fastsætte særlige regler for registrering af værdipapirer samt for udbetaling af rente og udtrækningsbeløb af værdipapirer, der i afviklingsperioden forvaltes i overformynderiet«.

I medfør af § 4 blev der i *indkaldelsesbkg.* (bilag 3) ved bkg. nr. 13 af 12. januar 1983 indsat et § 2, stk. 2.

2. Fastsættes ved bekendtgørelse, se *reg.bkg.* § 50. Se nu bkg. nr. 12 af 12. januar 1983 og nr. 114 af 23. marts 1983, aftrykt i bilag 4. Herefter skal al udstedelse af børsnoterede obligationer ske gennem VPC fra den 5. april 1983 at regne.

3. Bekendtgørelse nr. 531 af 4. oktober 1982 om indkaldelse af cirkulerende obligationer til registrering i VPC, som ændret ved bekendtgørelse nr. 13 af 12. januar 1983. (*Indkaldelsesbkg.*, aftrykt som bilag 3.)

I skrivelse af 1. marts 1983 udtalte industriministeriet, at indkaldelse af obligationer til registrering i Værdipapircentralen ikke er fornøden, såfremt der i forbindelse med det enkelte obligationslåns udbud er fremhævet, at obligationerne vil blive registreret i Værdipapircentralen, og denne oplysning er påtrykt de udstedte interimsbeviser, (j. nr. 531-12-83).

Indkaldelser foretages efter *indkaldelsesbkg.* § 1 af VPCs bestyrelse, se *bet.* 948/1982 s. 89-91, 92 og 157-159. Alle obligationsserier er nu indkaldt, se Statstidende nr. 224 af 19. november 1982 og nr. 19 af 28. januar 1983.

4. Andet udbytte kan være udtrækningsbeløb (samt dividende, likvidationsudlodninger og lign., når aktier medinddrages). – Om udtrækning, se også note 1. *b* til § 13. – I modsætning til *bet.* 793/1977 s. 79 gives ingen særregel vedr. de i § 1, stk. 2, nævnte aktiver.

5. Såfremt et værdipapir skulle være registreret i VPC, men ikke er det, opstår spørgsmålet om retsvirkningerne af denne undladelse.

Der må her sondres mellem »gamle« værdipapirer, der lovligt er udstedt inden lovens ikrafttræden som negotiable gældsbeviser, og de værdipapirer, der skulle være udstedt gennem VPC.

For de »gamle« værdipapirer er konsekvenserne af, at de trods lovlig indkaldelse ikke registreres i VPC, at renter og andet udbytte efter § 37, stk. 4, kun kan hæves mod samtidig registrering. Derimod mister en aktionær næppe de såkaldte forvaltningsbeføjelser, jfr. aktieselskabslovens § 27, 1. pkt., og det samme må gælde for indehavere af obligationer.

Når loven taler om »samtidig« registrering, betyder det, at alt forfaldent udbytte kan udbetales, så snart registreringen er gennemført.

For aktier og obligationer m.v., der skulle være udstedt (d.v.s. komme til eksistens) gennem VPC, må derimod efter § 1, stk. 1, gælde, at den pågældende ret ikke lovligt er kommet til eksistens. Både §§ 8 og 11 præciserer, at de kun finder anvendelse på »registrerede« fondsaktiver. (For aktier vil der ske en klargørelse ved en ændring af aktieselskabsloven, note 4 til § 38.) I disse situationer vil der kun opstå et tilbagesøgningskrav, der er undergivet femårig forældelse, jfr. forældelsesloven, nr. 274 af 22. december 1908, § 1, stk. 1, nr. 6. Det kan dog ikke udelukkes, at der i visse tilfælde, f.eks. ved konvertible obligationslån, kan opstå et simpelt gældsbevissforhold, selv om loven ikke er iagttaget.

§ 38

For udstedelse og registrering af børsnoterede aktier¹ og konvertible gældsbreve² og af andele i investeringsforeninger³ sættes loven i kraft ved bekendtgørelse.⁴

Forarbejder:

Bet. 793/1977 s. 53 f og 57 f.

Redegørelse 1979 s. 11 f og 19 f.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 4000 f, og till. B, sp. 729.

1. Om begrebet »aktie«, se note 2 til § 1, aktieselskabslovens § 21 ff og fondsbørsbekendtgørelse nr. 7 af 19. januar 1982.

2. Aktieselskabslovens §§ 41 og 42, jfr. noterne 2 og 3 til § 1, samt § 1, stk. 2, i bkg. nr. 114 af 23. marts 1983 (bilag 4).

3. Jfr. lov nr. 229 af 26. maj 1982 om investeringsforeninger.

4. *a.* § 38 betyder, at loven indtil videre ikke gælder for aktier, jfr. § 37, stk. 1. Dette havde dels begrundelse i politisk modvilje mod at inddrage aktier og dels i tekniske grunde.

Om de mere tekniske aspekter udtalte *bem.*: »Forinden må det bl.a. overvejes, hvilke ændringer der skal foretages i aktieselskabsloven og lov om forsikringsvirksomhed«. Dette uddybes i *Redegørelse* 1979 s. 12 med, at aktier og lign. »må i systemet registreres fra den dag, hvor de i henhold til en gyldig generalforsamlingsbeslutning er kommet til eksistens, uanset at de endnu ikke er afsat, og uanset at de kun har en »betinginget« eksistens navnlig fordi kapitalforhøjelsen efter aktieselskabslovens § 36 bortfalder, hvis den fornødne mindstekapital ikke bliver tegnet. Men også i øvrigt vil der formentlig i aktieselskaber lettere kunne opstå spørgsmål om, hvorvidt selskabet er forpligtet, end tilfældet er ved obligationer og lignende massegældsbreve«.

b. Hvornår og hvorledes man kunne tænke sig at sætte loven i kraft for aktier og lign., kan der ikke for nærværende siges noget om. En benyttelse af § 38 forudsætter *dels*, at der kan opnås politisk tilslutning dertil, og *dels*, at aktieselskabsloven, lov om Københavns Fondsbørs nr. 220 af 7. juni 1972 og lov nr. 630 af 23. december 1980 om forsikringsvirksomhed er blevet ændrede. I *bem.* udtaltes:

§ 39

»Vedrørende aktier og andele i investeringsforeninger skal det overvejes at begynde med en overgangsperiode på nogle år, hvor deltagelsen i systemet er valgfri. Eventuelt kan tilbuddet om registrering på frivillig basis af aktier først rettes til store børsnoterede aktieselskaber og derefter til de mellemstore og mindre.

Ved registreringer af aktier i værdipapircentralen er det også under overgangsperioden forudsat, at deltagelsen omfatter hele selskabets aktiekapital, samt at beslutningen er uigenkaldelig. Tilsvarende gælder sidenhen i kraft af forslaget § 1 . . .

Registreringen af aktier vil i teknisk henseende kunne tilrettelægges efter princippet for ihændeleverpapirer, således at aktionærerne kan bevare anonymiteten i forhold til det aktieudstedende selskab.

Det bliver således fortsat selskabslovgivningen, der afgør, i hvilket omfang aktionæren bevarer anonymitet, jfr. aktieselskabsloven §§ 21, 25-27 og 28a.

§ 39¹

Valg af bestyrelsesmedlemmer efter § 4 kan første gang finde sted, når værdipapircentralen i de sidste tre måneder har beskæftiget mindst 25 arbejdstagere.

1. Bestemmelsen er en overgangsregel og har ikke længere praktisk betydning.

§ 40

Loven gælder ikke for værdipapirer udstedt på Færøerne og i Grønland,¹ men kan sættes i kraft for sådanne værdipapirer² ved kongelig anordning. Der kan heri fastsættes afvigelser fra lovens bestemmelser, som landsdelenes særlige forhold gør påkrævet.

Forarbejder:

Bet. 793/1977 s. 79 og 87.

FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 4002.

1. Loven er endnu ikke sat i kraft for disse værdipapirer, og der kan intet siges om, hvornår det vil ske.

Indtil dette sker, skal børsnoterede værdipapirer udstedt i disse landsdele behandles som udenlandske værdipapirer, jfr. § 31.

2. Undtagelsen i 1. pkt. gælder kun for værdipapirer, hvis udsteder har sæde i de to landsdele. Såfremt nogen dér hjemmehørende ejer værdipapirer, der er registrerede eller skal registreres i VPC, gælder loven umiddelbart for dem. De på Færøerne og Grønland hjemmehørende banker og sparekasser har efter § 6, nr. 2, adgang til at indgå tilslutningsaftaler, jfr. herved *reg.bkg.* § 10, stk. 1, om dansk lokaltid.

Vedtægter for Den private, selvejende institution Værdipapircentralen

I Stiftelse, navn, hjemsted, formål og struktur

§ 1. Institutionen er stiftet ved lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral.

Stk. 2. Institutionens navn er »Værdipapircentralen«.

Stk. 3. Værdipapircentralen er en privat, selvejende institution.

Stk. 4. Værdipapircentralens hjemsted er Høje-Taastrup kommune.

§ 2. Værdipapircentralens formål er:

- a. at registrere allerede udstedte og fremtidige udstedelser af aktier og obligationer m.v., der noteres på Københavns Fondsbørs,
- b. at registrere andre lignende aktiver, som industriministeren måtte bestemme,
- c. at registrere adkomsten til sådanne fondsaktiver samt ændringer heri,
- d. at registrere andre rettigheder over sådanne fondsaktiver,
- e. at formidle udbetalinger, der knytter sig til registrerede fondsaktiver, samt
- f. at drive anden virksomhed, som står i naturlig forbindelse med de under a. – e. nævnte aktiviteter i henhold til bestyrelsens bestemmelse og efter indhentet godkendelse fra industriministeren.

Stk. 2. Forholdet mellem Værdipapircentralen og udstederne, kontoførende institutter og storkunder, jfr. lov om en værdipapircentral § 19, stk. 2, reguleres gennem tilslutningsaftaler, der godkendes af bestyrelsen, og for så vidt de indeholder kontrol- og sikkerhedsbestemmelser tilstilles fondsbørstilsynet og registertilsynet.

II Værdipapircentralens kapitalforhold

§ 3. De til Værdipapircentralens drift m.v. nødvendige midler tilvejebringes ved opkrævning af afgifter og gebyrer, jfr. kap VII.

§ 4. Indtil Værdipapircentralen driver gebyrbærende virksomhed i tilstrækkeligt omfang, kan de til finansiering af Værdipapircentralens aktiviteter fornødne beløb tilvejebringes ved tilskud fra de deltagende myndigheder, institutter og selskaber ved optagelse af lån eller anden af bestyrelsen godkendt måde.

§ 5. For Værdipapircentralens forpligtelser hæfter alene Værdipapircentralens til enhver tid værende formue.

Stk. 2. Ingen af Værdipapircentralens bidragydere eller brugere har som sådanne andel i eller krav på Værdipapircentralens formue.

III Bestyrelsen

A. SAMMENSÆTNING

§ 6. Værdipapircentralens bestyrelse består af indtil 13 medlemmer, hvoraf 11 udnævnes af industriministeren, og 2 kan vælges af Værdipapircentralens arbejdstagere i henhold til § 4 og § 39 i lov om en værdipapircentral. Ministeren udnævner bestyrelsens formand. Fire medlemmer udnævnes efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer udstederne af fondsaktiverne, og fire efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer banker og sparekasser samt fondsbørsvekslerere. Et medlem udnævnes efter indstilling fra Danmarks Nationalbank og et efter indstilling fra Assurandør-Societetet med særligt henblik på at varetage interesser for ejerne af fondsaktiverne. Ministeren udnævner endvidere en stedfortræder for hvert medlem efter indstilling fra de samme organisationer m.v. Stedfortræderne for arbejdstagernes repræsentanter vælges af Værdipapircentralens arbejdstagere.

§ 7. De af industriministeren udnævnte bestyrelsesmedlemmer udpeges for 3 år ad gangen. Et medlem fratræder dog tidligst, når efterfølgeren er udnævnt. Genudnævnelse kan finde sted.

§ 8. Et bestyrelsesmedlem må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler eller retstvister mellem Værdipapircentralen på den ene side og på den anden side medlemmet eller den virksomhed, hvori medlemmet er ansat – eller virksomheder inden for den koncern, hvortil medlemmets virksomhed hører – eller trediemand, hvis medlemmet deri har en væsentlig interesse, der er stridende mod Værdipapircentralens. Formanden afgør, om medlemmet bør vige sit sæde. Beslutningen træffes

dog ved afstemning, såfremt der fremsættes begæring herom. Denne afstemning skal, hvis ét medlem ønsker det, være hemmelig.

§ 9. Bestyrelsens medlemmer skal være myndige og må ikke være ude af rådighed over deres bo. Endvidere må medlemmerne ikke i stilling eller erhverv have udvist et sådant forhold, at der er grund til at antage, at de ikke vil varetage bestyrelseshvervet på forsvarlig måde.

Stk. 2. Personer, der er fyldt 65 år, kan ikke udnævnes til bestyrelsesmedlemmer.

§ 10. Har et bestyrelsesmedlem forfald, påhviler det det pågældende medlem at give meddelelse herom til såvel stedfortræderen som bestyrelsens formand.

Stk. 2. Stedfortrædere deltager i bestyrelsens møder med stemmeret i tilfælde, hvor det medlem, de er stedfortræder for, er forhindret. Stedfortræderne kan efter formandens bestemmelser også i øvrigt deltage i bestyrelsens møder, men uden stemmeret.

§ 11. Bestyrelsens medlemmer og stedfortrædere er berettiget til årlige honorarer, der skal stå i et rimeligt forhold til arbejdets art og omfang. Honoraret er et fast beløb, hvis størrelse fastsættes af bestyrelsen. Formandens honorar udgør 1½ gang honoraret for bestyrelsesmedlemmer. Honoraret udbetales, når årsregnskabet er endeligt godkendt.

B. KONSTITUTION OG BESLUTNINGSDYGTIGHED

§ 12. Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Bestyrelsen vælger for en 3-årig periode blandt sine medlemmer en næstformand, der i tilfælde af formandens forfald fungerer i dens sted.

Stk. 3. Til vedtagelse af beslutning i bestyrelsen udkræves, at over halvdelen af samtlige dens medlemmer er til stede, og at mindst 5 stemmer for det pågældende forslag.

Stk. 4. Hvor intet andet er fastsat i nærværende vedtægter, træffes alle beslutninger i bestyrelsen ved simpel stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Stk. 5. Vedtagelser i bestyrelsen om ændringer i Værdipapircentralens vedtægter herunder om ændringer af fordelingsprincippet i § 21, skal træffes med ¾ af samtlige bestyrelsesmedlemmers stemmer. Det samme gælder vedtagelser om forhold, der efter formandens skøn er af afgørende betydning for Værdipapircentralen.

C. MØDER

§ 13. Bestyrelsesmøde indkaldes efter formandens bestemmelse, eller når to medlemmer, en direktør eller Værdipapircentralens revisorer ønsker det.

Stk. 2. Formanden foranlediger indkaldt til bestyrelsesmøde ved skriftlig meddelelse til hvert enkelt medlem. Indkaldelsen med tilhørende materiale sendes samtidig til orientering til stedfortræderne. Varslet skal være mindst 8 dage, medmindre de til behandling værende spørgsmål fordrer, at beslutning træffes forinden. Indkaldelsen skal gengive dagsordenen samt det væsentlige indhold af eventuelle forslag. Hvis der skal forhandles forslag, til hvis vedtagelse der kræves særlig majoritet, skal dette fremhæves, og det fuldstændige forslag gengives.

Stk. 3. Ethvert bestyrelsesmedlem, en direktør samt revisorer er berettiget til at fremsætte forslag til beslutninger eller i øvrigt til emner, der ønskes behandlet af bestyrelsen. Sådanne forslag fremsættes skriftligt over for formanden, der – hvis begæring i henhold til stk. 1 ikke er fremsat – træffer afgørelse om, hvorvidt der er anledning til straks at indkalde til bestyrelsesmøde.

Stk. 4. Afgørelse vedrørende emner, der ikke er sat på dagsordenen, kan ikke træffes, medmindre samtlige bestyrelsesmedlemmer samtykker.

Stk. 5. Formanden leder bestyrelsens forhandlinger.

Stk. 6. Over bestyrelsens forhandlinger føres en protokol. Referat udsendes snarest efter mødet til samtlige medlemmer og stedfortrædere.

D. KOMPETENCE OG OPGAVER

§ 14. Bestyrelsen har inden for lovgivningens og nærværende vedtægters grænser den højeste myndighed i alle Værdipapircentralens anliggender.

§ 15. Bestyrelsen sørger for, at Værdipapircentralens virksomhed udøves forsvarligt i overensstemmelse med loven og Værdipapircentralens vedtægter.

Stk. 2. Bestyrelsen ansætter direktionen og fører tilsyn med dens virksomhed.

§ 16. Det påhviler særligt bestyrelsen,

at sørge for, at Værdipapircentralen bestandig er i besiddelse af en forsvarlig, hensigtsmæssig og effektiv organisation,

at træffe afgørelse i de sager, der i henhold til lov om en værdipapircentral er henlagt til Værdipapircentralen, jfr. dog § 18.

at fastlægge hovedretningslinier for Værdipapircentralens virksomhed og at kontrollere, at disse bliver fulgt,

at foretage behandling og godkendelse af de af direktionen udarbejdede forslag til gebyrer og budgetter, herunder drifts-, investerings-, likviditets- og personalebudgetter,

at gennemgå og godkende Værdipapircentralens årsregnskab, herunder beretning, resultatopgørelse og status,

at påse, at Værdipapircentralens formueforvaltning er betryggende, og

at påse, at de til enhver tid fastsatte kontrol- og sikkerhedsforskrifter for Værdipapircentralens behandling og opbevaring af data er tilstrækkelige og hensigtsmæssige samt påse, at de efterleves.

Stk. 2. Til varetagelse af de bestyrelsen påhvilende særlige kontrolpligter kan den antage fornøden bistand.

IV Direktion

§ 17. Direktionen kan bestå af en eller flere direktører.

Stk. 2. Såfremt direktionen udgøres af flere direktører, fastlægger bestyrelsen – eventuelt ved stillingsbeskrivelser – ledelsesaktiviteternes fordeling mellem de pågældende.

§ 18. Direktionen varetager den daglige ledelse af Værdipapircentralen og skal derved følge de retningslinier og anvisninger, som bestyrelsen måtte give. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter Værdipapircentralens forhold er af usædvanlig art eller stor betydning.

V Tegningsregel

§ 19. Til at tegne Værdipapircentralen kræves 4 underskrifter, hvoraf den ene skal være formandens eller næstformandens, mens de andre underskrifter skal tilhøre medlemmer af bestyrelsen og/eller direktionen.

Stk. 2. Bestyrelsen kan meddele kollektiv prokura.

VI Sikkerhedsforskrifter

§ 20. Værdipapircentralen skal træffe de fornødne forholdsregler til sikring af, at Værdipapircentralens forretningsgange og kontrolforanstaltninger er betryggende.

Stk. 2. Værdipapircentralen skal træffe de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

Stk. 3. Værdipapircentralens bestyrelse skal godkende de nærmere regler, der fastsættes til opfyldelse af bestemmelserne i stk. 1 og 2. Beskrivelsen skal tilstilles de i lov om en værdipapircentral kap. 8 nævnte tilsynsførende myndigheder.

VII Fakturering, gebyr og drift

§ 21. De deltagende institutter og myndigheder m.v. dækker Værdipapircentralens etablerings-, udviklings- og driftsomkostninger gennem gebyrer og afgifter fastsat på grundlag af følgende:

Værdipapircentralens omkostninger i forbindelse med de nødvendige funktioner ved udstedelse af fondsaktiver, registrering af ejerforhold, omsætning og den dertil hørende nødvendige betalingsformidling og rapportering dækkes gennem afgifter på cirkulerende mængde og på antal afviklingsforretninger. Bestyrelsen fastsætter afgifterne for en periode ad gangen, idet der tilsigtes balance mellem emissionssidens og afviklingssidens bidrag. Såfremt emissionssidens og afviklingssidens belastning af Værdipapircentralens ressourcer i forbindelse med de nødvendige funktioner ved udstedelse af fondsaktiver, registrering af ejerforhold, omsætning og den dertil hørende nødvendige betalingsformidling og rapportering viser sig at medføre en omkostningsbelastning i Værdipapircentralen, der åbenbart gør det valgte ligedelingsprincip urimeligt, kan dette ændres af bestyrelsen.

For Værdipapircentralens øvrige funktioner fastsætter bestyrelsen gebyrer under hensyntagen til de forventede omkostninger, jfr. § 21, stk. 2, i lov om en værdipapircentral.

VIII Regnskab og revision

§ 22. Værdipapircentralens regnskabsår er kalenderåret. Første regnskabsår går fra 1.7.1980 og indtil 31.12.1980.

§ 23. Efter bestyrelsens indstilling udnævner fondsbørstilsynet en statsautoriseret revisor til at revidere Værdipapircentralens årsregnskaber. Udnævnelsen er gældende for 3 år. Fondsbørstilsynet kan afskedige en revisor, der findes uegnet til sit hverv, og i stedet udpege en anden stats-

autoriseret revisor for resten af perioden.

Stk. 2. En i henhold til stk. 1 udpeget revisor fungerer, indtil fondsbørstilsynet har udpeget efterfølgeren.

Stk. 3. Årsregnskabet skal underskrives af direktion, bestyrelse og den af fondsbørstilsynet udpegede statsautoriserede revisor. Udkast til revideret årsregnskab med tilhørende beretning skal forelægges for bestyrelsen til godkendelse så vidt muligt inden udgangen af hvert års april måned og skal snarest efter godkendelsen offentliggøres.

§ 24. Årsregnskabet opgøres i overensstemmelse med god revisions- og regnskabsskik. De for aktieselskabers årsregnskaber gældende regler finder tilsvarende anvendelse.

IX Ophør og formuens anvendelse

§ 25. Værdipapircentralen kan kun ved lov opløses eller sammensluttet med en anden institution. Herved træffes bestemmelse om formuens anvendelse. I intet tilfælde kan formuen helt eller delvis overgå til nogen af brugerne.

X Vedtægternes godkendelse

§ 26. Værdipapircentralens vedtægter og ændringer heri skal godkendes af industriministeren. Efter indstilling fra bestyrelsen kan ministeren give ændringer virkning fra et tidspunkt forud for godkendelsen.

Således vedtaget på bestyrelsesmødet den 14.1.1981.

Foranstående vedtægter for Den private, selvejende institution »VÆRDI-PAPIRCENTRALEN« godkendes herved i medfør af § 2 i lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral som gældende indtil videre.

Industriministeriet, den 29. januar 1981.

Bekendtgørelse om arbejdstageres valg af medlemmer til bestyrelsen i Værdipapircentralen*

I medfør af § 4, stk. 5, i lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral fastsættes:

Kapitel 1

Arbejdstageres beslutning om at ville vælge bestyrelsesmedlemmer og valgudvalgets nedsættelse

§ 1. Værdipapircentralens arbejdstagere har ret til i overensstemmelse med reglerne i denne bekendtgørelse at vælge 2 medlemmer og 2 stedfortrædere til Værdipapircentralens bestyrelse.

Stk. 2. Arbejdstagerne har ret til at kræve at der afholdes afstemning blandt dem om, hvorvidt der skal vælges medlemmer og stedfortrædere til centralens bestyrelse. Krav om en sådan afstemning kan fremsættes af

1. et flertal blandt arbejdstagerne i Værdipapircentralens samarbejdsudvalg, eller
2. faglige organisationer i Værdipapircentralen, der repræsenterer mindst 1/10 af arbejdstagerne, eller
3. 1/10 af Værdipapircentralens arbejdstagere.

Stk. 3. Ved arbejdstager forstås enhver person over 15 år, der for Værdipapircentralen udfører arbejde som lønmodtager, medmindre den pågældende er medlem af direktionen.

§ 2. Krav om afstemning efter § 1, stk. 2, fremsættes skriftligt over for Værdipapircentralens bestyrelse. På sit første møde efter modtagelsen af anmodningen om afstemningen – dog senest 4 uger efter anmodningens modtagelse – drager bestyrelsen omsorg for, at der nedsættes et valgudvalg i overensstemmelse med reglerne i § 3.

*) Bekendtgørelsen er endnu ikke ændret som følge af lov nr. 627 af 8. december 1982.

§ 3. Valgudvalget sammensættes af repræsentanter for arbejdstagerne og for ledelsen. Flertallet af valgudvalgets medlemmer skal bestå af repræsentanter for arbejdstagerne, og mindst 1 af medlemmerne skal være medlem af bestyrelsen eller direktionen.

Stk. 2. Repræsentanterne for arbejdstagerne vælges blandt Værdipapircentralens arbejdstagere af arbejdstagerne i centralens samarbejdsudvalg. De øvrige medlemmer vælges af bestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt der ikke findes et samarbejdsudvalg, udpeger bestyrelsen arbejdstagernes repræsentanter blandt Værdipapircentralens arbejdstagere. Er der i Værdipapircentralen valgt tillidsrepræsentanter, skal disse så vidt muligt være repræsenteret.

Stk. 4. Valgudvalget vælger selv sin formand.

Stk. 5. Valgudvalgets afgørelser træffes ved simpel stemmeflertal. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

§ 4. Det påhviler valgudvalget inden 4 uger efter sin nedsættelse at foranledige afstemning afholdt om, hvorvidt arbejdstagerne skal vælge medlemmer til bestyrelsen.

Stk. 2. Stemmeret har enhver arbejdstager, der er ansat i Værdipapircentralen på tidspunktet for afstemningens afholdelse.

Stk. 3. Afstemningen gennemføres således, at alle stemmeberettigede får rimelig adgang til at deltage i afstemningen, herunder ved afgivelse af brevstemme. Ved afstemningen, der skal være skriftlig og hemmelig, kan der kun stemmes ja eller nej. Arbejdstagernes beslutning om at ville vælge bestyrelsesmedlemmer er vedtaget, hvis mindst halvdelen af de stemmeberettigede har stemt ja.

Stk. 4. Efter afstemningens afholdelse optælles stemmesedlerne enten af valgudvalget eller af andre, som udvalget har bemyndiget dertil.

Stk. 5. Så snart afstemningens resultat foreligger, meddeler valgudvalget skriftligt bestyrelsen dette og drager omsorg for, at afstemningens resultat meddeles arbejdstagerne.

§ 5. Har der været afholdt afstemning efter dette kapitel, kan en ny afstemning tidligst kræves afholdt efter 6 måneders forløb.

§ 6. Afstemning om ordningens ophør skal iværksættes, når de i § 1, stk. 2, anførte betingelser er opfyldt. §§ 2 og 4 finder tilsvarende anvendelse på disse afstemninger.

Stk. 2. Ordningen ophører i de i § 8, 3. pkt., § 11, stk. 2, og § 17, stk. 2, nævnte tilfælde, hvor valg ikke er afholdt inden for de angivne frister.

Kapitel 2

Fremgangsmåden ved arbejdstagernes valg af bestyrelsesmedlemmer

§ 7. Har arbejdstagerne i overensstemmelse med kapitel 1 besluttet at vælge bestyrelsesmedlemmer, fortsætter det i overensstemmelse med reglerne i § 3 nedsatte valgudvalg som permanent valgudvalg.

Stk. 2. Arbejdstagere, der er opstillet til valg eller genvalg til bestyrelsen, kan ikke udpeges som eller forblive medlemmer af valgudvalget.

Stk. 3. Ved udtræden af valgudvalget skal det pågældende medlem orientere valgudvalget herom. Valgudvalget skal herefter drage omsorg for, at et nyt medlem udpeges i overensstemmelse med reglerne i § 3.

§ 8. Valgudvalget fastsætter snarest muligt efter forhandling med bestyrelsen datoen for valget. Bekendtgørelsen af valgdatoen for arbejdstagerne skal ske mindst 6 uger og højst 10 uger før den fastsatte valgdato. Valget skal afholdes inden 6 måneder efter den i henhold til § 4, stk. 5, nævnte beslutnings vedtagelse. Valgudvalget skal samtidig for arbejdstagerne bekendtgøre en liste over dem, der på tidspunktet for bekendtgørelsen af valgdatoen har valgt. Listen skal være tilgængelig for arbejdstagerne.

§ 9. Valgt har enhver arbejdstager, jfr. § 1, stk. 3, der er ansat i Værdipapircentralen såvel på tidspunktet for valglistens offentliggørelse som valgets tidspunkt.

§ 10. Valgbar er enhver arbejdstager, som

1. gennem de sidste 12 måneder før valget har været ansat i Værdipapircentralen, jfr. dog § 27, og
2. opfylder de krav, der stilles til bestyrelsesmedlemmer i henhold til de af industriministeren godkendte vedtægter.

§ 11. Samtidig med bekendtgørelsen af valgdatoen indkalder valgudvalget fra arbejdstagerne forslag til personer, der skal opstilles til valget som bestyrelsesmedlemmer eller som stedfortrædere. Indkaldelsen skal angive datoen, hvor indlevering af forslag senest kan ske. Denne dato skal ligge mindst 4 uger før valgdatoen.

Stk. 2. Hvis der ved udløbet af fristen for opstilling af kandidater til valget som bestyrelsesmedlemmer og som stedfortrædere er opstillet færre end det antal kandidater, der skal vælges, kan valg ikke afholdes. Valgudvalget kan udsætte valget med henblik på opstilling af de fornødne antal kandidater, jfr. dog § 8, 3. pkt., under overholdelse af de i dette kapitel nævnte frister.

Stk. 3. Valgudvalget undersøger, om de foreslåede kandidater er valg-bare, jfr. § 10, og om de er villige til at modtage valg.

Stk. 4. Kandidaterne til hvervet som henholdsvis bestyrelsesmedlemmer og stedfortrædere opføres på hver sin liste. De to lister bekendtgøres for selskabets arbejdstagere senest 2 uger før valgdatoen. En kandidat kan kun opføres på én af listerne.

§ 12. Valgudvalget skal drage omsorg for, at valghandlingen gennemføres således, at alle stemmeberettigede får rimelig adgang til at deltage i valget, herunder ved afgivelse af brevstemme.

§ 13. Valgudvalget lader fremstille stemmesedler, på hvilke kandidaternes navne er anført i alfabetisk orden på kandidatlisterne for henholdsvis bestyrelsesmedlemmer og stedfortrædere.

Stk. 2. Stemmesedlen skal indeholde oplysning om kandidaternes navn, bopæl, arbejdssted, funktion, faglige tillidshverv i Værdipapircentralen samt det antal stemmer, der kan afgives efter § 14, stk. 1. Andre oplysninger må ikke indeholdes på stemmesedlen.

§ 14. Hver arbejdstager kan kun afgive sin stemme til fordel for én kandidat på hver af de to lister, jfr. § 11, stk. 4. Såfremt der er afgivet stemme til fordel for flere kandidater på hver liste, eller såfremt det ikke utvetydigt fremgår, på hvilken kandidat der er stemt, eller såfremt der er opført andre navne eller rettet på stemmesedlen, skal denne anses som ugyldig.

Stk. 2. Valget sker skriftligt og hemmeligt.

§ 15. De to kandidater, der har fået de fleste stemmer på hver liste, anses som valgt som henholdsvis bestyrelsesmedlem og stedfortræder.

Stk. 2. I tilfælde af stemmelighed mellem to eller flere kandidater, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 3. Den stedfortræder, der er valgt med de fleste stemmer, er stedfortræder for det bestyrelsesmedlem, der er valgt med de fleste stemmer.

Den stedfortræder, der er valgt med de næstfleste stemmer, er stedfortræder for det bestyrelsesmedlem, der er valgt med de næstfleste stemmer.

§ 16. Såfremt der ved udløbet af fristen for opstilling af kandidater til valget som bestyrelsesmedlemmer og som stedfortrædere alene er opstillet det antal kandidater, der skal vælges, skal der ikke afholdes valg, men udpegningen finder sted som fredsvalg, hvis

1. samtlige opstillede kandidater kan tilslutte sig afholdelse af dette fredsvalg, og
2. der blandt disse opnås enighed om, hvem af de opstillede kandidater som bestyrelsesmedlemmer, de enkelte kandidater som stedfortrædere skal være stedfortrædere for.

Stk. 2. Ved bekendtgørelse senest 2 uger før den fastsatte valgdato anses de opstillede kandidater som valgt som henholdsvis bestyrelsesmedlemmer og stedfortrædere.

§ 17. Ordinært valg af bestyrelsesmedlemmer og af stedfortrædere finder sted hvert tredje år. Bestyrelsesmedlemmer og stedfortrædere vedbliver dog at fungere, indtil de nyvalgte kan indtræde i bestyrelsen. Genvalg kan finde sted.

Stk. 2. Hvis der ved udløbet af fristen for opstilling af kandidater til valget som bestyrelsesmedlemmer og som stedfortrædere er opstillet færre end det antal kandidater, der skal vælges, kan valg ikke afholdes. Valgudvalget kan udsætte valget med henblik på opstilling af det fornødne antal kandidater og under overholdelse af de i dette kapitel nævnte frister. Valget skal dog være gennemført senest 6 måneder efter valgperiodens udløb.

§ 18. Såfremt et af arbejdstagerne valgt bestyrelsesmedlem

1. afsættes af arbejdstagerne, jfr. stk. 5,
 2. ikke længere er ansat i Værdipapircentralen, eller
 3. ikke længere opfylder betingelserne i § 10,
- skal vedkommende straks udtræde af bestyrelsen, og stedfortræderen indtræder i dennes sted.

Stk. 2. Er der ingen stedfortræder for det pågældende medlem, afholdes suppleringsvalg af et nyt medlem og en ny stedfortræder for det afgåede medlems resterende valgperiode.

Stk. 3. Såfremt et af arbejdstagerne valgt bestyrelsesmedlem selv ud-

træder af bestyrelsen eller afgår ved døden, finder stk. 1 sidste sætning, og stk. 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. I tilfælde af suppleringsvalg kan 1/10 af Værdipapircentralens arbejdstagere forlange, at der i stedet afholdes valg af samtlige de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer og stedfortrædere for disse for den resterende valgperiode.

Stk. 5. Beslutningen om afsættelse af et af arbejdstagerne valgt bestyrelsesmedlem træffes med simpel stemmeflertal og i overensstemmelse med reglerne i kapitel 1.

§ 19. Valgresultatet og de valgte navn og bopæl indføres i valgudvalgets protokol, jfr. § 24, og meddeles straks skriftligt til bestyrelsen og de valgte, ligesom det bekendtgøres for arbejdstagerne.

§ 20. Nyvalgte medlemmer indtræder i bestyrelsen en måned efter, at disse har modtaget den i § 19 omhandlede underretning.

Stk. 2. Der skal inden en måned gives industriministeriet og fonds-
børstilsynet meddelelse om valg og afgang af bestyrelsesmedlemmer.

Stk. 3. Såfremt bestyrelsesmøde afholdes, inden nye medlemmer indtræder, kan bestyrelsen tillade, at disse overværer mødet.

Kapitel 3

Orientering af arbejdstagerne om Værdipapircentralens forhold

§ 21. Har arbejdstagerne udnyttet deres ret efter loven til at vælge bestyrelsesmedlemmer, påhviler det bestyrelsen at drage omsorg for, at der tilvejebringes gode og effektivt virkende informationskanaler til Værdipapircentralens arbejdstagere til orientering om Værdipapircentralens forhold. Orienteringen om disse forhold skal gives på hensigtsmæssig måde. Orienteringen kan f.eks. omfatte Værdipapircentralens økonomiske, produktionsmæssige og beskæftigelsesmæssige stilling og udvikling.

§ 22. Bestyrelsen træffer bestemmelse om hvilke informationskanaler, der efter Værdipapircentralens forhold og efter orienteringens natur er mest hensigtsmæssige. Orienteringen kan f.eks. gives af bestyrelsen gennem Værdipapircentralens daglige ledelse eller gennem samarbejdsudvalget, hvis et sådant findes. Ved foranstående er der ikke tilsigtet ændringer i de enkelte bestyrelsesmedlemmers adgang til under ansvar efter

værdipapircentrallovens § 34 at videregive oplysninger om, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab om.

Stk. 2. Udgivelse af informationsblade, interne personaleblade eller lignende, møder i samarbejdsudvalget, virksomhedskonferencer og fællesmøder, tilrettelagt af samarbejdsudvalget, kan være egnede fremgangsmåder til orientering af Værdipapircentralens arbejdstagere.

Kapitel 4

Særlige bestemmelser

§ 23. De medlemmer af bestyrelsen og stedfortrædere, der vælges af arbejdstagerne i overensstemmelse med kapitel 2, har samme rettigheder, pligter og ansvar som de øvrige medlemmer og stedfortrædere.

§ 24. Valgudvalget skal føre en protokol, i hvilken alle forhold af betydning, herunder indholdet af alle bekendtgørelser, beslutninger, afstemningsresultater og valgresultater indføres.

Stk. 2. Protokollen er tilgængelig for Værdipapircentralens ledelse og arbejdstagere samt for offentlige myndigheder.

Stk. 3. Protokollen, der skal autoriseres af bestyrelsens formand, skal opbevares i mindst 5 år, efter at sidste indførelse har fundet sted.

§ 25. Udgifterne ved de i denne bekendtgørelse omhandlede afstemninger og valg og ved de i §§ 21 og 22 omhandlede orienteringer af arbejdstagerne afholdes af Værdipapircentralen.

Stk. 2. Valgudvalget må ikke afholde usædvanlige eller store omkostninger, uden at bestyrelsen forinden har godkendt disse.

Kapitel 5

Overgangsbestemmelser

(§ 26 og 27 udelades).

*Industriministeriets bekendtgørelse nr. 531 af 4. oktober 1982
som ændret ved Industriministeriets bekendtgørelse nr. 13 af 12. januar 1983.*

Bekendtgørelse om indkaldelse af cirkulerende obligationer til registrering i Værdipapircentralen¹

I medfør af § 37, stk. 2 og 3, i lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral fastsættes:

§ 1. Værdipapircentralen indkalder ved bekendtgørelse i Statstidende cirkulerende, børsnoterede obligationer til registrering i centralen.² Indkaldelsen kan tidligst bekendtgøres 6 måneder før og skal bekendtgøres senest 2 måneder før tidspunktet, hvor obligationerne kan registreres i centralen (konverteringstidspunktet).

Stk. 2. Værdipapircentralen drager omsorg for, at der gennem dagblade og lignende sker en passende annoncering om den i stk. 1 nævnte indkaldelse.

§ 2. Den i § 1, stk. 1, 1. pkt., nævnte bekendtgørelse skal angive:

1. hvilke obligationer der indkaldes med angivelse af udsteder samt de yderligere oplysninger, der er nødvendige for at identificere obligationerne, f.eks. serie- eller afdelingsangivelse, forrentning og udløbsår,
2. konverteringstidspunktet, jfr. § 1, stk. 1, 2. pkt.,
3. hvilken andelsstørrelse fondsaktivet efter konverteringstidspunktet vil blive registret i,³
4. de i lovens § 37, stk. 4, angivne virkninger af manglende registrering samt det tidspunkt, fra hvilket disse virkninger indtræder,
5. hvor indlevering til registrering kan finde sted og,⁴
6. at depot- eller indskrivningskunder hos indskrivningsstedet kan rekvirere en kontoudskrift, som viser, hvad der på konverteringstidspunktet er deponeret eller indskrevet, jfr. § 4.

Stk. 2. For obligationer, der bestyres af familieretsdirektoratet (overformynderiet), indtræder de i lovens § 37, stk. 4, angivne virkninger af manglende registrering tidligst, når obligationerne er udgået af direktoratets bestyrelse.⁵

§ 3. Indlevering til registrering i Værdipapircentralen kan kun ske til et kontoførende institut, som har indgået tilslutningsaftale med Værdipapircentralen vedrørende det pågældende fondsaktiv.⁶ Det kontoførende institut udsteder kvittering for modtagelsen af obligationerne.

Stk. 2. Et kontoførende institut, som har indgået tilslutningsaftale med Værdipapircentralen, skal forud for konverteringstidspunktet meddele de kunder, der i instituttet har indlagt obligationer, der administreres under dets depot- eller indskrivningssystem, at disse obligationer ved dets foranstaltning vil blive registreret i Værdipapircentralen. Det samme gælder obligationer, der efter konverteringstidspunktet indleveres til dets depot- eller indskrivningssystem.

§ 4. Depot- og indskrivningssteder skal opbevare kopi af magnetbånd eller lignende, som anvendes ved konverteringen, i 2 år fra indkaldelsestidspunktet. Det samme gælder det materiale, der har været anvendt ved forvaltningen af de deponerede eller indskrevne obligationer. Depot- eller indskrivningsstedet skal i dette tidsrum på begæring fra kontohaveren udstede en kontoudskrift, som viser, hvad der på konverteringstidspunktet var deponeret eller indskrevet.

§ 5.⁷ Obligationer konverteres til fondsaktiver i den andelsstørrelse, der er fastsat for den pågældende aktividentifikation af Værdipapircentralen i samråd med udstederen.

Stk. 2. Andelsstørrelsen kan ikke sættes til et større beløb end den for den pågældende obligationstype på konverteringstidspunktet cirkulerende mindste stykstørrelse.

Stk. 3. Ved konvertering af en obligation til et fondsaktiv bortfalder dens litra- og løbenummerbetegnelse, gruppenummer eller lignende individualiserende identifikation.

§ 6.⁸ Senest 3 måneder efter konvertering af obligationer, som beror i de kontoførende institutters depot- og indskrivningssystemer, udsendes en udskrift af kontoen i Værdipapircentralen til ejeren og eventuelle andre rettighedshavere. Udskriften skal være i overensstemmelse med § 39, stk. 1, i bekendtgørelse om registrering m.v. af obligationer i Værdipapircentralen. Det fastsættes i tilslutningaftalen, om udsendelsen af konverteringsmeddelelsen foretages af det kontoførende institut eller af Værdipapircentralen.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 er ikke til hinder for, at ejeren eller en

rettighedshaver efter begæring til det kontoførende institut kan få en udskrift af kontoen.

Stk. 3. Ved registrering i Værdipapircentralen af obligationer gennem et kontoførende institut gives meddelelse om registreringen efter § 31, stk. 1, i bekendtgørelse om registrering m.v. af obligationer i Værdipapircentralen.

§ 7. Bekendtgørelsen træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Lovtidende.

1. Se hertil *bet.* 948/1982 s. 88 ff og Leif Thomassen i Revision og Regnskabsvæsen 1983 s. 177.

2. Se Statstidende nr. 224 af 19. oktober 1982 og nr. 19 af 28. januar 1983. Sml. note 3 til lovens § 37.

3. Se § 5.

4. *Reg.hkg.* § 4.

5. Indsat ved *bkg.* nr. 13 af 12. januar 1983 med hjemmel i lov nr. 627 af 8. december 1982 § 4.

6. *Reg.hkg.* § 4.

7. *Reg.hkg.* § 6, stk. 3, note 1, *b* til lovens § 13 og *bet.* 948/1982 s. 92 ff, hvoraf fremgår, at folketingets ombudsmand finder, at § 5 og *reg.hkg.* § 36 har fornøden hjemmel i loven.

8. *Bet.* 948/1982 s. 91 f.

Industriministeriets bekendtgørelse nr. 114 af 23. marts 1983.

Bekendtgørelse om udstedelse af fondsaktiver (obligationer) gennem Værdipapircentralen

I medfør af § 37, stk. 2, i lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral fastsættes:¹

§ 1. Fra og med den 5. april 1983² skal udstedelse af børsnoterede obligationer ske i form af fondsaktiver gennem Værdipapircentralen.

Stk. 2. Konvertible gældsbreve omfattes ikke af stk. 1.³

§ 2. Denne bekendtgørelse træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Lovtidende.

1. Sml. *reg.hkg.* § 50.

2. Jfr. dog bekendtgørelse nr. 12 af 12. januar 1983, hvis § 1 bestemte:

»Fra og med den 24. januar 1983 skal udstedelse af børsnoterede obligationer gennem Dansk Landbrugs Realkreditfond og Danmarks Skibskreditfond ske i form af fondsaktiver gennem Værdipapircentralen«.

3. Se lovens § 38.

*Industriministeriets bekendtgørelse nr. 530 af 4. oktober 1982
som ændret ved Industriministeriets bekendtgørelse nr. 11 af 12. januar 1983*

Bekendtgørelse om registrering m.v. af fondsaktiver (obligationer) i Værdipapircentralen*)

I medfør af § 1, stk. 2, § 7, 1. pkt., § 16, stk. 2, § 19, stk. 2, § 20 og § 32, stk. 2, i lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral fastsættes:**)

*) Bkg. er i denne bog betegnet *reg.bkg.* – *Reg.bkg.s* forarbejder findes i *bet.* 948/1982 s. 21-81, 101-108, 123-146 og 161-166.

**) Ændringsbekendtgørelsen, nr. 11 af 12. januar 1983, havde som hjemmel lovens § 7, § 13 a, stk. 2, og § 32, stk. 2.

Kapitel I

Indledende bestemmelser

§ 1. Værdipapircentralen skal registrere udstedelse og omsætning af obligationer, der noteres på Københavns Fondsbørs, og obligationer, der efter indkaldelse i henhold til lovens § 37 begæres registreret, samt ret-tigheder over disse fondsaktiver.¹

Stk. 2. Værdipapircentralen kan på begæring af udstederen tillade registrering som angivet i stk. 1 også af obligationer, der endnu ikke er optaget til notering på Københavns Fondsbørs, men som udstederen agter at søge noteret, såfremt Værdipapircentralen skønner, at obligationerne vil opfylde kravene for optagelse til notering.²

Stk. 3. Undtaget fra registrering er statspræmieobligationer, obligationer udstedt på Færøerne og i Grønland samt udenlandske obligationer.³

1. Lovens § 1, stk. 1.

2. Note 4 til lovens § 1.

3. Lovens §§ 30, 31 og 40.

§ 2. Ved udstedelsen af fondsaktiver indsætter udstederen dem enten på en konto, der tilhører udstederen selv, eller på den konto, som den første ejer af fondsaktiverne udpeger.¹

1. Sml. *reg.hkg.* § 5, § 15, stk. 1. og § 34.

§ 3. Et fondsaktiv forbliver registreret i Værdipapircentralen, selv om det ikke længere noteres på fondsbørsen.¹

1. Se noterne 4 og 9 til lovens § 1.

§ 4. Et kontoførende institut, som har indgået tilslutningsaftale med Værdipapircentralen, er i det omfang, som fastsættes i tilslutningsaftalen, eneberettiget og forpligtet til at foretage registreringer i Værdipapircentralen, for så vidt angår konti, for hvilke det pågældende institut er registreret som kontoførende institut, jfr. dog § 15.¹

Stk. 2. I tilslutningsaftalen kan det kontoførende institut begrænse såvel antallet af anmeldelsessteder under instituttet som de grupper af fondsaktiver, for hvilke det ønsker at være kontoførende.² Der kan ikke i aftalen foretages begrænsninger med hensyn til arten af de rettigheder, som instituttet skal registrere.³

Stk. 3. Et institut, der omfattes af lovens § 6, er uanset stk. 2 pligtigt at tilslutte sig som kontoførende institut for de af instituttet selv udstedte fondsaktiver, medmindre det har indgået aftale med et andet institut, der omfattes af lovens § 6, og som har indgået tilslutningsaftale med Værdipapircentralen, om, at dette træder i udstederens sted som kontoførende institut.⁴

Stk. 4. Det skal i tilslutningsaftalen bestemmes, at det kontoførende institut skal være åbent for modtagelse af anmeldelser i en daglig ekspeditionstid på alle børsdage.⁵

1. Lovens § 6 med noterne 1 og 2.

2. Se definitionen af aktividentifikation i *reg.hkg.* § 6, stk. 3.

3. Se *reg.hkg.* § 6, stk. 3, og § 7.

4. Lovens § 6 med note 2. c. og *reg.hkg.* § 5, stk. 1.

5. *Reg.hkg.* § 12 og *bet.* 948/1982 s. 77, jfr. tilslutningsaftalernes § 5.

§ 5.¹ Medmindre andet følger af lov eller anden bestemmelse, vælger ejeren af et fondsaktiv, hvilket af de institutter, som har indgået tilslutningsaftale med Værdipapircentralen vedrørende det pågældende fondsaktiv, han ønsker som kontoførende. Et af § 4, stk. 3, omfattet institut kan ikke afvise ejerens anmodning.

Stk. 2. Ejeren kan til enhver tid forlange sine fondsaktiver overført til et andet institut, som har indgået tilslutningsaftale med Værdipapircentralen vedrørende de pågældende fondsaktiver.² §§ 10-18 finder tilsvarende anvendelse på anmodninger om overførsel.

- Stk. 3.* Stk. 2, 1. pkt., gælder dog ikke for fondsaktiver, for hvilke der
1. er foretaget en registrering med frist, jfr. § 25, stk. 1, eller en foreløbig registrering, jfr. § 16,
 2. er registreret en ikke udløben frist for købesummens betaling, jfr. § 22, stk. 2, eller
 3. er registreret en klage efter § 33.

1. Sml. lovens §§ 6, 18 og 19.

2. Reglen griber ikke ind i civilretlige forhold. Hvis ejeren i forbindelse med en pantsætning har afgivet løfte til pantnaver om at lade de pantsatte fondsaktiver forvalte gennem et nærmere angivet konførende institut, kan § 5, stk. 2, ikke påberåbes til støtte for, at ejeren ikke behøver at opfylde sit løfte.

Kapitel 2

Registerets indretning og førelse

§ 6. Værdipapircentralens registre indrettes således, at ethvert fondsaktiv registreres på en konto. En konto skal i det mindste¹ angive

1. det konførende institut,
2. aktividentifikation og den pålydende værdi af fondsaktiverne,
3. ejerens navn og adresse samt eventuelt² CPR- eller CIR-nummer, samt
4. den eller de, til hvem Værdipapircentralen kan betale med frigørende virkning.³

Stk. 2. Datoen for anmeldelse til registrering af de i stk. 1 nævnte oplysninger skal fremgå af Værdipapircentralens registre.⁴

Stk. 3. Aktividentifikationen skal entydigt angive udstederen og de yderligere oplysninger, der er nødvendige for at identificere fondsaktivets art, f.eks. serieangivelse, afdelingsangivelse, forrentning og udløbsår.⁵

1. *Reg.hkg.* §§ 15 og 23. Lovens § 33 og *reg.hkg.* § 7 sætter dog grænser for, hvor mange oplysninger registret skal og kan optage. Se hertil også lovens §§ 8 og 19.

2. *Reg.hkg.* § 23, nr. 1.

3. Lovens § 13, stk. 2.

4. Lovens § 8, stk. 3 og *reg.hkg.* § 18, stk. 1, nr. 3.

5. *Indkaldelsesbkg.* § 5, stk. 3: litra- og løbenr. og lign. kan ikke registreres.

§ 7. Ved registrering af aftaler om pant¹ og ved registrering af udlæg og arrest² registreres³ oplysning om anmeldelsens dato, panterettens art, de pantsatte aktiver, panthaverens navn og adresse samt den eller de, til hvem Værdipapircentralen kan betale med frigørende virkning. Oplysning om den pantsikrede fordrings størrelse og prioritetsstilling kan ikke registreres.⁴

Stk. 2. Ved registrering af andre begrænsede rettigheder end de i stk. 1 nævnte registreres alene rettighedens art, angivelse af de fondsaktiver, der omfattes af rettigheden, anmeldelsesdatoen og rettighedshaverens navn og adresse, samt den eller de, til hvem Værdipapircentralen kan betale med frigørende virkning. Det samme gælder ved registrering af rådhedsindskrænkninger og konkurs samt ved registrering af betingede rettigheder.⁵

1. *Reg.hkg.* § 22.

2. *Reg.hkg.* § 28, jfr. retsplejelovens kap. 56.

3. *Reg.hkg.* § 21.

4. Se note 3 til lovens kap. 4, note 5 til lovens § 7 og noterne 7, b og 11, b til lovens § 8. Om reglens baggrund, se *bet.* 948/1982 s. 42 ff.

5. *Reg.hkg.* § 31, stk. 4.

§ 8. Omfatter registrering efter § 7 alene en del af de fondsaktiver, der er registreret på en konto, udskilles disse fondsaktiver på en ny konto.¹

1. Om bestemmelsens betydning for et pants individualisering, se note 3 til lovens kap. 4.

§ 9. Har en konto i mere end 1 år ikke indeholdt fondsaktiver, kan det kontoførende institut slette kontoen¹ af registeret.

1. Om udslættelse af »rettigheder«, se lovens §§ 15 og 16.

§ 10. Værdipapircentralen fører en daglig journal, til hvilket det kontoførende institut indrapporterer de anmeldelser, som er kommet frem til instituttet inden udløbet af instituttets åbningstid. Anmeldelser, der er modtaget efter dette tidspunkt, anses kommet frem den næste dag, jfr. dog gældsbrevslovens § 5.¹ Fristen for anmeldelser udløber i alle tilfælde senest kl. 18.00 dansk lokaltid.²

Stk. 2. Handeler, hvori en fondshandler,³ som har indgået tilslutnings-

aftale med Værdipapircentralen, er part, samt andre dispositioner for egen regning mellem de tilsluttede institutioner omfattes ikke af tidsfristerne i stk. 1.

1. Lovens § 8, stk. 3, og *reg.hkg.* § 21, stk. 1. Gældsbrevslovens § 5 er gengivet i note 2 til kap. 4.

2. *Bet.* 948/1982 s. 77.

3. Fondshandlere er de, der omfattes af lovens § 6, nr. 1-5.

§ 11. Det kontoførende institut skal inden udløbet af den i medfør af § 12 fastsatte frist til Værdipapircentralen indrapportere til daglig journal de modtagne anmeldelser og de med virkning for samme dag indgåede handeler, der omfattes af § 10, stk. 2.

Stk. 2. Forinden indrapportering til daglig journal af en anmeldelse finder sted, skal det kontoførende institut kontrollere, at anmeldelsen opfylder kravene i §§ 22 og 23.¹

1. Det kontoførende institut kan i øvrigt udsætte prøvelsen til efter indrapporteringen, sml. *reg.hkg.* §§ 13-14 og 26.

§ 12. Værdipapircentralen skal være åben for modtagelse af indrapporteringer fra de kontoførende institutter i et passende tidsrum efter det i § 10, stk. 1, nævnte tidspunkt. Værdipapircentralen fastsætter nærmere regler herom.¹

1. *Bet.* 948/1982 s. 77 f., jfr. tilslutningsaftalernes § 5.

§ 13. Forinden registrering gennemføres på de enkelte konti i Værdipapircentralen, foretager det kontoførende institut prøvelse af de anmeldte rettigheder.¹

1. Om de tidsmæssige problemer ved prøvelsen, se note 11 til lovens § 8. – Prøvelsens mindstekrav kan udledes af *reg.hkg.* § 18, sml. også note 5 til lovens § 7.

§ 14. Registrering på en konto i Værdipapircentralen gennemføres, når indrapportering til den daglige journal er afsluttet, og når prøvelsen er endeligt afsluttet, jfr. dog § 24, stk. 2 og 3.¹

Stk. 2. Det institut, der har foretaget indrapporteringen, kan, indtil registreringen er gennemført, rette i det indrapporterede på grund af fejl. Datoen for og årsagen til rettelsen og dennes indhold skal kunne dokumenteres i 6 uger efter den dag, hvor rettelsen er foretaget.²

1. Om fornyet prøvelse, se tilslutningsaftalernes §§ 6, 17 og 19. Sml. også note 3 til kap. 4.

2. Om rettelse efter registrering, se lovens § 15, stk. 1. – De dokumenter, der nævnes i 2. pkt., må selv-sagt ikke fjernes efter 6 uger, hvis der forinden er indgivet klage efter lovens § 23 eller er anlagt sag ved domstolene.

§ 15.¹ Ethvert institut, der er omfattet af lovens § 6, og som har indgået tilslutningsaftale med Værdipapircentralen, kan indrapportere tilgang af fondsaktiver til konti, der føres i Værdipapircentralen, selv om instituttet ikke er noteret som kontoførende institut på kontoen.

Stk. 2.² Et kontoførende institut skal efter ejerens anmodning give et andet institut, der er omfattet af lovens § 6, adgang til at indrapportere salg og til at indhente oplysninger vedrørende kontoen.

Stk. 3. Andre indrapporteringer end de i stk. 1 og 2 nævnte kan kun ske gennem det kontoførende institut.

Stk. 4. Tilladelse efter stk. 2 har virkning fra det tidspunkt, hvor det kontoførende institut har givet meddelelse herom til Værdipapircentralen. Tilladelsen skal efter ejerens anmodning tilbagekaldes af det kontoførende institut. Tilbagekaldelsen har virkning fra det tidspunkt, hvor det kontoførende institut giver meddelelse om tilbagekaldelsen til Værdipapircentralen.

1. Se *bet.* 948/1982 s. 28 og Leif Thomassen i *Revision og Regnskabsvæsen* 1983 s. 173.

2. Stk. 2. behandler de såkaldte handelsfuldmagter.

§ 16. Såfremt det kontoførende institut er i tvivl med hensyn til faktiske eller retlige forhold af betydning for en registrering, jfr. lovens § 9, skal instituttet foretage en foreløbig registrering af det anmeldte. Det samme gælder, såfremt nogen inden anmeldelsesdagens udløb over for det kontoførende institut gør gældende, at en af instituttet påtænkt registrering vil krænke hans rettighed.

Stk. 2. Det kontoførende institut underretter Værdipapircentralen om den foreløbige registrering.

Stk. 3. Værdipapircentralen kan til brug for afgørelse af registreringen efter stk. 1 fra det kontoførende institut indhente de fornødne oplysninger. Værdipapircentralen skal fremme afgørelsen mest muligt.¹

1. Se *reg.bkg.* § 5, stk. 3, nr. 1.

§ 17. Ønsker det kontoførende institut i henhold til lovens § 15 en fejl rettet i det vedrørende et fondsaktiv registrerede, skal instituttet, inden

rettelsen foretages, underrette de ifølge registeret berettigede. Når rettelsen er foretaget, udsendes meddelelse herom i henhold til lovens § 10.

§ 18.¹ Et kontoførende institut skal til enhver tid over for Værdipapircentralen kunne godtgøre

1. at fornøden kontrol af identitet er foretaget,
2. at det fornødne bevis for rettigheden er forelagt,
3. under hvilken dato anmeldelse til registrering er modtaget, jfr. § 10, samt
4. under hvilken dato rettelse efter lovens § 15 er foretaget.

Stk. 2. Dokumentation, der omfattes af stk. 1, skal opbevares i mindst 5 år.

1. Sml. *reg.bkg.* § 13. – Identitetsspm. behandles i *reg.bkg.* §§ 19 og 20 og § 21, stk. 2, mens bevis for rettens eksistens behandles i §§ 21, stk. 2, – 24 og §§ 28-30.

Kapitel 3

Fremgangsmåden ved registrering

A. Godtgørelse af identitet

§ 19.¹ Ved oprettelse af en konto skal det kontoførende institut have sikret sig kontohaverens navn og adresse samt CPR- eller CIR-nummer, jfr. dog § 20. Dette sker ved, at der forelægges enten i original eller i kopi med en sådan bekræftelse, som det kontoførende institut finder tilstrækkelig, identitetskort udstedt af en bank eller sparekasse eller et fra en offentlig myndighed hidrørende dokument med fortrykt CPR- eller CIR-nummer. Det kontoførende institut skal endvidere have sikret sig underskrift af kontohaveren eller de for denne tegningsberettigede.

Stk. 2. Ved anmeldelse af en rettighed til registrering skal instituttet have sikret sig rettighedshaverens navn og adresse. Dette kan ske som anført i stk. 1 eller ved anden efter det kontoførende instituts skøn betryggende legitimation.

Stk. 3. Såfremt ejeren eller rettighedshaveren er et selskab m.v., der er indført i et offentligt dansk register, skal der fremlægges bekræftet udskrift af dets registrerede tegningsregler.² Det kontoførende institut kræver yderligere oplysninger i det omfang, det skønnes fornødent.

Stk. 4. Ejere af fondsaktiver eller indehavere af rettigheder herover, der ikke har bopæl eller hjemsted her i landet, og som ikke har et CPR- eller et CIR-nummer, skal som legitimation forevise pas eller anden ef-

ter det kontoførende instituts skøn betryggende legitimation. Bopæl eller hjemsted i Grønland eller på Færøerne sidestilles med bopæl eller hjemsted i udlandet.

1. *Bet.* 948/1982 s. 33 ff.

2. Om aktie- og anpartsselskaber under stiftelse gælder aktieselskabslovens § 12 og anpartsselskabslovens § 8.

§ 20. Såfremt en konto oprettes gennem et andet institut, der er omfattet af lovens § 6, kan sikring af identitet efter § 19 ske gennem dette. Det kontoførende institut kan dog kræve yderligere oplysninger.

B. Anmeldelsesproceduren

§ 21. Anmodning om registrering rettes til det kontoførende institut. Såfremt anmelderen i forbindelse med anmeldelsen begærer det, skal det kontoførende institut skriftligt bekræfte, under hvilken dato anmeldelsen er modtaget, jfr. § 10.

Stk. 2. Ved anmeldelse til registrering af rettigheder over fondsaktiver skal det kontoførende institut ved forevisning af de i § 19 nævnte legitimationspapirer eller på anden betryggende måde sikre sig, at den anmeldte rettighed hidrører fra rette vedkommende, og at de fornødne oplysninger som grundlag for registrering foreligger.¹

1. *Bet.* 948/1982 s. 37 f.

§ 22. En privat stiftet ret skal for at kunne registreres gå ud på at fastslå, stifte, forandre, eller ophæve en ret over nærmere angivne fondsaktiver og hidrøre fra den efter registeret berettigede.¹

Stk. 2.² Er sælgeren et kontoførende institut, kan dette gøre adkomsten til et fondsaktiv betinget af købesummens betaling senest samme dag, som den endelige registrering på købers konto foretages. Ønskes betalingsforbeholdet opretholdt som følge af købers manglende indbetaling,³ skal anmeldelse herom ske til det kontoførende institut senest inden udgangen af dettes åbningstid den første børsdag efter, at den nævnte registrering på købers konto er foretaget. Herom udsendes der meddelelse efter lovens § 10. Betalingsforbeholdet bortfalder uden udsendelse af meddelelse efter lovens § 10, såfremt overdrageren ikke gør sit forbehold gældende inden udløbet af den i 2. pkt. nævnte frist.

1. Stk. 1 svarer til tinglysningslovens § 10, stk. 1. Om rettighedsbegrebet se note 2 til lovens § 8.
2. Lovens § 13 a, stk. 2. Sml. *reg.hkg.* § 5, stk. 3, nr. 2.
3. Andre indsigelser end denne berettiger ikke til at bruge stk. 2. – Jfr. tilslutningsaftalens § 16.

§ 23.¹ Anmeldelse til registrering af rettigheder over fondsaktiver skal i det mindste angive

1. rettighedshaverens navn og adresse samt CPR- eller CIR-nummer, hvor dette kræves,²
2. de fondsaktiver, som anmeldelsen angår,³
3. det kontoførende institut,
4. rettighedens art, samt
5. den eller de, til hvem Værdipapircentralen kan betale med frigørende virkning.

1. Sml. *reg.hkg.* §§ 6 og 7. Det er indres, at registreringsproceduren angår rettigheder og ikke anmeldelser.

2. Denne information kræves efter *reg.hkg.* § 19, stk. 1, samt en række skatteretlige regler, se bekendtgørelserne nr. 336 af 24.6.1977, nr. 492 af 7.9.1977, nr. 537 af 21.10.1977 og nr. 542 af 25.10.1977.

3. I mange tilfælde må det være tilstrækkeligt at angive »det på konto nr. xx stående« eller lign., jfr. *reg.hkg.* § 8.

§ 24. Anmodning om registrering afvises¹ af det institut, hvortil anmeldelsen er indgivet, såfremt

1. anmeldelsen vedrører et aktiv, som ikke er registreret eller ikke kan registreres i Værdipapircentralen,
2. det ikke er kontoførende institut for den konto anmeldelsen vedrører,
3. det anmeldte efter sit indhold ikke kan registreres,²
4. anmodningerne ikke indeholder de oplysninger, der kræves efter § 23, eller
5. det anmeldte allerede er registreret.

Stk. 2.³ At der på en konto ikke er registreret de fondsaktiver, der er angivet i anmeldelsen efter § 23, stk. 1,⁴ nr. 2, jfr. § 22, medfører dog ikke afvisning efter stk. 1, nr. 4, på anmeldelsesdagen, såfremt

1. anmeldelse angår erhvervelse af ejendomsret til fondsaktiverne,
2. sælgeren er et institut, der er omfattet af lovens § 6, samt
3. datoen på den børsdag efter anmeldelsen, hvor registreringen agtes gennemført, fremgår af den daglige journal.

Stk. 3. Er de efter § 23, stk. 1⁴, nr. 2, angivne fondsaktiver ikke registreret på kontoen på den i henhold til stk. 2, nr. 3, registrerede dato, af-

vises anmeldelsen fra daglig journal.

Stk. 4. Instituttet underretter selv den, der har fremsat begæringen, om afvisningen og årsagen dertil samt oplyser om adgang til klage i henhold til lovens § 23.⁵ § 18, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

1. Enhver mangel efter stk. 1 medfører afvisning, (ved de udtrykkelige undtagelser i stk. 2 er afvisningstidspunktet dog udsat efter stk. 3). I tilfælde, der omfattes af stk. 1, kan der ikke gives frist efter *reg.bkg.* § 25, medmindre det udtrykkeligt hjemles i § 25. – Afvisning medfører, at hvis den berettigede fortsat ønsker en registrering, må der indgives en ny anmeldelse, der får retsvirkning fra sin (senere) anmeldelsesdag efter lovens § 8, stk. 3, jfr. *reg.bkg.* § 10.

2. Sml. *reg.bkg.* § 22, stk. 1, eller § 7, stk. 1, 3, pkt., samt lovens § 33.

3. Lovens § 13 a, stk. 1. Sml. tilslutningsaftalen § 18.

4. § 23 har efter ændringen, jfr. note**, kun ét stk.

5. Denne meddelelse træder i stedet for en § 10-meddelelse. De regler, der gælder for § 10-meddelelser, finder derfor tilsvarende anvendelse, note 10. b til lovens § 23.

§ 25. Såfremt der ikke over for det kontoførende institut fremlægges de fornødne bevisligheder, jfr. § 19, § 21, stk. 2, eller §§ 28-30, eller såfremt de oplysninger, der kræves efter § 23, stk. 1, nr. 1 eller 5, er mangelfulde, kan det kontoførende institut give anmelderen en frist på indtil 14 dage til at fremskaffe fornødne bevisligheder eller oplysninger. Anmeldelsen registreres da i Værdipapircentralen med angivelse af registreringens foreløbige karakter og fristens længde. Det kontoførende institut kan efter anmeldelsens begæring forlænge fristen med indtil 14 dage.¹

Stk. 2. Berigtiges forholdet ikke inden fristens udløb, slettes registreringen.²

1. Se § 5, stk. 3, nr. 1.

2. Dette udløser ny § 10-meddelelse.

§ 26. § 24, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse, såfremt en anmeldelse afvises efter indrapportering til den daglige journal.

§ 27. Er der tidligere eller samtidig registreret rettigheder over det fondsaktiv, som den anmeldte rettighed vedrører, gennemføres registreringen med anmærkning herom.

C. Særlige regler om anmeldelse af offentlige dokumenter m.v.¹

1. Det må fremhæves, at reglerne i §§ 28-30 ikke træder i stedet for, men er et supplement til *reg.bkg.s* almindelige registreringsregler (§§ 7 og 21-24, jfr. § 25, stk. 1).

§ 28. Ved registrering af udlæg, dom eller anden offentlig retshandling skal der fremlægges en erklæring fra den myndighed, der har foretaget handlingen, eller én af denne bekræftet udskrift af dens bøger.

§ 29. Registrering om umyndiggørelse og lavværgemål sker på grundlag af retsafgørelsen.

Stk. 2. Registrering af offentligt skifte og konkurs sker på grundlag af en erklæring fra skifteretten eller eksekutorbevilling.

§ 30. Ved privat skifte og ved en ægtefælles hensiddende i uskiftet bo registreres ændringen i ejerforholdet på grundlag af skifteudskrift eller erklæring fra skifteretten.

D. Meddelelser efter lovens § 10

§ 31. Ved enhver registrering af en ret, ved enhver ændring heraf samt ved ændring af kontoførende institut skal der gives meddelelse herom efter lovens § 10. Meddelelsen skal angive det kontoførende institut og oplysning om indholdet af den skete registrering, anmeldelsesdatoen samt om der forud eller samtidig er registreret andre rettigheder over fondsaktivet.

Stk. 2. Såfremt registreringen er sket med frist efter § 25, skal fristens længde og årsagen hertil angives.

Stk. 3. Såfremt en registrering er foreløbig, skal dette angives med henvisning til lovens § 9.

Stk. 4. Såfremt adkomsten til et fondsaktiv er betinget, skal dette angives.

Stk. 5. Er der i henhold til § 27 givet anmærkning om andre rettigheder, skal meddelelsen angive disses anmeldelsesdato og art samt rettighedshaverens navn og adresse.

Stk. 6. Ved registrering af begrænsede rettigheder gives tillige oplysning om, hvilke fondsaktiver registreringen omfatter.¹

1. Sml. *reg.bkg.* § 8.

§ 32. Meddelelse efter § 31 skal afsendes fra Værdipapircentralen snarest muligt og senest to børsdage efter, at registrering har fundet sted.¹

1. Se note 1 til lovens § 10, note 3 til lovens § 11 og note 4 til lovens § 12 samt *reg.bkg.* § 14.

Kapitel 4

Registrering af klage til klageafdelingen

§ 33.¹ Såfremt der til klageafdelingen indgives en klage, kan klageafdelingen på begæring eller af egen drift lade klagen registrere på den eller de konti, som klagen vedrører, hvis en sådan registrering findes særligt påkrævet.

Stk. 2. Registreringen skal angive klagerens navn og adresse, datoen for klagens modtagelse samt den registrering, der er genstand for klagen.

1. Se note 2. *e* til lovens § 8 og *bet.* 948/1982 s. 83 ff. Sml. *reg.bkg.* § 5, stk. 3, nr. 3.

Kapitel 5

Tilsynsmyndigheders adgang til oplysninger¹

1. Hjemmelen herfor er lovens § 32, stk. 2, jfr. *bet.* 948/1982 s. 67 ff.

§ 34. Værdipapircentralen sender efter lovens § 18 direkte til forsikringstilsynet udskrifter af konti, hvorover der af de kontohavende forsikrings-selskaber, pensionskasser og begravelseskasser er anmeldt, at forsikrings-tilsynet skal have periodiske udskrifter¹.

1. Forsikringstilsynet er her rettighedshaver efter lovens § 8, stk. 1.

§ 35. Forsikringstilsynet har adgang til i Værdipapircentralen at indhente oplysninger om beholdninger på de i § 34 nævnte konti samt over konti, der er båndlagt efter § 136 i lov nr. 630 af 23. december 1980 om forsikringsvirksomhed, § 14 i lov om pensionskasser, jfr. lovbekendtgørelse nr. 163 af 26. maj 1959, § 6 i lov nr. 355 af 1. juli 1940 om tilsyn med begravelseskasser eller § 50 i lov nr. 79 af 8. marts 1979 om arbejdsskadeforsikring. De nærmere regler fastlægges ved aftale mellem forsikringstilsynet og Værdipapircentralen.¹

1. Se Beretning fra forsikringstilsynet for 1982, s. 326 ff og 343 ff.

§ 35 a. Forsikringstilsynet videresender de i §§ 34 og 35 nævnte meddelelser til sikringsstyrelsen for så vidt angår konti, båndlagt i overensstemmelse med lov om arbejdsskadeforsikring § 50, ligesom sikringssty-

relsen gennem forsikringstilsynet skal kunne indhente oplysninger om beholdninger på disse konti.

Kapitel 6

Udslettelse af fondsaktiver

§ 36.¹ Udslettelse af fondsaktiver i forbindelse med udtrækning og forfald foretages af Værdipapircentralen.

Stk. 2. Udtrækning foretages i andele svarende til den for den pågældende aktividentifikation gældende andelsstørrelse.

Stk. 3. Ved udtrækning opdeles det for hver aktividentifikation cirkulerende beløb i lige store andele, jfr. stk. 2. Værdipapircentralen identificerer de udtrukne andele på grundlag af en fra udstederen for hvert enkelt aktividentifikation til hver enkelt udtrækningstermin modtagen trækningsspecifikation.

Stk. 4. Det skal ved tilslutningsaftalen fastlægges, om det kontoførende institut eller Værdipapircentralen underretter om udtrukne fondsaktiver. Udskrives meddelelsen om udtrækning af det kontoførende institut, skal udskrivning ske på grundlag af de fra Værdipapircentralen i den anledning modtagne datainformationer.

Stk. 5. Når det udtrukne eller forfaldne beløb er anvist, og når det eller de udtrukne eller forfaldne fondsaktiver er udslettet, gives meddelelser efter lovens § 10.

1. Se note 1.b til lovens § 13.

§ 37.¹ Udstederen kan foretage udslettelse af fondsaktiver, som udstederen er kontoførende for, og som enten tilhører udstederen selv, eller som skal overføres til udstederen med henblik på nedbringelse af gæld.

1. *Reg.bkg.* § 4, stk. 3.

§ 38. Reglerne i § 18 finder tilsvarende anvendelse på Værdipapircentralen ved anvendelsen af lovens § 16 og på det kontoførende institut ved anvendelse af § 37.

Kapitel 7

Kontoudskrifter¹

1. Jfr. lovens kap. 5.

§ 39. En kontoudskrift skal¹ indeholde oplysning om udskrivningsdatoen samt hvad der på denne dato er registreret på kontoen om

1. fondsaktivernes art og pålydende værdi,
2. rådighedsindskrænkninger og begrænsede rettigheder,
3. det kontoførende instituts navn og adresse,
4. tilladelse efter § 15, stk. 2, samt
5. betaling af renter og kapital.

1. D.v.s. skal *mindst* angive, jfr. note 2 til lovens § 20.

§ 40.¹ Kontohaveren skal mindst én gang årligt have udskrift af kontoen. Medmindre andet er aftalt med kontohaveren, skal kontoudskrift udsendes i januar måned og angive det på kontoen pr. 31. december det foregående år registrerede.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på registrerede indehavere af begrænsede rettigheder over fondsaktiver.

Stk. 3. Det skal i tilslutningsaftalen fastlægges, om udskrivningen af kontoudskrifter, der omfattes af stk. 1 og 2, iværksættes af det kontoførende institut eller af Værdipapircentralen.

1. Lovens § 18.

§ 41. Når det kontoførende institut udskriver en kontoudskrift, skal det lægge den fra Værdipapircentralen i denne anledning modtagne datainformation til grund. Det kontoførende institut kan dog tilføje yderligere oplysninger til brug for modtageren.

Kapitel 8

Storkunder¹

1. Hjemmelen er lovens § 19, stk. 2, jfr. *bet.* 948/1982 s. 63 II.

§ 42. Såfremt de indgår en tilslutningsaftale med Værdipapircentralen har Arbejdsmarkedets Tillægspension, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Den sociale Pensionsfond, Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning, Postgirokontoret og Statsanstalten for Livsforsikring adgang til direkte i Værdipapircentralen at indhente oplysninger om egne beholdninger, samt adgang til gennem Værdipapircentralen at overføre meddelelser om salg af fondsaktiver, der tilhører dem, til det kontoførende institut.

Stk. 2. En tilsvarende adgang kan ved tilslutningsaftale tillægges forsikringsselskaber og pensionskasser, som er undergivet forsikringstilsynets tilsyn i henhold til lov nr. 630 af 23. december 1980 om forsikringsvirksomhed eller lov om tilsyn med pensionskasser, jfr. lovbekendtgørelse nr. 163 af 26. maj 1959, og som i de 3 senest afsluttede regnskabsår før tilslutningsaftalens indgåelse har besiddet danske værdipapirer til en bogført værdi, der mindst udgør det i henhold til stk. 3 fastsatte beløb.

Stk. 3. Det i stk. 2 nævnte beløb fastsættes til 540 mill. kr. pr. 31. december 1981. Beløbet ændres årligt inden udgangen af juni måned af Værdipapircentralen i overensstemmelse med den for de tilsluttede forsikringsselskaber og pensionskasser skete udvikling i besiddelsen af danske værdipapirer.¹

1. Beløbet er pr. 1. juli 1983 fastsat til 638 mill.kr., jfr. dog *reg.hkg.* § 52.

§ 43. Værdipapircentralen kan tillægge nyoprettede forsikringsselskaber og pensionskasser spørge- og meddelelsesadgang i overensstemmelse med §§ 42 og 44, såfremt de ved tilslutningsaftalens indgåelse besidder danske værdipapirer til en bogført værdi af det i henhold til § 42, stk. 3, fastsatte mindstebeløb, og såfremt det må forventes, at beløbskravet også fremover vil være opfyldt.

§ 44. Værdipapircentralen kan bestemme, at en flerhed af forsikringsselskaber og pensionskasser kan opnå spørge- og meddelelsesadgang efter § 42, såfremt de deltagende selskaber eller pensionskasser samlet opfylder

betingelserne i § 42, stk. 2 og 3, eller § 43, og såfremt administrationen af deltagerens værdipapirbeholdning sker samlet.¹

1. Navnlig koncernforbundne selskaber efter forsikringsvirksomhedslovens § 4, jfr. § 3, stk. 2.

§ 45. Såfremt forsikringsselskaber eller pensionskasser, der er tillagt spørge- og meddelelsesadgang efter §§ 42-44, gennem 5 på hinanden følgende regnskabsår har haft en værdipapirbeholdning, hvis bogførte værdi hvert år har været mindre end det beløb, der har været ansat i henhold til § 42, stk. 3, skal Værdipapircentralen ophæve tilslutningsaftalen.¹

1. Tilslutningsaftalens § 44, stk. 1.

Kapitel 9

*Godkendelse af de personer, der udfører de med registrering m.v. forbundne opgaver*¹

1. Om hjemmel og reglernes indhold, se note 4 til lovens § 7, stk. 1, og *bet.* 948 1982 s. 70 ff. Jfr. tilslutningsaftalens § 6 og kap. 5.

§ 46. De med registrering m.v. forbundne opgaver kan kun udføres af godkendte personer, der har gennemgået den i § 48 omhandlede uddannelse. Personer, der som ansatte i et kontoførende institut udfører registreringsopgaver, godkendes af dette. Personer, der som ansatte i Værdipapircentralen udfører registreringsopgaver, godkendes af centralen.

Stk. 2. Godkendelsen skal meddeles forud for registreringsarbejdets udførelse og skal angive, hvilke registreringsopgaver den pågældende må udføre.

Stk. 3. Godkendelsen kan til enhver tid tilbagekaldes.

§ 47. Værdipapircentralen og det kontoførende institut skal efter anmodning fra fondsbørstilsynet eller registertilsynet give oplysning om, hvem de har godkendt efter § 46. Oplysningerne skal omfatte de i § 46, stk. 2, nævnte forhold.

Stk. 2. Fondsbørstilsynet eller registertilsynet kan i medfør af lovens § 27 eller § 29, stk. 4, forlange en godkendelse efter § 46 tilbagekaldt eller begrænset.¹

1. Lovens §§ 35-36 finder anvendelse på tilsynenes beslutninger. Fondsbørstilsynets beslutninger kan paklages efter lovens § 28.

§ 48. Den i § 46, stk. 1, nævnte uddannelse tilrettelægges således, at den er egnet til at bibringe de pågældende personer et tilfredsstillende kendskab til de retlige forhold, der har betydning for Værdipapircentralens registreringsystem, og til anvendelse og betjening af systemet. Uddannelsen skal tilrettelægges således, at den enkelte får de fornødne kundskaber for hans funktionsområde og funktionsniveau.

Stk. 2. Undervisningen i ét eller flere af de fag, der kræves efter stk. 1, kan ske inden for eller i forbindelse med de øvrige fag, der indgår i den uddannelse, som de pågældende får i forbindelse med deres uddannelse i øvrigt til brug for deres arbejde i Værdipapircentralen eller i det kontoførende institut.

Stk. 3. I tilslutningsaftalen skal der fastlægges, hvorledes den i stk. 1 nævnte uddannelse af det kontoførende instituts medarbejdere skal ske. Tilslutningsaftalerne fastlægger hovedlinierne i uddannelsens indhold. I det omfang, et kontoførende institut ikke ønsker selv at forestå uddannelsen, skal Værdipapircentralen forestå uddannelsen af det kontoførende instituts medarbejdere.

Stk. 4. Værdipapircentralen gennemgår med mellemrum kravene til uddannelsen, således som de er fastlagt i tilslutningsaftalerne og i den uddannelse, Værdipapircentralen selv i medfør af stk. 3, 3. pkt., meddeler. Den kan udsende retningslinier herom til de tilsluttede kontoførende institutter og kan forlange, at tilslutningsaftalerne ændres.

Stk. 5. Det påhviler det kontoførende institut eller Værdipapircentralen at sikre sig, at de personer, de godkender, har fulgt uddannelsen med et sådant udbytte, at det er forsvarligt at lade de pågældende udføre de opgaver vedrørende registrering m.v., der pålægges dem.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 49. Bekendtgørelsen træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Lovtidende.

§ 50. Industriministeren fastsætter efter indstilling fra Værdipapircentralen ved særskilt bekendtgørelse, fra hvilket tidspunkt udstedelse af obligationer skal ske gennem Værdipapircentralen¹.

1. Se bekendtgørelserne, aftrykt i bilag 4.

§ 51. Om indkaldelse af allerede udstedte obligationer gælder reglerne i bekendtgørelse om indkaldelse af obligationer til registrering i Værdipapircentralen.¹

1. Indkaldelsesbkg., aftrykt i bilag 3.

§ 52. Værdipapircentralen kan indtil den 1. januar 1985 fravige kravet i § 42, stk. 2, jfr. stk. 3, om besiddelse af danske værdipapirer i mindst 3 år, såfremt selskabet, pensionskassen eller en i § 44 nævnt flerhed af forsikringsselskaber eller pensionskasser i det senest afsluttede regnskabsår har besiddet danske værdipapirer til en bogført værdi af det i henhold til § 42, stk. 3, fastsatte mindstebeløb, og såfremt det må forventes, at beløbskravet også fremover vil være opfyldt.

Bekendtgørelse vedrørende Værdipapircentralens klageafdeling¹

I medfør af § 23, stk. 6, i lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral fastsættes:

§ 1. Klage over en afgørelse om registrering, ændring eller udslettelse af rettigheder vedrørende fondsaktiver registreret i Værdipapircentralen, som er truffet af Værdipapircentralen eller et kontoførende institut, indgives til Værdipapircentralens klageafdeling (Helgeshøj Allé 61, 2630 Tåstrup) inden fire uger efter, at meddelelse efter lovens § 10 er afsendt.²

Stk. 2. Krav om erstatning kan ikke indgives til klageafdelingen.³

§ 2. Klage efter § 1, stk. 1, kan indgives af

1. enhver, der har en rimelig interesse heri,
2. det kontoførende institut, såfremt det vil anfægte en afgørelse truffet af Værdipapircentralen, eller
3. Værdipapircentralen, såfremt den vil anfægte en afgørelse truffet af et kontoførende institut.⁴

Stk. 2. Klage sker ved indlevering til klageafdelingen af et klageskrift, som skal være underskrevet af klageren. Såfremt klageren benytter en fuldmægtig, der ikke er advokat, skal klagen ledsages af en fuldmagt. Er klagen indgivet telegrafisk eller ved anden fjernskrift, skal den uden unødigt ophold følges af en skriftlig bekræftelse.

Stk. 3. Genpart af klagen skal af klageafdelingen fremsendes til det kontoførende institut, Værdipapircentralen, ejeren af kontoen og indehaveren af den rettighed, klagen angår. Øvrige registrerede rettighedshavere underrettes af klageafdelingen i det omfang, denne skønner, at rettighedshaveren har rimelig interesse i klagen.⁵

Stk. 4. Klageafgiften er 100 kr., der skal indbetales til klageafdelingen samtidig med klagens indgivelse. Afgiften tilbagebetales, såfremt

1. klagen afvises i henhold til § 4, stk. 1, nr. 1 eller 3,
2. klageren får medhold, eller

3. den indklagede omgør sin afgørelse efter lovens § 15 som følge af klagen.

§ 3. Klagen skal oplyse

1. den afgørelse, der påklages, og
2. klagerens påstand og anbringender.

Stk. 2. Klageren skal endvidere vedlægge eventuelle dokumenter eller bilag af betydning for sagen.⁶

§ 4. Klagen skal afvises, såfremt

1. klage ikke er rettidigt indgivet,⁷
2. klageren mangler klageret efter § 2, stk. 1,
3. klageafdelingen ikke er berettiget til at behandle sagen,⁸ eller
4. klageafgift ikke er indbetalt.

Stk. 2. Klageafdelingen kan afvise at behandle klager, der skønnes åbenbart grundløse.⁹

Stk. 3. Er bestemmelserne i § 2, stk. 2 og 4, eller § 3, ikke iagttaget, skal klageren så vidt muligt opfordres til at afhjælpe manglen inden for en af klageafdelingen fastsat kort frist.¹⁰ Undlader klageren at afhjælpe manglen, skal klagen afvises.

§ 5. Den, hvis afgørelse er påklaget, indsender, for så vidt afgørelsen ikke omgøres efter lovens § 15, inden 10 dage efter afsendelsen af genparten, jfr. § 2, stk. 3, til klageafdelingen

1. kopi af den påklagede afgørelse,
2. bilag af betydning for sagen, og
3. en erklæring om klagen.

Stk. 2. Den, hvis afgørelse er påklaget, skal tilsende sagens parter en kopi af den i stk. 1, nr. 3, nævnte erklæring.

§ 6. Sagens parter har adgang til at indsende skriftlige udtalelser til klageafdelingen. Udtalelser, der fremkommer til klageafdelingen senere end 10 dage efter afsendelse af den i § 5, stk. 2, nævnte meddelelse, tages kun i betragtning, såfremt der endnu ikke er truffet afgørelse i sagen.¹¹

Stk. 2. Klageafdelingen kan fra parterne indhente oplysninger eller erklæringer.

§ 7. Klageafdelingen træffer sin afgørelse i sagen på det indkomne skriftlige grundlag.

Stk. 2. Hvor særlige grunde taler derfor, kan klageafdelingen bestemme,¹² at der skal foretages mundtlig forhandling. Parterne opfordres i så fald til at give møde. Udebliver klageren, afgøres sagen på det foreliggende grundlag.

§ 8. Klageafdelingen drager omsorg for, at sagens afgørelse fremmes mest muligt.¹³

§ 9. Bekræftet afskrift af klageafdelingens afgørelse tilsendes sagens parter. Til andre parter end Værdipapircentralen og det kontoførende institut skal afskriften sendes i anbefalet brev. Værdipapircentralen drager omsorg for, at der, hvis der ikke inden kærefristens udløb er køret i henhold til lovens § 25, foretages de foranstaltninger vedrørende registrering, ændring eller udslettelse af rettigheder, som klageafdelingens afgørelse giver anledning til.¹⁴

§ 10. Klageafdelingen kan af egen drift eller efter begæring berigtige fejl, som måtte forekomme i afgørelsen, når fejlene angår ord, navne eller tal, der alene er af formel karakter.

§ 11. En person, der af industriministeren er udnævnt til at varetage klageafdelingen, må ikke deltage i behandlingen af nogen sag, såfremt der foreligger omstændigheder, der er egnet til at svække hans upartiskhed i sagen.

Stk. 2. Mener han, at de i stk. 1 omhandlede omstændigheder foreligger, indkalder han stedfortræderen.

§ 12. Klager og indlæg skal affattes på dansk¹⁵

Stk. 2. Klageafdelingen kan under mundtlig forhandling tillade, at der afgives forklaring af klageren eller andre på et andet sprog end dansk. Klageafdelingen træffer samtidig beslutning om, hvorvidt det skal pålægges den, der ønsker forklaring afgivet, at medbringe en tolk.

§ 13. Klageafdelingen træffer i samarbejde med Værdipapircentralen bestemmelse om, i hvilket omfang og hvorledes klageafdelingens afgørelse skal offentliggøres.¹⁶

§ 14. Bekendtgørelsen træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Lovtidende.

1. Se hertil *bet.* 948/1982 s. 82 ff' og Leif Thomassen i *Revision og Regnskabsvæsen* 1983 s. 178 ff.
2. Stk. 1 svarer til lovens § 23, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, 1. pkt.
3. Svarer til lovens § 23, stk. 1, 2. pkt., jfr. note 1. b til § 23.
4. Stk. 1 svarer til lovens § 24.
5. Den, der trods underretning ikke indtræder i sagen, eller som ikke har fået underretning, bliver ikke part. Han får ikke kæreadgang efter lovens § 25, jfr. bekendtgørelsens § 9. – Skulle klageafdelingen i sin afgørelse komme til at krænke rettighedshavere, der ikke er parter, bliver VPC erstatningspligtig efter lovens § 17.
6. Det er ikke nødvendigt at vedlægge dokumenter, der skal indsendes efter § 5.
7. P.g. af omsætningens sikkerhed, herunder børsomsætningens hastighed, er der ikke hjemmel til at indrømme nogen forlængelse af eller dispensation fra fristen, sml. også § 8.
8. Se note 1 til lovens § 23.
9. Svarer til lovens § 23, stk. 4.
10. En frist til indbetaling af klageafgift vil være nødvendig, hvor klagen indsendes til klageafd. efter tilslutningsaftalens § 37.
11. Klageafd. har ingen pligt til at udsende yderligere varsler, jfr. note 7. Om partsbegrebet, se note 12 til lovens § 23.
12. Man har således ikke villet give parterne en ret til at kræve mundtlig forhandling. Det skyldes bl.a. hensynet til parter, der bor langt fra Tåstrup.
13. Jfr. note 7 og 10. – Om muligheden for registrering af klager i VPC gælder *reg.hkg.* § 33.
14. Dette udløser en meddelelse efter lovens § 10. – I tilfælde af kære efter lovens § 25 må det påhvile det kontoførende institut, subsidiært VPC, at foretage ændringer i registret i overensstemmelse med kendelsen.
15. Se note 1. b til lovens § 6.
16. Lovens § 23, stk. 6, in fine.

VP-tilslutningsaftale*

Imellem Værdipapircentralen og NN (navn og adresse) (herefter kaldet »Centraldeltageren«), indgås herved følgende aftale:

Kapitel 1. Kommunikation

§ 1. Tilslutningsform

Den daglige kommunikation parterne imellem sker i overensstemmelse med brugervejledningen:

Direkte ved centraldeltagerens egen terminal(er).

Direkte ved centraldeltagerens eget interne dataanlæg.

Indirekte via: (navn og adresse på datacenter).

(herefter kaldet »datacentret«), der betjener andre end centraldeltageren. Datacentret bemyndiges til på centraldeltagerens vegne og ansvar inden for de i nærværende aftale fastlagte rammer at aftale den tekniske tilslutning og kommunikation. Datacentret anerkender ved påtegning på nærværende aftale, at det i forhold til Værdipapircentralen indtræder i centraldeltagerens ansvar og pligter.

Stk. 2. (Udeladt).

Stk. 3. (Udeladt).

Stk. 4. Centraldeltageren og datacentret erklærer ved deres underskrifter på nærværende aftale at være indforstået med, at datacentret ved modtagelse af data fra og ved afgivelse af data til Værdipapircentralen i enhver henseende er at regne for centraldeltageren. Datacentret er således legitimeret og forpligtet til at afgive centraldeltagerens indrapportering til

*) Den tilslutningsaftale, der her gengives i uddrag, er en standardaftale. Den indeholder derfor valgmuligheder, jfr. f.eks. §§ 1 og 11. På grundlag af standardaftalen udarbejdes de enkelte tilslutningsaftaler. Der henvises også til lovens § 6 med note 2.

De regler, der her er udeladt, er sådanne, som kun vedrører de interne forhold mellem VPC og det kontoførende institut, eller som i øvrigt skønnes at være af mindre interesse i forhold til denne lovkommentars formål.

Om brugervejledningen, se bet. 948/1982 s. 74 og aftalens § 32.

Værdipapircentralen, ligesom Værdipapircentralens pligt til levering af data til centraldeltageren er opfyldt ved datacentrets modtagelse af data fra Værdipapircentralen.

Stk. 5. (Udeladt).

Stk. 6. Centraldeltageren bærer ansvaret for inddata, indtil Værdipapircentralen har kvitteret for modtagelsen, og for uddata fra centraldeltageren/datacentret har kvitteret for modtagelsen.

§ 2. Indgreb

Det påhviler centraldeltageren øjeblikkeligt at rapportere til Værdipapircentralen, såfremt der hos centraldeltageren opstår mistanke om misbrug af systemerne eller forsøg herpå i datacentret og samtidig overfor datacentret foretage det til forholdets standsning og oprettelse fornødne. Rapportering til Værdipapircentralen skal gives på den i brugervejledningen nævnte måde.

Stk. 2. Værdipapircentralen er berettiget og forpligtet til at foretage de efter centralens skøn hensigtsmæssige indgreb – om nødvendigt i form af standsning af kommunikationen med centraldeltageren/datacentret – såfremt der er fare for nedbrud og lignende som følge af, at de i brugervejledningen angivne forhold ikke nøje er overholdt af centraldeltageren/datacentret, eller andre forhold af hensyn til sikkerheden gør det nødvendigt.

Stk. 3. Forinden Værdipapircentralen foretager indgreb i medfør af stk. 2 underrettes centraldeltageren/datacentret om de påtænkte indgreb, medmindre der foreligger force majeure-situationer.

Stk. 4. Værdipapircentralen indrapporterer forhold, der omfattes af stk. 1 og 2 til tilsynsmyndighederne.

Stk. 5. Værdipapircentralen indrapporterer forhold, der omfattes af stk. 1 og 2, til registertilsynet.

§ 3. Ændringer i tilslutningsmåde og udstyr (Udeladt).

§ 4. Ændringer udover brugervejledningen (Udeladt).

§ 5. Abningstid – Kommunikationstid

Centraldeltageren skal holde åbent på alle børsdage for modtagelse og behandling af anmeldelser.

Stk. 2. Værdipapircentralen skal være åben for modtagelse af indrapporteringer på alle børsdage samt den 31. december, såfremt denne falder på en bankdag.

Stk. 3. Værdipapircentralens daglige kommunikationstid fastsættes af Værdipapircentralens bestyrelse og fremgår af den til enhver tid gældende brugervejledning. Ændringer heri skal varsles af Værdipapircentralen med mindst 6 måneder til den første i en måned.

§ 6. Kontrol

Værdipapircentralen kontrollerer ved alle indrapporteringer, at disse hidrører fra den centraldeltager, der er tillagt registrerede beføjelser hertil (eller det for centraldeltageren tilsluttede datacenter), og at de angår konti og funktioner, hvortil centraldeltageren er tillagt registrerede beføjelser.

Stk. 2. Centraldeltageren skal påse, at alene de af centraldeltageren i medfør af kapitel 9 i registreringsbekendtgørelsen godkendte personer udfører de med registreringerne og indrapporteringerne forbundne opgaver og har kendskab til de anvendte kendeord og identifikationsoplysninger.

Stk. 3. Ved anvendelse af kendeord, brugeridentifikationsoplysninger og terminalidentifikationsoplysninger kontrollerer Værdipapircentralen, at indrapportering kun foretages fra den dertil godkendte terminal af personale med kendskab til de korrekte kendeord og identifikationsoplysninger.

Stk. 4. Det påhviler datacentret at påse, at alle indrapporteringer til og tilbagerapporteringer fra Værdipapircentralen henholdsvis hidrører fra rette afsender og viderebringes til rette modtager.

Stk. 5. Ved indrapportering fra datacentret kontrollerer Værdipapircentralen ved hjælp af datacenteridentifikationsoplysninger, at indrapporteringerne hidrører fra det dertil godkendte datacenter.

§ 7. Linieovervågning

(Udeladt).

§ 8. Back-up/Sikkerhed

(Stk. 1 og 2 udeladt).

Stk. 3. Til og med 3 bankdage efter en indrapportering er Værdipapircentralen berettiget til at kræve fornyet indrapportering, såfremt centralen i medfør af driftsforstyrrelser udskyder eller foranstalter fornyet regi-

steropdatering. Centraldeltageren er i et tilsvarende tidsrum berettiget til at fordre fornyet uddatamateriale af Værdipapircentralen.

§ 9. Sikkerhedskopier

Værdipapircentralen er berettiget og forpligtet til at opbevare sikkerhedskopier af registrene m.v. på et eller flere steder uden for Værdipapircentralen.

§ 10. Procedure ved modtagelse af fejladresseret uddatamateriale (Udeladt).

Kapitel 2. Daglige og periodiske funktioner

§ 11. Deltagerfunktion

Centraldeltageren tilsluttes Værdipapircentralen med de i bilag A anførte centraldeltageridentiteter som:

Kontoførende institut

Kontoførende institut, for så vidt angår de i bilag A anførte fondsaktiver/udstedere, filialer/ekspeditionskontorer og relaterede kontoførende institutter.

Stk. 2. Tilslutningen indebærer, at centraldeltageren er berettiget og forpligtet i henhold til lovgivningen og nærværende aftale til at foretage registreringer i Værdipapircentralen på konti, som centraldeltageren er registreret som kontoførende institut for.

Stk. 3. Udsteder

Tilslutningen indebærer, at centraldeltageren er eneberettiget til igennem Værdipapircentralen at forøge eller formindske den cirkulerende mængde af fondsaktiver, mod tilsvarende postering på centraldeltagerens konto for udstedte fondsaktiver (nominel hovedbog).

Stk. 4. Fondshandler

Tilslutningen indebærer, at centraldeltageren har ret til at indrapportere foretagne handler med fondsaktiver til senere afvikling, jfr. de for børs-handel gældende regler.

Stk. 5. Storkunde

Tilslutningen indebærer, at centraldeltageren har ret til at indhente oplysninger om egne beholdninger samt at overføre meddelelse om salg af fondsaktiver fra egne konti.

§ 12. Beløbsgrænse

(Udeladt, jfr. *reg. bkg.* § 42, stk. 3).

§ 13. Kontobetingelser

Centraldeltageren skal senest i forbindelse med kontooprettelse meddele kontohaveren de for kontoen gældende betingelser. Kontobetingelserne skal i det mindste angive de i brugervejledningen herom anførte forhold.

§ 14. Funktionsdeling

(Udeladt).

§ 15. Kontantafvikling

Centraldeltageren meddeler Værdipapircentralen, hvilke pengekonti tilhørende centraldeltageren der kan benyttes i forbindelse med kontantafviklingen ved fondshandler. Fondshandlere skal benytte pengekonti i Danmarks Nationalbank.

Stk. 2-8. (Udeladt).

§ 16. Ejendomsforbehold

Centraldeltageren fraskriver sig retten til at tage ejendomsforbehold over de til en fondshandler solgte fondsaktiver.

§ 17. Provelse

Værdipapircentralen prøver centraldeltagerens indrapporteringer efter de i brugervejledningen angivne retningslinier. Centraldeltageren underrettes den følgende bankdag om eventuelle hindringer for registrering. Fastholder centraldeltageren anmeldelsen, skal deltageren, inden registreringen kan udføres, indrapportere anmeldelsen påny i overensstemmelse med brugervejledningen.

§ 18. Manglende dækning

Indestår der på en konto på indrapporteringsdagen ikke fondsaktiver svarende til de indrapporterede overførsler, gennemføres ingen af de vedrørende denne konto indrapporterede transaktioner omhandlende den pågældende aktividentifikation.

Stk. 2. Indestår der på centraldeltagerens konto pr. afviklingsdagen ikke fondsaktiver svarende til de indrapporterede overførsler, gennemføres ingen af de indrapporterede transaktioner vedrørende de berørte aktividentifikationer.

Stk. 3. (Udeladt, vedrører pengetræk efter § 15).

Stk. 4. Til begrænsning af virkningerne efter stk. 1, 2, og 3 er Værdipapircentralen berettiget, men ikke forpligtet til at søge oplysning i det indrapporterede og derefter gennemføre de transaktioner, der kan skabes dækning for.

Stk. 5. Centraldeltageren underrettes efter de i brugervejledningen angivne retningslinier om de foretagne annulleringer.

§ 19. Rettelse/annullation

Centraldeltageren kan rette/annullere de af denne indrapporterede beholdningsoverførsler indtil registreringstidspunktet.

Stk. 2. Centraldeltageren kan senest dagen før afviklingsdagen rette/annullere de af denne indrapporterede handler.

Stk. 3. Centraldeltageren kan ikke rette/annullere de af denne indrapporterede handler med en anden fondshandler, når Værdipapircentralen har konstateret overensstemmelse med den anden fondshandlers tilsvarende indrapportering.

Stk. 4. Centraldeltageren kan rette/annullere øvrige af denne foretagne indrapporteringer efter de i brugervejledningen angivne retningslinier.

Kapitel 3. Udtrækning og betalingsformidling

§ 20. Fastlæggelse af forfaldsdatoer m.v.

Udstederen skal underrette Værdipapircentralen om de for hver fondskode fastlagte forfaldsdatoer, terminsdatoer og trækningsdatoer. Ændringer i de fastlagte datoer skal meddeles til Værdipapircentralen senest 3 mdr. før terminsdatoen.

§ 21. Trækningsresultatet

(Udeladt).

§ 22. Ændring af cirkulerende mængde på trækningsdagen.

(Udeladt).

§ 23. Kuponskiftedag – rentebetalingsformidlingsdag – debitering

(Udeladt).

§ 24: Udtrækningsbetalingsformidlingsdag – debitering

(Udeladt).

§ 25. Afstemning
(Udeladt).

§ 26. Betalingsformidling

I forbindelse med betaling af renter og udtrækningsprovenue til de efter registeret berettigede foranlediger Værdipapircentralen betalingsformidlingsposteringsreglerne foretaget i overensstemmelse med de af centraldeltageren skriftligt meddelte posteringsregler.

§ 27. Udbetaling til flere berettigede

Er flere end een berettiget til udbetalingerne, eller skal udbetaling ske til den/de berettigede på anden måde end ved overførelse til een pengeinstituttokonto, anviser Værdipapircentralen i overensstemmelse med de aftalte posteringsregler det samlede beløb der kommer til udbetaling fra kontoen, til centraldeltageren. Centraldeltageren er pligtig på Værdipapircentralens vegne at træffe aftale med den eller de berettigede om den videre ekspedition og fordeling af beløbet, jfr. herved de for instituttet gældende og kontohaveren(erne) meddelte kontobetingelser.

§ 28. Servicefunktioner
(Udeladt).

Kapitel 4. Betaling

§ 29. Betaling
(Udeladt).

Kapitel 5. Uddannelse og brugervejledning

§ 30. Uddannelse

Hovedlinierne i uddannelsens indhold, jævnfør kapitel 9 i registreringsbekendtgørelsen, fremgår af brugervejledningen. Undervisningens indhold ajourføres af Værdipapircentralen, således at undervisningen til stadighed er egnet til at bibringe de personer, der udfører opgaver i forbindelse med registrering m.v., de for opgavernes udførelse fornødne kundskaber.

Stk. 2. Centraldeltageren er pligtig at sikre sig, at de af denne godkendte

personer til stadighed besidder de for opgavernes udførelse fornødne kvalifikationer, jfr. de i brugervejledningen angivne retningslinier.

§ 31. Uddannelsens gennemførelse
(Udeladt).

§ 32. Uddannelsesmateriale og brugervejledning
Værdipapircentralen leverer og vedligeholder et eksemplar af uddannelsesmateriale og brugervejledning.

Stk. 2. (Udeladt).

Stk. 3. Centraldeltageren har pligt til forud for systemtest at udarbejde skriftlige interne forretningsgange i relation til Værdipapircentralsystemet. Forretningsgangene må ikke med hensyn til kontrolmæssigt niveau ligge under, hvad der er fastsat i Værdipapircentralens brugervejledning.

Kapitel 6. Øvrige forhold

§ 33. Afgivelse og vedligeholdelse af oplysninger
Centraldeltageren er efter nærmere anvisning pligtig til fra fondskoderens indlægning i systemet at opdatere oplysninger vedrørende disse.

§ 34. Ændringer i registreringssystemerne m.v.
(Udeladt).

§ 35. Systemtest m.v.
(Udeladt).

§ 36. Omkostninger ved systemtest/back-up m.v.
(Udeladt).

§ 37. Klage
Modtager centraldeltageren en klage, som rettelig burde være indgivet til Værdipapircentralens klageafdeling, skal centraldeltageren straks videregive denne til klageafdelingen med angivelse af, under hvilken dato klagen er modtaget.

§ 38. Tavshedspligt
Centraldeltageren skal instruere de personer, deltageren lader udføre op-

gaver i forbindelse med Værdipapircentralsystemet, om, at disse har tavshedspligt med hensyn til oplysninger, der herved kommer til deres kundskab.

§ 39. Sikkerhedsforskrifter

Centraldeltageren er ved indhentelse af oplysninger registreret i Værdipapircentralen pligtig at overholde de sikkerhedsforskrifter, Værdipapircentralen fastsætter eller bliver pålagt.

§ 40. Regres

Enhver erstatning på kr. 1.000,00 eller derunder, som Værdipapircentralen udbetaler til trediemand som følge af fejl ved det registrerede m.v. jfr. værdipapircentrallovens § 17 skal efter påkrav fra Værdipapircentralen uden indsigelse fra centraldeltageren refunderes af denne. Det samme gælder, såfremt centraldeltageren har handlet i henhold til registreret fuldmagt.

Stk. 2. Når korrekt overførelse til PBC af betalingsformidlingsoplysninger, jfr. § 26, har fundet sted, og kvittering er modtaget, bærer centraldeltageren ansvaret for fejl og forsømmelser i forbindelse med den videre behandling af oplysningerne og betalingerne.

Stk. 3. Centraldeltageren skal skadesløsholde Værdipapircentralen for erstatninger, som Værdipapircentralen udbetaler til trediemand som følge af de i medfør af §§ 17 og 18 foretagne annulleringer.

Stk. 4. Centraldeltageren skal skadesløsholde Værdipapircentralen for erstatninger som Værdipapircentralen udbetaler til trediemand som følge af annulleringer eller de i stk. 2 nævnte fejl.

§ 41. Mangler m.v.

Værdipapircentralen er fri for ethvert erstatningsansvar som følge af annulleringer i medfør af §§ 17 og 18.

Stk. 2. Er en registrering eller ydelse leveret af Værdipapircentralen forsinket eller behæftet med fejl eller mangler og kan ansvaret herfor placeres hos Værdipapircentralen, er Værdipapircentralen berettiget og forpligtet til hurtigst muligt at foretage levering eller redressere fejlen. Centraldeltageren kan herudover ikke kræve erstatning for tab eller udgifter, der er forårsaget af fejlen eller manglen, eller erstatningsbeløb, som centraldeltageren har måttet udrede til trediemand bortset fra rettighedshavernes adgang til at kræve erstatning i henhold til lovens § 17.

Stk. 3. Værdipapircentralen træffer under hensyn til blandt andet mang-

lens art, systemsikkerheden, tiden og medgående omkostninger bestemme om, hvorledes afhjælpning skal finde sted, herunder i hvilket omfang centraldeltageren skal medvirke ved afhjælpningen. Centraldeltageren og/eller datacentret skal uden ugrundet ophold efterkomme de af Værdipapircentralen til manglens afhjælpning meddelte instruktioner. De centraldeltageren i forbindelse med afhjælpningen påførte omkostninger kan af centraldeltageren forlanges godtgjort af Værdipapircentralen.

§ 42. Misligholdelse

De aftalte funktioner kan alene udøves og tilslutning til Værdipapircentralen opretholdes, så længe centraldeltageren opfylder lovgivningens og nærværende aftales betingelser herfor.

Stk. 2. Gør centraldeltageren sig skyldig i væsentlig eller gentagen misligholdelse af nærværende aftale, foretager Værdipapircentralen indberetning til Fondsbørstilsynet.

§ 43. Ændringer i deltagerfunktion

(Udeladt).

§ 44. Ophor

Såfremt den for det enkelte år gældende beløbsgrænse, jfr. § 12 stk. 1, i 5 på hinanden følgende år ikke har været opfyldt, ophæver Værdipapircentralen tilslutningsaftalen med 3 måneders varsel.

Stk. 2. Centraldeltageren er berettiget til at opsig nærværende aftale med mindst 6 måneders varsel (til den 1. i en måned) betinget af, at der samtidig gives meddelelse om, til hvilket eller hvilke af de tilsluttede kontoførende institutter de konti, for hvilke centraldeltageren er kontoførende skal overføres.

Stk. 3. Centraldeltageren er berettiget til at opsig nærværende aftale for så vidt angår udstederfunktionen med 6 måneders varsel til den 1. i en måned betinget af, at der samtidig etableres det nødvendige fuldmagtsforhold jfr. registreringsbekendtgørelsens § 4, stk. 3.

Stk. 4. I tilfælde af pålæg fra Fondsbørstilsynet, eller såfremt centraldeltageren kommer under konkursbehandling, betalingsstandsning eller lignende, er Værdipapircentralen berettiget og forpligtet til at ophæve nærværende aftale og overføre de konti, for hvilket centraldeltageren er registreret som kontoførende, til andre kontoførende institutter.

Stk. 5. Centraldeltageren er pligtig til straks at efterkomme de af Værdipapircentralen til overførslen efter stk. 4 meddelte instruktioner.

§ 45. Voldgift

Enhver uoverensstemmelse og tvistighed parterne imellem vedrørende denne aftale, dens fortolkning eller udfyldning skal afgøres ved en voldgift og kan ikke indbringes for domstolene.

(Stk. 2 og 3 udeladt).

§ 46. Ændring af aftalen

(Udeladt).

**De bestemmelser i borgerlig straffelovs kapitel 16
(om forbrydelse i offentlig tjeneste eller hverv),
der efter lovens § 34 gælder for VP-systemet**

§ 144. Når nogen i udøvelse af offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel, straffes han med hæfte eller med fængsel indtil 6 år, under formildende omstændigheder med bøde.

§ 146. Begår nogen, der har domsmyndighed, eller hvem der tilkommer offentlig myndighed til at træffe afgørelse i retsforhold, der vedrører private, uretfærdighed ved sagens afgørelse eller behandling, straffes han med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Har handlingen medført velfærds fortabelse for nogen, eller har sådant været tilsigtet, er straffen fængsel fra 3 til 16 år.

§ 148. Når nogen, hvem domsmyndighed eller anden offentlig myndighed til at træffe afgørelse i retsforhold tilkommer, eller hvem det påhviler at virke for håndhævelse af statens straffemyndighed, forsætlig eller ved grov uagtsomhed undlader at iagttage den lovbestemte fremgangsmåde med hensyn til sagens eller enkelte retshandlingers behandling, eller med hensyn til anholdelse, fængsling, ransagning, beslaglæggelse eller lignende forholdsregler, straffes han med bøde eller hæfte.

§ 150. Når nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, misbruger sin stilling til at tvinge nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, straffes han med hæfte eller med fængsel indtil 3 år.

§ 151. Den, som tilskynder eller medvirker til, at nogen ham i offentlig tjeneste eller hverv underordnet forbryder sig i denne tjeneste, straffes, uden hensyn til om den underordnede kan straffes eller på grund af vildfarelse eller af andre grunde er straffri, med den for den pågældende handling foreskrevne straf forhøjet med indtil det halve.

§ 152. Røber nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, hvad han i tjenestens eller hvervets medfør har erfaret som hemmelighed, eller

hvad der ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller udnytter han uberettiget sådan kundskab, straffes han med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder med fængsel i indtil 1 år. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, kan straffen stige til fængsel i 3 år.

Stk. 2. Efter ovennævnte regler straffes også den, som elter at være fratrådt stillingen på nogen af de angivne måder forser sig med hensyn til tjenestehemmeligheder, som han i stillingen har erfare.

Stk. 3. De ovenstående bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på den, som virker ved telegraf- eller telefonanlæg, der er anerkendt af det offentlige.

Stk. 4. Med samme straf som i stk. 1 straffes den, der uden tilladelse fra vedkommende offentlige myndighed videregiver eller uberettiget udnytter oplysninger hidrørende fra det offentlige, som han har fået eller skaffet sig under arbejde for en virksomhed, der maskinelt behandler eller opbevarer oplysninger for det offentlige.

Stk. 5. Den, der uden at have medvirket til gerningen skaffer sig eller uberettiget udnytter oplysninger, der er fremkommet ved en overtrædelse af bestemmelserne i stk. 1-4, straffes som anført i stk. 1.

§ 154. Har nogen i udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv gjort sig skyldig i falsk anklage, forbrydelse vedrørende bevismidler, legemsangreb, frihedsberøvelse, underslæb eller mandatsvig, kan den for den pågældende forbrydelse foreskrevne straf forhøjes med indtil det halve.

§ 155. Misbruger i øvrigt nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret, straffes han med bøde eller hæfte. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget fordel, kan fængsel indtil 2 år anvendes.

§ 156. Når nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, nægter eller undlader at opfylde pligt, som tjenesten eller hvervet medfører, eller at efterkomme lovlig tjenstlig befaling, straffes han med bøde eller hæfte. Udenfor foranstående bestemmelser falder hverv, hvis udførelse hviler på offentlige valg.

§ 157. Samme straf finder anvendelse, når nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skodesløshed i tjenestens eller hvervets udførelse eller i over-

holdelsen af de pligter, som tjenesten eller hvervet medfører. Bestemmelsen i § 156, 2. punktum, finder tilsvarende anvendelse.

Litteraturfortegnelse

A. Forarbejdet

Lovforslag med bem. findes i FT 1979/80, 2. saml., till. A, sp. 3959 og ændringsloven i FT 1982/83, till. A (blad nr. 81) – her har man endnu ikke spalte nr.

Grundlaget for lovarbejdet var bet. 793/1977, »Det obligations- og aktieløse samfund, EDB-indskrivning i stedet for papirer«, hvis lovudkast dog blev en del ændret undervejs.

Redegørelse fra arbejdsgruppen vedrørende Værdipapircentralen, (handelsministeriet, oktober 1979), her forkortet: *Redegørelse 1979*. (Stencil).

Bet. 948/1982, »Gennemførelse af lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral« omhandler gennemførelsesbekendtgørelserne.

B. Juridisk Litteratur vedr. Værdipapircentralloven

C. Boye Jacobsen i Jur. 1980 s. 477-486 og i Juridisk formularbog, 12. udg., 1983, afsnit 8. 18.

Leif Thomassen i Revision og Regnskabsvæsen 1983 s. 170-180.

C. Juridisk litteratur, der er citeret på forkortet måde

(De værker, der kun er citeret en eller få gange, er dér citeret fuldstændigt).

W.E. von Eyben: Formuerettigheder, 5. udg., 1977.

W.E. von Eyben: Panterettigheder, 6. udg., 1980.

Bernhard Gomard: Obligationsretten i en nøddeskal 1-3, 1972-1973.

Bernhard Gomard: Aktieselskabsret, 1970.

Knud Illum: Tinglysning, 4. udg., 1978.

Preben Lyngsø: Gældsloven, 1976.

H. Ussing: Obligationsretten, alm. del. 4. udg. 1961 v. A. Vinding Kruse.

Anders Vinding Kruse: Erstatningsretten, 2. udg., 1971.

F. Vinding Kruse: Tinglysningsloven, 4. udg., 1979, ved Jes Bryld og Hanne Blegvad Hansen.

Sagregister (incl. lovregister)

A

- Ad hoc-fuldmægtige, betaling til 86
- Administration
 - af VPC 31, 33 f, 107 f
 - kontoførende institutter – af konti i VPC 37 f
 - Vedtægter for VPC 144
- Administrativ rettighedsfrakendelse 136
 - klage over 137
- Adresseændring, registrering af 65
- Adækvans 97
- Afdrag
 - indsigelse 74, 78
 - betaling af 81 f
- Afgifter, finansiering af VPC gennem 107
- Afgørelse
 - VPC's endelige om registrering 61 f
 - straf for uretfærdig og fejlagtig 133
- Afhjælpning af ugyldige aftaler 66 f, 75
- Afkald, erstatning 96, 192
- Afkræftelse, se konkurs
- Aflæerhververe
 - omsætningsbeskyttelse 29, 46 f
 - -s ekstinktion af rettigheder 51, 54
 - begreb 56, 67
 - god tro 58, 66
 - -s ekstinktion af indsigelser 66 f, 71 f
- Aftaleloven
 - §§ 10 og 12 40, 79
 - § 25 26
 - § 28 66, 69, 78, 92
 - §§ 29-33 28, 36, 66, 69, 72, 76
- Aftaler
 - over behæftede fondsaktiver 49
 - inter partes-forhold 54, 55, 60, 69
 - registrerede -s beståen 55
 - valg af kontoførende institut 56
 - overdragelse ved 75
- Afvikling og indskrivning af fondsaktiver 28
 - se tillige Registrering og Slettelse
- Afvisning
 - fra registrering 60, 62, 64, 87, 113, 170
 - af klager 111, 113, 114, 115
 - fra domstolene 117, 122
- Agtpågivenhed, god tro 58
- Aktier
 - udstedelse af – gennem VPC 25, 30, 132, 141
 - begreb 26
 - konvertible gældsbreve 26, 27, 80, 141
 - stempel 51
 - anvendelse af GBL §§ 15-18 80
 - betaling 83
 - forældelse 91
 - lovens anvendelse på 141
- Aktieselskabsloven 26, 35, 36
 - § 12 (selskaber under stiftelse) 169
- Aktieselskabsregisteret 134
- Aktividentifikation 27, 46, 48, 54, 73, 74, 76, 77, 78, 82, 174
- Andelskasser 38, 41
- Andelsnumre, obligationsserier 82
- Andelsret
 - aktionærers 26
 - i investeringsforeninger 27, 141
- Anke, se Domstolene og Klage
- Anmeldelse af rettigheder i VPC 37, 49, 55, 57, 59, 68, 165, 169
- Anmodning om køb, registrering af 87
- Anmærkning, registrering med 57, 60, 63, 64, 65, 112
- Annuitetslån 82
- Annulation 189
 - se tillige Rettelse og Slettelse
- Anpartsselskabslovens § 8 (selskab under stiftelse) 169
 - §§ 15 og 16 30
- Ansatte

- uddannelse af 29, 42, 44, 177, 190
- repræsentation i bestyrelsen 34, 151
- godkendelse af 42, 44, 177
- erstatningsansvar 99
- strafansvar 133 f
- bekendtgørelse om arbejdstageres valg af medlemmer til bestyrelsen i VPC 151
- information af 156
- Ansvar, VPC's, se Erstatningsansvar
- Arbejdsmarkedets Tillægspension, storkunde 102, 104
- Arbejdsskadeforsikring 176
- Arbejdstagere, se Ansatte
- Arrest, registrering af 165
- Arvinger, ekstinktion 52, 56, 67
- Assurandorsocietetet, repræsentation i VPC's bestyrelse 34, 145

B

- Banker og sparekasser 38, 40, 41, 120
- lov om 27
- se tillige Kontoførende institutter
- Bankforening, Den danske, repræsentation i bestyrelsen 34
- Bank- og sparekassetilsynet 40, 119, 121
- se tillige Fondsbørstilsynet
- Begravelseskasser 176
- Begrænsede rettigheder 47, 53, 56, 65
- Bekendtgørelser, se Indkaldelse, Registrering, Udstedelse, Valg, Værdipapircentral
- Bemyndigelse, industriministerens
- ledelse af VPC 33
- registrering i VPC 25, 30, 42, 128, 129
- kontoudskrifter 106
- Berettigede efter registeret
- § 10-meddelelse 64
- betaling til 81, 83, 85
- udtalelse i forbindelse med ændring 92
- kontoudskrifter 101, 102, 103
- Beskyttelse
- af omsætningen 29, 46 f, 51 f, 66 f, 71 f, 81 f, 109
- tilsyn 118 f

- af oplysninger 123 f, 129 f, 131 f
- Bestikkelse, straf 133
- Bestyrelse i VPC 30, 33 f
- strafansvar 134, 135
- valg 142
- vedtægter for VPC 144
- bekendtgørelse om arbejdstageres valg af medlemmer til – i VPC 151
- Beståen og godhed, fordringers 55
- Betaling 29
- med frigørende virkning 55, 81 f
- registrering af 55, 85, 190
- -sindsigelse 73, 78
- tid og sted for 47, 82
- -slorbehold 87 f
- forældelse 90 f
- Betalingsstandsning 56
- Betingede rettigheder over fondsaktiver 53, 69, 87, 88
- Bevis
- for stærke indsigelser 76, 78
- vidneførsel, bankpersonale 130
- Bevisbyrde
- panterettighedens prioritet 57
- ond tro 59, 77, 84
- erstatningssager 99
- Bilag 144 f
- Blokemissioner 77
- Bude, betaling til 84, 86
- Bødeansvar 135
- Børsstempelafgift 51
- Båndlæggelse 53

C

- Centraldeltagere 184
- CPR-numre, registrering af 124, 168
- Culpa, erstatning 96, 99

D

- Daglig journal 60, 165
- Danmarks Statistik 108
- oplysninger til 131
- Databeskyttelsesforskrifter 132

- Debitor, indsigelser 71 f
- Delbeviser 27
- Delegation af ministerbeføjelse 30
- Denuntiatio, litis 100
- Deponering 53, 85
 - indsigelse 71, 74
- Direktion i VPC 35
 - strafansvar 134, 135
 - vedtægter for VPC 144
- Dispensationsadgang 27
- Dom
 - registrering af 61, 171
 - indsigelse 73
- Domstolenes kompetence 31, 60, 63
 - erstatningssager 109, 110
 - klagesager 110, 112, 113, 114
 - klageafdelingsafgørelser 116
 - fondsbørstilsynsafgørelser 122
 - registertilsynsafgørelser 123, 125
 - retlighedsfrakendelser 137
- Dækning, manglende 188
- E
- EDB-driftfunktion 29
- EDB-forbrydelser, falsk 70, 79
- EDB-registre, anmeldelse af – til registertilsynet 124
- EF, kapitalbevægelser 129
- Ejendomsforbehold over fondsaktiver, registrering af 46, 53, 55, 87 f
- Ejendomsret, registrering af 46, 53, 55, 87 f
- Eksekutorbevilling, registrering af 172
- Eksstinktion 57
 - af »rettigheder« 51, 52, 54
 - kreditorers, af rettigheder 51, 55
 - aftaleerhververes, af rettigheder 51, 54, 56
 - aftaleerhververes, af indsigelser 66 f, 71 f
 - under klagesag 110
- Emission 77, 83, 107, 127, 128
 - VPC's fuldmagt til 26
- Erstatningsansvar, VPC's 26, 29, 40, 47, 50, 55, 58, 63, 69, 71, 76, 79, 86, 90, 95 f, 192
 - forældelse 90
 - skadelidtes medvirken 95, 98, 99
 - de kontoførende institutters medvirken 95, 99
 - tabsberegning 96
 - domstolenes kompetence i erstatningssager 109, 110
 - efter markedsføringsloven 135
- F
- Falsk, indsigelse 66, 69, 70, 74, 78, 81
 - legitimation, betaling 85, 86
- Fejl
 - ved udstedelse af fondsaktiver 26
 - ved registrering af fondsaktiver 29, 57, 58, 63, 76
 - rettelse af 92 f, 166, 167, 189
 - erstatning 95 f
 - klage 109 f
 - straf 133 f
- Filialer
 - indrapportering af – til VPC 41
 - retlighedsfratagelse 137
- Finansiering af VPC 31, 107 f
 - vedtægter for VPC 144
- Finansministeriet 107
- Fogedforretninger, se Udlæg
- Fonde, lov om 31
- Fondsaktieemissioner 83
- Fondsaktiver
 - udstedelse af 25 f
 - definition af 28
 - registrering af 25, 28, 37 f
 - omsætningsbeskyttelse af 46 f, 51 f, 66 f, 71 f, 81 f
 - pantsætning af 47
 - betaling 81 f
 - bekendtgørelse om indkaldelse af obligationer til registrering i VPC 158
 - bekendtgørelse om udstedelse af – gennem VPC 161
 - bekendtgørelse om registrering af – i VPC 162

- Fondsbørsen, notering af fondsaktiver 25, 26, 28
- fondsbørsloven 27, 28
- Fondsbørstilsynet 40, 42, 45, 173
- tilsyn med VPC 31, 81, 118 f
- tilsyn med kontoførende institutter 40, 42, 119
- udpegning af revisor 108
- pålæg fra 121, 135, 136
- Fondsbørsvekslerer 38, 42
- repræsentation i bestyrelsen 34
- Fondshandlere 29, 46, 87, 165, 187
- Forbehold om betaling 87
- registrering af 97
- Forbrugerbeskyttelse, indsigelse 69
- Forbrydelse, se Straf
- Fordring, dokument som bærer af 26, 58
- beståen og godhed 55
- Foreløbig registrering 61, 167
- klage over 111
- Forfaldstid, betaling før 83
- Forkøbsret 69, 88
- Formueretlige regler, lovens 46 f
- Fornuft, manglende, indsigelse 74
- Forpligtelser, tilsidesættelse af
- pålæg 121, 123
- rettighedsfratagelse 136
- Forretningsorden for VPC's bestyrelse 146
- Forsikringsselskaber 120, 173, 176
- storkundestatus 34, 102, 105
- Forsikringstilsynet 53, 120, 131, 174
- Forsæt
- medvirken, erstatningsansvar 95, 98, 99
- straffelovsovertrædelser 136
- overtrædelser af pålæg 135
- Fortabelse af rettigheder og indsigelser
- se Eksstinktion
- Fortrængning af rettigheder og indsigelser
- se Eksstinktion
- Forvaltningsbeføjelser 140
- Forældelse 90 f
- indsigelse 74, 79, 92
- sletning fra VPC på grund af 94
- afbrydelse af -sfrist 113
- Fratagelse af rettigheder 136 f
- Frigivelsesmeddelelser 105
- Frigørelse ved betaling 55, 81 f, 165
- begreb 85
- Frist
- registrering med 65, 112
- for § 10-meddelelse 65
- ved betalingsforbehold 87, 89
- ved indkaldelse i Statstidende 94
- i klagesager 111, 113
- ved kære til Østre Landsret 116
- ved rekurs af fondsbørsafgørelser 122
- ved sagsanlæg ved Østre Landsret 122
- for anmeldelse 165
- Frugter af pant 50
- Fuldmagt
- VPC's legale 26, 79
- registrering af 53, 68
- manglende og falsk 70, 74, 79, 84, 85, 86
- til at modtage betaling 85
- til at modtage kontoudskrifter 102
- Færøerne, lovens anvendelse 27, 38, 142
- G
- Gebyr
- for forvaltning og registrering 42, 45
- for kontoudskrifter 104
- vedtægter for VPC, bestemmelser om 149
- for klagebehandling 111
- God tro
- i forbindelse med fejlagtig udstedelse 26
- i forbindelse med fejlregistrering 28
- i forbindelse med uregistrerede rettigheder 51, 58 f
- kontoførende institutters 56, 58, 59
- i forbindelse med ugyldighedsindsigelser 66, 68, 72, 77
- i forbindelse med betaling 73, 78, 81, 84, 110
- i forbindelse med forældelse 74, 92
- Godkendelse af ansatte 42, 44, 177
- Grundlovens § 63 31, 110, 122, 125

- Grundprincipper, lovens 25 f
- Gruppelån 82
- Grønland, lovens anvendelse 27, 38, 142
- Gyldighedsvirkning 52, 66
- Gældsbreve
 - negotiable 25, 27, 28, 46, 140
 - massegældsbreve 25, 27, 78
 - konvertible 26, 27, 80, 141
 - omsætningsgældsbreve 71 f, 80, 85
 - ihændeavgældsbreve 85
 - simple 140
- Gældslovens område 25, 27, 46, 47
 - §§ 5-6 82
 - §§ 15-18 71 f, 80
 - § 19 85
- H
- Handelsfuldmagter 167
- Helbredelse af ugyldige aftaler 66 f, 75
- Henvisning til VPC, foreløbig registrering 61 f
- Hovedstol, betaling af 83
- Husbondansvar 99, 134
- Hypotekbank, Kongeriget Danmarks, stor-kundestatus 102, 105
- Hæftestraf 135
- Hændelige fejl, erstatning 95
- Højesteret, tredjeinstansbevilling 110, 116
- I
- Identifikation af aktiver 54
 - i erstatningsretten 98
- Identitet
 - ved pantsætning 48
 - kontohavers 124, 168
- Ihændeavgældsbreve 71 f, 76, 101
- Ihændeavgældsbreve 85
- Ikrafttrædelsesbestemmelser 139 f
- Indeksregulering af fondsaktiver 27
- Individualisering 77
 - ved pantsætning af fondsaktiver 48
- Indkaldelse
 - af rettighedshavere i Statstidende 94
 - af obligationer 139
 - bekendtgørelse om indkaldelse af obligationer til registrering i VPC 158
- Indkomstskat, VPC's fritagelse for 107
- Indrapportering 166
- Indsigelser
 - foreløbig registrering på grund af 61, 62
 - aftaleerhververs eksstinktion af 66 f, 71 f
 - om forældelse 74, 92
- Indskrivning og afvikling af fondsaktiver 28
- Indskudskapital, ansvarlig 27
- Industriministerens beføjelser
 - registrering af aktiver 25, 30, 42, 128, 129
 - rekurs 31, 110, 122
 - vedr. ledelsen af VPC 33
 - kontoudskrifter 106
- Industrirådet, repræsentation i bestyrelsen 33
- Information af ansatte 156
- Inhabilitet, bestyrelsesmedlemmers 145
- Institutter, kontoførende, se Kontoførende institutter
- Instruktioner
 - kontrol og sikkerhed 135, 148, 186, 192
 - klageafdelingen 111
- Interimsbeviser 27, 140
- International privatret 27, 50
- Interparter, registreringens virkning 55, 67, 69, 75
- Investeringsforeninger 41
 - andele i, fondsaktiver 27, 141
- J
- Journal, den daglige 60, 165
 - indrapportering til 165
- Juridiske personer
 - umyndighedsindsigelsen 79
 - god tro 84
- Justitsministeren, tredjeinstansbevillinger 110, 116
- K
- Kapitalforhold, se finansiering 144

Klage 109 f

- over kontoførende institutter 31
- rekurs til industriministeren 31, 110, 122
- registrering af 53, 110, 173
- over registrering 61, 62, 63, 99, 109 f, 191
- i forbindelse med § 15-procedure 93, 110
- over foreløbig registrering 111
- over fondsbørstilsynsafgørelser 110, 122
- over registertilsynsafgørelser 110, 123
- over passivitet 112

– over rettighedsfratagelse 137

– se tillige Domstolene

Klageafdeling, VPC's 31, 109 f, 173

– bekendtgørelse vedrørende 115, 180

Klageberettigede

– klage over registrering 115 f, 180

– klage over fondsbørstilsynsafgørelser 122

Kollision af rettigheder 51, 60, 112

Kompetence

– domstolenes 31, 60, 63, 109, 110, 112, 113, 114, 116, 122, 123, 125, 137

– klageafdelingens 109 f

Konkurs

– påberåbelse af aftalelovens § 32 under 29

– omstødelse af dispositioner 50, 55, 56, 69

– ekstinktion 54

– seperatistret, udsteders ved ugyldig udstedelse 77

– modregning 80

– erstatningsudmåling under konkurs 97

– registrering af 172

Konnexitet, modregning 80

Kontoadministration 37

Kontobetingelser 81, 188

Kontoførende institutter 29, 37 f, 187

– tilslutningsaftaler 26, 39, 81, 184

– repræsentation i VPC's bestyrelse 33

– tilsyn med 38, 41, 119, 123

– registrering af 53, 102

– prøvelse af registrering 55, 60

– valg af 56

– god tro 56, 58, 59

– foreløbig registrering af fondsaktiver 61

– erstatningsansvar 95, 96, 99, 192

– storkunder 102, 104

– strafansvar 121, 133, 135

– indhentning af oplysninger 129

– rettighedsfratagelse 136

Kontoudskrifter 101 f, 175

– god tro begreb 58

– legitimation 85, 101

– fejl i 98

– berettigelse til 102

– fratagelse af rettighed til udstedelse af 137

Kontrol, se Tilsyn

Kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger

118, 119, 124

– strafansvar i forbindelse med 135

– bestemmelser i vedtægter for VPC 148

– tilslutningsaftaler 186, 192

Konvertering af obligationer 158 f

Konvertible gældsbreve 26, 27, 141

– anvendelse af gældsbrevslovens §§ 15-17 80

Kreditinstitutter, se også Banker og sparekasser 40

Kreditorer

– ekstinktion af rettigheder 51, 55

– god tro 59

Kære af afgørelser i klagesager 116

Køb, anmodning om, registrering af 87

Køb og salg, se Overdragelse og Aftaleerhververe

L

Lavværgemål

– indsigelse 74

– registrering af 172

Ledelse af VPC 33 f

– strafansvar 134

Legitimation

– falsk 70, 85, 86

– frigørende betaling 81 f

Legal fuldmagt, VPC's 26, 79

Litis denunciatio 100

Lovkonflikter, international privatret 27,

50

Lønmodtagernes Dyrtidsfond, storkunde-
status 102, 104

M

Mangler ved aftaler, indsigelser 66 f, 71 f

Markedsføringsloven

- »god markedsføringsskik« 76, 119
- straf og erstatningsansvar efter 135

Massegældsbreve 25, 27, 78

Medarbejdere, se Ansatte

Meddelelse efter § 10 64 f, 172

- ved pantsætning 48
- retsvirkning 66 f, 71 f

Medvirken

- skadelidtes, erstatning 95, 98, 99
- de kontoførende institutters 95, 99
- ved strafansvar 134, 135

Mekanisk tvang, se Falsk

Misbrug 118 f

- af VPC's udstedelsesfuldmagt 26
- af oplysninger 44, 118, 124, 129 f
- af særstilling, straf 133
- straf 133 f
- groft –, rettighedsfrakendelse 136 f

Misligholdelse

- -sbeføjelser over for udsteder 28
- centraldeltageres 193

Modregning 75, 80, 84

– indsigelse 73

Moms, VPC's fritagelse for 107

Monopoltilsynet

- indgriben ved gebyrlastsættelse 45
- registrering af VPC i 119

Mortifikation 90

– indsigelse 74, 76, 79

Mortis causae-dispositioner 56

Myndigheder

- økonomisk bidrag til VPC 107
- -s adgang til oplysninger 129 f

N

Nationalbanken

- repræsentation i bestyrelsen 33, 34

– kontoførende institut 38, 40

– tilsyn med 40, 120, 125

– bødeansvar 136

Negotiable gældsbreve 25, 27, 28, 46, 140

Nordiske Investeringsbank, Den 128

Notering af fondsaktiver på fondsbørsen
25, 26, 28

Nummerering af obligationer 82

O

Objektivt ansvar for VPC 95 f

Obligationer

- se tillige Udtrækning
- udstedelse af 25 f
- obligationskøbere 26
- begreb 27
- stempel 27, 51
- statspræmie- 27, 127
- registrering af 28
- pantsætning af 45, 47f, 52, 55, 57, 88, 91, 165
- udstederens indsigelser 71 f
- udtrækning af 82
- indkaldelse af 139 f
- bekendtgørelse om indkaldelse af – til registrering i VPC 139, 158
- bekendtgørelse om udstedelse af fondsaktiver gennem VPC 161

Obligationsserier 140

– notering af 28, 82

Offentlige dokumenter, registrering af 171

Offentlig ret 31, 109

– -lige regler, ekstkinktion 54, 69

Offentligt tilsyn, se Tilsyn

Ombudsmanden, folketingets 82

– klage til 31, 110

Ombytning af behæftede fondsaktiver 49

Omsødelse, konkurs 50, 55, 56, 69

Omsætning af fondsaktiver

- registrering af 29, 37 f
- -sbeskyttelse 46 f, 51 f, 66 f, 71 f, 81 f, 109 f
- kontrol og sikring 118, 119, 135, 148,

186, 192
 Omsætningserhververe, se Aftaleerhververe
 Omsætningsgældsbreve 71 f, 80, 85
 Ophør af fondsaktiver, indsigelse 74, 79
 – se tillige Opløsning og Slettelse
 Oplysninger, VPC
 – beskyttelse af 44, 123 f, 129 f, 131 f
 – registrering af 46 f
 – om registrering (§ 10-meddelelse) 64 f
 – registeret – i forbindelse med frigørende betaling 84
 – kontoudskrifter 101
 – storkunders direkte indhentning af 102 f
 – kontoførende institutters 114
 – tilsynsmyndighedernes adgang til 123 f, 173
 – VPC's afgivelse af 129 f
 – tavshedspligt 133, 191
 – om ansatte 177
 Oplysningspligt, VPC's
 – § 10-meddelelse 64
 – over for registertilsynet 123
 – over for fogeden 130
 – over for andre offentlige myndigheder 129
 Opløsning af VPC
 – tilbageførsel til dokumenter fra 30
 – bestemmelse i VPC's vedtægter 150
 Oprykning, pantsætning 49
 Opsigelse, indsigelse 73
 Opsættende virkning, se Suspensiv virkning
 Overdragelse
 – af behæftede fondsaktiver 49
 – ekstinktion af rettigheder 51 f
 – ekstinktion af indsigelser 66 f
 – ekstinktion af skyldnerens indsigelser 71 f
 – definition af –, gældsbrevslovens § 15 75
 – tidspunkt for 78
 – ejendomsforbehold 87 f
 Overgangsbestemmelser 139
 Overtrædelse
 – af loven 121
 – af straffeloven 44, 133 f

– af pålæg 135

P

Pantebreve
 – udstedelse af – til obligationsudstedere 27
 – overdragelse af – i fondsaktiver 56
 Pantsætning af fondsaktiver 45, 47 f, 52, 57
 – pantsætningsaftales beståen 55
 – oplysning om 64
 – betingelser i forbindelse med 88
 – forældelse 91
 – registrering af 165
 Parter
 – se tillige Aftaleerhververe
 – i klagesager 114
 – kære til Østre Landsret 116
 Patentloven, klagesystem 109
 Pengeinstitutter, se Kontoførende institutter
 Pensionskasser, storkundestatus 102, 105, 176
 Personoplysninger, registrering af 123
 Postgirokontoret, storkundestatus 102, 105
 Prioritet
 – af panterrettigheder 49, 57, 60
 – mellem flere rettigheder 51, 54, 59, 60
 Prislovgivning (gebyrstørrelse) 45, 119
 Private registre, lov om 123 f, 130
 Privatretlige indsigelser, ekstinktion 68
 Procestilvarsling i erstatningssager 100
 Prohibitivpåtegninger 53
 Prækclusion 53, 90
 – -indsigelse 71, 74
 Præmieobligationer 27, 127
 Prøvelse af registrering 55, 58, 60, 166, 188
 Publica lides
 – negativ 52
 – positiv 66
 Påbud, se Pålæg
 Pålæg
 – fra fondsborstilsynet 121
 – fra registertilsynet 123
 – straf for ikke-overholdelse 135

- rettighedsfratagelse 136
- Påtegninger på gældsbreve 73, 78

R

Realkreditinstitutter

- udstedere 38, 42
- annuitetslån 82

Realkreditrådet, repræsentation i VPC's bestyrelse 33

Registrering

- af fondsaktivers udstedelse 25 f, 28, 141
- statspræmieobligationer 27, 127 f
- af fondsaktivers omsætning og rettigheder 28, 29, 37, 46 f, 51 f
- tilsyn med 31, 118, 121, 123, 173
- adgang til at foretage 37 f
- godkendelse af personer, der foretager 42, 44, 172
- grundlaget for 43, 46
- af panteret i fondsaktiver 48
- prøvelse af 50, 58, 60, 166, 188
- bekendtgørelse om – af fondsaktiver i VPC 43, 55, 162
- retsvirkning af 46 f, 51 f, 81 f
- af ejendomsret og betingelser 46, 53, 55, 87 f
- af klage 53, 110, 173
- med anmærkning 57, 60, 63, 64, 65, 112
- klage over 61, 109 f
- foreløbig 61 f, 197
- § 10-meddelelse om 64
- med frist 65, 112
- fejl ved ændring 92 f
- fejl ved erstatning 95 f
- af kontoførende institutter 53, 102 f
- omfanget af lovlig 131 f
- stralbar 133
- undladelse af – af fondsaktivers udstedelse, retsvirkninger 140
- af aktier 25, 26, 141
- bekendtgørelse om indkaldelse af obligationer til – i VPC 158
- Registerloven 123 f, 130, 136

Registertilsynet

- tilsyn med VPC 31, 118, 121, 123 f, 173
- tilsyn med storkunder 120
- tilsyn med kontoførende institutter 123
- pålæg fra 123, 135, 136

Regnskab, se Årsregnskab

Regres

- mod kontoførende institutter 85, 95, 96, 100, 116, 192
- Forsikringsaftalelovens § 25 97

Rekurs

- se tillige Klage
- af VPC's afgørelser 31, 110
- af fondsbørsafgørelser 122

Rentenydelseskapitaler 53, 69, 89

Retsforfølgning

- beskyttelse mod 51 f
- begreb 55

Retsplejeloven

- § 170 130
- §§ 538 a og 557, tvangssalg 55, 59, 56, 94
- kære 116 f

Rettelse af fejl 57, 92 f, 166, 167, 189

Rettigheder over fondsaktiver

- registrering af 29, 37
- ekstinktion af 29, 46 f, 51 f
- begrænsede 47, 53, 56, 69
- begreb 52
- betingede 53, 69, 87 f, 88
- prioritering af 51, 54, 59, 60

Rettighedsfratagelse 136 f

Revision 108

- bestemmelser om – i VPC's vedtægter 149

Revisorer 118, 134

- fuldmagt til at modtage kontoudskrifter 102

- udpegning af 108

- oplysninger til 134

- bestemmelser om – i VPC's vedtægter 149

Radighedsindskrænkning, registrering af 53

S

Salg, storkunders meddelelse om 102, 105

- samtidig registrering 51, 60, 112
- Samtidighedsgrundsætning 54, 89
- Sanktioner, se Eksstinktion og Straf
- Selvejende institution, VPC 25, 30 f, 109, 133
- Seperatistret, udstederens 77
- Sikkerhedsforskrifter, se Kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger
- Sikringsakter
- omsættelsesbeskyttelse 51 f
 - omstødelse efter konkursloven 56
- Sikringsstyrelsen 173
- Simple gældsbreve 140
- Skadesløsbreve, oprykning efter 49
- Skatteforhold, VPC's 107
- Skattekontrolloven, rentekontrol 131, 170
- Skattevæsenet, oplysninger til 131
- Skibsregisteret 133
- Skifte, registrering af 172
- Skylldnerens indsigelser 71 f
- Slettelse fra VPC 30, 71, 77, 83, 90, 174
- meddelelse om 64 f
 - af ophorte rettigheder 92 f, 94 f
 - af udækkede rettigheder 94
 - erstatning i forbindelse med 93, 95 f
 - klage over 110 f
 - af oplysninger stridende mod registerloven 124, 125
 - af konto 165
- Sociale Pensionsfond, Den, storkundestatus 102, 104
- Sparekasseforening, Danmarks, repræsentation i bestyrelsen 34
- Sparekasser, se Banker
- Statsanstalten for Livsforsikring, storkundestatus 102, 105
- Statsgældsbeviser, indskrivning af 40
- statspremieobligationer 27, 127 f
- Statstidende, indkaldelse af rettighedshavere 94 f
- Stempel
- af obligationer 27, 51
 - af aktier 51
- Storkunder 37, 102 f, 104, 176, 187
- forsikringsselskaber 34
 - tilslutningsaftaler 39
 - gebyr 108
 - tilsyn med 120
- Straf
- overtrædelse af pålæg fra fonds- og registertilsynet 121, 135 f
 - overtrædelse af straffeloven 44, 133 f
 - rettighedsfratagelse 136 f
- Straffeloven, borgerlig
- straf efter 133 f, 136
 - rettighedsfortabelse i henhold til 137
 - §§ 144, 146, 148, 150-152, 154-157 195
- Stærke indsigelser, eksstinktion 66, 69, 71, 78, 92
- Suspensiv virkning
- af klage over pålæg 110, 136
 - af klage over rettighedsfratagelse 137
- Svage indsigelser, eksstinktion 66, 69, 71, 92
- Systemanvendelse 29
- Systemrevisorer 118
- Systemudviklingsfunktion 29
- Særlovgivning, strafansvar 136
- T
- Tab, beregning af, erstatning 96
- tavshedspligt 191
- brud på 133
- Tegningsbeviser 27
- Tegningsregel, bestemmelse om i VPC's vedtægter 148
- Tidsgrundsætningen 54, 59, 112
- Tilbagetredelseserklæring 72
- Tilbagebetaling, se Vindikation
- Tilsidesættelse af forpligtelser, VPC's 121 f, 123 f, 136 f
- Tilslutningsaftale 26, 39, 42, 81
- med storkunder 176
 - standardaftale 184
 - ophør og misligholdelse af 193
- Tilsyn med VPC 31, 81, 118 f

- fondsbørstilsynet 81, 118 f
- tilsynsudgifter 107
- registertilsynet 118, 123 f
- adgang til oplysninger 123, 173
- strafansvar 135 f
- Tilsyn med kontoførende institutter 38, 41, 119, 123
- Tilsyn med storkunder 120
- Tilsynsråd, strafansvar 135
- Tinglysningsloven
 - §§ 1 og 27 46, 52, 55, 60, 66
 - § 20 94
 - §§ 31 og 34 57, 100
 - § 36 112
- Tinglysningssystemet 44, 46, 133
- Tjeneste, personer i VPC's
 - se tillige Ansatte
 - erstatningsansvar 99
 - strafansvar 133
- Tredieinstansbevilling i klagesager 110, 116
- Troværdighed, registerets
 - negative 52, 71
 - positive 66
- Trækning, se udtrækning
- Tvang, stærk indsigelse 69, 70, 74, 78, 81
- Tvangsakkord, indsigelse 74
- Tvangsauktion 55
- Tvangssalg efter retsplejeloven 55, 56, 94
- Tvivl, kontoførende institutters
 - henvisning til VPC 61

U

- Uagtsomhed
 - medvirken, erstatningsansvar 95, 98, 99
 - strafansvar 135, 136
- Udbetaling
 - betalingsindsigelser 73
 - af renter, udbytte etc. 29, 81 f
 - fejl ved, erstatning 95, 98
- Udbytte
 - betaling af 29, 81 f, 139
 - forældelse 50, 90 f
 - af pant 50

- Uddannelse af ansatte 29, 42, 44, 177, 190
 - Udlæg i fondsaktiver
 - se tillige Retsførfølgnig
 - udlægshaveres ekstinktion 67, 77
 - frigørende betaling til rekvisitus 83
 - registrering af 83, 165, 171
 - VPC's oplysningspligt under føgedforretninger 130
 - Udenlandske
 - se tillige Valutaudlændinge
 - værdipapirer 27, 128 f
 - institutter 38
 - udenlandslån 129
 - Udskillelse 53, 165
 - ved pantsætning
 - Udslettelse, se Slettelse
 - Udstedelse af fondsaktiver 25 f, 141 f, 187
 - registrering af 28, 37 f
 - fratagelse af retten til 136
 - bekendtgørelse om – gennem VPC 161
 - Udstederens indsigelser 71 f
 - Udtrækning af obligationer 29, 77, 82, 90, 174, 189
 - Ugyldighed af aftaler 54, 56, 57
 - ugyldighedsindsigelser 66 f, 71 f, 81 f
 - Umyndighed
 - forvaltning af umyndiges midler 39
 - registrering af 53, 172
 - -indsigelse 70, 74, 79
 - betaling til umyndige 81, 86
 - Underrettningspligt, VPC's, se Oplysningspligt
 - Undersøgelsespligt, erhververens 77, 92
 - Undladelse af registrering af udstedelse, retsvirkning 140
 - Uregistrerede rettigheder, ekstinktion 51 f
 - Uretfærdigheder, straf for 133
 - Uskiftet bo, registrering af 172
- ## V
- valg, arbejdstageres – af medlemmer til bestyrelsen 34
 - bekendtgørelse 151

Valutabekendtgørelsen 69, 128

Valutaudlændinge

– obligationer udstedt af 27

– definition af 128 f

Vederlag, indsigelse 73

Vedtægter for VPC 35, 144 f

Vekselerer, børsstempelafgift 51

Vidneførsel af bankpersonale 130

Vindikation 46, 76, 77

Voldelig tvang, stærk indsigelse 69, 70, 74,
78, 81

Voldgift 194

Værdipapircentralen 25 f, 30 f

– lov om en 11

– legal fuldmagt 26, 79

– opgaver og funktioner 28, 30

– tilsyn med 31, 81, 118, 119 f, 123 f

– finansiering af 31, 107 f

– ledelse af 33 f

– straf 121, 133, 135

– vedtægter for 144

Værneting, VPC's 50, 96, 116, 122, 144

Æ

Ændringer i registrering

– af rettighed 53

– meddelelse om 64

– i forbindelse med fejl 92 f, 166, 167

– klage over 93, 110 f

– fejl, erstatning 95

Ø

Økonomi, se finansiering

Østre landsret, kompetence i klagesager
116, 122

– se tillige Domstolenes kompetence

A

Åbningstid, institutternes 59, 165

Årsregnskab, VPC's 108

– bestemmelse om i VPC's vedtægter 149